

Fakulta zemědělská
a technologická
Faculty of Agriculture
and Technology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH FAKULTA ZEMĚDĚLSKÁ A TECHNOLOGICKÁ

Katedra krajinného managementu

Diplomová práce

Vývoj zastavitelných oblastí v územních plánech Jihočeského
kraje

Autorka práce: Ing. Vendula Moravcová, Ph.D.

Vedoucí práce: Ing. Denisa Pěkná, Ph.D.

České Budějovice
2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne

.....
Podpis

Abstrakt

Od doby, kdy lidstvo opustilo kočovný způsob života a začalo budovat trvalá osídlení od osad až po velká města, má rozvoj sídel svůj řád a strukturu. Ačkoliv jsou pravidla pro rozvoj obcí zakořeněna v legislativě, často jsou opomíjena a zájem obce o rozšiřování do volných ploch je upřednostňován nad zájmy stávajících obyvatel, životního prostředí i místních hospodářů. Cílem této práce bylo na základě analýzy územně plánovací dokumentace a dalších volně dostupných materiálů získat poznatky o hnacích silách, které ovlivňují vymezení zastavitelných ploch a jejich funkčního třídění. Pro tuto práci byl zvolen soubor čtrnácti obcí v rámci Jihočeského kraje. Na základě statistických analýz provedených v programu CANOCO bylo zjištěno, že nejvýznamnějším faktorem pro rozvoj území je jeho dosavadní utváření, ale také především úroveň technické infrastruktury a občanského vybavení.

Klíčová slova: územní plánování, zastavitelné plochy, technická infrastruktura, občanské vybavení

Abstract

Ever since mankind left the nomadic way of life and began to build permanent settlements from settlements to large cities, the development of settlements has its own order and structure. Although the rules for the development of municipalities are rooted in legislation, they are often neglected and the municipality's interest in expanding into free areas is prioritized over the interests of existing residents, the environment, and local farmers. The goal of this work was, based on the analysis of spatial planning documentation and other freely available materials, to obtain knowledge about the driving forces that influence the delimitation of buildable areas and their functional classification. A set of fourteen municipalities within the South Bohemian Region was chosen for this work. Based on statistical analyses carried out in the CANOCO program, it was found that the most important factor for the development of the territory is its current formation, but above all the level of technical infrastructure and civic amenities.

Keywords: urban planning, buildable areas, technical infrastructure, civic amenities

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí práce paní doktorce Ing. Denise Pěkné, Ph.D., za cenné rady a pomoc při zpracování práce. V neposlední řadě bych ráda poděkovala všem, kteří mi byli během období zpracování diplomové práce oporou a trpělivě se mnou prošli celé období magisterského studia

Obsah

Úvod.....	8
1 Literární rešerše.....	9
1.1 Vymezení pojmů	9
1.1.1 Urbanizace.....	9
1.1.2 Suburbanizace	10
1.1.3 Dezurbanizace	11
1.1.4 Reurbanizace	12
1.2 Urbanizace území	13
1.3 Historie urbanizace území a její principy	14
1.4 Legislativní vymezení územního plánování.....	16
1.5 Vývoj rozvoje zastavěných ploch v České republice	19
1.6 Řešení problematiky zastavitelných území	22
2 Cíl práce	25
3 Metodika	26
3.1 Materiál	26
3.1.1 Charakteristika Jihočeského kraje.....	26
3.1.2 Zájmové lokality	29
3.2 Metody.....	31
3.2.1 Výběr zájmových lokalit.....	31
3.2.2 Datové zdroje	31
3.2.3 Analýza datových zdrojů.....	32
3.2.4 Statistické vyhodnocení	33
4 Výsledky	35
4.1 Charakteristika vybraných obcí.....	36
4.1.1 Adamov	36

4.1.2	Báňovice.....	45
4.1.3	Bečice.....	54
4.1.4	Bělčice.....	63
4.1.5	Běleč.....	74
4.1.6	Bernartice	83
4.1.7	Besednice	94
4.1.8	Blatná	104
4.1.9	Bohumilice	119
4.1.10	Borek.....	129
4.1.11	Borová Lada	139
4.1.12	Borovany	152
4.1.13	Bořetín.....	160
4.1.14	Brloh.....	169
4.2	Popis rozsahu zastavitelných ploch v územních plánech a jejich definice	181
4.2.1	Adamov	181
4.2.2	Báňovice.....	184
4.2.3	Bečice.....	186
4.2.4	Bělčice.....	188
4.2.5	Běleč.....	192
4.2.6	Bernartice	194
4.2.7	Besednice	198
4.2.8	Blatná	202
4.2.9	Bohumilice	204
4.2.10	Borek.....	206
4.2.11	Borová Lada	209
4.2.12	Borovany	211
4.2.13	Bořetín.....	213

4.2.14	Brlöh.....	214
4.3	Porovnání vývoje jednotlivých obcí a příčiny vymezení zastavitelných ploch 217	
5	Diskuze.....	225
	Závěr	229
	Seznam použité literatury.....	230
	Seznam obrázků	243
	Seznam tabulek	248
	Seznam použitých zkratk.....	250
6	Přílohy	252
6.1	Příloha č. 1	252

Úvod

Od doby, kdy lidstvo opustilo kočovný způsob života a začalo budovat trvalá osídlení od osad až po velká města, má rozvoj sídel svůj řád a strukturu. Z počátku se sídelní oblasti vyvíjely dle lokálních podmínek a lidských potřeb, zejména kvůli zajištění bezpečí obyvatel a možnosti hospodaření na zemědělské půdě, v dnešní době se rozvoj měst a vesnic řídí zejména otázkami volného prostoru pro novou výstavbu a ekonomickými a vlastnickými zájmy. Ačkoliv jsou pravidla pro rozvoj obcí zakořeněna v legislativě, často jsou opomíjena a zájem obce o rozšiřování do volných ploch je upřednostňován nad zájmy stávajících obyvatel, životního prostředí i místních hospodářů. Masivní rozvoj zastavitelných ploch je pak směřován především na plochy určené k výstavbě domů, zvláště v atraktivních oblastech hojně užívaných k turismu. Značný podíl na výstavbě domů pak souvisí s fenoménem chatařství, které je v České republice stále populární, kdy jsou vystavěné domy osídleny pouze o víkendech a nepřinášejí tak pro rozvoj obce žádný prospěch. V takových lokalitách při vymezení nových zastavitelných oblastí často dochází k opomíjení veřejné infrastruktury, která je v mnoha případech zastaralá, a kapacitně nestačí prudkému nárůstu obyvatel. Tato diplomová práce je zaměřena právě na studium rozvoje zastavitelných ploch s podrobným monitoringem množství a typu zastavitelných ploch na vybraných obcích Jihočeského kraje.

1 Literární rešerše

1.1 Vymezení pojmů

1.1.1 Urbanizace

Urbanizace je obecně proces, při kterém dochází ke změně způsobu života obyvatel v určité oblasti z typicky venkovského na městský. V běžné praxi to znamená, že se zvyšuje počet lidí žijících, respektive bydlících ve městech a ta se tak prostorově zvětšují. Obecně lze pojem urbanizace definovat i jako prostorovou koncentraci lidských činností do městského prostředí (Champion, 2001). Někteří autoři jako např. Akbarpour & Niksokhan, (2018), Berry, (2016) nebo Brenner, (2013) pojmají urbanizaci ve fyzickém smyslu zvětšující se plochy půdy, která je charakterizována typicky městskou zástavbou, zatímco jiní autoři považují urbanizaci za společenský proces, kdy si obyvatelstvo doposud rozptýlených venkovských oblastí osvojuje městskou zástavbu, ale i postoje a chování, které jsou tradičně spojovány s životem ve městech a obcích, bez ohledu na to, kde se nacházejí.

Podle toho, který přístup je zvolen, lze urbanizaci považovat jak za již ukončený proces, tak za kontinuální proces, který ukončen není a v dohledné době ani nebude u konce (Sýkora, 2003).

Tradičně nejběžnějším způsobem určení míry urbanizace je stanovení podílu obyvatelstva žijícího ve městech na celkovém počtu obyvatel. Poněkud paradoxně se právě v tomto smyslu urbanizace jeví jako trvale pokračující proces, avšak toto měřítko má v současnosti pro studium urbanistických změn ve vyspělých zemích prakticky nulovou hodnotu (Sinclair et al., 2010). Oficiální údaje, které poskytují národní statistické úřady a následně i souhrnně Organizace spojených národů, ukazují, že přibližně tři čtvrtiny obyvatelstva vyspělejších zemí světa jsou považovány za „urbanizované“. Tento podíl se kontinuálně navyšuje ze dvou třetin uváděných v roce 1970 na něco málo přes dvě třetiny v roce 2010 a již zmiňované tři čtvrtiny v současné době. Predikovaný vývoj předpokládá nárůst až na pět šestin podílu urbanizované populace do roku 2030. Nejstrmější nárůst urbanizace obyvatelstva je patrný zejména ve východní a jižní Evropě a rovněž v Japonsku. V těchto lokalitách v současnosti atakuje urbanizace populace maximální hranici 80–90 %, která byla již na počátku 20. století dosažena např. v krajině Velké Británie (Champion, 2001).

Tabulka 1.1: Míra urbanizace v jednotlivých státech (Champion, 2001)

Region	1950	1970	1990	2010	2030
Severní Evropa	72,7	80,4	83,0	85,5	88,8
Západní Evropa	67,9	76,7	80,7	84,2	87,8
Jižní Evropa	44,2	56,6	63,1	68,1	75,2
Východní Evropa	39,3	55,8	68,1	75,7	81,3
Rozvinuté státy	54,9	67,6	73,7	78,7	83,7
Austrálie	74,6	84,4	85,0	85,9	88,9
Severní Amerika	63,9	73,8	75,4	79,6	84,4
Japonsko	50,3	71,2	77,4	80,9	85,3

Daleko cennější pro studium současných změn v krajině měst je hodnocení míry urbanizace, které je založeno na rozložení obyvatelstva mezi různě velkými urbanizovanými místy. Význam tohoto hodnocení byl v podstatě založen již před více než půl stoletím v Tisdaleově (1942) definici urbanizace: *Urbanizace je proces koncentrace obyvatelstva. Probíhá dvěma způsoby zvyšováním počtu urbánních center a zvětšováním velikosti jednotlivých urbánních center.* Příkladem tohoto druhého aspektu urbanizace jsou urbánní centra vyspělých zemí, kde jedno „vedoucí“ urbánní centrum předstihlo velikostí všechna ostatní centra a soustřeďuje veškeré aktivity. Ukázkou tohoto principu je např. Londýn, který je svou velikostí dnes již šestinásobné než druhé město Spojeného království Birmingham (Champion et al., 1996). Tato koncentrace dějů se projevuje především vysokým stupněm městské zástavby a vysledovat ji lze prakticky v městech všech vyspělých států světa (Garreau, 2011).

1.1.2 Suburbanizace

Suburbanizace je termín obecně používaný k popisu růstu oblastí, tzv. suburbií, převážně na okrajích velkých měst. Město se geograficky plošně rozšiřuje a z příměstských obcí se stávají nové integrované části města (Champion, 2001).

Suburbanizace není v žádném případě novým fenoménem, jeho počátky lze vysledovat až do druhé poloviny 19. století, a to nejprve v podobě velkých vil a domů úspěšných podnikatelů na okrajích rozvíjejících se urbánních center průmyslu a obchodu. Suburbanizace se v této době stala rovněž významnou složkou městského prostředí v podobě rozsáhlých obytných ploch spojených s fenoménem „sociálního bydlení“ a levné formy hromadné dopravy. S dalšími změnami v dopravě a také

v souvislosti s ekonomickými změnami ve společnosti suburbanizace okolo poloviny 20. století výrazněji zrychlila. V západní Evropě a v angloamerickém světě se suburbanizace v 60. letech minulého století stala prakticky nejdůležitějším faktorem změn v urbanizovaném prostředí (Stanback, 2019). Od té doby se však pojem suburbie neboli předměstí výrazně změnil a ztratil svůj původní význam (Mills & Price, 1984; Zhou & Ma, 2000). V současné době mnoho autorů zejména z oblasti západní Evropy a severní Ameriky chápe výraz „předměstí“ jako fenomén, který v sobě nese konotace něčeho „méně než urbs“ tedy něčeho méněcenného a přežitého. Jedná se obvykle o plochy prostého bytového charakteru závislého na městě, ploch zaměstnání, nakupování nebo rekreace. Přes to ale jsou plochy suburbií stále oblíbené, a to zejména v oblasti střední a východní Evropy (Argenbright et al., 2020; Vasárus & Lennert, 2022). Proces suburbanizace je v stále do značné míry poháněn negativními aspekty života v centrech městských urbanizovaných ploch v souvislosti s životními náklady, dopravní situací, špínou a bezpečností. Bohužel často i přes značné rozšiřování příměstských rezidenčních suburbií, osidlovaných zpravidla střední třídou obyvatelstva, postrádají tyto plochy zařízení občanského vybavení v potřebném rozsahu. Lokality mají často velmi omezené možnosti obslužnosti všemi prvky technické infrastruktury (zejména napojení na centrální kanalizaci s kvalitním čištěním odpadních vod), zpevněnými komunikacemi, školními zařízeními, službami (např. pošta) nebo maloobchodními prodejny pro předměty každodenní potřeby (např. obchod s potravinami) (Pucherová et al., 2021; Stanback, 2019; Stršek et al., 2020).

1.1.3 Dezurbanizace

Dezurbanizace (nebo také přeloženo z anglického originálu jako kontraurbanizace) je proces opačný k urbanizaci. Jedná se o proces, kdy se lidé stěhují z městského urbanizovaného prostředí na venkov. Tento fenomén je spojen zpravidla s vyspělými průmyslovými zeměmi a se zeměmi s vysokým stupněm urbanizace území (Fielding, 2013). Dezurbanizace je jedním ze znaků přechodu od industriální společnosti ke společnosti postindustriální. Poprvé byl proces dezurbanizace popsán v roce 1980, a to americkým geografem Brian J. L. Berryem v práci *Urbanization and Counterurbanization in the United States* (1980). Berry vnímal dezurbanizaci jako nástupnický proces typické urbanizace.

Soudě podle výsledků mnoha studií lze konstatovat, že ve vyspělém světě je tato praxe běžná již od 70. let 20. století. V USA byl počátkem 70. let 20. století

identifikován „odliv populace z měst na venkov“, přičemž míra růstu nemetropolitních „menších“ urbanizovaných oblastí se pohybovala nad hranicí národního průměru růstu urbánních center (Cloke, 1985).

Fieldingovy (1982) výsledky z oblasti západní Evropy odhalily kontraurbanizační změny v 70. letech v Belgii, Dánsku, Francii, Nizozemsku, Švédsku, Švýcarsku, Velké Británii i západního Německu. Tento fenomén ale není v Evropském prostoru tak jednoznačný jako dřívější procesy urbanizace a suburbanizace. Wigglesworth, (1983) zjistil, že zatímco podíl městských regionů ve fázi „disurbanizace“ na počátku 70. let 20. století stabilně rostl, v letech po roce 1975 již tento proces tak zcela jednoznačný. Zatímco v Belgii byl proces dezurbanizace stále dominantní a vzrůstající, ve státech jako je Švýcarsko, Nizozemí nebo Velká Británie byl ve stejné době vyrovnaný poměr mezi dezurbanizací a suburbanizací. Podle Fieldinga (1982) státy jako Rakousko, Irsko, Itálie, Norsko, Portugalsko a Španělsko se ještě v této stejné době vyznačovaly pozitivním nebo nevýznamným suburbanizačním procesem. Krom nejednotnosti procesu napříč státy je u procesu dezurbanizace zajímavým fenoménem také její časové omezení. V mnoha státech Evropy ale i v severní Americe se proces dezurbanizace zastavil v 80. letech 20. století a plynule se vrátil do procesu suburbanizace (Wolff, 2018).

1.1.4 Reurbanizace

Reurbanizace je urbanistický termín označující obnovení přirozených funkcí vesnických a městských center. Tento fenomén reaguje na negativní trend ve vývoji sídelních útvarů, kdy dochází k odcizení přirozeného využívání centrálních částí urbánních oblastí (Champion, 2001). Tento trend je následkem neorganizovaného přesunu pracovních míst, obchodů, služeb i bydlení do suburbí, tedy na předměstí. Tento samovolný posun funkcí provází různé ekonomické, ekologické a sociální problémy. Proces ztráty funkcí centrálního urbanizovaného prostoru byl původně zaznamenán v severní Americe, následně se přesunul i do velkých měst především v západní Evropě a východní Asii. Reurbanizace je řízený proces, který usiluje o opětovnou koncentraci dějů v přirozeném centru urbánní plochy (Bourne, 1996).

Prvořadým problémem, kterým se tento fenomén zabývá, je povaha a význam obnovy větších urbanizovaných oblastí a jejich jádrových míst od období rozsáhlého populačního exodu v 70. letech 20. století. Jednou z hypotéz je myšlenka, že reurbanizace představuje další přirozenou etapu v „životě“ jednotlivých městských oblastí a městského systému jako celku (Colomb, 2007). Obecněji však bylo

předloženo několik důvodů k vysvětlení nedávné obnovy větších měst, což vyvolává otázku, jak dlouho bude tento proces pravděpodobně trvat a zda je dostatečně významný, aby zahájil nové kolo městského růstu. Někteří autoři vyjádřili výhrady k samotnému termínu reurbanizace a poukázali na to, že tato „reurbanizační“ fáze je fází kontinuálního úpadku městského regionu a teprve na jejím konci je jádrem přechodu k absolutnímu populačnímu růstu (Carlucci et al., 2018).

1.2 Urbanizace území

Zkoumání událostí a procesů v minulosti často poskytne užitečné poznatky o původu hnacích sil, které ovlivňují města v současnosti (Smith, 2012). V rámci urbanizace je možné rozeznat pět hlavních trendů, které mají vliv na krajinný prostor, biologickou rozmanitost a ekosystémové služby:

Fyzická rozloha urbanizovaných oblastí se zvětšuje rychleji než počet obyvatel sídel, což naznačuje, že svět bude potřebovat stále více půdy k výstavbě měst, jejich rozvoji a zásobování neustále se zvětšující se urbánní plochy v důsledku vzrůstajících nároků jejich obyvatel. Problematicky se jeví rozvoje lokalit, ve kterých se snižuje počet obyvatel nebo jejich ekonomické aktivity (Battersby, 2016). Zde je nutné především řešit problémy spojené s volnými nebo opuštěnými pozemky a budovami. Velikost a počet těchto nevyužívaných ploch může představovat významné nové problémy zejména v kontextu sociálního a bezpečného utváření obcí. Zároveň se ale jedná o příležitost pro obnovu ekologické stránky obcí a výzvy pro obnovu a restrukturalizaci urbanizovaných ploch (Wallace, 2007).

Městské oblasti mění své místní a regionální klima prostřednictvím městského tepelného ostrova a změnou srážkových poměrů, což má významný vliv na městské klima. Tyto změny společně ovlivňují také primární produkci okolní krajiny stejně jako funkci ekosystémů a jejich biologickou rozmanitost (Björklund, 2010).

Rozšiřování zastavěných oblastí značně čerpá přírodní zdroje, zejména vodu, dřevo a energetické zdroje. Pokračující rozrůstání měst do okolního krajinného zázemí často spotřebovává nejkvalitnější zemědělskou půdu, což vede následně k negativním dopadům na stanovištní podmínky, biologickou rozmanitost, životní prostředí a ekosystémové služby okolních oblastí (De Groot et al., 2002).

Urbanizovaná půda se nejvíce rozšiřuje v příznivých oblastech s nízkou nadmořskou výškou, větší dostupností vodních zdrojů a tím i s bohatou biologickou

rozmanitostí. Tím dochází k trvalým záborům a poškozování těchto „ohnisek“ biologické rozmanitosti v krajině (Folke et al., 2011).

Celosvětově se momentálně většina rozšiřování urbanizace odehrává v oblastech s omezeným hospodářským rozvojem a kapacitou institucionálního zabezpečení urbanizace, což výrazně omezuje možnost investovat do potřebné ochrany okolního životního prostředí, biologické rozmanitosti a zachování a obnovy ekosystémových služeb (Seitzinger et al., 2012).

1.3 Historie urbanizace území a její principy

Analýza historického utváření obcí v rámci urbanizace území nabízí významné ponaučení pro současný udržitelný rozvoj, a to zejména pohledem na reakci lidstva a společnosti jako takové na výzvy a příležitosti, které nabízely plochy vybrané k osídlování s ohledem na jejich rozvoj (Costanza et al., 2011, 2012; Diamond & Smil, 2005; Redman, 1999; Sinclair et al., 2010). Již od doby starověku aplikovalo lidstvo tři základní přístupy k řešení problematiky urbanizace území:

1. Problematika mobility obyvatel ve vazbě na dostupné přírodní zdroje,
2. Řízení ekosystémů s cílem zajištění zvýšeného lokálního růstu produkce surovinových zdrojů
3. Zvyšující se sociální komplexnost zakotvená v institucích, které řídily rozšiřující se škálu činností obcí (Smith, 2012).

Tyto způsoby řešení urbanizace byly zásadní pro vzestup raných civilizací a mají zásadní význam pro integraci urbanizované plochy do krajinného zázemí. Dominantní hybnou silou byl zejména první princip, tedy otázka mobility obyvatel ve vztahu k dostupnosti přírodních zdrojů. Tento princip v praxi znamená způsob zajištění přiměřené obživy pro populaci urbánních ploch a rovněž pro naprostou většinu lidského podnikání (Butzer, 2000). V době před 10 000 lety, před vznikem prvních urbanizovaných center (a v mnoha regionech i v nedávné době) se musela velká část obyvatel prakticky každoročně stěhovat mezi několika lokalitami, aby využili sezónnosti přírodních zdrojů a proměnlivosti dostupnosti vodní komponenty (Hughes, 2000). Převaha tohoto vzorce chování byla odstraněna až v době zavedení vědomého zemědělského hospodaření, které umožnilo prakticky po celém světě zakládat nové urbanizované lokality umožňující celoroční osídlení s dostatečně kvalitním přísunem zejména potravinových zdrojů. Zemědělství se tak stává příkladem aplikace druhého principu urbanizace, a to řešení problematiky ekosystémového managementu

pro zlepšení kvality produkce v osídleném prostředí (Wallace, 2007). Tento princip se ukázal jako historicky nejúspěšnější řešení otázky výživy stále rostoucí světové populace a umožnění prakticky všem lidem žít a podnikat v trvalých sídlech. Ve skutečnosti se zemědělství a zlepšování infrastruktury za účelem zvýšení produktivity primárních zdrojů stalo silným podnětem pro šíření a růst usedlých komunit, a tedy k rozšiřování urbanizovaných částí krajiny (Björklund, 2010). Vztah krajina-produkce-člověk se vyvinul nejprve silněji na vesnicích což v první řadě znamenalo jejich výrazné prostorové zvětšování. Tento fenomén pak umožnil růst velkých, heterogenních populací, které se sdružovaly do útvarů, které dnes nazýváme městy (Ford, 2006).

Nejstarší starověká města v Mezopotámii a v oblasti vnitřní Anatólie ale i v dalších oblastech silně reagovala na specifické příležitosti a limity místního sociálního a ekologického prostředí, Přesto všechno je ale možné vysledovat obecné vzorce, které mají společné rysy se sociálním a ekologickým prostředím současných měst a mohou poskytnout užitečné poznatky (Smith, 2012). Typickými charakteristickými znaky urbánních center je velký počet obyvatel, kteří se soustřeďují v centrálním prostoru s budovami, které představují instituce, organizující život v městech a zvyšují produktivitu osídleného prostředí (Feldman, 2008).

Od nejstarších dob v Mezopotámii a v dalších regionech byla lidská společnost a jejich bohatství ohrožována vojenskými hrozbami a dalším nebezpečím z vnějšího okolí měst. Přirozenou reakcí bylo opakované hledání útočiště ideálně za silným obranným opevněním, jak konstatuje např. Costanza et al. (2007) nebo Nicholas (2014). To vedlo ke vzniku hustě osídlených měst s obrannými zdmi, ale zároveň také k rostoucí migraci z venkovských oblastí do měst. Tyto okolnosti ale paradoxně nutně vedly k rozšiřování sídel mimo hradby, což je jev, který bychom dnes mohli přirovnat k suburbanizaci. Tento vzorec hustého osídlení s centralizovanými řídicími institucemi uvnitř hradeb a obytnými sídelními lokalitami rozprostírajícími se daleko za hradbami byl častý jak u původního osídlení na Blízkém východě, v Asii, ale také mnohem později ve středověké Evropě (Boone & Modarres, 2009; Pounds, 2005). Tento fenomén ve svém spise uvádí již Marco Polo, který konstatuje že v okolí mongolského hlavního města (dnešního Pekingu), *"je předměstí před každou z bran, kterých je dvanáct, a tato předměstí jsou tak velká, že se zdá že v nich žije více lidí než v samotném městě"* (Polo, 2009). Podobný typ rozrůstání osídlení charakterizovalo uspořádání dalších starověkých měst, kde se obydlí prolínala se zemědělskými

pozemky v rozsáhlých městských centrech s nízkou hustotou zalidnění. Tato sídelní struktura byla poprvé identifikována u měst civilizace Khmerů v raně středověké Kambodži, klasických Mayů ve Střední Americe (Tikal v Guatemale nebo Caracol v Belize), afrických měst a některých před koloniálních měst v Evropě (Costanza et al., 2012; Evans et al., 2007; Scarborough et al., 2012). Typickým vzorcem výstavby je podobně jako u hlavního města Khmerů, Angkoru, centrální mohutný chrám a obecní instituce v ideálním středu města obklopené vodními díly a rozlehlým sídlištěm obytných komplexů se zemědělskými pozemky a infrastrukturou, která často zabírá i rozlohy stovky až tisíců km² ploch s nízkou hustotou urbanizovaných ploch (Barthel et al., 2015). V obou popsáných případech urbanizace krajiny zajišťovalo zemědělství v rámci široce vymezeného městského osídlení hlavní podíl obživy měst což zdůrazňuje důležitost udržení kvalitního zemědělského zázemí pro rozvoj osídlení (Ljungkvist et al., 2010).

1.4 Legislativní vymezení územního plánování

Územní plánování je v České republice definováno od doby druhé poloviny 19. století, respektive od roku 1886. První stavební řád byl na našem území přijat 10. dubna 1886 (Zákon č. 40/1886 čes. z. z.) a platil pouze pro Prahu. Další úpravou byla regulována územní a stavební činnost regulována v dalších významných městech, a to konkrétně v Plzni (Zákon č. 16/1887 čes. z. z.) a Českých Budějovicích (Zákon č. 71/1887 čes. z. z.). Pro zbytek obcí Čech byl přijat stavební řád až o dva roky později v roce 1889 (Zákon č. 5/1889 čes. z. z.). V následujících letech byl stavební řád upraven a přijat pro Moravu a Slezsko. Jedná se o sérii tří legislativních úprav. Nejprve byl přijat zákon pro celé Slezsko (Zákon č. 26/1883 slez. z. z.) a následně o jedenáct let později pro Moravská královská města Brno, Olomouc, Jihlavu a Znojmo (Zákon č. 63/1894 mor. z. z.), a nakonec i pro další města Moravy (Zákon č. 64/1894 mor. z. z.). Obsahově byly všechny tyto zákonné úpravy ale výrazně jednodušší než dnes, a i povinnosti z nich vyplývající byly méně svazující než v současné podobě legislativní úpravy. Na základě rozvoje území a získaných zkušeností s problematikou rozvoje urbanizace se postupně rozvíjela i komplexnost právní úpravy. Významným zlomem v racionalizaci plánování území přinesl vznik evidenčních plánů, které zefektivňovaly proces plánování vzniku a rozmístění nových staveb v území. Ve všech těchto zákonných úpravách byly vymezeny tzv. plány polohy (vždy v měřítku 1:720), které měly za úkol vykreslit *veškeré regulování, které se právě provádí aneb které*

provésti v době nejbližší příští se zamýšlí. Z pohledu vytváření nových ploch pro výstavbu, byla tato pravomoc ponechána na samotných obcích, které tyto plochy regulují a vymezují zastavitelné plochy od ploch nezastavitelných pomocí tzv. rozdělovacích plánů. Již tyto právní úpravy ale pamatují na intenzitu využívání zastavitelných ploch, kdy při zastavování jednotlivých míst zůstanež nejméně 15 % veškeré výměry nezastaveno, větší pak část této plochy nezastavené vyhrazena budiž pro hlavní dvůr.

Tato situace s drobnými změnami vydržela až do vzniku samostatné republiky v roce 1918. základním problémem nově vzniklého státu byla nejednotnost stavební a plánovací legislativy, kdy v rámci státního celku bylo zkombinováno celkem pět samostatných stavebních zákonů. Díky tomu vznikl v období první republiky nápad na vytvoření celostátního stavebního řádu a s tím spojeného úřadu, který měl sjednotit stavební standardy na celém území. Snaha o vytvoření jednotné legislativní úpravy byla zmařena nástupem 2. světové války. Zajímavým počinem na počátku této etapy dějin bylo vydání vládního nařízení z roku 1939 (Vládní nařízení č. 185/1939 Sb.). Toto vládní nařízení směřuje ke zlepšení situace v obcích s ohledem na vybavení míst infrastrukturou. Podle tohoto ustanovení *postrádá-li část obecního území veřejných zařízení komunikačních, kanalizačních nebo vodovodních, může se obecní zastupitelstvo usnésti, že v takové části obecního území může stavební úřad odepřítí povolení k rozdělení pozemků na stavenišť (stavební místa), povolení k přeměně parcel pozemkových v parcely stavební, jakož i povolení stavební k takovým stavbám, které by byly pro nedostatek takových zařízení veřejně závadnými. Stavební úřad nemůže z důvodu nedostatku veřejných zařízení odepřítí povolení k rozdělení pozemků na stavenišť (stavební místa), povolení k přeměně parcel pozemkových v parcely stavební, jakož i povolení stavební, zabezpečí-li žadatelé sami na dobu nedostatku těchto zařízení provedení takových náhradních opatření, jež stavební úřad uzná za způsobilá, aby zabránila vzniku veřejných závad.* Dalšími počiny v oboru územního plánování byla série protektorátních zákonů a vládních nařízení postihujících problematiku stavebního rozvoje jako např. (Vládní nařízení č. 299/1941 Sb. ze dne 23. července 1941 o přípravách prostorového plánování a o zjištění a projednávání plánovacích akcí, 1941) nebo (Vládní nařízení č. 109/1942 Sb.).

V poválečném období byl prvním nově přijatým zákonem na poli stavebnictví zákon z roku 1946 (Zákon č. 86/1946 Sb.). Tento zákon se věnoval problematice obnovy staveb poničených nebo zničených v období 2. světové války.

Podle ustanovení tohoto zákona je *obnovu třeba řídit jednotně tak, aby byla provedena hospodárně, účelně a rychle. Časové pořadí jednotlivých oblastí, po případě sídlišť, v nichž obnova má být provedena, stanoví vláda, na Slovensku po dohodě se Sborem povereníků.* Zákon o stavební obnově byl rovněž doplněn vládním nařízením (Vládní nařízení č. 296/1948 Sb.), které mimo jiné stanovilo, že *stavební práce lze provádět jen na stavbách zařazených do prováděcích plánů, stanovených podle zákona o pětiletém plánu, nebo jde-li o udržovací stavební práce.* Pro následný stavební vývoj se stal klíčovým zákon z roku 1949 označený jako (Zákon č. 280/1949 Sb.). Tento zákon byl zaměřen prioritně na územní plánování a výstavbu obcí. Do legislativního rámce Československé republiky byl zaveden pojem územní plánování, což poprvé umožnilo rozdělit území na různé typy dle jeho využití. Územní plánování obcí je podle tohoto zákona *součástí jednotného hospodářského plánu a musí tedy vyhovovat veřejným potřebám a zájmům.* Rozvoj území je umožněn díky tzv. zastavovacím plánům. Zastavovací plán stanoví přesně *druh, způsob a rozsah využití pozemků, zejména po stránce stavební.* Tento plán se pořizuje na podkladě potvrzeného podrobného plánu a jen pro území stavebního obvodu.

Další úprava legislativního rámce byla provedena ve druhé polovině 50. let, konkrétně v roce 1958. Na osmnáct let tak došlo k oddělení problematiky územního plánování a stavebního řádu, tedy pořizování stavebních objektů. Zatímco stavební činnost byla upravována (Zákon č. 87/1958 Sb.) a s ním spojenou vyhláškou (Vyhláška ministra – předsedy Státního výboru pro výstavbu č. 144/1959 Ú.l.), územní plánování upravoval nově (Zákon č. 84/1958 Sb.) a s tím spojená vyhláška (Vyhláška Státního výboru pro výstavbu č. 153/1959 Ú.l.). Zákon o územní plánování nově posuzoval přípustnost staveb dle institutu územního rozhodování. Možnosti využití území pro výstavbu potom upravuje pořízení územních plánů rajónů a sídlišť a zastavovacích plánů. Zvláště územní plány rajónů byly z hlediska vymezení nových zastavitelných ploch klíčové. Tyto plány *řeší na daném území souborně umístění, vzájemné vztahy a uspořádání všech dosavadních i nově navrhovaných funkčních celků, které toto území vytvářejí.*

Po osmnácti letech se ukázala nevýhodnost rozdělení stavebního a územního řízení a byl tak opětovně vytvořen jeden zákon zahrnující obě problematiky. Jedná se o (Zákon č. 50/1976 Sb.). Podle znění tohoto zákona se plochami určenými k zastavění, a tedy rozšířením urbanizovaných ploch zabývají především územní

a regulační plány. Zastavitelné území je definováno jako *plochy vhodné k zastavění takto vymezené schváleným územním plánem obce, případně regulačním plánem.*

O propracovanosti a smysluplnosti této legislativní úpravy svědčí fakt, že s minimálními změnami v rámci novelizací zůstala v platnosti třicet let až do roku 2006. V roce 2006 vstoupil v platnost nový legislativní předpis, a to (Zákon č. 183/2006 Sb.). Zákon za dobu své platnosti prošel 28 novelizacemi a od 1. července 2023 bude definitivně změněn jako (Zákon č. 283/2021 Sb.). Úprava rozšiřování nových zastavitelných ploch v území však zůstává stále stejná. Zastavitelnou plochou je v současné době *plocha určená k zastavění vymezená v územním rozvojovém plánu, zásadách územního rozvoje nebo územním plánu.* Tato definice zůstane v platnosti i po 1. 7. 2023.

1.5 Vývoj rozvoje zastavěných ploch v České republice

I když je rozvoj venkova jedním z hlavních cílů rozvojové politiky EU, stále neexistuje jednotný přístup, jak jej definovat a měřit. Za prvé, existuje mnoho podobných termínů spojených s vývojem jak městských, venkovských tak regionálních, centrálních či periferních oblastí, které ztěžují možnost jednotné definice. Druhým problémem jsou velké rozdíly mezi zeměmi např. v rámci Evropské unie v ekonomických, sociálních, kulturních a environmentálních faktorech utvářejících jednotlivé oblasti, což způsobuje prakticky nemožnost konsensu v definování venkovských oblastí. Třetí problémovou oblastí je absence konsensu na faktorech charakterizujících jednoznačně rozvoj venkovských oblastí a jejich relativní důležitosti (Clark et al., 1997)

Chromy et al. (2011) identifikovali dva přístupy k odlišení venkovských a městských oblastí. V širším pojetí každá neměstská oblast je považována za venkovskou. Tyto venkovské oblasti se také liší socioekonomickým, sociokulturním nebo institucionálním zaměřením a podmínkami životního prostředí. Na druhou stranu v úzkém přístupu lze venkov definovat jako oblast s nízkou hustotou zalidnění, jak demonstruje např. metodika německého Spolkového úřadu pro stavební a regionální plánování (Spellerberg et al., 2007), považující za venkovské všechny okresy s hustotou zalidnění nižší než 140 obyvatel na km², kde zároveň alespoň 40 % obyvatel žije v malých obcích. Jiný ale přesto v něčem podobný přístup k odlišení městských a venkovských oblastí se používá v Anglii, kdy je za venkovskou oblast považována taková lokalita kde velikost sídel nepřesahuje 10 000 obyvatel. Tyto lokality pak následně třídí do dalších šesti samostatných kategorií na základě dílčí

typologie (Bibby & Shepherd, 2004). Ačkoliv se tento přístup může zdát komplikovaný je to prakticky jeden z nejlepších přístupů, jak odlišit jednotlivé typy urbanizovaných ploch. Je ale nutné zdůraznit, že v literatuře z Českého prostředí je hranicí třídění obec s počtem obyvatel nad 3 000 lidí, což je částečně zapříčiněno velikostí státu, administrativním členěním obcí, ale také s tím spojené dostupností statistických údajů (Hampl, 2005, 2007).

V postkomunistických oblastech začala radikální změna městských struktur prostřednictvím suburbanizace teprve nedávno. V době komunismu a centrálního plánování byla silná preference koncentrace investic a rozvoje do velkých městských center a na jejich území do hustě osídlených obytných sídlišť a průmyslových zón na okraji měst (Gibas & Boumová, 2020; Musil & Ryšavá, 1983; Temelová et al., 2011). Do vnitřních částí velkých městských center byly směřovány pouze minimální investice a tyto plochy se vyznačovaly stagnací až úpadkem, koncentrací lidí s nižším socioekonomickým postavením a v případě venkovských ploch také koncentrací agrární a přidružené průmyslové výroby. Je však třeba poznamenat, že česká města a jejich okolí již zažila suburbanizaci v meziválečném období 20. a 30. let 20. století, jak dokládají ve svých pracích např. Ilchenko, (2020), Lehovec (1952), Muñoz Sanz (2015) nebo Ullrich (1938). V té době vznikaly zejména nové obytné oblasti kolem železničních stanic a v okolí železničních tratí spojujících jednotlivá urbánní centra. Tato rezidenční sídla jsou nyní často jedny z nejvyhledávanějších adres v metropolitních regionech (Kunc et al., 2018; Sanz, 2016, 2020). Takový vývoj byl pozorován v Praze a dalších menších českých městech stejně jako jinde ve středo a východoevropském regionu např. v Budapešti (Berényi, 1994; Kiss, 2019), Varšavě (Kreja, 2006), Bratislavě (Ira, 2003) nebo Tallinnu (Leetmaa & Tammaru, 2007; Tammaru, 2001). Prostorová dekoncentrace tehdy nezahrnovala ekonomické funkce. Charakter urbanizace je silně utvářen historicky vyvinutými sídelními vzory. Česká republika má velmi hustou síť malých sídel (Stanilov & Sýkora, 2014). Zatímco urbanizace zahrnovala koncentraci obyvatelstva a pracovních míst do vybraných lokalit, suburbanizace neznamena prostorovou expanzi měst do neosídleného zázemí, ale spíše do oblastí již osídlených a dlouhodobě využívaných (Kostecký, 2005). Kromě decentralizace v rámci metropolitních oblastí lze ve srovnání s celkovým osídlením země a regionálním rozvojem pozorovat pokračující koncentraci do metropolitních oblastí. To je zvláště silné v oblasti zaměstnanosti, zejména v sektoru služeb (Galka & Warych-Juras, 2018). Suburbanizace, jakou zažily v druhé

polovině 20. století např. Spojené státy a západoevropské země, se v období po druhé světové válce v České republice nerozvinula. Urbanizační vzorec v komunistických zemích byl charakterizován koncentrací investic a růstem zastavěných ploch středních a velkých měst a na jejich území pak do velkých obytných a průmyslových komplexů na městských okrajích. Suburbanizace v západním slova smyslu se nerozvinula vůbec (Enyedi, 1990, 1992; Golubchikov, 2016).

Andrusz et al. (2011) a Sxelenyi (1996) používají koncept suburbanizace k popisu toho, jak byl růst městské populace nižší než růst pracovních míst v městském průmyslovém a terciárním sektoru. V důsledku toho prudký nárůst dojíždění z městského zázemí nahradil růst měst prostřednictvím rezidenční suburbanizace. Přímé srovnání prostorových struktur „kapitalistických“ a „komunistických“ měst může odhalit významné rozdíly v charakteru zastavěného prostředí, vzorců využití území a sociálně-prostorových struktur (Petrovic, 2005). Hlavní rozdíly jsou v centrálních městech a příměstských oblastech. Prostorová struktura měst a jejich metropolitních oblastí se v průběhu času postupně měnila. Tato změna probíhala relativně hladce a postupně a jen v určitých časových obdobích byla zrychlena turbulentními celospolečenskými změnami. Příkladem takové změny je především rychlý vývoj postkomunistické společnosti. Převodem centrálně plánovaného hospodaření na tržní ekonomiku se vytvořil nebývalý prostor pro vývoj suburbáních dekoncentrovaných ploch (Abrahamian, 2011).

Pro vytvoření udržitelných systémů urbanizovaného prostoru je potřeba chápat sídla jako živý organismus s určitou vnitřní strukturou. V relativně rozsáhlém a komplikovaném právním systému České republiky je ochrana území i společnosti legislativně ošetřena řadou nástrojů. Tento fakt otvírá cestu k regulaci suburbanizace přímou zákonnou cestou, což je ve srovnání s koncepty využívanými v minulosti zejména v západní Evropě a v severní Americe účinnější. Stále zde ale zůstává celá řada nevyjasněných mezer v legislativním ukotvení suburbanizačních snah, což často vede k obcházení zákona a výrazným negativním důsledkům suburbanizace v České republice (Kostecký, 2005; Sýkora, 2003).

Základem pro omezení negativních důsledků organizace zejména pro životní prostředí je obecná ochrana nezastavěného území. Tato ochrana je jednak zakotvena přímo v zákoně č. 183/2006 Sb., tedy ve stavebním zákoně, ale oporu lze hledat i v dalších legislativních úpravách jako jen např. ochrana zemědělského půdního fondu podle zákona č. 334/1992 Sb., ochrana lesního půdního fondu podle zákona

č. 289/1995 Sb., ochrany krajinných území a krajinného rázu podle zákona č. 114/1992 Sb. apod. V souvislosti s ochranou nezastavěných a nezastavitelných ploch v území je potřeba také zmínit stále nedostatečně akcentovanou problematiku ploch přestavby podle §43 zákona č. 183/2006 Sb., zejména potom problematiku ploch tzv. brownfieldů.

Po vyčerpání možností této první skupiny opatření je možné využívat zejména legislativního rámce stavebního zákona č. 183/2006 Sb., a to v mnoha různých aspektech. Základem eliminace negativních aspektů suburbanizace je důsledné dodržování koordinace mezi jednotlivými stupni územně plánovací dokumentace. Cílem této snahy je směřovat suburbanizaci pouze do takových ploch, které se v širším kontextu na tuto ploch připravují např. rozvojem tzv. veřejné infrastruktury (Collier & Venables, 2016; Ferrer et al., 2018). V první řadě se jedná o napojení nových ploch na dostatečně kapacitní prvky technické a dopravní infrastruktury, ale v druhé řadě rovněž připravenost občanského vybavení rozšiřované lokality nebo v neposlední řadě dostatečně kvalitní zázemí ploch v podobě veřejných prostranství a míst veřejné zeleně apod. (Shin, 2009; Steele & Legacy, 2017)

V současné době je v zadání územních plánů stále více žádaným způsobem řešení vymezení ploch podmíněných pořízením některých dalších typů územně plánovací dokumentace nebo podkladů, jako je např. územní studie nebo regulační plán. Zajímavou alternativou je také podmínění vzniku nových nejen suburbaních lokalit uzavřením tzv. plánovací smlouvy podle § 66 zákona č. 183/2006 Sb.

Nejdůležitějším způsobem regulace suburbanizace v okolí jak městských, tak venkovských sídel ale zůstává průběžné vyhodnocování stávajících platných územních plánů a v nich obsažených zastavitelných ploch před prováděním změny územního plánu nebo pořízování jeho nového úplného znění (Plos, 2013).

1.6 Řešení problematiky zastavitelných území

Vymezení nových zastavitelných ploch je jedním z nejvýznamnějších aspektů pořízování nové územně plánovací dokumentace a samotné zastavitelné plochy lze označit za jednu z nejdůležitějších obsahových náležitostí územních plánů. Důvodem je fakt, že tyto plochy do značné míry předurčují budoucí rozvoj dané konkrétní obce. Jednou z nejčastějších příčin pořízování změny územního plánu nebo zcela nového úplného znění je potřeba vymezení určité zastavitelné plochy nebo ploch. V mnoha případech je ale tato aktivita pojata v rozporu s legislativní úpravou v zákoně

183/2006 Sb. Zákon pohlíží na vymezení nových zastavitelných ploch především s ohledem na cíle a úkoly územního plánování, ale také s ohledem na ochranu nezastavěného území a volné krajiny, nejčastěji v podobě zemědělského a lesního půdního fondu (Janatka, 2011). Zákon tak stanovuje nemalé požadavky především na část odůvodnění nově vymezených zastavitelných ploch. Podle § 53 stavebního zákona č. 183/2006 Sb. v současném znění je nezbytnou součástí odůvodnění územního plánu zhodnocení účelného využití zastavěného území a rovněž vyhodnocení potřeby vymezení nových a zachování stávajících zastavitelných ploch. Podle § 55 téhož zákona lze další zastavitelné plochy změnou nebo pořízením nového územního plánu vymežit pouze pokud je možné jednoznačně prokázat nemožnost využít pro stejný účel v minulosti vymezené zastavitelné plochy v území. Teprve na základě tohoto zhodnocení je odůvodnitelná potřeba vymezení nových zastavitelných ploch (Plos, 2013; Průcha, 2021).

Otázka, která byla v minulosti v souvislosti s vymezením zastavitelných ploch vyjádřena v judikatuře, je rozdílnost odůvodněním nových zastavitelných ploch ve změně územního plánu a rozsah odůvodnění koncepce nových zastavitelných ploch při pořizování zcela nového územního plánu (Plos, 2007). V zásadě zákonná úprava vztahuje požadavek nutného zdůvodnění na obě nastalé situace. Při pořizování zcela nové koncepce zastavitelného území v novém úplném znění územního plánu je však tato koncepce obtížně proveditelná. K tomuto názoru se přiklonil i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. 1 Aos 6/2013. Nejvyšší správní soud svým rozhodnutím potvrzuje rozhodnutí krajského soudu, který potvrzuje, že je dostatečné odůvodnit potřebnost koncepce nových zastavitelných ploch pouze v rámci rozhodnutí o námitkách. Ve zkoumané lokalitě se při tom rozhodovalo o nárůstu zastavitelného území o třetinovou výměru. Přezkoumání potřebnosti se ale i v komplexním návrhu územního plánu musí jednoznačně objevit, jak potvrzuje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2015, sp. zn. 5 Aos 37/2014 potvrzující rovněž rozhodnutí soudu nižší instance, který rozporoval vydání územního plánu v předmětné obci kvůli absenci jakéhokoliv zdůvodnění nárůstu ploch pro bydlení. Územní plán postrádal jakékoliv relevantní informace, na základě kterých by bylo možné odůvodnění dovodit. Předkladatelé územního plánu dokonce uváděli zcela protichůdné informace, které by spíše svědčily zmenšení zastavitelných ploch než naopak.

V případě změn územních plánů Nejvyšší správní soud zdůrazňuje v mnoha judikátech požadavek na relevantní odůvodnění nemožnosti využití stávajících zastavitelných ploch nebo zastavěného území. Apel na řádné zdůvodňování často souvisí s nároky na zábor zemědělského půdního fondu, který by bez řádného odůvodnění a prokázání převažujícího veřejného zájmu odporoval rovněž § 5 zákona č. 334/1992 Sb. Příkladem může být rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2013, sp. zn. 1 Aos 1/2013, kde je konstatováno, že v případě záboru nejkvalitnějších částí zemědělského půdního fondu ve prospěch nově navržených zastavitelných ploch v územním plánu, je potřeba odůvodnit jednotlivě každý takovýto zábor odděleně. Nezbytným předpokladem vymezení nových zastavitelných ploch (o to výrazněji pokud se týká kvalitnějších půd) je důkladná analýza stávajícího stavu ale také realistické nastínění budoucího využití lokalit. Soudní rozhodnutí často upozorňují na fakt, že zákonná povinnost odůvodnění nově vymezených ploch se netýká pouze velkých developerských projektů, ale i nově vymezených ploch zcela zanedbatelných plošných nároků (např. plocha pro jeden nebo několik rodinných domů). Ani takto malé plochy nelze v návrhu změny územního plánu řádně nezdůvodnit nebo je odůvodnit pouze např. vyplněním stavební proluky (Plos, 2013).

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 6 Aos 2/2013 je rovněž důležité v odůvodnění dostatečně vysvětlit proč není možné stávající plochy využívat pro jejich účel, jaké jsou překážky využití, případně v jakém rozsahu by bylo možné plochy zachovat. Toto podrobné vysvětlení je důležité i z pohledu zmaření případných záměrů investorů a problematice majetkoprávních vztahů v lokalitách, kde bude zastavitelnost z pozemků sejmuta. Rovněž tak není možné odůvodnění růstu zastavitelných ploch pro bydlení odkazovat pouze na metodický pokyn Ministerstva pro místní rozvoj, který jako přijatelný nárůst zastavitelných ploch pro bydlení považuje jakýkoliv růst okolo 2,2 %.

2 Cíl práce

Cílem této práce je na vybraných obcích v Jihočeském kraji demonstrovat vývoj zastavitelných ploch a identifikovat jednotlivé příčiny vymezení zastavitelných ploch a ploch přestavby.

Dílčím cílem této práce je vypracovat charakteristiky jednotlivých obcí vybraných pro tuto studii a analyzovat platnou územně plánovací dokumentaci (územní plány) pro příslušné lokality.

Pro tuto práci byla stanovena nulová hypotéza, že v rámci Jihočeského kraje jsou nové zastavitelné plochy vymežovány čistě podle uvážení lokálních autorit nebo žádostí investorů a žadatelů.

3 Metodika

3.1 Materiál

Jako zájmové území pro zpracování diplomové práce byla plocha Jihočeského kraje.

3.1.1 Charakteristika Jihočeského kraje

Rozloha Jihočeského kraje je 1 005 800 ha, což činí zhruba 12,8 % rozlohy České republiky. V Jihočeském kraji žije okolo 637. 047 obyvatel o hustotě zalidnění přibližně 64 obyvatel na km². Administrativně je území rozděleno do 7 okresů: České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. Jihočeský kraj spadá z geomorfologického hlediska do Hercynského systému, provincie Česká vysočina. Tato provincie je rozdělena na území Jihočeského kraje na dvě hlavní soustavy – Šumavskou a Českomoravskou (Svoboda & Beneš, 1964). Šumavská soustava je tvořena pouze podsoustavou Šumavská hornatina, zatímco v rámci Českomoravské soustavy se dále nachází tři podsoustavy, a to Středočeská pahorkatina, Českomoravská vrchovina a Jihočeské pánve, kdy průměrná nadmořská výška se pohybuje okolo 400 m n. m. (Bína & Demek, 2012). Třeboňská pánev, která je hlavním zdrojem genetického materiálu pro potřeby disertační práce, se rozprostírá v okolí města Třeboně. Její území zasahuje na jihovýchodě až k hranici s Rakouskem, severně zasahuje k Soběslavi a Bechyni (Demek, 1965).

Skalní podklad jihočeské oblasti tvoří především krystalinikum moldanubika. Charakteristická je především jeho poměrně složitá stavba a velká rozmanitost. Nejčastější druhy hornin jsou pararuly a migmatity a dále granulity a ortoruly. V rámci Jihočeských pánví se potom nachází kvartérní sedimenty především šterkopísky a cihlářské suroviny (Němec, 2009). V menším rozsahu jsou zde zastoupeny i netypické suroviny jako žáruvzdorné a ostatní jíly, polodrahokamy (vltavíny, granáty, opály...), grafit a vzácné kovy jako stříbro či zlato (Svoboda a Beneš, 1964). Z hlediska půd jsou Jižní Čechy velmi pestré. Nachází se zde zástupci téměř všech půdních typů, s převahou různých variant kambizemě (Němec, 2001). V horských a podhorských oblastech potom převažují gleje, pseudogleje a podzoly. Okolo řek, v jejich údolních nivách, se nachází různé druhy fluvizemí (Kozák & Němeček, 2009). Jihočeský kraj má podnebí přechodného střeoevropského typu, se střídavým vlivem oceánu na západě a pevniny na východě, se značným vlivem místních poměrů.

Významnou úlohu má zvláště expozice terénu vůči převládajícímu proudění vzduchu. Podle klasifikace klimatických oblastí spadá většina území Jihočeského

kraje do mírně teplé a mírně vlhké nebo vlhké oblasti, která v nadmořských výškách kolem 750 m přechází v mírně chladnou oblast (Quitt, 1971).

Hydrologicky nejdůležitějším tokem v Jihočeském kraji je řeka Vltava, která zde pramení a protéká územím kraje od jihu na sever. Krom malých potoků jsou nejvýznamnějšími přítoky na území kraje z pravé strany Malše a Lužnice, nejvýznamnějšími levostrannými přítoky jsou pak Otava a Blanice. Tato přirozená kostra vodních toků je doplněna o umělé stavby vodních kanálů. Na Třeboňsku se jedná o dvě nejznámější vodní cesty, Zlatou stoku a Novou řeku, a v horském terénu Šumavy tzv. Schwarzenberský a Vchynicko – Tetovský plavební kanál (Culek a Grulich, 2010).

Na území Jihočeského kraje se také nachází velké množství vodních nádrží, z nichž pouze jediná nádrž má přirozený původ, a to Plešné jezero ledovcového původu s rozlohou 7,48 ha, zatímco ostatní vodní nádrže jsou produktem lidské činnosti (Heřmanová, 2012). Mezi umělé vodní nádrže patří především několik velkoplošných přehradních nádrží na Vltavě ale i na menších vodních tocích. K největším se řadí část Vltavské kaskády, skládající se z vodního díla Lipno I a Lipno II, Hněvkovice, Kořensko a Orlík. Na území Jihočeského kraje se pak nachází ještě důležitá vodárenská nádrž Římov na řece Malši a vodní nádrž Husinec regulující tok Blanice. Charakteristickým rysem krajinného rázu jižních Čech jsou pak rozsáhlé plochy umělých vodních nádrží rybníčního typu (Hule, 2003). Rybníky jsou uspořádány do několika nezávislých soustav, a to Třeboňské (393 rybníků nad 1 ha), Jindřichohradecké (437 rybníků nad 1 ha), Hlubocké (264 rybníků nad 1 ha), Novohradské (141 rybníků nad 1 ha), Blatenské (375 rybníků nad 1 ha) a Tábořské (316 rybníků nad 1 ha). Mezi největší rybníky dle výměry patří v Jihočeském kraji Rožmberk (489 ha), Horusický rybník (416 ha), Bezdrev (394 ha), Dvořiště (337 ha), Velký Tisý (317 ha), Záblatský rybník (305 ha), Dehtář (246 ha), Staňkovský rybník (241 ha), Velká Holná (230 ha) a Svět (201,5 ha) (Němec, 2006).

Horské části Jihočeského kraje s mělkými a málo úživnými půdami a drsnějším rázem klimatu patří do oblasti poměrně chudé hercynské květeny. Pro nižší polohy v oblastech Jihočeských pánví jsou charakteristická rašeliniště (blata), mokřady a louky, lemující břehy rybníků. Na blata často navazují sušší borové lesy s borůvkou a vřesem v podrostu (Neuhäuslová, 1999). Lesy v jihočeských pánvích byly přirozeně dubové a jedlové, dnes jsou však ve velké míře rovněž nahrazeny monokulturami

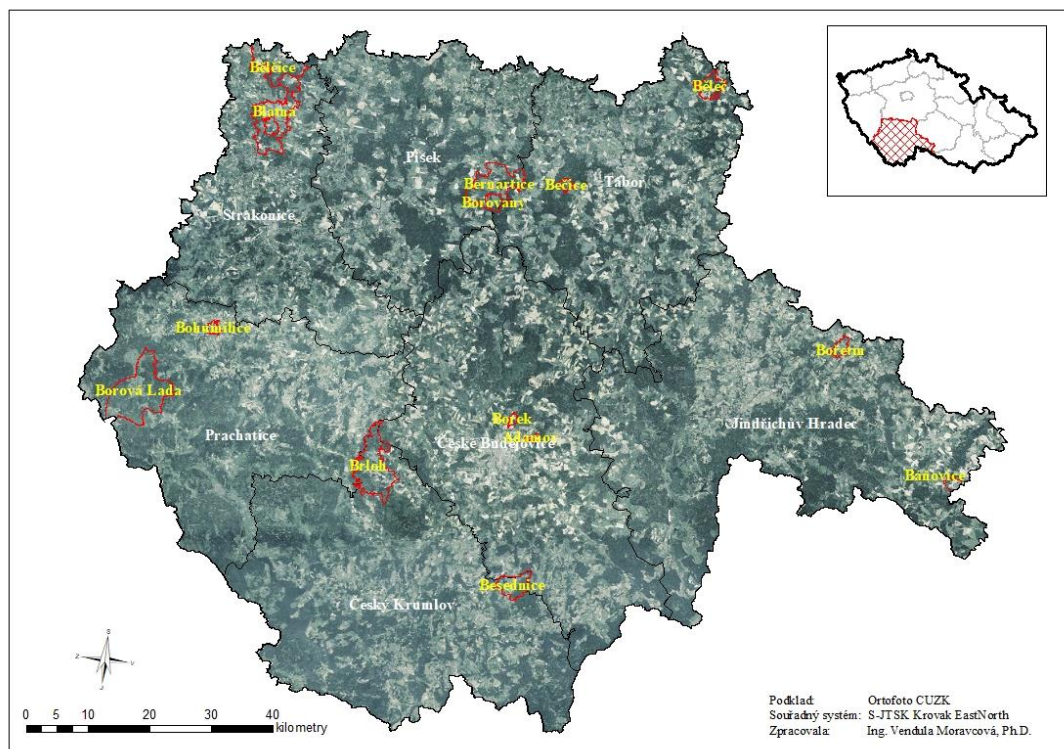
smrku a borovice. Lesní porosty obecně pokrývají v současné době téměř 40 % celkové plochy Jihočeského kraje (Culek, 1996).

Na území Jihočeského kraje jsou vymezeny všechny typy zvláště chráněných území podle zákona 114/1991 Sb. O ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a to včetně lokalit NATURA 2000. Nejdůležitějším zvláště chráněným územím je pak na území Jihočeského kraje Národní park Šumava, který je zde vymezen od roku 1991. Jedná se o největší národní park České republiky, s rozlohou na území Jihočeského kraje 34. 294 ha (celková rozloha 68. 064 ha), který tvoří cca 3,41 % jeho území. V zájmovém území jsou dále vyhlášeny tři chráněné krajinné oblasti (16,36 % území kraje, 164. 543 ha), a to CHKO Šumava, CHKO Třeboňsko a CHKO Blanský les. Na území Jihočeského kraje je rovněž vymezeno 12 národních přírodních rezervací (0,36 % území kraje, 3. 625 ha), 11 národních přírodních památek (0,07 % území kraje, 682 ha), 100 přírodních rezervací (0,48 % území kraje, 4. 829 ha), 180 přírodních památek (0,51 % území kraje, 5. 139 ha), 69 evropsky významných lokalit (16,08 % území kraje, 161. 677 ha) a 7 ptačích oblastí (14,78 % území kraje, 148. 665 ha). V souvislosti s přístupem České republiky do Evropské unie byla vymezena soustava chráněných území NATURA 2000 (Vorel, 2009).

Významnou roli hraje v Jihočeském kraji zemědělská prvovýroba, kde je zaměstnáno téměř 9 % ekonomicky aktivního obyvatelstva kraje (druhé největší procento v rámci České republiky). Zemědělství se tradičně orientuje na rostlinnou výrobu v podobě pěstování obilovin (pšenice, ječmen), olejnin (řepka olejka), a ovoce (třešně, jablka, rybíz). Z živočišné produkce je pak významný chov skotu (v současné době převážně masných plemen), drůbeže (chov české husy na Nových Hradech) a prasat. Dlouholetou tradici má v Jihočeském kraji rybníkářství. Produkce ryb pokrývá více jak polovinu všech ryb vyprodukovaných ročně v rámci celé republiky (Tlapák, et al., 1992). Z pohledu začlenění do výrobních oblastí se území Jihočeského kraje podle Němec (2001) zařazovalo až do roku 2003 do výrobních oblastí pícninářské, bramborářské a obilnářské. V současné době (po roce 2003) spadá jižní část území do výrobní oblasti horské a severní část kraje do výrobní oblasti bramborářské (Perlín, et al., 2010).

3.1.2 Zájmové lokality

V rámci Jihočeského kraje bylo vybráno pro tuto práci celkem 14 samostatných lokalit na rovní obcí. Výběr byl proveden náhodně bez cílené eliminace lokalit z pohledu velikosti, polohy nebo zalidnění. Lokality jsou rovnoměrně rozloženy po celém území kraje, a to tak, že v každém jednotlivém okrese Jihočeského kraje byly zvoleny první dvě lokality s minimálně dvěma pokusy o schválení územně plánovací dokumentace. Poloha jednotlivých lokalit je znázorněna na následující mapě (Obr. 3.1.).

Obrázek 3.1: Mapa rozložení zájmových lokalit v Jihočeském kraji (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Základní údaje o zvolených lokalitách jsou uvedeny v následující tabulce 3.1, doplňující údaje jsou potom v příloze 1.

Tabulka 3.1: Analyzovaná data pro jednotlivé obce dle kategorií

	Okres	Nadmořská výška	Výměra [ha]	Počet obyvatel
Adamov	České Budějovice	478	103	997
Báňovice	Jindřichův Hradec	516	480	109
Bečice	Tábor	432	324	78
Bělčice	Strakonice	526	3432	974
Běleč	Tábor	457	1223	197
Bernartice	Písek	247	3643	1323
Besednice	Český Krumlov	575	1612	805
Blatná	Strakonice	440	436	6371
Bohumilice	Prachatice	656	342	332
Borek	České Budějovice	413	197	1552
Borová Lada	Prachatice	895	6893	265
Borovany	Písek	441	637	202
Bořetín	Jindřichův Hradec	580	588	103
Brloh	Český Krumlov	568	4618	1076

3.2 Metody

3.2.1 Výběr zájmových lokalit

Jak již bylo popsáno v kapitole Materiál, pro tuto diplomovou práci bylo vybráno 14 lokalit na území Jihočeského kraje. Aby byl výběr náhodný, a přesto pokrýval veškeré podmínky Jihočeského kraje byl nejprve celý seznam 623 obcí rozdělen podle okresů, ke kterým obce náleží. Z každého okresu byly zvoleny od začátku abecedy první dvě lokality a následně bylo podle dostupných materiálů zjištěno, zda obce mají schválený územní plán a zda pořizují nějaké aktualizace. Na základě této analýzy byly odstraněny obce, které nesplňovaly požadovaná kritéria. Příkladem může být např. obec Balkovy Hory (okres Tábor), která do dnešního dne neučinila ani pokus o pořízení jakékoliv územně plánovací dokumentace. Na základě této selekce potom z každého okresu byl vytvořen seznam a pro analýzu byly zvoleny první dvě obce ze seznamu. Díky tomuto náhodnému výběru se do analýzy dostaly obce s různým počtem obyvatel, různou velikostí správních obvodů, marginalitou i jádrovou polohou v blízkosti velkých měst.

3.2.2 Datové zdroje

Datové zdroje lze rozdělit do dvou samostatných kapitol:

1. Datové zdroje o územně plánovací dokumentaci

V této části byly shromážděny veškeré podklady, které se vztahovaly k samotné územně plánovací dokumentaci, resp. k územním plánům pro jednotlivé zvolené obce. Data o územních plánech byla převzata z geoportálu Jihočeského krajského úřadu, pokud byla dostupná, případně přímo z obcí nebo od pořizovatelů územních plánů.

2. Datové zdroje o podmínkách v území

Mezi tyto datové zdroje patří tři klíčové oblasti. Jedná se o přírodní podmínky, socioekonomickou oblast a demografii území.

Data o přírodních podmínkách lokalit byla převzata především z volně dostupných datových zdrojů Jihočeského krajského úřadu, Agentury ochrany přírody a krajiny, Výzkumného ústavu vodohospodářského (databáze HEIS), České geologické služby, Ministerstva zemědělství České republiky, Státního pozemkového úřadu, Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, Českého hydrometeorologického ústavu, Ředitelství silnic a dálnic, Správy železnic, Katastrálního úřadu případně Národního památkového ústavu.

Data o socioekonomických podmínkách byla převzata z volně dostupných databází Jihočeského krajského úřadu, Hospodářské komory, Státního zemědělského a intervenčního fondu případně Českého statistického úřadu. Podstatnou částí dat byla data o technické a dopravní infrastruktuře a občanské vybavenosti obcí. Tato data byla převzata přímo z územně plánovacích podkladů z roku 2020 a verifikována v jednotlivých obcích.

Demografická data byla převzata téměř bezvýhradně z ročenek a plošných sledování prováděných Českým statistickým úřadem. Některá historická data, jako např. počty obyvatel byla převzata i z archivních materiálů Státního oblastního archivu pro příslušné okresy Jihočeského kraje

3.2.3 Analýza datových zdrojů

Stejným způsobem jako jsou rozdělené datové zdroje bylo rozdělené i zpracování dat.

1. Zpracování dat z územních plánů

Z každé zvolené obce byly nejprve získány digitální podklady o územních plánech příslušných obcí. Jedná se vždy o textovou část a hlavní výkres území. *Textová část* obsahuje především popisy regulativů, tedy vymezení možného využití jednotlivých funkčních složek územních plánů. *Hlavní výkres* obsahuje podstatné informace o poloze a velikosti zastavěného a zastavitelného území a zároveň obsahuje informaci o funkčním třídění jednotlivých vymezených ploch. Mapové zdroje byly dostupné buď v podobě WMS serverů, tedy v podobě propojitelné s aplikací ArcGIS, ve které zpracování probíhalo, nebo v podobě výkresů exportovaných do .pdf. Tyto výkresy dále musely být převedeny v prostředí ArcGIS na obrazový údaj a následně georeferencovány prostřednictvím identických bodů v území. Takto připravené mapové zdroje byly následně vektorizovány a pro každou vymezenou plochu tak byl získán údaj o její *poloze, výměře a funkčním zatřídění*. Tyto údaje byly následně exportovány v podobě atributové tabulky do Microsoft Excel, kde s nimi bylo dále nakládáno. Ze získaných dat potom byly vyhodnoceny další údaje jako např. *celková plocha zastavěného území, procento zastavěnosti, celková plocha zastavitelného území, funkční složky a jejich regulativy*.

2. Zpracování dat o podmínkách v území

Z jednotlivých výše popsaných databází byla pro každé zájmové území sestavena databáze údajů zpracovaná v prostředí Microsoft Excel, což umožňovalo následné zpracování a převedení do statistických programů pro další vyhodnocení.

V následující tabulce 3.2 jsou uvedeny veškeré informace, které byly zjišťovány pro každé zvolené území.

Tabulka 3.2: Analyzovaná data pro jednotlivé obce dle kategorií

Evidenční údaje	Okres, obec s rozšířenou působností, části obce, základní sídelní jednotky, katastrální území, celková plocha sídla
Přírodní poměry	Nadmořská výška, klimatická klasifikace, průměrné teploty a srážky, geomorfologické oblasti, geologie, pedologie, hydrologie, ochrana přírody
Socioekonomické poměry	Zaměstnanost, počet ekonomických subjektů, dopravní obslužnost, počty a druh silnic, občanská vybavenost (školy, zdravotnictví, volnočasové aktivity ...), technická infrastruktura (vodovody, ČOV, plynofikace, sběr odpadu ...), památková péče
Demografické poměry	Počet obyvatel, počet domů, věkové složení obyvatel, vzdělanostní struktura, národnostní složení, náboženské vyznání, hustota zalidnění

3.2.4 Statistické vyhodnocení

Získané výsledky bylo nutné pro účely této diplomové práce statisticky vyhodnotit a také zanechat do mapových výstupů. Pro zpracování statistických výstupů byl využit program STASTICA 12. V tomto programu byly jednak provedeny výpočty základních statistik testovaných souborů dat a byly pro ně zpracovány také krabicové grafy (box plots), které jsou v práci prezentovány.

Pro další statistické vyhodnocení dat byl využit software CANOCO 4.5 (Ter Braak a Šmilauer, 2002) s moduly WCanolmp pro import dat, Canoco for Windows 4.5 pro analýzu datových souborů a CanoDraw for Windows 4.5 pro tvorbu grafických výstupů. Rozdělení použitých datových vstupů pro zvolenou vícerozměrnou statistickou analýzu vyplývá z terminologie použitého softwaru. Data jsou tedy rozdělena na druhová data a charakteristiky prostředí. Do druhových dat byly zařazeny hodnoty popisující typ a rozsah nově vytvořených zastavitelných ploch. Tato data vstupují do analýzy jako proměnné vysvětlované. Charakteristiky prostředí zahrnují jednotlivé parametry popisující hnací síly, které zapříčinily odlišnosti v počtu a druhu

vymezených zastavitelných ploch. Tyto parametry jsou zahrnuty do analýzy jako proměnné vysvětlující. Pro statistické vyhodnocení bude použita metoda RDA (Redundancy Analysis). Pro účely této práce byly statisticky významné parametry prostředí ($p < 0,5000$) vybírány podle Monte Carlo permutačního testu. Výsledkem analýzy je podle Ter Braak a Šmilauer (2002) ordinační diagram, kde jsou druhová data znázorněna jako šipky ve směru abundance druhu a charakteristiky prostředí jsou zakresleny jako šipky ve směru, ve kterém roste jejich hodnota.

Mapové výstupy práce byly zpracovány prostřednictvím mapového softwaru ArcGIS 10.6.1. a veškeré prezentované mapy jsou uvedeny v souřadném systému S-JTSK Krovak EastNorth a ve výškovém systému Balt po vyrovnání.

Ostatní práce a vyhodnocení dat probíhalo v prostředí Microsoft Office 365.

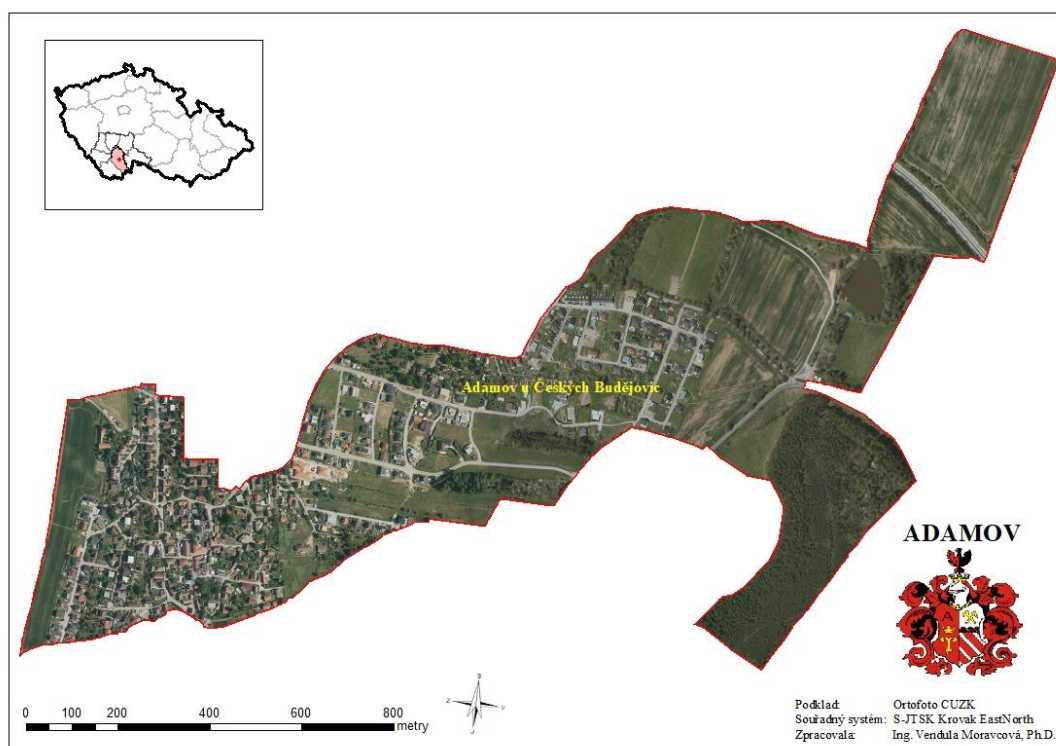
4 Výsledky

Výsledková část je rozdělena do tří samostatných kapitol. V první kapitole jsou uvedeny charakteristiky obcí, které jsou podstatné pro vývoj zastavitelných ploch, v druhé kapitole je shrnutý vývoj zastavitelných ploch v průběhu sledování obcí. Třetí kapitola slouží jako syntéza získaných poznatků a popisuje příčiny výsledovaného vývoje zastavitelných ploch v jednotlivých obcích.

4.1 Charakteristika vybraných obcí

4.1.1 Adamov

Okres:	České Budějovice
Obec s rozšířenou působností:	České Budějovice
Katastrální území:	600032 Adamov u Českých Budějovic
Základní sídelní jednotky:	Adamov Adamov – sever
Části obce:	Adamov
Rozloha:	1,03 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	22,74 ha (22,07 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	985

Obrázek 4.1: Správní obvod obce Adamov (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Adamov (obr. 4.1) se nachází na severovýchodním okraji krajského města České Budějovice. Sousedními obcemi jsou Hůry, Rudolfovo a Jívno.

- **Historie**

Adamov byl založen mezi lety 1547–1550 jako osada Ugnodovské Hory nebo také Perkstadt Admstadt nebo Adamstahl jako horní osada pro těžbu stříbra a olovnaté rudy na místě zaniklé osady Příhořany. Práva horního města získal již v roce 1595. Kvůli důlním vodám byla ale těžba nerentabilní a význam horní obce tak upadal již po roce 1600, a to i v souvislosti s majetkoprávními změnami ve vlastnictví Hlubockého panství. V roce 1619 byla obec vypálena a následně po předání konfiskátu Malovců z Malovic Baltazaru de Marradas byla uváděna jako pustá. K obnově došlo až v polovině 17. století a v poddanství Hlubocké větve rodu Schwarzenbergů se obec opětovně stala městem, tentokrát již živící se zemědělskou výrobou, výrobou nožů a krajek. Obec byla v polovině 19. století přičleněna k sousedním Hůrám, následně v roce 1919 se opět osamostatnila ale již jen jako osada ne jako samostatné město. Po 2. světové válce až do roku 1990 byl Adamov součástí obce Rudolfov.

- **Přírodní poměry**

Obec Adamov se nachází v průměrné nadmořské výšce 478 m n. m. Nejvyšším bodem v území je masiv Baba (583 m n. m.). Území spadá do mírně teplé oblasti MT9 a MT5 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 8,4 °C a průměrné srážky dosahují 636 mm (oboje měřeno na stanici ČHMÚ České Budějovice). Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy, podsoustavy Jihočeské pánve, celku Třeboňská pánev, podcelku Lišovský práh a okrsků Dobrovodská pahorkatina a Hlubocká pahorkatina (Demek, 1965). Geologické podloží tvoří z větší části metamorfované migmatity a ve východním okraji od linie Lišovského prahu metamorfované granulity. V těchto horninách se nachází vnořené části nezpevněných sedimentů čtvrtohorního stáří v okolí vodních toků a také vložky žilného leukokratiálního granitu a žilného aplitu. Z pedologického hlediska je v území nejvíce zastoupena středně hluboká mezobazická kambizem a mělká litická kambizem. Území spadá hydrologicky do povodí 4. řádu vodního toku Čertík (č. h. p. 1-06-03-0560-0-00) a Stoka (č. h. p. 1-06-03-0540-0-00). Nenachází se zde ale žádné významné vodní toky ani nádrže s výjimkou menší vodní plochy Hůrského rybníka (0,9 ha).

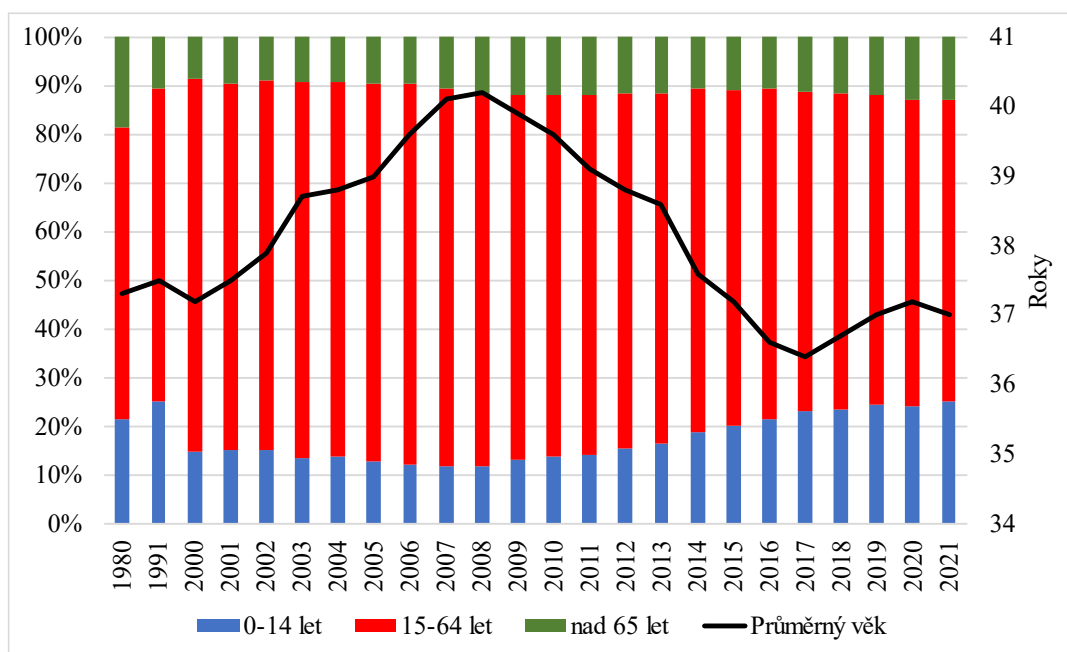
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Adamov je v současné době těsně pod hranicí 1 000 obyvatel. V posledních deseti letech se počet obyvatel výrazně navyšuje, zejména díky blízkosti krajského města. Z dlouhodobého pohledu se počet ale obyvatel dlouhodobě výrazněji neměnil, jak dokazuje tab. 4.1 a změny v počtech obyvatel lze přičíst běžnému běhu života.

Tabulka 4.1: Vývoj počtu obyvatel v obci Adamov (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	637	650	650	632	437	441	406	387	489	515	627	997

Obec je poměrně hustě zalidněna, kdy hustota obydlí činí 796,43 obyvatel/km². V populaci, která se v posledních více jak 40 letech hlásí většinou k české národnosti (pravděpodobně téměř 100 % přestože dnes se mnoho lidí při sčítání lidu k žádné národnosti nehlásí) je vyrovnaný poměr mezi muži a ženami (49,8 % mužů a 50,2 % žen). Obyvatelé obce většinou bez vyznání, od roku 1991 počet věřících neustále klesá od 51,3 % (z toho 92,1 % obyvatel hlásících se k římskokatolické církvi) v roce 1991 po současných 15,6 % věřících.

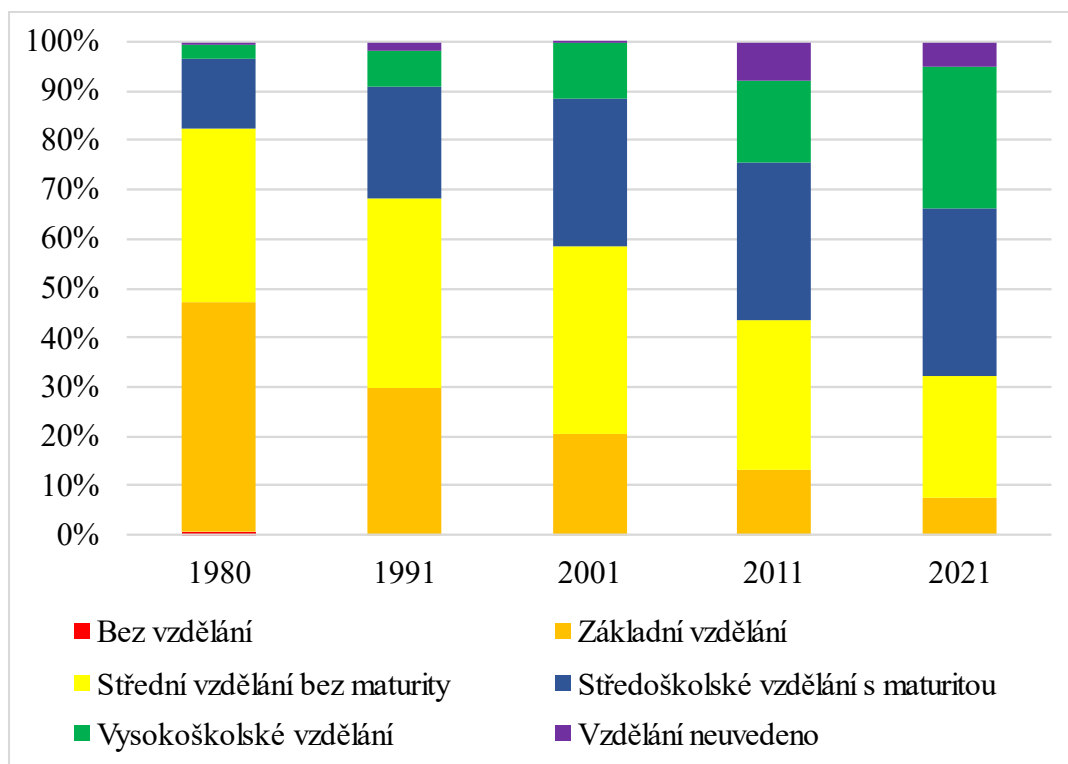

Obrázek 4.2: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Adamov (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.2 největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku, nicméně jejich podíl se dlouhodobě zmenšuje. Průměrný věk za sledovanou

periodu dosahoval 38,1 let. Z pohledu věku překonala populace obce prudké zvyšování průměrného věku obyvatel na přelomu tisíciletí a nyní díky přistěhování mladých rodin se se zvyšujícím se podílem dětí do 15 let ustálil i věkový průměr (poslední zaznamenaná hodnota je 37 let).

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.3: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Adamov (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.3 je patrné, že od roku 1980 prakticky neustále klesá podíl obyvatel s nižším stupněm vzdělání a za posledních dvacet let dochází naopak k velmi prudkému nárůstu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Tento fakt může souviset se zvýšeným zájmem zejména mladších obyvatel o bydlení v těchto předměstských lokalitách a zároveň to svědčí i o větší dostupnosti a popularitě vysokoškolského vzdělání napříč společností.

- **Struktura osídlení**

Obec Adamov je původně typickou venkovskou zástavbou, která se postupem času s přibližováním a rozšiřováním blízkého města stala spíše předměstským typem obce. Obec je součástí širší aglomerace Rudolfovo – Hůry, přičemž leží na urbanistické ose

České Budějovice – Rudolfov. V jižní části zástavba plynule navazuje na přilehlou obec Rudolfov stejně jako na západní straně na obec Hůry. Adamov nemá přirozené jasně definované urbánní centrum a jedná se spíše o ulicový typ zástavby se směsí původních a nově postavených rodinných domů s několika komerčními objekty. V obci je definováno a popsáno celkem 33 ulic. Pro zástavbu jsou typické právě tyto křivolaké úzké uličky, které by měly zůstat i v dalším rozvoji obce zachovány, a to včetně ohrazení a předzahrádek, které dávají sídlu typický původní ráz. Důležité jsou také možnosti významných dálkových pohledů daných polohou sídla na Lišovském prahu. Výhodou je také blízkost krajinného zázemí s dostatečnou zelení a rovněž několik ploch veřejné zeleně v obci, které dotváří nezastavěné území vedle četných ploch soukromé zeleně zahrad.

Většina obyvatel obývá rodinné domy a zástavba má většinou venkovský až předměstský charakter. Zvyšující se poptávka po bydlení a zvyšující se počet obyvatel se potom odráží i ve zvyšujícím se počtu domů v posledních přibližně 10 letech (tab. 4.2).

Tabulka 4.2: Vývoj počtu domů v obci Adamov (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	82	84	90	102	107	104	110	117	161	171	210	332

Poloha Adamova v těsné blízkosti krajského města, a přitom na úbočí Lišovského prahu již mimo zónu českobudějovické kotliny je velmi výhodná pro zástavbu rodinnými domky. Obytná funkce je proto v rozvojových záměrech obce zcela dominantní. Pro možnost naplňování této funkce byly v posledních 15 letech vytvořeny předpoklady v podobě vybudování rozhodující podmiňující infrastruktury – kanalizace, elektřiny, vody, plynu i dopravního napojení.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Jak již bylo výše zmíněno, je obec z pohledu technické infrastruktury plně vybavena a připravena na rozvoj dalších zastavitelných ploch. Obec má přímé napojení na veřejné zásobování pitnou vodou, napojení na kanalizaci včetně napojení na komunální čistírnu odpadních vod Českých Budějovic. Obec disponuje rovněž dostatečnou kapacitou rozvodů elektrické energie a rozvody plynu. Zásobování teplem

je ve všech případech řešeno individuálně, a to plynem, tuhými palivy, elektrickou případně obnovitelnými zdroji. S rozvojem nové zástavby se počítá i s dostavbou dalších větví vodovodního řadu, splaškové i dešťové kanalizace a nových trafostanic.

○ **Dopravní infrastruktura**

Obcí Adamov vedou dvě silnice III. třídy, které zajišťují napojení na okolní obce. Jedná se o komunikace III/10577 a III/10576. Většina komunikací ve správním obvodu obce je v dobrém technickém stavu, pouze některé lokální úseky je nutné rekonstruovat. Obecní komunikace nejsou příliš vytížené a místo tak netrpí nadměrným tranzitem. O to problematičtější je doprava přes Rudolfov do Českých Budějovic, která zejména v časech dopravní špičky trpí vysokou hustotou. Z tohoto důvodu je již od roku 2008 v řešení dopravní napojení těchto částí Budějovické aglomerace pod označením Základní komunikační systém Rudolfov – Adamov – Hůry („ZAKOS“), v rámci kterého se počítá i s prodloužením trasy MHD (konkrétně linky č. 1).

Z hlediska dostupnosti úřadů v pověřené obci s rozšířenou působností případně okresním městem je obec vzdálená 9,6 km od centra Českých Budějovic, které plní obě role najednou. Z hlediska individuální dopravy osobním automobilem se jedná o průměrný dojezdový čas cca 13 minut. Obec je napojena i na systém veřejné dopravy, kterou v tomto případě zajišťují pouze dálkové autobusové spoje. Dostupnost města je v tomto případě omezena pouze na všední dny, kdy je v době mezi šestou hodinou ranní a pátou hodinou odpolední obec obsluhována celkem 12 spoji s dojezdovým časem v průměru 23 minut. O víkendech obec dopravní spojení autobusovou dopravou nemá. Obec má kvalitní napojení i na okolní síť dálkových silnic, a to konkrétně R/34 spojující České Budějovice s Třeboní (a dále na Jindřichův Hradec nebo hranice s Rakouskem) v dojezdové vzdálenosti 700 m a napojení na dálnici D3 mezi Českými Budějovicemi a Prahou (v budoucnosti na hranice s Rakouskem) v dojezdové vzdálenosti 2 400 m.

○ **Občanská vybavenost**

Z pohledu občanské vybavenosti obec těží z blízkosti krajského města. Přesto ale některé prvky občanského vybavení obec má, a to konkrétně mateřskou školu a dětské hřiště. V obci se rovněž nachází hasičská zbrojnice, obchod s potravinami a pohostinství. V celé obci jsou celkem čtyři místa sběru recyklovatelného odpadu,

sběrný dvůr však přímo v obci není, jedná se tak pouze o nádoby na sběr odpadu. Obec prochází naučná stezka zaměřená na krajinu a působení lidí v ní, nazvaná Člověk a krajina. V obci se nachází celkem 3 zastavení této stezky

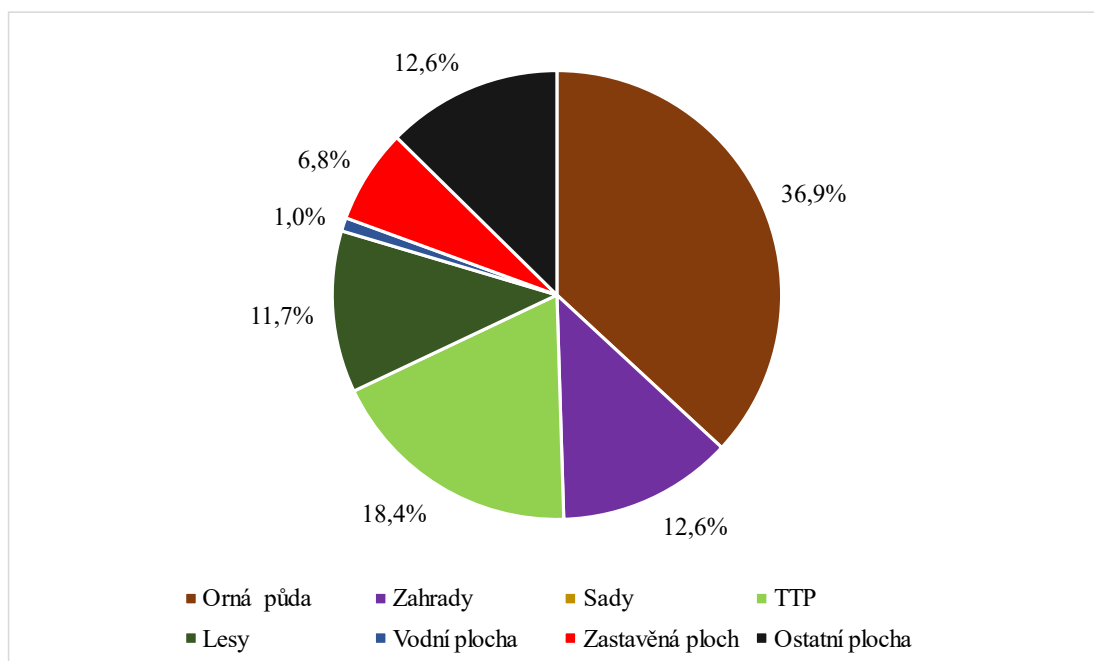
- **Ekonomické podmínky**

Obec nenabízí příliš velké kapacity pro ekonomické aktivity obyvatelstva a většina místních je tak nucena za prací dojíždět do přilehlých větších míst. Přes to ale je na území obce Adamov registrováno 269 ekonomických subjektů, z toho 29 obchodních společností a 1 zemědělský subjekt. Zbývající počet připadá na soukromé podnikající fyzické osoby s velmi širokým spektrem oborů podnikání. I z tohoto důvodu je v obci dlouhodobě velmi nízká míra nezaměstnanosti, která v dlouhodobém průměru dosahuje pouze 1,5 %. Absence nových ploch pro rozvoj většího podnikání ale může do budoucna znamenat potenciální odliv zájemců o bydlení v této lokalitě.

- **Ochrana území**

- *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr 4.4 je většina území obce využívána jako orná půda (38 ha). Celá plocha zemědělského půdního fondu chráněného podle zákona č. 334/1992 Sb. potom tvoří 68,0 % celkové rozlohy obce Adamov. Lesní plochy se nacházejí na 12 ha plochy a jedná se vesměs o smíšené lesní hospodářské porosty. Koeficient ekologické stability dosahuje v území hodnoty pouze 0,8039, a to díky vysokému procentu zastavěnosti obce (zastavěné plochy s ostatními plochami zaujímají 20 ha). Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci nevyskytují žádné prvky, které by byly pod ochranou zákona č. 114/1992 Sb. nebo mezinárodních dokumentů.

Obrázek 4.4: Rozdělení kategorií využití území v obci Adamov (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

○ ***Ochrana hmotného a nehmotného dědictví***

V obci se nachází celkem tři objekty, které jsou pod ochranou Národního památkového ústavu. Jedná se především o renesanční objekt bývalé radnice č. p. 39 v barokní úpravě a s dnešní klasicistní fasádou přímo v centru obce. Drobnějšími prvky jsou pak barokní sloup se zobrazením svaté Trojice se sochami Panny Marie, sv. Víta a sv. Floriána. Součástí památkové ochrany je také jeho balustrádové ohrazení. Posledním chráněným objektem je barokní kamenná socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1755 (Obr. 4.5).

Obrázek 4.5: Socha sv. Jana Nepomuckého v obci Adamov (zdroj: vlastní)

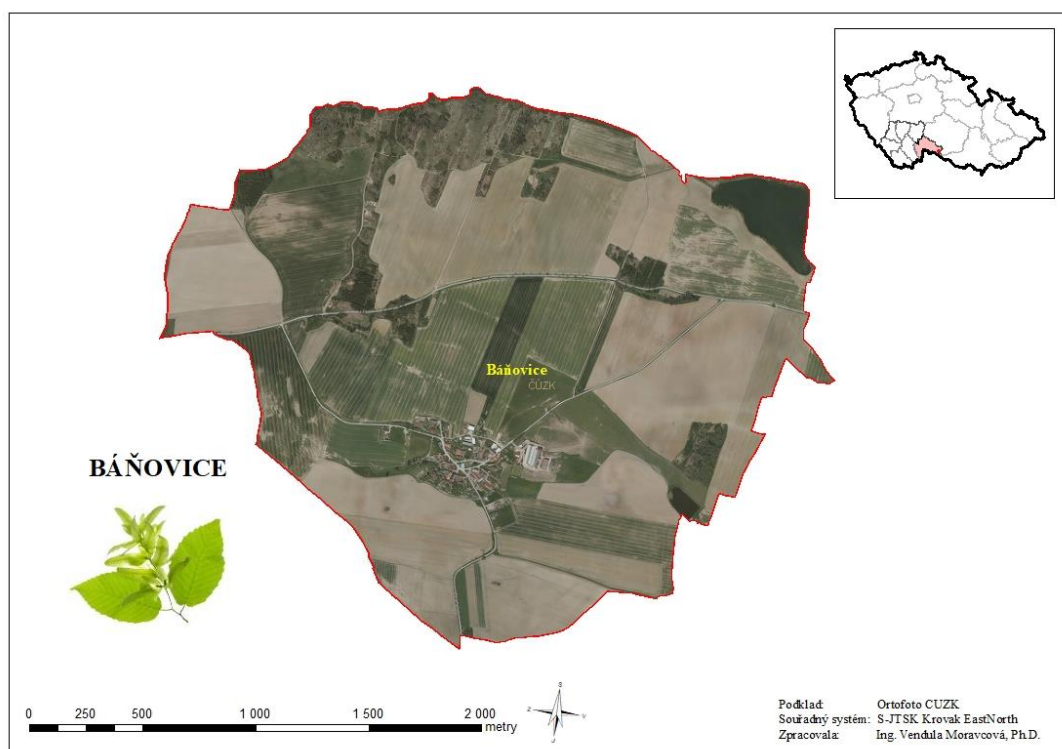
- **Rizika**

Rizikové faktory jsou v obci identifikovány celkem dva. Jeden souvisí přímo se samotnou zástavbou. Jedná se o problematiku narušení tradičního rázu sídla a místní typické zástavby novodobými úpravami a dostavbou dalších moderních objektů. Druhé riziko je spojeno především s přírodním geologickým utvářením území a s tím související historií sídla. V obci se nachází pozůstatky středověké těžební činnosti, což spolu s polohou na zlomu dvou geologicky a geomorfologicky významných útvarů způsobuje nestabilitu území a zvýšené riziko pronikání radonu do prostředí.

Do budoucna může být rizikovým faktorem rovněž absence občanské vybavenosti (zejména nutnost dojíždět do základní školy) a také neutěšené napojení na veřejnou dopravu a problémy s kapacitou komunikací pro dopravu hromadnou.

4.1.2 Báňovice

Okres:	Jindřichův Hradec
Obec s rozšířenou působností:	Dačice
Katastrální území:	600873 Báňovice
Základní sídelní jednotky:	Báňovice
Části obce:	Báňovice
Rozloha:	4,80 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	14,52 ha (3,03 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	109

Obrázek 4.6: Správní obvod obce Báňovice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Báňovice (obr. 4.6) se nachází přibližně 6 km jihozápadně od Jemnice a 10 km severozápadním směrem od obce Slavonice při hranicích s Rakouskem. Sousedními obcemi jsou Budiškovice, Staré Hobzí, Jemnice a Pálovice.

- **Historie**

Obec Báňovice je poprvé zmiňovaná v roce 1327 v souvislosti s Dačickým panstvím. Původ názvu obce není zcela jasný a souvisí pravděpodobně s původním držitelem

obce Bartolomějem nebo se staročeským označením údolní polohy „baňa“. V blízkosti obce se od 16. století dobývala železná ruda, přestože se nejednalo o významné ložisko. Další písemné zmínky v kronikách zmiňují až založení školy v roce 1896. Na krátkou dobu mezi lety 1976 a 1990 byla obec součástí sousedního Starého Hobzí, než se znovu stala samostatnou 24. listopadu 1990.

- **Přírodní poměry**

Obec Báňovice se nachází v průměrné nadmořské výšce 516 m n. m. ve zvlněném členitém terénu. Nejvyšším bodem v území je vrch Větrník (572 m n. m.) v severní části území. Území spadá do mírně teplé oblasti MT5 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 8,3 °C (dle stanice ČHMÚ Kostelní Myslová) a průměrné srážky dosahují dle měření srážkoměrné stanice v nedalekých Slavonicích 700 mm. Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy, podsoustavy Českomoravská vrchovina. V oblasti se dle Demek (1965) vyskytují dva geomorfologické celky, a to Křižanovská vrchovina zastoupená podcelkem Brtnická vrchovina a okrskem Starohobzská vrchovina a Jevišovická pahorkatina s podcelkem a okrskem Jemnická kotlina. Z geologického hlediska je území poměrně ostře rozděleno na severozápadní část reprezentovanou především metamorfity a zbytkem území, kde se převážně nachází sedimentární horniny. Z horninových typů tvoří podloží především pararuly, migmatity a kvarcity v severozápadní části a nezpevněné sedimenty, zejména štěrky a sprašové hlíny v jihovýchodní části. Z pedologického hlediska se v území nacházejí především kambizemě, a to modálního typu, v kopcovité části až litického a rankerového typu. Ve vlhčích částech se potom vyskytují ostrůvkovitě pseudogleje a oglejené kambizemě, v okolí vodního toku rovněž fluvizemě. Území spadá hydrologicky do povodí 4. řádu dvou vodních toků. Převážná část je odvodňována Ostojkovickým potokem (č. h. p. 4-14-02-0280-0-00) a jeho přítokem Báňovický potok (bez č. h. p.), který územím přímo protéká. Okrajově do území zasahuje také povodí Moravské Dyje (č. h. p. 4-14-01-0560-0-00). V obci se nachází rovněž návesní umělá vodní nádrž původně pro požární účely, v severovýchodní části obce Hříběcí rybník (10,94 ha) a v jihozápadní části další bezejmenná vodní nádrž (1,1 ha).

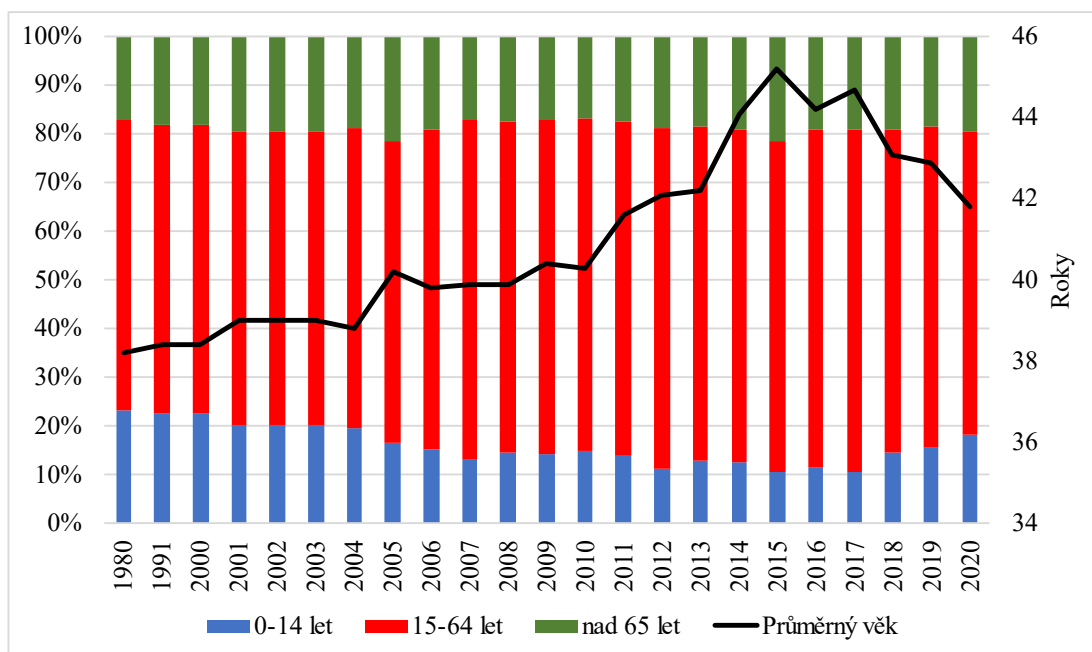
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Bářovice v současné době dosahuje lehce nad 100 lidí. Počet obyvatel, jak je patrné z tabulky 4.3 od druhé světové války prakticky neustále klesá, nicméně v posledních cca 30 letech je víceméně stabilní a fluktuace vyplývá pouze z přirozené mortality a natality. Důvodem neustálého poklesu v počtech žijících obyvatel je odlehlost lokality a s tím spojené sociální a ekonomické důsledky.

Tabulka 4.3: Vývoj počtu obyvatel v obci Bářovice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	178	184	170	195	141	142	130	115	112	110	109	109

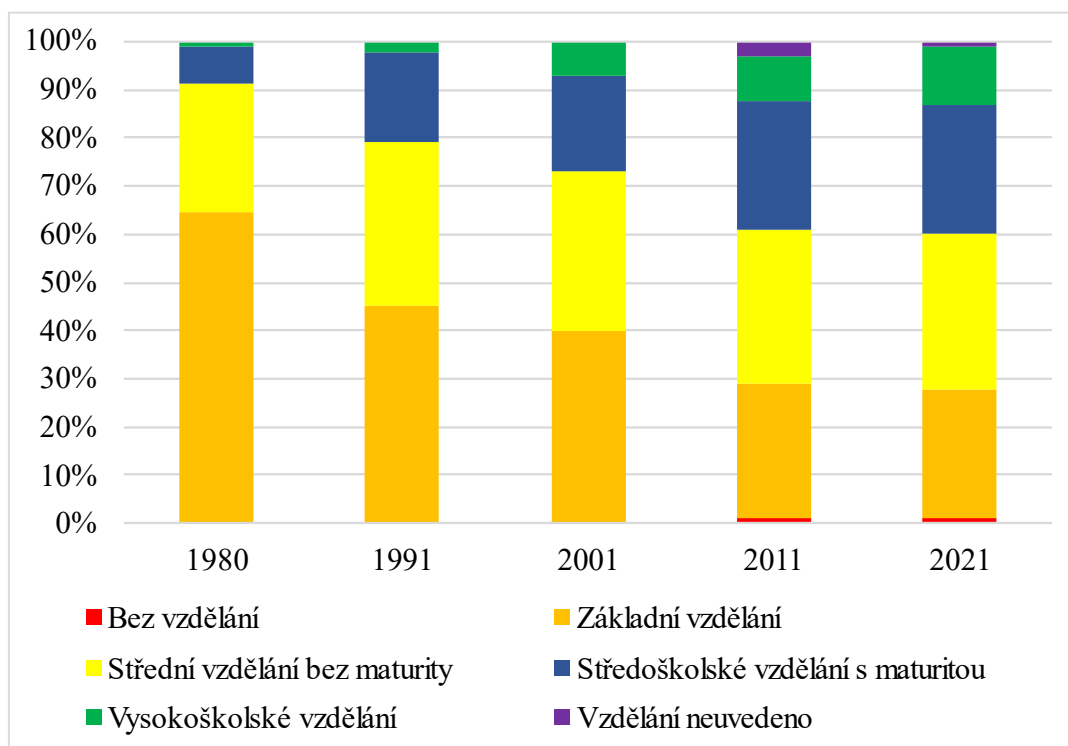
Hustota zalidnění v obci je velmi nízká a dosahuje pouze 21,68 obyvatel/km². Populace je stoprocentně české národnosti, pouze v devadesátých letech 20. století se přibližně čtvrtina obyvatel hlásila k národnosti moravské což je dáno polohou obce na rozmezí historických zemí Čech a Moravy (dnes je obec prakticky hraniční s krajem Vysočina). V populaci mírně převládají muži (52,9 %). Obyvatelstvo se vymyká v kontextu ostatních popisovaných obcí podílem věřícího obyvatelstva, kdy do dnes se více jak 66 % obyvatel hlásí k církvi, a to výhradně římskokatolické. Tento fakt zde přetrvává již od počátku vedení statistik náboženského vyznání, je však patrný klesající trend (na počátku 90. let se k církvi hlásilo 89,3 % populace).

Obrázek 4.7: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Běňovice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.7 výrazně největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku, jejich podíl se od počátku 90. let dokonce zvyšuje ale bohužel ve většině případů na úkor obyvatel mladších 15 let. Podíl seniorů nad 65 let naopak setrvale stagnuje. Počet mladších 15 let zůstává víceméně neměnný. Průměrný věk za sledovanou periodu mírně přesahuje 40 let. Od roku 2014, kdy byla zjištěn nejvyšší věkový průměr 45,2 roku se průměrná hodnota stále snižuje, poslední zjištěná hodnota je 41,8 roku.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.8: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bářovice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.8 je patrné, že od roku 1980 prakticky neustále klesá podíl obyvatel s nižším stupněm vzdělání. Naopak vzrůstá počet obyvatel s dokončeným středoškolským vzděláním s maturitou a vysokoškolsky vzdělaných. Stále stejně se jeví počet obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturitní zkoušky. Oproti dřívější době se od roku 2011 v obci začíná objevovat rovněž kategorie lidí bez dokončeného základního vzdělání, byť se jedná pouze o jednotlivce.

- **Struktura osídlení**

Obec Bářovice je typickou kolonizační návesní vesnicí z doby vrcholné středověké kolonizace. Přesto je ale původní obyvatelstvo je podle dochovaných údajů sčítání lidu z roku 1900 české národnosti. Centrální návesní prostor s umělou vodní nádrží je jako veřejné prostranství s veřejnou zelení nezastavitelný. Veškeré úpravy centrálního prostoru návsi jsou prováděny v souladu s tradiční výstavbou a místně obvyklou vegetací. Modernizace stávajících objektů v okolí návsi a případná dostavba proluk respektuje prostorové a funkční uspořádání území a kvalitu urbanistického, architektonického a přírodního charakteru prostředí. Je žádoucí, aby i budoucí dostavba proluk na návsi měla obdobné uspořádání, jako stávající tradiční zástavba – venkovské usedlosti se štítovou orientací obytné a hospodářské části. Navržená nová

zástavba musí respektovat charakter a výškovou hladinu stávající venkovské zástavby a musí mít maximálně 2 NP. Nesmí se nepříznivě uplatňovat vůči tradiční zástavbě nadměrným měřítkem, nevhodným tvaroslovím, materiálovou skladbou či barevností.

Tabulka 4.4: Vývoj počtu domů v obci Báňovice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	32	35	36	36	35	31	28	29	35	32	31	31

Jak ukazuje tabulka 4.4, je patrné, že stavební činnost v obci Báňovice je minimální, což je zapříčiněno její odlehlostí. Počet domů, které slouží v obci k bydlení se od 90. let 20. století dokonce snižuje.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Báňovice postrádá úplnou technickou vybavenost, což ji v rozvoji značně hendikepuje. Obec je vybavena pouze základní kanalizací s dešťovými svody, absentuje ale napojení na čistírnu odpadních vod, což je značnou překážkou pro budoucí rozvoj. Další rozšiřování zástavby je možné až po dobudování odpovídající kapacity čištění odpadních vod z domácností. Dalším nedostatkem obce je absence veřejného vodovodu napojeného na vodárenskou soustavu. Zvláště v podmínkách klimatické změny je tento nedostatek a nutnost zásobování vodou individuálním způsobem pro obec fatální. Obec není ani plynofikována a k vytápění tak slouží pouze lokální topeniště na fosilní paliva, elektřina případně v poslední době také obnovitelné zdroje.

- *Dopravní infrastruktura*

Obcí Báňovice prochází dvě silnice třetí třídy, a to konkrétně III/15215 a III/15213. Prakticky ihned za obcí ve vzdálenosti 1 km se obě silnice napojují na komunikaci vyšší třídy, silnici II/152 spojující Jemnici a Slavonice. Díky své poloze mimo hlavní silniční tah je v obci velmi nízká hustota dopravy a obec je tak velmi klidným místem pro bydlení. O to obtížnější je ale dopravní spojení do obce s rozšířenou působností nebo do okresního města (Jindřichův Hradec). Při využití individuální automobilové dopravy činí dopravní vzdálenost do Dačic (ORP) 11,4 km s dojezdovým časem průměrně 10 minut, do okresního města potom 46,7 km s dojezdovým časem 44 minut.

Obtížněji je obec dostupná hromadnou veřejnou dopravou, kdy jediným spojením s ORP i s okresním městem je přímý dálkový autobusový spoj. Tato linka obsluhuje obec ale pouze ve všední dny, a to mezi 5 a 15 hodinou, celkem pětkrát denně. Dojezdový čas do Dačic je potom průměrně 28 minut, do Jindřichova Hradce dokonce 115 minut. Výhodou pro místní obyvatele je ale blízkost hraničního přechodu do Rakouska ve Slavonicích (11 km) a do nejbližšího většího Rakouského města Waidhofen an der Thaya je dojezdová vzdálenost 35 km, což umožňuje místním obyvatelům pracovní příležitosti, kterých je v okolí nedostatečné množství.

○ *Občanská vybavenost*

Báňovice nemají příliš velký rozsah občanského vybavení, tak je běžné u této velikostní kategorie obcí. V obci sice historicky existovala základní škola, ta ale byla zrušena a dnes v jejích prostorách funguje pouze stupeň mateřské školy. Nejbližší možností základního vzdělání je 8,3 km vzdálená ZŠ Jemnice. Z dalšího občanského vybavení se v obci nachází pouze nepoužívaný sál kulturního střediska z druhé poloviny 20. století, hřiště a kostel sloužící k příležitostným církevním obřadům. V budově kulturního střediska a obecního úřadu je rovněž momentálně nefungující obchod s potravinami. Obec disponuje rovněž místem se sběrnými nádobami na třídění recyklovatelného odpadu.

• **Ekonomické podmínky**

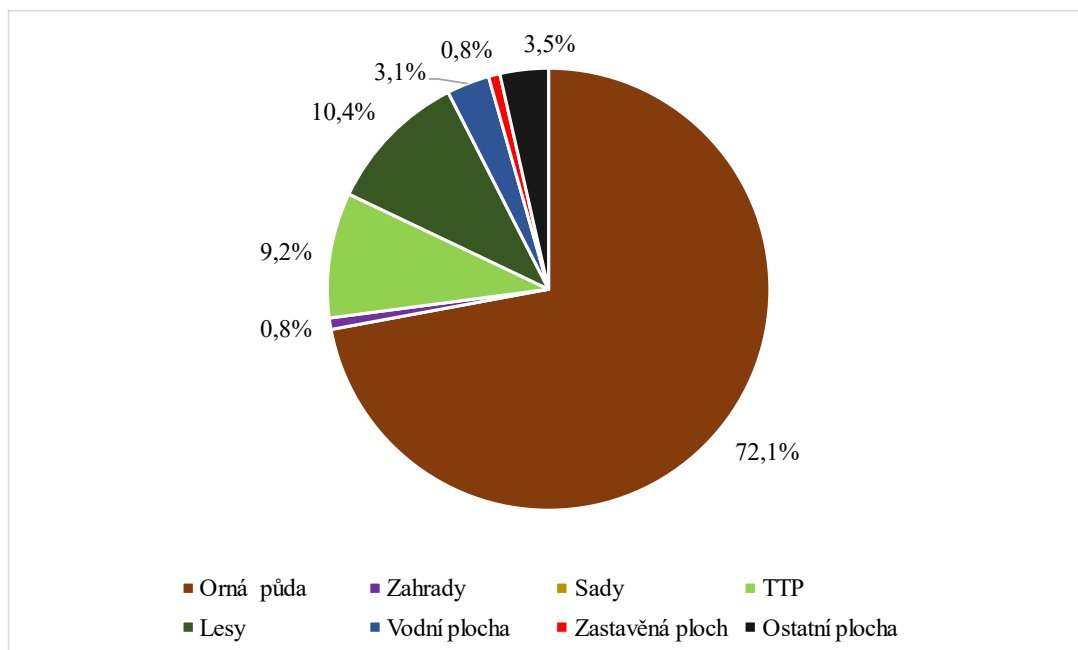
Obec nenabízí téměř žádné kapacity pro ekonomické aktivity a obyvatelé jsou tak nuceni za prací dojíždět. Jak již bylo řečeno, část obyvatel vyhledává pracovní příležitosti v nedalekém Rakousku, a i díky tomu je v obci relativně nízká míra nezaměstnanosti momentálně na úrovni 3,4 % (dlouhodobý průměr činí pouze 2,2 %). V obci je zaregistrováno celkem 21 podnikatelský subjektů, prakticky pouze v podobě podnikajících fyzických osob. Z tohoto počtu pět subjektů se věnuje zemědělské prvovýrobě, zbývající subjekty se zabývají především službami, vzdělávací činností, stavebnictvím a obchodní činností. Prostorem pro možný rozvoj ekonomických aktivit je zemědělský areál na východním okraji obce.

• **Ochrana území**

○ *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr 4.9 je území obce je z převážné většiny využíváno jako orná půda (346 ha). Díky malému podílu trvalých kultur převážně v podobě lesů

má území i velmi nízký koeficient ekologické stability, který dosahuje hodnoty pouze 0,3060. Kvůli přítomnosti Hřiběcího rybníka a další bezejmenné vodní nádrže, je zde vodní plocha klasifikována na 15 ha plochy (3,1 %) což je mimo jiné zapříčiněno také zamokřenými oblastmi v údolní nivě Báňovického potoka. Lesní plochy se vyskytují pouze v severní části území a jedná se o smíšené až smrkové hospodářské lesy, které v posledních letech mají výrazný zdravotní problém s nálety lýkožrouta smrkového (*Ips typographus*).

Obrázek 4.9: Rozdělení kategorií využití území v obci Adamov (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci nevyskytují žádné prvky, které by byly pod ochranou zákona č. 114/1992 Sb., ani mezinárodních právních předpisů.

○ ***Ochrana hmotného a nehmotného dědictví***

V obci se rovněž nenachází žádné objekty, které by byly pod ochranou Národního památkového ústavu. Přes to ale v obci jsou zajímavé dochované nemovité památky dřívějšího osídlení. Jedná se především o novorenesanční kapli sv. Floriána z 2. poloviny 19. století, celou řadu žulových božích muk a křížů v okolí obce, převážně ze 17. století a rovněž památník z roku 1946 vystavený jako pocta padesátiletého výročí založení základní školy a v upomínku řídicího učitele Zdeňka Papouška, který byl za druhé světové války umučen v Kasselu fašisty (na obr. 4.10 s budovou bývalé školy).

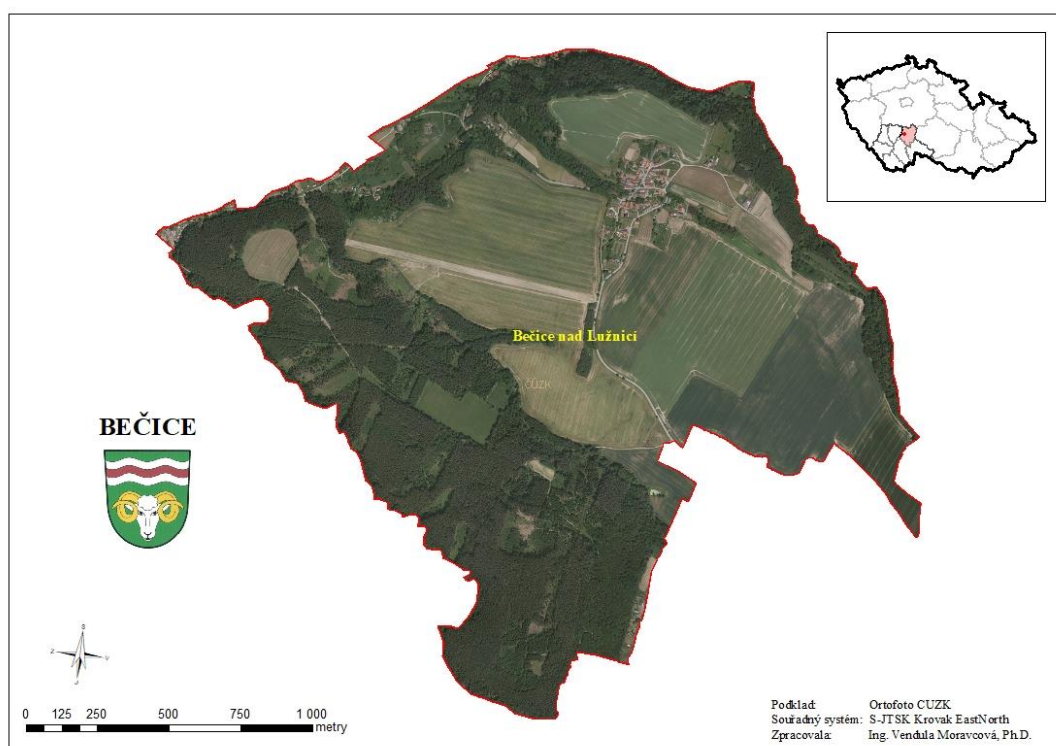
Obrázek 4.10: Památník Zdeňka Papouška s budovou bývalé školy (zdroj: vlastní)

- **Rizika**

Rizikem pro další vývoj obce Báňovice je její odlehlost a tím i nízká atraktivita pro příchod nových obyvatel. Hlavním rizikem je absence základního technického vybavení v obci, kdy předpokladem budoucího rozvoje je zejména napojení na hromadné zásobování pitnou vodou a dobudování čistírny odpadních vod. Rizikovým je rovněž areál bývalého zemědělského družstva, který je v obci vedený jako riziková ekologická zátěž. Jako rizikový faktor rozvoje obce je zmiňováno i vysoké zornění pozemků a tím i nízká stabilita celého území. Tento fakt spolu s velkou členitostí reliéfu napomáhá ke vzniku vodní eroze a s tím spojeným rizikem vnosu erozních smyvů do zastavěné části obce.

4.1.3 Bečice

Okres:	Tábor
Obec s rozšířenou působností:	Tábor
Katastrální území:	691267 Bečice nad Lužnicí
Základní sídelní jednotky:	Bečice
Části obce:	Bečice
Rozloha:	3,24 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	12,88 ha (3,98 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	78

Obrázek 4.11: Správní obvod obce Bečice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Bečice (obr. 4.11) se nachází přibližně 9 km jihozápadně od Tábora. Sousedními obcemi jsou Řepeč, Malšice a Stádlec.

- **Historie**

Obec Bečice je poprvé písemně zmíněna v roce 1283 v kupní listině vesnice s pěti usedlostmi a příslušnými polnostmi a s mlýnem Bejšovec mezi biskupem Tobiášem a Jindřichem I. z Rožmberka. Bečice se tak staly součástí Příběnického panství,

a o až do roku 1419, kdy byly Přiběnice zničeny husitským vojskem. Následně obec byla střídavě součástí různých panství jako byla Želeč nebo Choustník, což vedlo k trvale neuspokojivému stavu hospodářství což dokládá počet usedlostí v obci (pouze 2 zpustlé chalupy). Poměry v obci se zlepšily až v polovině 19. století, kdy obec připadla k Dobřejovickému panství. V rámci rozvoje obce byla postavena na návěsí kaplička Panny Marie na místě popsaného zázraku z roku 1488. Kaplička se stala místem poutí a modliteb za dlouhý a zdravý život. V roce 1890 se Bečice osamostatnily jako samosprávná obec, a to až do roku 1950, kdy se staly součástí městyse Malšice. Samostatnou obcí se Bečice staly znovu až v roce 1990. Od roku 2011 se rozhodnutím Parlamentu České republiky staly Bečice nositelem obecního znaku a vlajky.

- **Přírodní poměry**

Obec Bečice se nachází v průměrné nadmořské výšce 432 m n. m. ve sklonitém území nad řekou Lužnicí. Území spadá do mírně teplé oblasti MT9 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 7,4 °C a průměrné srážky dosahují 591 mm (oboje měřeno na stanici ČHMÚ Bechyně). Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy, podsoustavy Středočeská pahorkatina, celku Tábořská pahorkatina, podcelku Soběslavská pahorkatina a okrsku Malšická pahorkatina (Demek, 1965). Z geologického hlediska je území tvořeno výhradně metamorfity v podobě pararul a migmatitů s vložkami žilných aplitů, pegmatitů, apopegmatitů s turmalínem a erlanů. V okolí vodotečí se nachází vrstvy čtvrtohorních sedimentárních pokryvů především v podobě fluviálních sedimentů. Z pedologického hlediska je území velmi jednotvárné. Prakticky celé území pokrývají kambizemě ve svahovinách modálního až litického typu, v rovinatějších částech oglejeného typu. Ve vlhkých částech území okolo vodních toků se ostrůvkovitě nachází souvrství fluvizemí. Území spadá hydrologicky do povodí 4. řádu významného vodního toku Lužnice (č. h. p. 1-07-04-0821-0-00). Pouze západní okraj správního obvodu obce je odvodňován do Vnučského potoka (č. h. p. 1-07-04-0822-0-00). V obci se nenachází žádná větší vodní nádrž.

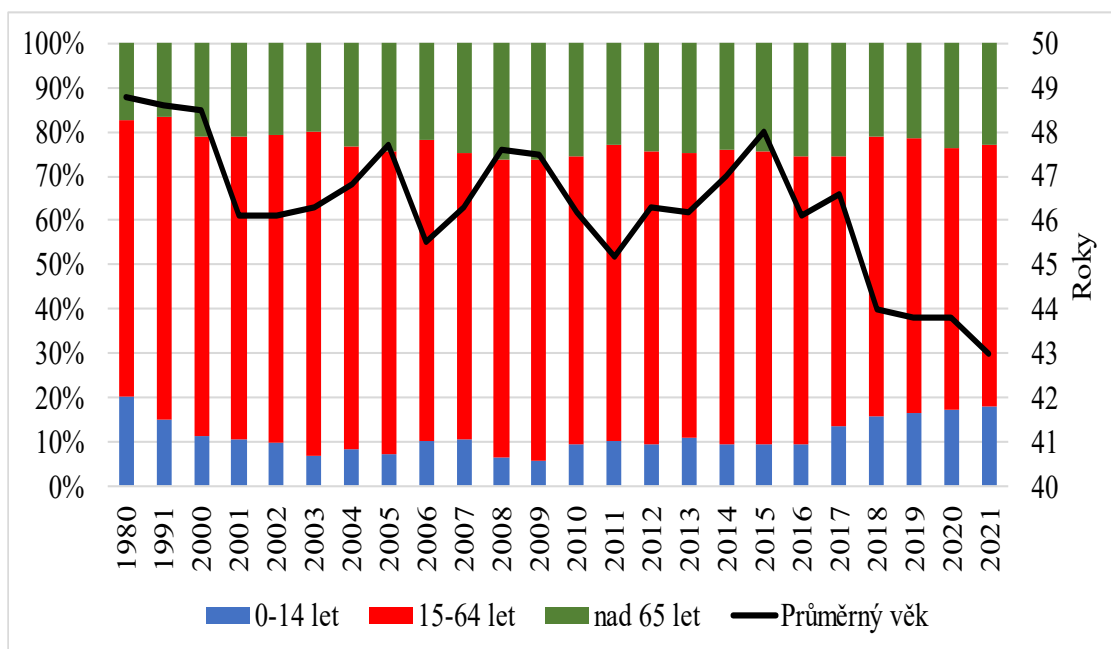
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Bečice v současné době není ani 80 lidí. Počet obyvatel, jak je patrné z tabulky 4.5 prakticky od počátku sledování v polovině 19. století neustále klesá. Důvodem neustálého poklesu v počtech žijících obyvatel je odlehlost lokality a s tím spojené sociální a ekonomické důsledky.

Tabulka 4.5: Vývoj počtu obyvatel v obci Bečice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	200	181	155	125	123	111	93	69	67	66	74	78

Hustota zalidnění v obci je velmi nízká, a to pouze 22,81 obyvatel/km². Populace se hlásí prakticky bezvýhradně k české národnosti a v populaci mírně převládají muži (56,6 %). Zatímco v počátku novodobého sčítání lidu se v roce 1991 a pak i v roce 2001 poměrně vysoké procento obyvatel obce hlásilo k římskokatolickému vyznání (76,1 % resp. 54,5 %), dnes je trend zcela opačný a jako věřící se identifikuje pouze 10,3 % obyvatel. Na rozdíl od podobných obcí se ale větší část obyvatel otevřeně hlásí k ateismu (32,1 %), zatímco obvyklejší je vůbec náboženské smýšlení v průzkumech nezmiňovat.

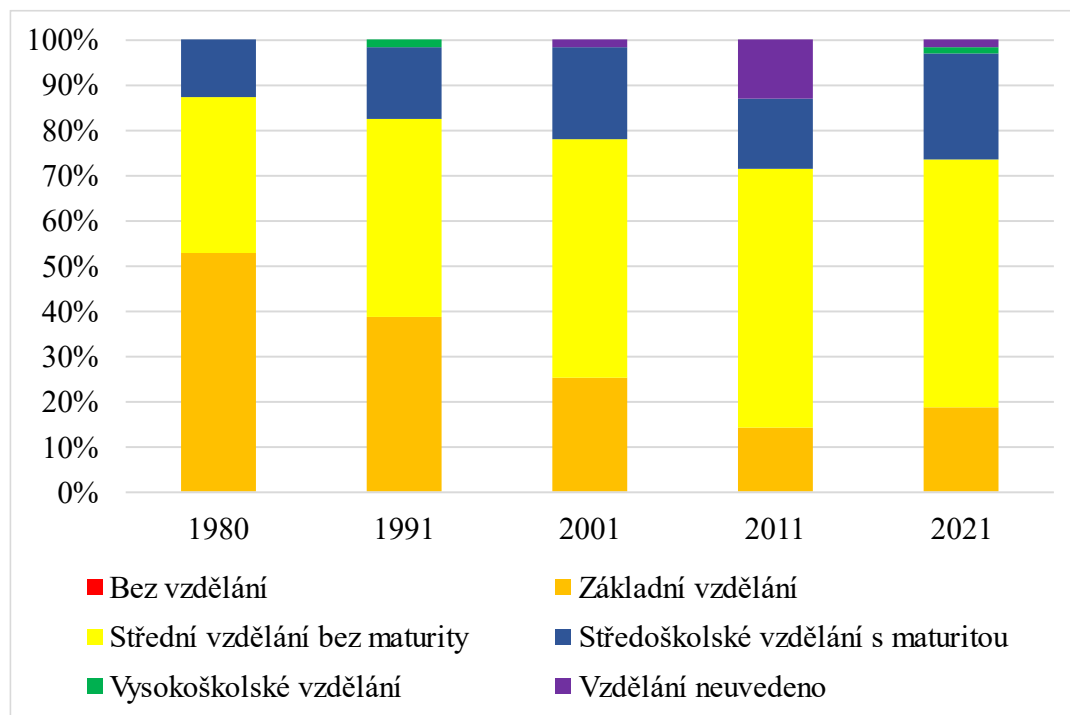

Obrázek 4.12: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bečice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.12 výrazně největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku. Pro obec je alarmující velmi nízké zastoupení obyvatel mladších

15 let, přestože od roku 2017 dochází k mírnému nárůstu zastoupení této věkové kategorie v populaci. Podíl seniorů nad 65 let naopak setrvale stagnuje, respektive osciluje kolem průměrných 24 %. Průměrný věk za sledovanou periodu přesahuje 46 let (v osmdesátých letech dosahoval téměř 50 let). Od roku 2014 se průměrná hodnota stále snižuje a poslední zjištěná hodnota je 43 let.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.13: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bečice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.13 je patrné, že od roku 1980 klesá podíl obyvatel s nižším stupněm vzdělání, přes to ale v poslední dekádě podíl obyvatel se základním vzděláním mírně roste. Za posledních deset let se ale naopak výrazněji zvýšil podíl občanů s dokončeným středoškolským vzděláním zakončeným maturitní zkouškou. Na rozdíl od podobných obcí sledovaných v Jihočeském kraji se v Bečicích téměř nevyskytuje skupina vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a vysokoškolské vzdělání je tak mezi občany dlouhodobě spíše výjimkou.

- **Struktura osídlení**

Obec Bečice představuje částečně uspořádanou venkovskou zástavbu s typickými venkovskými prvky architektonického projevu. Zástavba je tvořena ulicovým

návesním prostorem s typickými zemědělskými usedlostmi s trojúhelníkovými štíty obrácenými do návesního prostoru. Typické jsou rovněž sedlové střechy usedlostí se sklonem větším než 30°. Zástavba v nově vymezených plochách i ve stavebních prolukách respektuje stávající krajinný ráz a stávající urbanistické a architektonické hodnoty obce především měřítkem a tvaroslovím nových staveb. Nové stavby, především pro bydlení, tvoří dominanty v území jak z hlediska hmotového, tak architektonického. Hodnoty jádrových ploch (náves), veřejných prostranství, historických objektů a dalších charakteristických objektů venkovských usedlostí jsou plně respektovány a ani památkově chráněné ani další hodnotné nechráněné stavby jsou respektovány a je dbáno na to, aby nebyly pohledově zastiňovány novými stavbami a zařízeními.

Tabulka 4.6: Vývoj počtu domů v obci Bečice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	24	29	31	32	41	28	28	23	36	37	40	42

Jak ukazuje tabulka 4.6, je patrné, že stavební činnost v obci Bečice je v posledních letech poměrně významná v kontextu dřívějšího vývoje. Počet domů, který je v současné době v obci určen k obývání byl naposledy zaznamenán v 50. letech 20. století a od té doby počet obývaných domů stále klesal až do roku 2011.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Bečice postrádá úplnou technickou vybavenost, což ji v rozvoji do budoucna významně znevýhodňuje. Obec je vybavena pouze základní kanalizací s dešťovými svody, absenteje ale napojení na čistírnu odpadních vod, což je značnou překážkou pro budoucí rozvoj. Další rozšiřování zástavby je možné až po dobudování odpovídající kapacity čištění odpadních vod z domácností. Dalším nedostatkem obce je absence veřejného vodovodu napojeného na vodárenskou soustavu. Zvláště v podmínkách klimatické změny je tento nedostatek a nutnost zásobování vodou individuálním způsobem pro obec fatální. Obec není ani plynofikována a k vytápění tak slouží pouze lokální topeniště na fosilní paliva, elektrina případně v poslední době také obnovitelné zdroje. Pro další rozvoj obce je také nutné dobudovat další kapacity trafostanic, aby byla zajištěna bezpečná dodávky elektrické energie.

- ***Dopravní infrastruktura***

Do obce Bečice vede pouze jedna komunikace třetí třídy, a to konkrétně silnice III/1379, která v obci končí. Obec je tak neprůjezdná pro tranzitní dopravu, což přispívá ke klidnému prostředí zastavěného území obce. Nejbližší dopravní napojení na vyšší třídu komunikace je vzdálené pouze 2 800 m, a to konkrétně na komunikaci druhé třídy II/137 spojující Tábor s Bechyní.

Dopravní spojení do obce s rozšířenou působností nebo do okresního města (v obou případech se jedná o Tábor), kde se nachází úřady, je možné jak veřejnou dopravou, tak lépe individuálně. Při využití individuální automobilové dopravy činí dopravní vzdálenost do Tábora 12 km s dojezdovým časem průměrně 13 minut. Obtížněji je obec dostupná hromadnou veřejnou dopravou, kdy jediným spojením s ORP i s okresním městem je dálkový autobusový spoj s nutností přestupu. Dostupnost obce je zajištěna pouze ve všední dny, a to mezi 4 a 16 hodinou, celkem čtyřikrát denně. Dojezdový čas do Tábora je potom průměrně 37 minut. Alternativou zejména o víkendech je železniční dopravní spojení ze zastávky ve 3 km vzdálených Malšicích.

- ***Občanská vybavenost***

Bečice nedisponují prakticky žádnou občanskou vybaveností. V obci se nachází pouze hasičská zbrojnice a dětské hřiště. Nejbližší školní zařízení (mateřská a základní škola) se nachází až ve 3 km vzdálených Malšicích. Zde se potom nachází i nákupní možnosti a pošta. V obci Bečice je také dostupný malý stále přístupný sběrný dvůr s nádobami na tříděný recyklovatelný odpad.

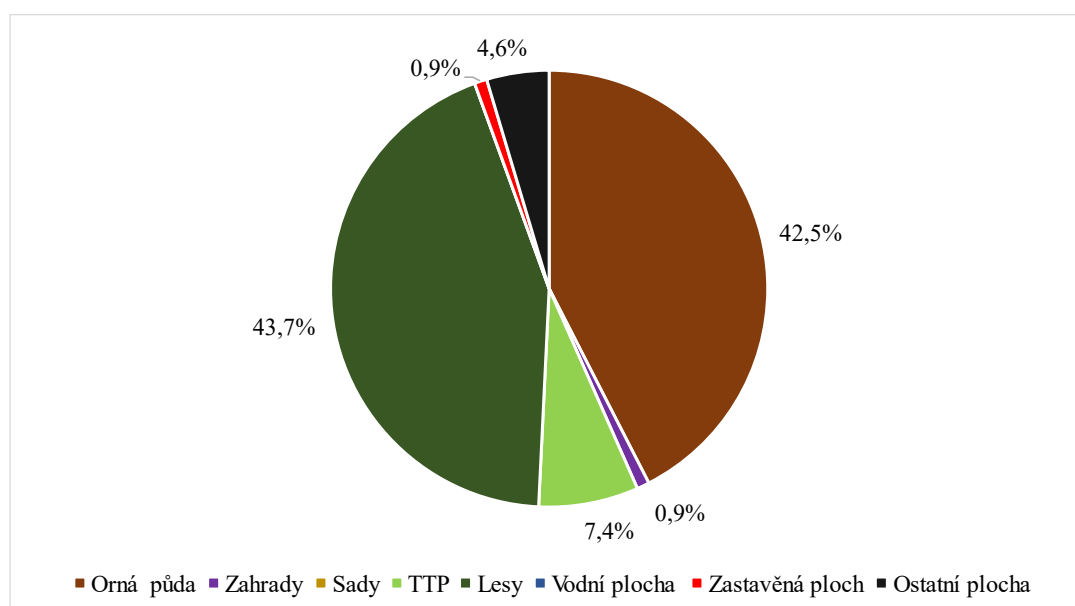
- **Ekonomické podmínky**

Obec nenabízí téměř žádné kapacity pro ekonomické aktivity a obyvatelé jsou tak nuceni za prací dojíždět. Přes velmi malý počet obyvatel je v současné době v obci registrováno 30 podnikatelských subjektů, z čehož dvě jsou kategorizovány jako obchodní společnosti. V obci se také jeden subjekt zabývá zemědělskou výrobou a zbývajících 27 podnikatelů (fyzické podnikající osoby) se zabývají širokou škálou aktivit, především prodejem, pohostinstvím, stavebnictvím a poradenskou případně vzdělávací činností. Přes tuto vysokou ekonomickou aktivitu fyzických osob se obec dlouhodobě potýká v kontextu Jihočeského kraje s velmi vysokou nezaměstnaností.

V dlouhodobém pohledu se nezaměstnanost pohybuje průměrně na úrovni 3,4 %, poslední zaznamenaná míra nezaměstnanosti je dokonce na úrovni 7,8 %.

- **Ochrana území**
 - *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr 4.14 je území obce je z převážné většiny využíváno jako orná půda (138 ha). Zemědělský fond zahrnuje také nemalý podíl trvalých travních porostů (24 ha). Celkově zemědělský půdní fond zaujímá 50,8 % správního území obce. Díky relativně vysokému podílu trvalých kultur převážně v podobě lesů, které vyrovnává vysoký stupeň zornění nemá území v porovnání s podobně zorněnými lokalitami tak nízký koeficient ekologické stability, přesto však dosahuje pouze hodnoty 1,0814. Lesní plochy se vyskytují na západním a východním okraji území a jedná se o smíšené až smrkové hospodářské lesy v uspokojivém zdravotním stavu.

Obrázek 4.14: Rozdělení kategorií využití území v obci Bečice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES do obce okrajově zasahují i další prvky, které jsou chráněny podle zákona č. 114/1992 Sb. a dalších mezinárodních právních předpisů. Jedná se zejména o dvě lokality soustavy NATURA 2000, konkrétně dvě Evropsky významné lokality. Obě plochy se dotýkají území pouze na severním okraji, kam zasahuje tok řeky Lužnice. Jmenovitě jsou to EVL Lužnice a Nežárka a EVL Údolí Lužnice a Vlášnického potoka. Kromě lokalit NATURA 2000 se území dotýká také Přírodní památka Lužnice, a to prakticky ve stejných prostorových intencích.

Předmětem ochrany je chasmofytická vegetace silikátových skalnatých svahů, dubohabřiny asociace *Galio-Carpinetum*, lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklích a suché acidofilní doubravy svazu *Quercion roboris* a rovněž druhy na ně vázané, včetně druhu dvouhrotec zelený (*Dicranum viride*).

Přírodní zajímavostí, která není nikterak chráněná legislativními předpisy je tzv. Bečický vodopád, přibližně 2 m vysoká přírodní kaskáda na bezejmenném vodním toku v blízkosti Bejšovcova mlýna.

○ ***Ochrana hmotného a nehmotného dědictví***

V obci se nachází dva objekty pod ochranou Národního památkového ústavu. Jedná se o objekt kovárny se zemědělskou usedlostí č. p. 16 z přelomu 18. a 19. století a dále poněkud atypicky zídka ohraničující předzahrádku domu č. p. 11 z druhé poloviny 19. století z cihel s ornamentálními motivy (Obr. 4.15). Nad rámec národní památkové ochrany je cenná rovněž návesní kompozice zejména usedlosti č. p. 6, 15, 17, 23, 24 a 27, návesní kaplička, pomník obětem 1. světové války a areál Bejšovcova mlýna na břehu Lužnice.

Obrázek 4.15: Chráněná zídka okolo domu č. p. 11 v Bečicích (zdroj: vlastní)

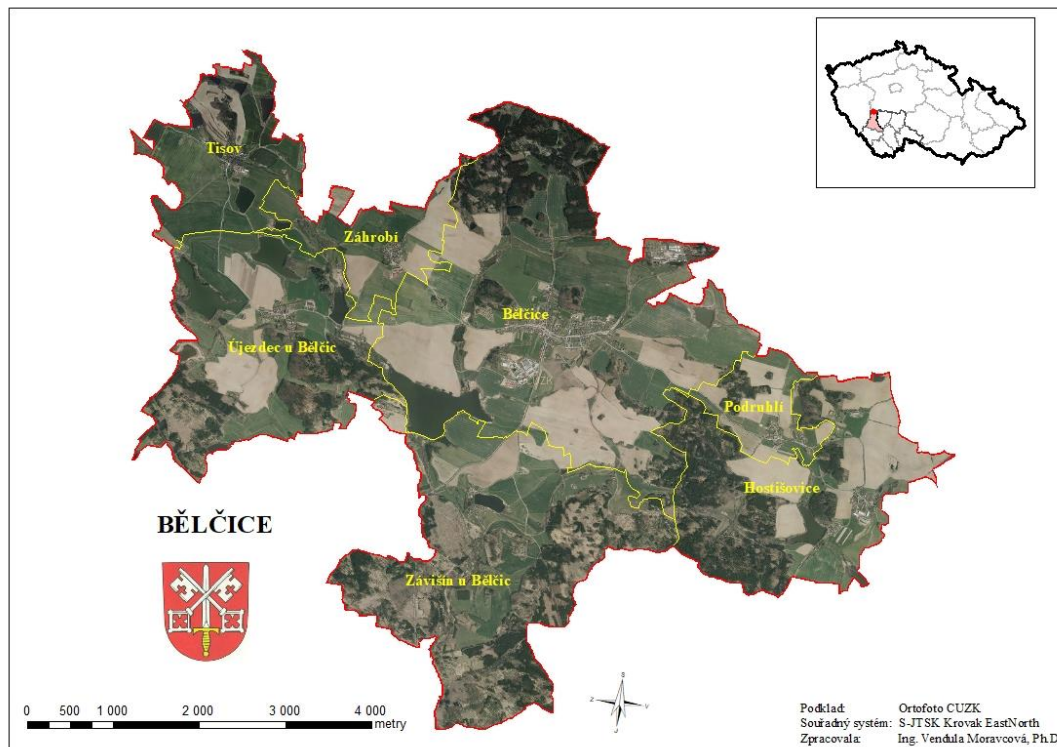
- **Rizika**

Rizikem pro další vývoj obce Bečice je její odlehlost a tím i nízká atraktivita pro příchod nových obyvatel. Hlavním rizikem je absence základního technického vybavení v obci, kdy předpokladem budoucího rozvoje je zejména napojení na hromadné zásobování pitnou vodou a dobudování čistírny odpadních vod. V kontextu ostatních posuzovaných vesnic je zde možné jako riziko vyhodnotit index stáří populace, resp. vysoký průměrný věk obyvatel obce. Dlouhodobým problémem obce je vysoká míra nezaměstnanosti, která může být ovlivněna i nízkou mírou vzdělanosti v obci. Negativní vliv na rozvoj obce může mít také stále zcela nevyřešený objekt brownfieldu v bývalém areálu zemědělského družstva. Na druhou stranu se dnes areál stal sídlem několika podnikatelských subjektů.

4.1.4 Bělčice

Okres:	Strakonice
Obec s rozšířenou působností:	Blatná
Katastrální území:	601870 Bělčice 645796 Hostišovice 645818 Podruhlí 767191 Tisov 774031 Újezdec u Bělčic 790281 Záhrobí 791288 Závěšín u Bělčic
Základní sídelní jednotky:	Bělčice Hostišovice Hutě Chaloupky Podruhlí Tisov Újezdec Záhrobí Závěšín
Části obce:	Bělčice Hostišovice Podruhlí Tisov Újezdec Záhrobí Závěšín

Rozloha:	34,32 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	141,47 ha (4,12 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	974

Obrázek 4.16: Správní obvod obce Bělčice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Bělčice (obr. 4.16) se nachází přibližně 10 km severně od Blatné a 28 km severně od okresního města Strakonice. Sousedními obcemi jsou od severu Hvožd'any, Hudčice, Koupě, Mišovice, Uzeničky, Blatná, Bezdědovice, Chlum, Kocelovice, Hornosín a Březí.

- **Historie**

První zmínky o Bělčicích jako osadě se váží ke 12. století. První písemnou zmínkou je ale až listina z roku 1243. Díky exponované poloze na královské silnici (známé také jako Vintířova stezka) směřující od Šumavy, Sušice, dále na Březnici a do Prahy docházelo k poměrně rychlému rozvoji osady, která byla na přelomu 15. a 16. století povýšena na město, poté ještě v roce 1898 a na počátku 20. století. Dnes jsou Bělčice podobně jako ostatní obce a města na Blatensku výrazně ovlivněny vnitřní periferní polohou na pomezí tří krajů (Středočeský, Plzeňský a Jihočeský).

- **Přírodní poměry**

Obec Bělčice se nachází v průměrné nadmořské výšce 565 m n. m. v mírně zvlněném terénu Blatenska. Nejvyšším bodem v území je Kněžská hora v západní části území (583 m n. m.). Území spadá do mírně teplé oblasti MT5, MT7 a MT11 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 7,1 °C a průměrné srážky dosahují 599 mm (oboje měřeno na stanici ČHMÚ Blatná). Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy a podsoustavy Středočeská pahorkatina. V rámci této jednotky se území člení do dvou celků, a to Benešovské pahorkatiny (podcelek Březnická pahorkatina a okrsek Bělčická pahorkatina) a Blatenské pahorkatiny (podcelek Horažďovická pahorkatina, okrsek Hvožd'anská pahorkatina) (Demek, 1965). Z geologického hlediska je území velmi pestré. Geologický podklad tvoří hlubinný granodiorit blatenského typu, hlubinný amfibol-biotitický granodiorit a křemenný diorit. Okrajově se v území nachází také hlubinný porfyrický drobnozrný biotitický granodiorit. Prakticky ve všech horninách se nachází vložky žilného aplitu a aplitu s pegmatitovými hnízdy. V okolí vodotečí jsou potom vrstvy čtvrtohorních sedimentárních pokryvů především v podobě fluvialních sedimentů. Z pedologického hlediska je území velmi jednotvárné. Prakticky celé území pokrývají kambizemě ve svahovinách modálního až litického typu, v rovinatějších částech oglejeného typu. Ve vlhkých částech území jsou vyvinuté glejové půdy a okolo vodních toků souvrství fluvizemí. Území spadá hydrologicky převážnou částí do povodí 4. řádu vodního toku Závišínský potok (č. h. p. 1-08-04-0160-0-00). Menší část obce spadá do povodí 4. řádu Hajanského potoka (č. h. p. 1-08-04-0100-0-00) a Kostrateckého potoka (č. h. p. 1-08-04-040-0-00). V okolí obce je velké množství vodních nádrží Blatenské soustavy rybníků. Největší z nich je Velký Bělčický rybník (46,9 ha) jižně od centra obce, dále potom Honýs (14,4 ha), Luh (6,4 ha) a Velký Zlatohlav (22,3 ha) v katastrálním území Újezdec a rybník Klusák v katastrálním území Závišín (5,25 ha).

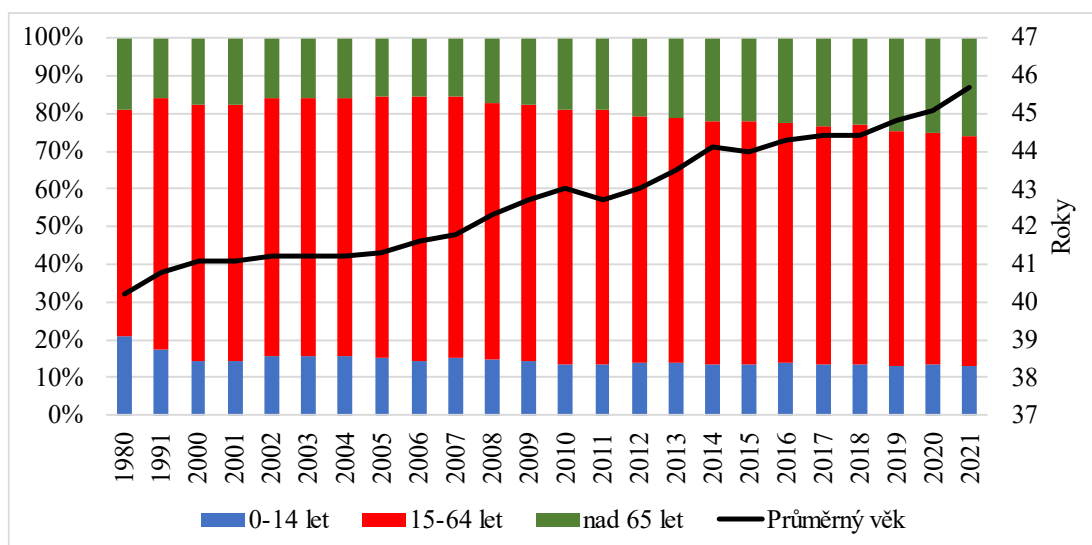
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Bělčice se v současné době pohybuje mírně pod 1 000 obyvateli. Počet obyvatel, jak je patrné z tabulky 4.7, prakticky od počátku sledování v polovině 19. století neustále klesá a tento trend se zdá být díky marginalitě oblasti setrvalý.

Tabulka 4.7: Vývoj počtu obyvatel v obci Bělčice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	2496	2308	2249	2135	1614	1586	1410	1275	1093	991	1023	974

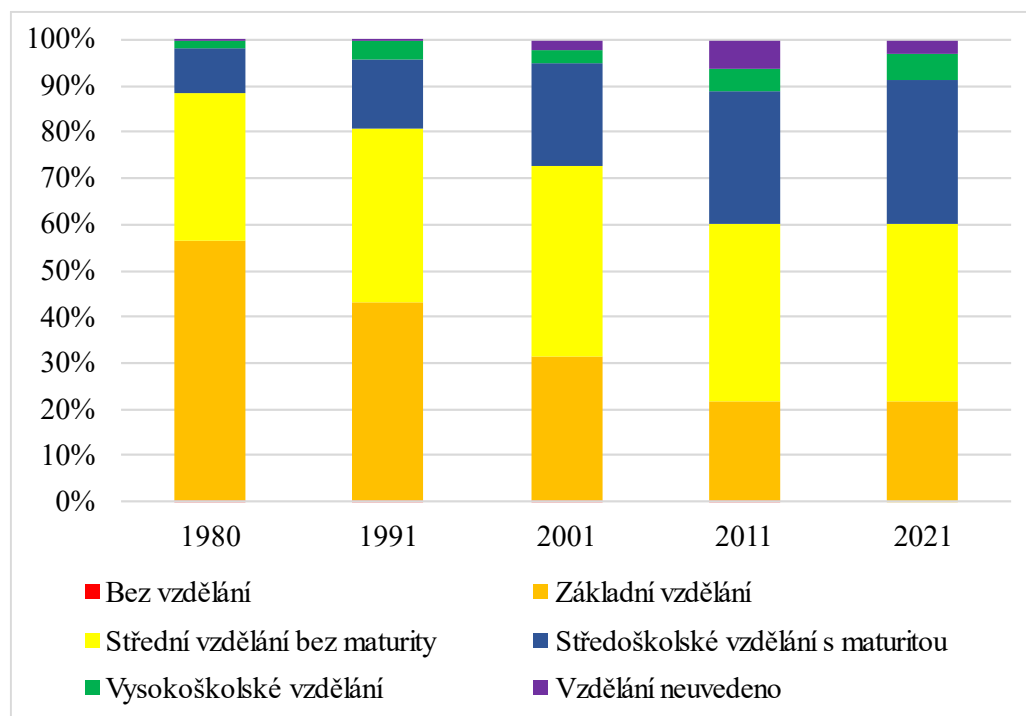
Hustota zalidnění v obci je nízká, a to pouze 29,40 obyvatel/km². Populace se hlásí prakticky bezvýhradně k české národnosti, pouze 1 % obyvatel se hlásí k národnosti slovenské. V populaci mírně převažuje podíl žen (50,3 %) nad muži (49,7 %). Zatímco v počátku novodobého sčítání lidu se v roce 1991 poměrně vysoké procento obyvatel obce hlásilo k římskokatolickému vyznání (62,8 %), postupně procento věřící populace klesá a dnes se jedná pouze o 18,9 % obyvatel, kteří se otevřeně hlásí k nějaké (nejčastěji římskokatolické) víře.

Obrázek 4.17: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bělčice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.17 výrazně největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku. V populaci však od počátku tisíciletí výrazně vzrůstá podíl populace starší 65 let, zatímco mladší generace je v populaci zastoupena stále stejným procentem. Tento fakt jednoznačně směřuje k výraznému stárnutí populace, což je trend obecně vysledovatelný za celou dobu sledování této statistiky. Zatímco průměrný věk za celou dobu sledování se pohybuje okolo 42,7 let, poslední údaj z roku 2021 udává již průměrný věk populace 45,7 let. Zvyšující se index stáří je jednoznačně ovlivněn polohou obce v ne příliš exponované oblasti hranic krajů.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.18: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bělčice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.18 je patrné, že od roku 1980 klesá podíl obyvatel s nejnižším stupněm vzdělání. Prakticky neměnný zůstává podíl obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturitní zkoušky i vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Jediná kategorie, která se v populaci posiluje je podíl obyvatel se středoškolským vzděláním ukončeným maturitou.

- **Struktura osídlení**

Charakter a struktura zástavby se v rámci jednotlivých lokalit liší. Rozdíly lze identifikovat jak mezi Bělčicemi a jejich osadami, tak v rámci Bělčic jako takových. Tradiční souvislá venkovská zástavba je typická pro jádrovou obec Bělčice. Tento typ zástavby je typický pro centrum obce Bělčice. Drobný rozdíl mezi charakterem a strukturou zástavby v centrální části a okrajovými ulicemi obce spočívá v přítomnosti veřejného prostranství tvořeného zelení mezi komunikací a zástavbou. Zástavba tvoří souvislou frontovou linii podél komunikací (přímo na ni navazuje) bez zjevných proluk a předzahrádek. Zahrady a zadní traktory budov včetně hospodářských stavení jsou orientovány směrem do nezastavěného

území, což vytváří pozvolný přechod mezi sídlem a volnou krajinou. Objekty pro bydlení jsou často spojeny s hospodářskými budovami, typicky vytvářejí tvar písmene L. Některé hospodářské budovy (stodoly) uzavírají užší konce parcel, čímž vytváří druhý pomyslný tvar zástavby na parcele do písmene U. Zástavba dosahuje v oblasti náměstí místy výšky 2 nadzemních podlaží a podkroví, výška budov směrem k okraji sídla klesá na úroveň 1 nadzemního podlaží s podkrovím. Pro okrajovou část Bělčic je potom typická zástavba rodinných domů v zahradách zpravidla ze 70. – 90. let 20. století. Zástavba je tvořena rodinnými (místy vícegeneračními) domy v zahradách. Půdorys rodinných domů je často čtvercového či mírně obdélníkového charakteru. V lokalitě je zřetelná stavební čára spojující průčelní stěny sousedních budov místy s odchylkou (+/- 2 m) od veřejného prostranství. Zástavba dosahuje zpravidla výšky 2 nadzemních podlaží. Vyskytují se jak 2 plná nadzemní podlaží, tak 1 nadzemní podlaží a podkroví. Parcely jsou zpravidla obdélníkového tvaru o výměře do 1 000 m², koeficient zastavění pozemku dosahuje zpravidla do 30 %. V jižní části města se vyskytuje i typická zástavba rodinných domů městského charakteru s maximálně 1 podlažím a podkrovím. Rodinné domy jsou různého architektonického pojetí a různých půdorysných tvarů, tvoří ovšem poměrně přesnou stavební čáru. V jednotlivých osadách se do dnes dochovala tradiční venkovská zástavba. Jedná se o zástavbu venkovského charakteru tvořenou zemědělskými usedlostmi a statky obdélníkového tvaru, případně tvořícího tvar L. V osadě Tisov bez je zástavba zřetelné kompozice, volně roztroušené stavby svými štíty či bočními stranami směřují k veřejnému prostranství. V osadě Újezdec většina staveb směřuje svou štítovou stranou k veřejnému prostranství. V osadě Záhrobí je v centrální části zřetelná paprsková kompozice staveb, které svou štítovou stranou směřují do středu návesního prostoru s kapličkou. V osadě Závěšín většina staveb orientována svou podélnou stranou vůči veřejnému prostranství (komunikacím). V osadě Podruhlí stavby netvoří zřetelnou kompozici. V části Podruhlí se nachází několik statků tvořící uzavřené komplexy – tvar „U“. V místní části Chaloupky se nacházejí zejména stavby obdélníkového tvaru umístěné svou podélnou stranou vůči komunikaci. V osadě Hostišovice jsou stavby situovány bez zřetelné kompozice. Výška zástavby takřka ve všech osadách dosahuje maximální výšky 1 nadzemní podlaží a podkroví.

Tabulka 4.8: Vývoj počtu domů v obci Bělčice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	333	383	396	427	447	411	409	376	471	487	485	509

Jak ukazuje tabulka 4.8, je patrné, že stavební činnost v obci Bělčice probíhá v posledních letech poměrně často výstavba nových objektů pro bydlení.

- **Veřejná infrastruktura**

- *Technická infrastruktura*

Obec Bělčice disponuje prakticky veškerou technickou infrastrukturou, s místními odlišnostmi v jednotlivých dílčích osadách. Obecně ale lokalita poskytuje napojení na veřejný vodovod i oddílnou splaškovou a dešťovou kanalizaci s napojením na obecní čistírnu odpadních vod. Obec disponuje rovněž napojením na elektrárenskou soustavu s dostatečnou kapacitou trafostanic i pro budoucí rozvoj obce. V obci je k dispozici rovněž plynofikace, kterou mnoho objektů využívá k vytápění. Ostatní domy jsou vytápěny lokálními topeništi na fosilní paliva případně v posledních letech využívají alternativní zdroje jako např. tepelná čerpadla.

- *Dopravní infrastruktura*

Obcí Bělčice prochází jedna komunikace, a to silnice druhé třídy II/174, která je doplněna soustavou místních komunikací. V samotné obci se od této komunikace odděluje 13 místních ulic a další drobné komunikace. Silnice druhé třídy je relativně frekventovaná s denním průjezdem přibližně 1786 automobilů, z čehož 314 je klasifikováno jako vozidla těžká nákladní. Tento tranzitní tah snižuje značně komfort bydlení v obci. Odlehlost a marginalita tohoto území je patrná i z dojezdových vzdáleností na vyšší kategorii silniční komunikace, kdy vzdálenost na silnici první třídy I/20 z Písku do Plzně je 7,5 km a na silnici první třídy I/19 mezi Milevskem a Plzní je vzdálenost 8,2 km. Obec Bělčice je dále napojena na železniční trať, konkrétně trať 203 spojující Březnici a Strakonice.

Dopravní spojení do obce s rozšířenou působností je poměrně kvalitní, vzhledem k tomu že Blatná (ORP) je vzdálená od Bělčic pouze 9,8 km. Při využití osobní individuální přepravy se tak jedná o dojezdovou vzdálenost pouze v průměru 9 minut. V případě využití veřejné hromadné dopravy je možné využít jak přímé autobusové spojení, tak spojení vlakové. Obec je tak spojena s ORP ve všední dny i o víkendy

mezi 5 a 23 hodinou celkem 20 spoji denně (o víkendu 7 spoji). Dojezdový čas v závislosti na použité dopravě činí průměrně 20 minut. Poněkud horší je spojení s okresním městem Strakonice. Vzhledem k odlehlosti obce na periferii regionu je dojezdová vzdálenost i při použití osobního automobilu 33 km respektive 34 minut. Výhodou je přímé spojení i do okresního města za pomoci vlaku, v případě autobusového spojení je nutné přestupovat. Přes to ale je obec propojena s okresním městem ve všední dny i o víkendech 19 resp. 11 spoji denně mezi 4 a 21 hodinou s celkovým dojezdovým časem průměrně 87 minut v závislosti na zvoleném způsobu dopravy.

○ **Občanská vybavenost**

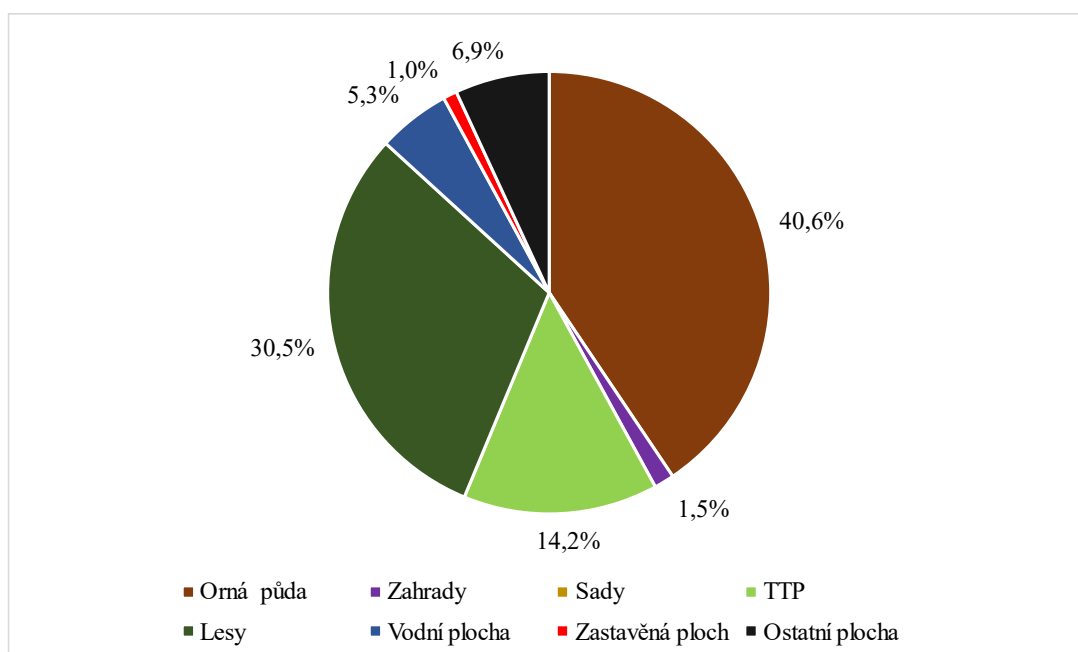
Z pohledu občanské vybavenosti poskytuje obec Bělčice kvalitní vybavení službami, základními potřebami i místy pro volnočasové aktivity. V obci se nachází mateřská i základní škola s oběma stupni, lékařská ordinace včetně lékaře pro děti a dorost a stomatologa. Dále obec disponuje hasičskou zbrojnicí a poštou. Pro duchovní potřeby je v obci kostel a také hřbitov. Z komerčního vybavení jsou v obci dostupné obchody a pohostinské služby. Pro volnočasové aktivity se v obci nachází krytá tělocvična a několik hřišť. Na třech místech obce se nachází rovněž nádoby na sběr tříděného recyklovatelného odpadu.

• **Ekonomické podmínky**

Obec nabízí pouze omezené kapacity pro ekonomické aktivity a obyvatelé jsou tak nuceni za prací dojíždět. Přes tento fakt je ale v současné době v obci registrováno 203 podnikatelských subjektů, z čehož pět je kategorizováno jako obchodní společnosti (1 akciová společnost) a jedno družstvo. Celkem čtrnáct podnikatelských subjektů se zabývá zemědělskou prvovýrobou a zbývající podnikatelské subjekty se zabývají většinou obchodní činností, pohostinstvím a poskytováním ubytovacích služeb, vzděláváním, stavebnictvím nebo např. akvakulturami, strojírenstvím nebo kovovýrobou. Jeden podnikatelský subjekt se zabývá rovněž výrobou a zpracováním uhlí a jeho produktů. Přes relativně vysoké podnikatelské aktivity se v zaměstnanecké sféře odráží marginalita lokality na periferii kraje, a to na poměry kraje vysokou mírou nezaměstnanosti. Průměrná dlouhodobá míra nezaměstnanosti se pohybuje okolo 4 %, poslední uváděný údaj dosahuje dokonce 5,9 %.

- **Ochrana území**
 - *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr 4.19 je území obce téměř z poloviny využíváno jako orná půda (1 413 ha). Krom toho je šestina území využívána jako trvalé travní porosty (495 ha). Celkově zemědělský půdní fond zaujímá 56,3 % správního území obce. Významný podíl v území zaujímají lesní plochy, které tvoří třetinu správního obvodu obce (1 063 ha). Jedná se jak o smíšené, tak o smrkové monokulturní hospodářské lesy v uspokojivém zdravotním stavu. Relativně vysoké procento v porovnání s jinými územími zaujímají vodní plochy (185 ha), a to díky návaznosti na Blatenskou rybniční soustavu. Kvůli vysokému stupni zornění v tradiční zemědělské oblasti se koeficient ekologické stability pohybuje velmi nízko a dosahuje pouze hodnoty 1,0336.

Obrázek 4.19: Rozdělení kategorií využití území v obci Bělčice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES do obce zasahují další prvky, které jsou chráněny podle zákona č. 114/1992 Sb. nebo dalších mezinárodních právních předpisů. V první řadě se jedná o dvě plochy soustavy NATURA 2000, konkrétně Evropsky významné lokality. První z nich je EVL Závišínský potok, která je zároveň i přírodní památkou. Tato lokalita chrání populace ohrožené vranky obecné (*Cottus gobio*), kriticky ohrožené mihule potoční (*Lampetra planeri*) a raka říčního (*Astacus astacus*). U rybníka a potoka se vyskytují i další chráněné druhy jako ledňáček říční (*Alcedi atthis*), skokan zelený (*Pelophylax esculentus*) nebo vydra říční (*Lutra lutra*). Druhá

chráněná lokalita je EVL Újezdec. Tato lokalita je rovněž přírodní památkou. Posláním ochrany je ochrana dvou rybníků – Planinský rybník a Kozor a zachovalých okolních stanovišť s výskytem celé řady zvláště chráněných druhů živočichů a významným výskytem vodních makrofyt. Zvláště významná ochrana je z pohledu obojživelníků, kdy lokalita díky početnostem a vitalitě jejich populací dosahuje celostátního významu. V neposlední řadě nelze pominout ani význam estetický (zachovalý krajinný ráz) a historický (plocha zahrnuje pozůstatky po těžbě zlata).

○ ***Ochrana hmotného a nehmotného dědictví***

V obci se nachází celkem 12 objektů pod ochranou Národního památkového ústavu. Z nejstarších chráněných památek se jedná o archeologické stopy mohylníku na Závišíně a raně středověké slovanské pohřebiště v Bělčicích z 9. a 10. století. Další zajímavou památkou dokazující stáří osídlení Bělčic je pozůstatek tvrzíště Hrádek na Slepíčí hoře z první poloviny 13. století a pozůstatky rýžovišť zlata se sepy v Kocelovicích a na Závišíně z 13. století. Z duchovních památek se v obci dochovaly dva kostely, a to pozdně románský kostel sv. Petra a Pavla v Bělčicích z roku 1240 a románsko-gotický kostelík sv. Voršily v Újezdci z 40. – 50. let 13. století (obr. 4.20). Ke kostelu v Bělčicích přináležejí ještě budov barokní fary č. p. 1. Z drobných nemovitých památek se v obci nachází ještě výklenková kaple sv. Vojtěcha v Újezdci z roku 1880, menší kamenná kašna z roku 1893 v Bělčicích a dvě barokní sochy, a to socha sv. Barbory v Bělčicích z druhé poloviny 18. století a socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1728. Zajímavou a neobvyklou památkou je potom kamenný dvou obloukový silniční most z první poloviny 19. století v Závišíně

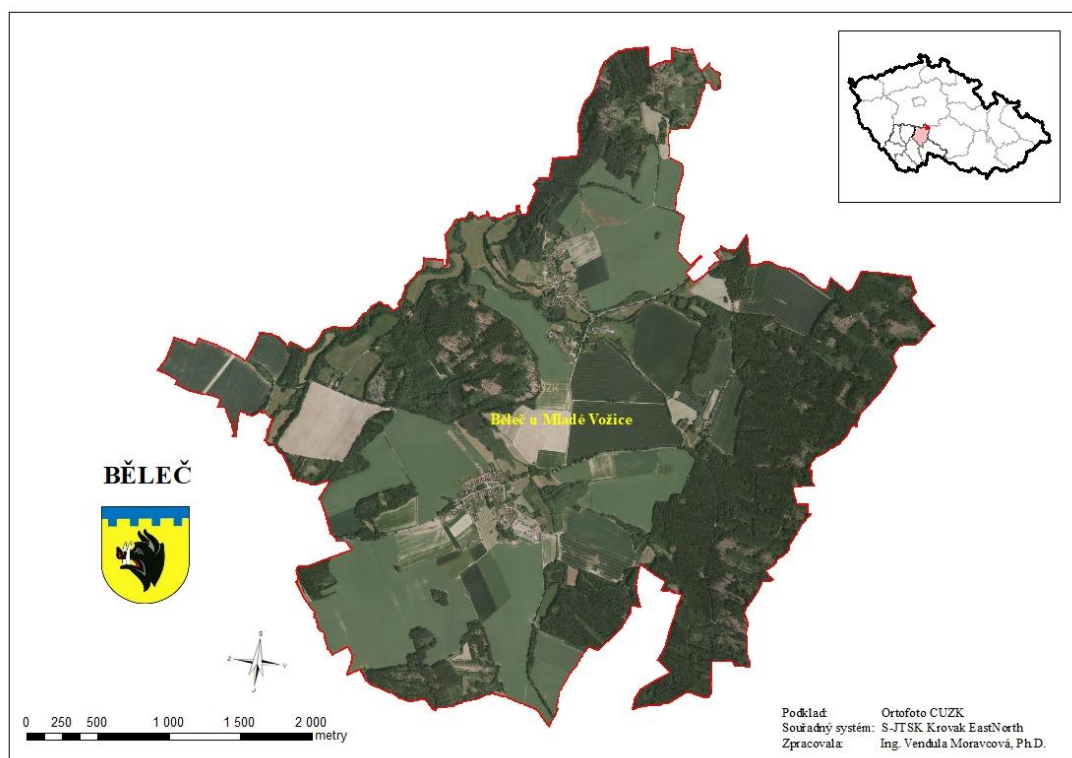
Obrázek 4.20: Románsko-gotický kostelík sv. Voršily v Újezdci (zdroj: vlastní)

- **Rizika**

Rizikem pro další vývoj obce Bělčice je její odlehlost a tím i nízká atraktivita pro příchod nových obyvatel. Obec se nachází na rozhraní tří krajů (Jihočeský, Středočeský a Plzeňský), kdy obec je pro všechny prakticky marginální.

4.1.5 Běleč

Okres:	Tábor
Obec s rozšířenou působností:	Tábor
Katastrální území:	601896 Běleč u Mladé Vožice
Základní sídelní jednotky:	Běleč Bzová
Části obce:	Běleč Bzová Elbančice
Rozloha:	12,23 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	35,68 ha (2,92 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	197

Obrázek 4.21: Správní obvod obce Běleč (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Běleč (obr. 4.21) se nachází 3 km severovýchodně od Mladé Vožice a přibližně 18 km severovýchodně od Tábora. Sousedními obcemi jsou Vilice, Smilovy Hory, Mladá Vožice a Šebířov.

- **Historie**

Obec Běleč je poprvé písemně zmíněna v roce 1375. Historie obce je úzce svázaná s historií sousedního hradu Šelmberk, který vznikl již před rokem 1318. Zakladatelé panství šlechtický rod pánů ze Šelmberku dali obci znak s kančí hlavou. Pánům ze Šelmberka panství patřilo až do devadesátých let čtrnáctého století, kdy jej získal Aleš z Rýzmburka. Z patnáctého století se dochovalo jen několik zpráv. V roce 1431 přešlo vlastnictví z Albera z Těchobuze na Mikuláše z Hořic, který je připomínán ještě v roce 1473. Další zpráva je až z roku 1505, kdy byl spolu se svými bratry majitelem Václav Předbor z Radejšina. Před rokem 1518 panství prodali Albrechtu Ciplovi z Kravska, který zemřel v roce 1542 a majetek po něm zdědila dcera Kateřina. Podle soupisu panství, provedeném po jeho smrti v roce 1555, patřil k panství také rozsáhlý hospodářský dvůr a pivovar. Význam místa upadal se zpusnutím hradu. Roku 1654 bylo ve vsi 10 osedlých, 2 nově usazení, 2 na živnost zkažení, 3 chalupníci, 1 zahradník osedlý a jeden pustý.

- **Přírodní poměry**

Obec Běleč se nachází v průměrné nadmořské výšce 457 m n. m. ve členitém terénu Mladovožicka. Nejvyšším bodem v území je vrchol Podhoří (673 m n. m.) ve východní části obce. Území spadá do mírně teplé oblasti MT5 a MT7 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 8,3 °C (stanice ČHMÚ Tábor Měšice) a průměrné srážky dosahují 636 mm (měřeno na stanici ČHMÚ Šebířov). Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy a dvou podsoustav. V rámci podsoustavy Středočeská pahorkatina se jedná o celek Vlašimská pahorkatina a podcelek Mladovožická pahorkatina. V této jednotce se potom území dělí do okrsků Načeradecká pahorkatina a Blanická brázda. V rámci podsoustavy Českomoravská vrchovina potom území spadá do celku Křemešnická vrchovina, podcelku Pacovská pahorkatina a okrsku Řísnická vrchovina (Demek, 1965). Z geologického hlediska je území tvořeno výhradně metamorfity v podobě pararul, ortoruly a metagranitů s žilnými vložkami skarnu a eklogitu. V okolí vodotečí jsou potom vrstvy čtvrtohorních sedimentárních pokryvů především v podobě fluviálních sedimentů. Z pedologického hlediska je území velmi jednotvárné. Prakticky celé území pokrývají kambizemě ve svahovinách modálního až litického typu, v rovinatějších částech oglejeného typu. Ve vlhkých částech území jsou vyvinuté

glejové půdy a okolo vodních toků souvrství fluvizemí. Území spadá hydrologicky do povodí 4. řádu významného vodního toku Blanice (č. h. p. 1-09-03-0260-0-00, č. h. p. 1-09-03-0340-0-00, č. h. p. 1-09-03-0360-0-00 a č. h. p. 1-09-03-0420-0-00). Pod obcí Běleč se nachází soustava tří rybníků – Nadoborní (3,0 ha), Obora (2,3 ha) a Mlýnský (0,5 ha). Další větší vodní plocha je v místní části Bzová – U Smrčínů (0,7 ha) a v místní části Elbančice – Elbančické rybníčky (cca 1,1 ha).

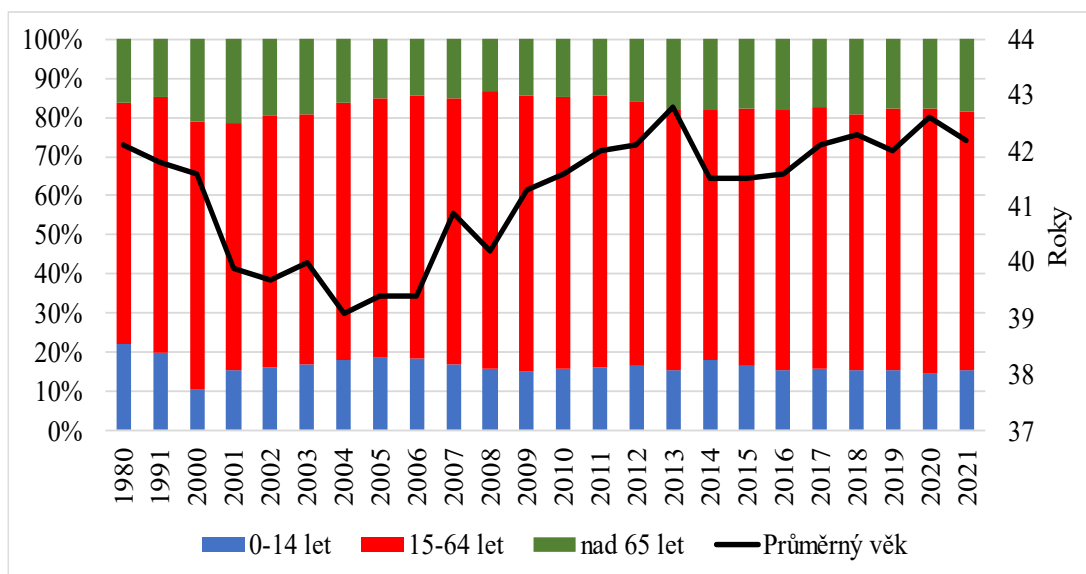
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Běleč v současné době dosahuje téměř 200 lidí. Počet obyvatel, jak je patrné z tabulky 4.9 prakticky od počátku sledování v polovině 19. století neustále klesá a ž poslední údaj z roku 2021 naznačuje možnou změnu trendu. Důvodem neustálého poklesu v počtech žijících obyvatel je odlehlost lokality a s tím spojené sociální a ekonomické důsledky.

Tabulka 4.9: Vývoj počtu obyvatel v obci Běleč (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	559	468	457	400	287	279	253	230	183	187	181	197

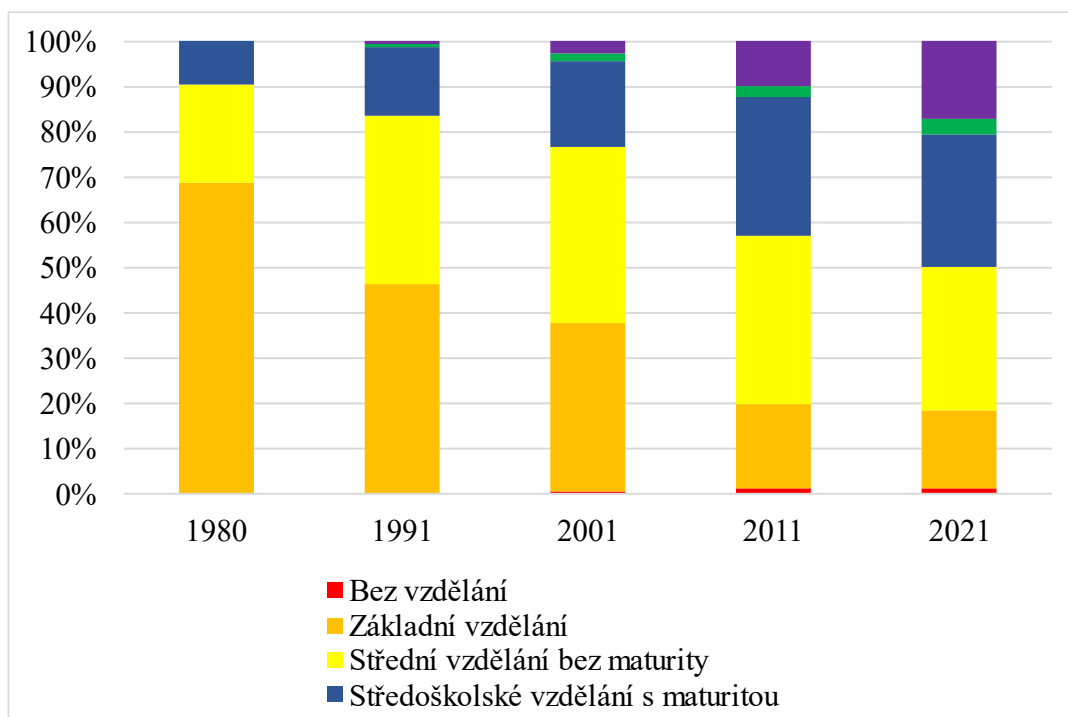
Hustota zalidnění v obci je velmi nízká, a to pouze 15,21 obyvatel/km². Populace se hlásí prakticky bezvýhradně k české národnosti a v populaci je prakticky totožný podíl mužů (50,2 %) i žen (49,8 %). Zatímco v počátku novodobého sčítání lidu se v roce 1991 a pak i v roce 2001 poměrně vysoké procento obyvatel obce hlásilo k římskokatolickému vyznání (85,2 % resp. 57,8 %), postupně až do dnešní doby podíl věřících obyvatel klesá a rovněž se podíl věřících rozděluje mezi různé církve. Při posledním sčítání lidu se k víře hlásilo již pouze 36,5 % obyvatel, stále především k římskokatolické církvi, ale také k církvi Husitské nebo k dalším nespécifikovaným náboženským skupinám.

Obrázek 4.22: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bělč (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.22 výrazně největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku. Podíl mladších 15 let a starších 65 let se v populaci přibližně od přelomu tisíciletí výrazněji nemění, což je vidět i na přibližně stejném věkovém průměru obyvatel obce. Přes tento fakt ale věkový průměr obyvatel dlouhodobě překračuje hranici 40 let a poslední údaj ze sčítání lidu uvádí průměrný věk obyvatel 42,2 roku.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.23: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bělč (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.23 je patrné, že od roku 1980 klesá podíl obyvatel s nižším stupněm vzdělání, přes to se ale v posledních dvaceti letech ve vzdělanostní struktuře obyvatel objevují i případy neukončeného základního vzdělání. Zároveň s tím vzrůstá ale na druhou stranu i podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, přestože ve srovnání s podobnými obcemi je tento podíl výrazně nižší.

- **Struktura osídlení**

Obec Bělč představuje částečně uspořádanou venkovskou zástavbu s typickými venkovskými prvky architektonického projevu. Obec je rozčleněna do tří samostatných urbánních celků tím i do tří různých místních částí. Největší částí je samotná jádrová část obce Bělč. Jedná se o uliční návesní ves, ve které se urbánní struktura rozvíjela okolo komunikace procházející celým osídlením. Jedná se o zástavbu typickými venkovskými usedlostmi jejichž vzhled je zachován i po provedení změn v území. Druhou samostatnou částí je Bzová. Jedná se o rozptýlený typ osídlení bez jasně vymezeného urbanistického centra. Jednotlivé usedlosti jsou v podobě uzavřených hospodářských dvorců, které nejsou výrazněji uspořádané v prostoru. Poslední částí osídlení jsou Elbančice, kde prakticky není žádné typicky venkovské osídlení a celý prostor této části obce je řízen přítomností zámečku s okolním nezastavěnou plochou v podobě parkové úpravy.

Tabulka 4.10: Vývoj počtu domů v obci Běleč (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	68	73	69	73	70	62	58	59	73	71	73	79

Jak ukazuje tabulka 4.10, je patrné, že stavební činnost v obci Běleč je v posledních letech poměrně významná v kontextu dřívějšího vývoje. Prakticky od roku 1990 se zvyšuje podíl objektů určených k obývání což, ale zcela nekoresponduje s populačním vývojem v obci. Důvodem je výstavba objektů tzv. druhého bydlení, kdy lokalita těží ze své polohy v nedotčeném krajinném zázemí.

- **Veřejná infrastruktura**

- *Technická infrastruktura*

Obec Běleč postrádá úplnou technickou vybavenost, což ji v rozvoji do budoucna významně znevýhodňuje. Obec je vybavena pouze základní kanalizací s dešťovými svody, absentuje ale napojení na čistírnu odpadních vod, což je značnou překážkou pro budoucí rozvoj. Další rozšiřování zástavby je možné až po dobudování odpovídající kapacity čištění odpadních vod z domácností. Dalším nedostatkem obce je absence veřejného vodovodu napojeného na vodárenskou soustavu. Výhodou je, že individuální zásobování je možné díky kvalitním zdrojům podzemní vody s dostatečnou kapacitou. Obec není ani plynofikována a k vytápění tak slouží pouze lokální topeniště na fosilní paliva, elektřina případně v poslední době také obnovitelné zdroje. Pro další rozvoj obce je také nutné dobudovat další kapacity trafostanic, aby byla zajištěna bezpečná dodávky elektrické energie.

- *Dopravní infrastruktura*

Obcí Běleč prochází jedna páteřní silnice druhé třídy, konkrétně se jedná o silnici II/137 spojující Mladou Vožici a Trhový Štěpánov a slouží i jako napojení na okresní město Tábor. Tato komunikace je relativně vytížená lokální tranzitní dopravou. Při sčítání hustoty provozu v roce 2020 byl za den zaznamenán průjezd průměrně 605 vozidel z čehož 128 vozidel bylo kategorizováno jako těžké nákladní automobily. Komunikace je současně využívána i pro místní obyvatele a rekreanty pro cykloturistiku, přestože ze sčítání dopravy vyplynul průjezd pouze 15 cyklistů za den. Průjezdná komunikace představuje především pro místní část Běleč enormní zátěž, která snižuje kvalitu bydlení v této části. Z tohoto důvodu se v územním plánu

jedná o provedení přeložky této komunikace a překlasifikování průjezdné části na komunikaci třetí třídy.

Dopravní spojení do obce s rozšířenou působností nebo do okresního města (v obou případech se jedná o Tábor), kde se nachází úřady, je možné jak veřejnou dopravou, tak lépe individuálně. Při využití individuální automobilové dopravy činí dopravní vzdálenost do Tábora 35 km s dojezdovým časem průměrně 31 minut. Obtížněji je obec dostupná hromadnou veřejnou dopravou, kdy jediným spojením s ORP i s okresním městem je dálkový autobusový spoj s nutností přestupu. Dostupnost obce je zajištěna pouze ve všední dny, a to mezi 5 a 18 hodinou, celkem osmkrát denně. Dojezdový čas do Tábora je potom průměrně 46 minut. Napojení na významnější dopravní trasy je relativně vzdálené a jedná se o napojení na trasu dálnice D3 mezi Českými Budějovicemi a Prahou v dojezdové vzdálenosti 15 km.

○ **Občanská vybavenost**

Běleč nedisponuje prakticky žádnou občanskou vybaveností. V obci se nachází pouze hasičská zbrojnice, hřiště a dětské hřiště. Díky iniciativě místních obyvatel je v obci zřízeno místo pro promítání filmů a prostor pro mimoškolní aktivity dětí. Jinak ale obec nedisponuje žádným veřejným vzdělávacím zařízením a nejbližší školní zařízení (mateřská a základní škola) se nachází až ve 2,7 km vzdálené Mladé Vožici. Zde se potom nachází i nákupní možnosti a pošta. V obci Běleč je potom také umístěno sběrné místo pro tříděný recyklovatelný odpad.

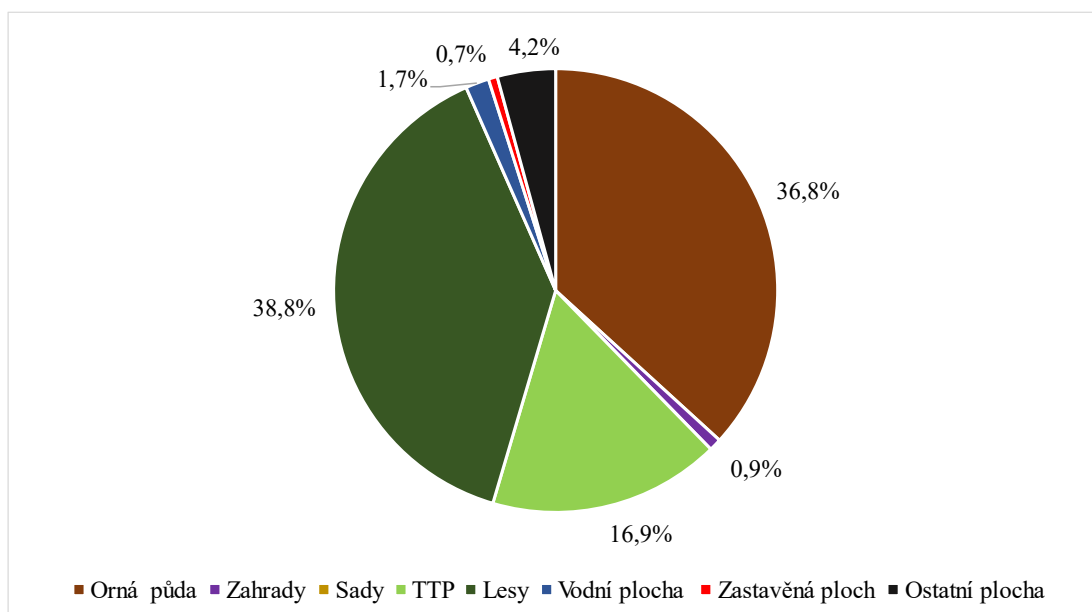
● **Ekonomické podmínky**

Obec nenabízí téměř žádné kapacity pro ekonomické aktivity a obyvatelé jsou tak nuceni za prací dojíždět. Přes velmi malý počet obyvatel je v současné době v obci registrováno 40 podnikatelských subjektů, z čehož pět je kategorizováno jako obchodní společnosti. Celkem čtyři podnikatelské subjekty se zabývají zemědělskou prvovýrobou a zbývající podnikatelské subjekty se zabývají většinou obchodní činností, pohostinstvím a poskytováním ubytovacích služeb, vzděláváním, stavebnictvím nebo např. uměleckou a vědeckovýzkumnou činností. Přestože se jedná o obec v marginalizované lokalitě na pomezí tří krajů je v obci překvapivě nízká dlouhodobá míra nezaměstnanosti na úrovni 1,9 %. V posledních deseti letech se však tento trend mírně otáčí a míra nezaměstnanosti se výrazně zvýšila na 4,1 %.

- **Ochrana území**

- **Ochrana přírodních hodnot**

Jak je patrné z grafu na obr 4.24 je území obce je více jak třetina území využívána jako orná půda (451 ha). Krom toho je téměř pětina území využívána jako trvalé travní porosty (207 ha). Celkově zemědělský půdní fond zaujímá 54,6 % správního území obce. Významný podíl v území zaujímají lesní plochy, které tvoří ze všech kultur největší podíl. Jedná se jak o smíšené, tak o smrkové monokulturní hospodářské lesy v uspokojivém zdravotním stavu. I přes velmi vysoký podíl lesů na více jak třetině území je koeficient ekologické stability stále relativně nízký a dosahuje pouze hodnoty 1,3952.

Obrázek 4.24: Rozdělení kategorií využití území v obci Bělč (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES do obce okrajově nezasahují žádné další prvky, které by byly chráněny podle zákona č. 114/1992 Sb. nebo dalších mezinárodních právních předpisů.

- **Ochrana hmotného a nehmotného dědictví**

V obci se nachází celkem tři objekty pod ochranou Národního památkového ústavu. Jedná se především o dvě feudální sídla. Starším z nich jsou rozsáhlý komplex pozůstatků středověkého hradu Šelmberk. Jedná se o rozsáhlý komplex středověkého hradu založeného někdy před rokem 1318 na ostrohu nad řekou Blanicí. Hrad prošel renesanční přestavbou a následně v duchu romantismu byl již zpustlý hrad přeměněn

na výletní a vyhlídkové místo, kdy zejména věž doznala změn přístavbou cimbuří. Do dnešní doby se dochovala právě bergfritová věž tvořící dominantu celého okolí, předhradí a bývalá myslivna. Okolo zříceniny je nově vyznačena naučná stezka Kolem hradu Šelmsberk. Druhým sídlem je barokní zámek v Elbančicích z roku 1740 ve tvaru jednotraktové budovy s mansardovou střechou a dvěma rizality (obr. 4.25). Třetím chráněným objektem je židovský hřbitov v Elbančicích z roku 1723, který byl po rozšíření v 19. století využíván až do 2. světové války. Lokalita o výměře téměř 3 000 m² obsahuje dochovaných 180 náhrobků z nichž nejstarší jsou až z doby založení, a malou hřbitovní síň. Nad rámcem národní památkové ochrany jsou cenné rovněž návesní kapličky v Bělči (Kaple sv. Václava) i Bzové a areál Šelmsberského mlýna.

Obrázek 4.25: Barokní zámek v Elbančicích (zdroj: vlastní)

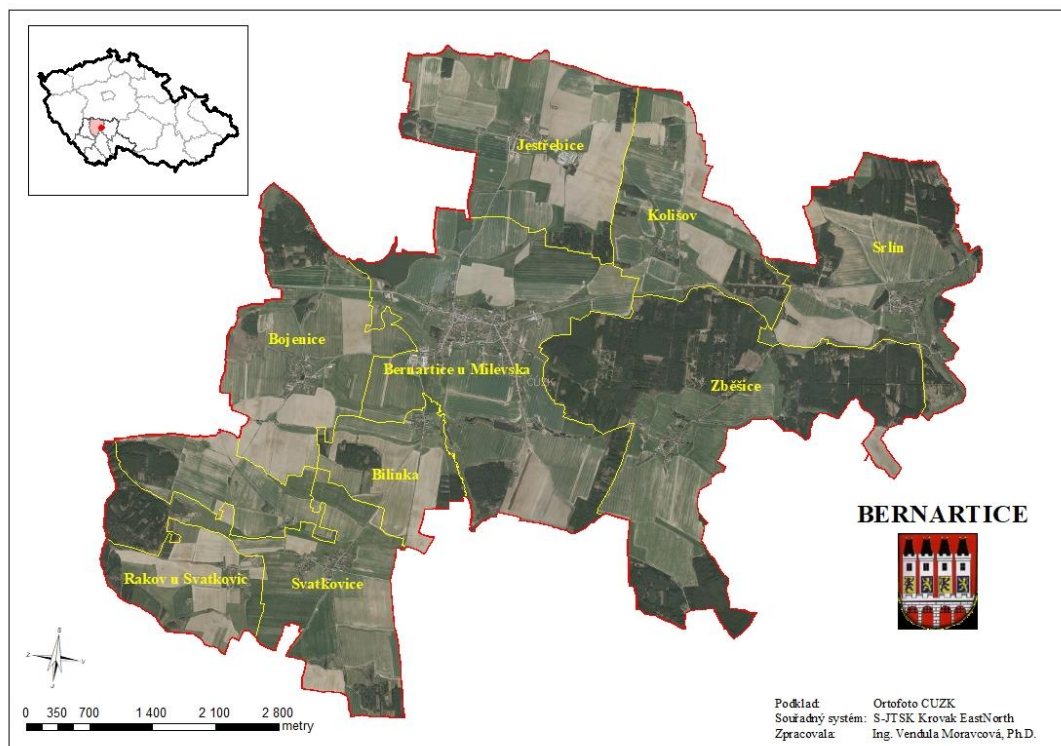
- **Rizika**

Rizikem pro další vývoj obce Běleč je její odlehlost a tím i nízká atraktivita pro příchod nových obyvatel. Obec se nachází na rozhraní tří krajů (Jihočeský, Středočeský a Vysočina), kdy obec je pro všechny prakticky marginální. Hlavním rizikem dalšího rozvoje obce je absence základního technického vybavení v obci, kdy předpokladem budoucího rozvoje je zejména napojení na hromadné zásobování pitnou vodou a dobudování čistírny odpadních vod. Rizikovým faktorem je rovněž přítomnost zemědělského brownfieldu na okraji obce Běleč.

4.1.6 Bernartice

Okres:	Písek
Obec s rozšířenou působností:	Milevsko
Katastrální území:	602663 Bernartice u Milevska 602671 Bilinka 602680 Bojenice 791407 Jestřebice 791415 Kolišov 760064 Rakov u Svatkovic 791431 Srlín 760072 Svatkovice 602698 Zběšice
Základní sídelní jednotky:	Bernartice Bilinka Bojenice Jestřebice Kolišov Rakov Srlín Svatkovice Zběšice
Části obce:	Bernartice Bilinka Bojenice Dvůr Leveč Jestřebice

	Kolišov
	Ráb
	Rakov
	Srlín
	Svatkovice
	Zběšice
Rozloha:	36,43 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	164,20 ha (4,51 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	1323

Obrázek 4.26: Správní obvod obce Bernartice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Městys Bernartice (obr. 4.26) se nachází přibližně 10 km jižně od Milevska a 20 km východně od Písku. Sousedními obcemi jsou od severu Křižanov, Sepekov, Zběšičky, Opařany, Stádlec, Rataje, Radětice, Borovany, Dražíc, Slabčice, Podolí I, Křenovice a Veselíčko.

- **Historie**

První písemná zmínka o Bernarticích je z roku 1248. Osada vznikla kolem dnes již zaniklé tvrze. Tuto tvrz přestavěl Bernard s manželkou Dobroněhou z Kamberka roku 1293. Tvrz byla postupně rozebrána na stavební materiál v sedmnáctém století. V letech 1347–1352 byl majitelem Bušek z Bernartic. Jeho potomci měli Bernartice v držení až do husitských válek. Roku 1431 se stal majitelem zvíkovský purkrabí Mikuláš z Krchleb. Dále v roce 1477 koupil Bernartice od Mikulášových dcer Rynart z Dubu, který je v roce 1477 pánům z Lažan a na Bechyni. Tento rod držel Bernartice až do roku 1606, kdy byly prodány jezuitské koleji svatého Klimenta v Praze. Roku 1618 byli jezuité vyhnáni, ale opět se vrátili po bělohorské bitvě. Za jejich působení získala roku 1636 vesnice status městyse. Mohlo se zde vykonávat hrdelní právo. V roce 1626 jezuité přikoupili nedaleké Borovany a roku 1691 i Dobronice. Roku 1672 zachvátil obec velký požár, při kterém lehla popelem část městečka a fara. Roku 1680 se v Bernarticích odehrála morová epidemie. Dále v roce 1713 epidemie cholery, při které zemřelo a bylo pohřbeno 700 mrtvých. Roku 1773 byl zrušen jezuitský řád a Bernartice připadly královskému státnímu panství v Opařanech. Roku 1795 se udál velký požár, při kterém shořela kromě domů i fara, kostelní věž a škola. Během požáru došlo k roztavení zvonu. Roku 1805 zde tábořila francouzská vojska. Rok poté po nich vojska bavorská. V roce 1825 koupil Bernartice kníže na Bechyni Pavel Paar. Roku 1837 započala stavba státní silnice z Tábora do Písku, později v roce 1851 proběhla stavba okresní silnice z Milevska do Bechyně. Za první světové války padlo na frontě 31 mužů. Během druhé světové války hrozil Bernarticím od nacistů obdobný osud jako obci Lidice, kvůli přítomnosti členů československé paraskupiny Intransitive. Za aktivní pomoc, kterou obyvatelstvo poskytlo, bylo později 23 občanů obce popraveno a dalších pět posláno do koncentračních táborů. Od 10. září 2014 byl Bernartice navrácen status městyse. V novodobé historii byly Bernartice již třikrát oceněny v krajském kole soutěže Vesnice roku.

- **Přírodní poměry**

Obec Bernartice se nachází v průměrné nadmořské výšce 247 m n. m. v relativně málo zvlněném terénu Písecka. Nejvyšším bodem v území je vrchol Kupa v severní části obce (503 m n. m.). Území spadá do mírně teplé oblasti MT9 a MT10 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci podle měření na stanici ČHMÚ

Vrás u Písku pohybuje okolo 8,9 °C a průměrné srážky dosahují 626 mm (měřeno na stanici ČHMÚ Bernartice). Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy, podsoustavy Středočeská pahorkatina, celku Táborská pahorkatina, podcelku Písecká pahorkatina a okrsku Bechyňská pahorkatina (Demek, 1965). Z geologického hlediska je území tvořeno výhradně metamorfity v podobě pararul, rul a migmatitů s vložkami žilných amfibolitů, žilných křemenů s turmalínem a erlanů. V okolí vodotečí se nachází vrstvy čtvrtohorních sedimentárních pokryvů především v podobě fluviálních sedimentů. Z pedologického hlediska je území velmi pestré. V území se vyskytují převážně kambizemě ve svahovinách modálního až litického typu, v rovinatějších částech oglejeného typu, dále ostrůvkovitě modální luvizemě a hnědozemě. V zavlhčených částech se nachází rovněž modální pseudogleje až místy gleje. Ve vlhkých částech území okolo vodních toků se ostrůvkovitě nachází souvrství fluvizemí. Území spadá hydrologicky celkem do šesti povodí 4. řádu, a to především do povodí Vltavy (č. h. p. 1-07-05-0090-0-00), dále pak Bilinského potoka (č. h. p. 1-07-04-1170-0-00), Velkého potoka (č. h. p. 1-07-05-0130-0-00), Hemery (č. h. p. 1-07-04-1100-0-00), Smutné (č. h. p. 1-07-04-1090-0-00) a Kolišovského potoka (č. h. p. 1-07-04-1080-0-00). V obci se nachází několik větších vodních nádrží, z nichž největší je rybník Pilný (18,1 ha) přímo na okraji obce Bernartice, dále pak ve stejném území Zámecký rybník (2,96 ha) a rybník Koloměř (3,33 ha), v místní části Srlín rybníky Stará Komora (6,11 ha), Nová Komora (1,84 ha) a Trubný (2,47 ha) a v místní části Zběšice rybník Loviště (4,26 ha). Dále se v obci nachází celá řada menších nádrží, většinou pospojovaných do malých kaskád.

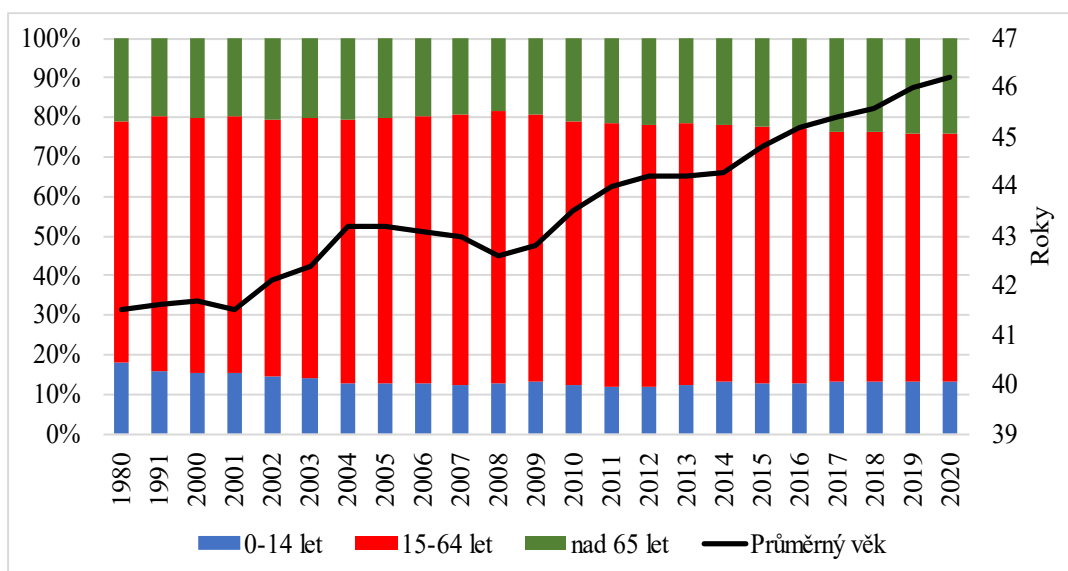
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Bernartice v současné mírně převyšuje hranici 1 300 lidí. Počet obyvatel, jak je patrné z tabulky 4.11, prakticky od počátku sledování v polovině 19. století neustále klesá a až poslední údaj naznačuje možnou změnu. Důvodem neustálého poklesu v počtech žijících obyvatel je nedostatek pracovních příležitostí, a ne zcela vhodná poloha obce na tranzitním silničním tahu, což případně zájemce o bydlení může odrazovat.

Tabulka 4.11: Vývoj počtu obyvatel v obci Bernartice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	3001	2749	2946	2633	2025	1994	1737	1416	1239	1222	1296	1323

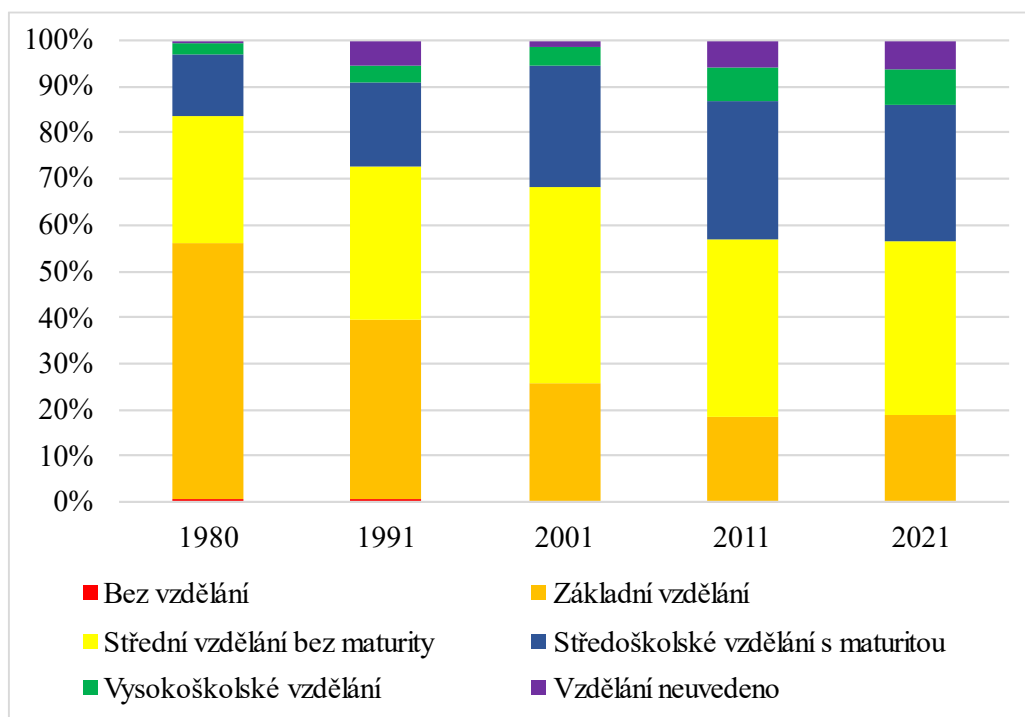
Hustota zalidnění v obci je poměrně nízká, a to pouze 35,85 obyvatel/km². Populace se hlásí prakticky bezvýhradně k české národnosti (pouze 0,8 % obyvatel se dlouhodobě hlásí ke slovenské národnosti) a v populaci je vyrovnané zastoupení mužů a žen. Zatímco v počátku novodobého sčítání lidu se v roce 1991 poměrně vysoké procento obyvatel obce hlásilo k římskokatolickému vyznání (68,4 %), podíl věřících se průběžně stále snižuje. Poslední udávané procento věřících (bezvýhradně římskokatolického vyznání) je 23,0 %, což i tak převažuje nad průměrnou hodnotou zaznamenanou ve zkoumaných obcích.

Obrázek 4.27: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bernartice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.27 výrazně největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku. Pro obec je alarmující trvalý nárůst seniorů nad 65 let a trvale nízký podíl mladé generace do 15 let, což se odráží v negativním trendu průměrného věku obyvatel (43,5 let). Prakticky od počátku novodobého sledování se průměrná hodnota věku obyvatelstva stále zvyšuje a poslední zjištěná hodnota je 46,2 let.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.28: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bernartice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.28 je patrné, že od roku 1980 výrazně klesá podíl obyvatel s nižším stupněm vzdělání. Za posledních dvacet let se ale naopak výrazněji zvýšil podíl občanů s dokončeným středoškolským vzděláním zakončeným maturitní zkouškou. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel zůstává prakticky stále stejný, pouze v minulých dvaceti letech se mírně navýšil.

- **Struktura osídlení**

Městys Bernartice byl založen kolem pravidelného trojbokého náměstí zužujícího se ulicově do třech směrů. Několik domů na náměstí se pyšní zdobenými barokními štíty. Ulicová zástavba (městys má celkem 14 značených ulic) je poměrně kompaktní a pravidelná, původně zemědělská a smíšená kolem trojúhelníkového náměstí (uprostřed s radnicí) a ulice – radiály – směřující k Táboru, Bechyni, Písku, Milevsku, Týn nad Vltavou. Nároky na novou výstavbu se postupem času měnily, docházelo k přestavbám a nástavbám objektů – především v centru městyse. Dodnes je částečně patrná i původní parcelace pozemků. Zástavba pro bydlení v historické části městyse je řadová sevřená, v ostatních částech městyse je kombinace řadové volné a jednotné s převažujícím nízkopodlažním charakterem. Ve většině případů se jedná o okapovou orientaci domů. Správní území obce a řešení územního plánu zahrnuje i okolní sídla Bilinka, Dvůr Leveč, Bojenice, Jestřebice, Kolišov, Ráb, Rakov u Svatkovic, Srlín,

Svatkovice a Zběšice. Návesní prostory v sídlech jsou obklopeny převážně zemědělskými usedlostmi, které vytvářejí neopakovatelný charakter jednotlivých místních částí. Z toho důvodu je navrhovaná nízkopodlažní smíšená obytná venkovská zástavba, ve formě rodinných domů, rodinných usedlostí, či rodinných rekreačních domů a usedlostí situována převážně po obvodu sídel ve většině případech v bezprostřední vazbě na současně zastavěné území obce. Při dostavbě proluk, je potřeba volit vhodnou architektonickou formu objektů tak, aby nebyl narušen charakteristický ráz venkovského prostředí

Tabulka 4.12: Vývoj počtu domů v obci Bernartice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	450	472	493	531	555	530	525	466	487	634	651	686

Jak ukazuje tabulka 4.12, je patrné, že stavební činnost v obci Bernartice se v posledních třiceti letech poměrně truchlila po poklesu počtu domů, který nastal v době druhé poloviny 20. století. Momentální počet domů o značný počet převyšuje počet domů v době největšího rozvoje obce.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Bernartice má prakticky veškerou možnou technickou infrastrukturu. Obec je vybavena oddílnou splaškovou a dešťovou kanalizací s napojením na čistírnu odpadních vod (toto neplatí pro menší přidružené osady, kde se čištění odpadních vod buď neřeší doposud vůbec nebo je řešeno individuálně), napojením na veřejné zásobování pitnou vodou, dostatečně kapacitní síť elektrického vedení včetně trafostanic a plynofikací. K vytápění objektů slouží jednak zmíněná plynofikace, ale také lokální topeniště na fosilní paliva, elektřina případně v poslední době také obnovitelné zdroje.

- *Dopravní infrastruktura*

Zásadním problémem obce Bernartice je poloha na křížení významných silničních tahů, což na jednu stranu z pohledu dopravní infrastruktury poskytuje velkou výhodu dobré dopravní dostupnosti, na druhou stranu tranzitní doprava významně snižuje kvalitu životních podmínek. Nejvýznamnější komunikací v obci je silnice první třídy I/29 zajišťující dopravní spojení dvou okresních měst, konkrétně Písku a Tábora.

Na základě dat ze sčítání dopravy v roce 2020 bylo zjištěno že denní průjezdnost této silnice v centru Bernartic je 6049 automobilů, z čehož 1091 bylo klasifikováno jako těžké nákladní vozidlo. Další významnou silnicí křižující zmíněnou hlavní tepnu je silnice druhé třídy II/105. I tato komunikace je poměrně vytížená a denní průjezdnost byla spočítána na 1507 vozidel, z čehož v kategorii těžké nákladní vozidlo bylo klasifikováno 190 automobilů. Komunikační síť doplňují propojky jednotlivých dílčích osad s centrem, a to konkrétně tři silnice třetí třídy III/10556, III/1354 a III/12211.

Dopravní spojení do obce s rozšířenou působností Milevska je zajištěno pomocí veřejné hromadné dopravy přímým autobusovým spojem, s frekvencí 26 spojů za den (o víkendech 2 spoje za den), a to mezi 5 a 23 hodinou. Dojezdová doba do Milevska činí 18 minut. Při použití individuálního způsobu dopravy se dojezdová doba zkrátí pouze nepatrně na 10 minut. V případě dojezdového času do okresního města Písek, je spojení opět veřejnou dopravou možné přímou autobusovou linkou s podobnou frekvencí a dojezdovým časem 37 minut. V tomto případě se dojezdový čas použitím individuální dopravy výrazně zkrátí, a to na 21 minut.

○ **Občanská vybavenost**

Bernartice disponují poměrně vysokou občanskou vybaveností. Nachází se zde jak mateřská škola, tak oba stupně základní školy, dětské hřiště, sportoviště včetně kryté tělocvičny, lékařská péče včetně stomatologa a lékaře pro děti a dorost, kulturní zařízení s malým kinem, pošta a hasičská zbrojnice. V obci jsou i nákupní možnosti v četných obchodech včetně lékárny a rovněž se zde nachází několik pohostinství. Obec disponuje rovněž vlastním kostelem a hřbitovem. Na 22 místech v obci jsou umístěny nádoby na sběr recyklovatelného tříděného odpadu a obec rovněž disponuje sběrným dvorem.

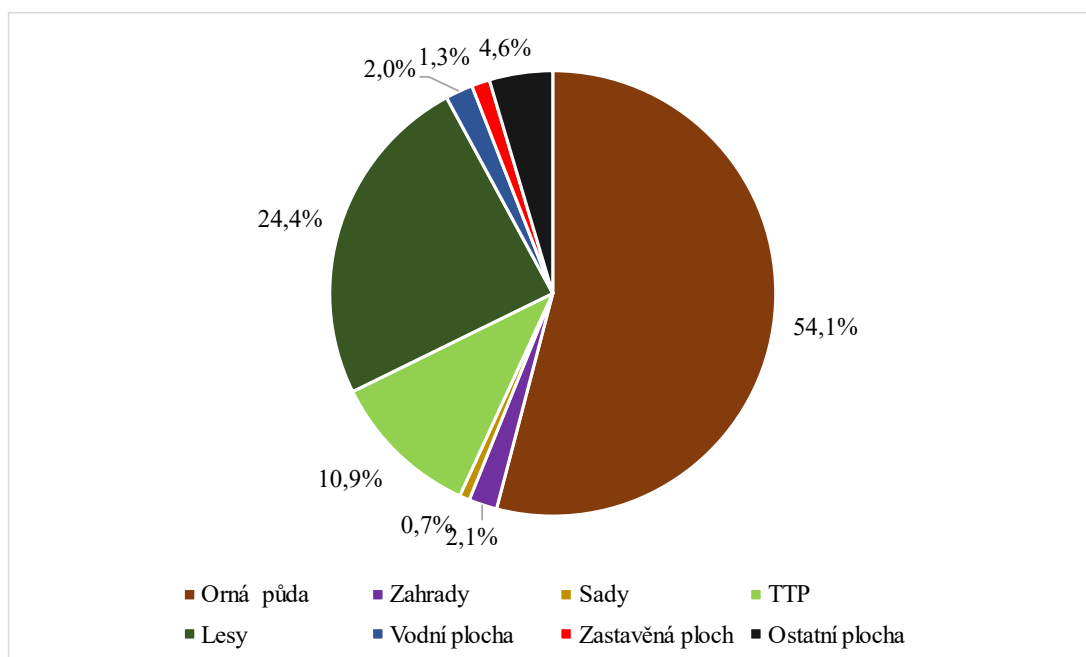
• **Ekonomické podmínky**

Obec nabízí poměrně uspokojivé kapacity pro ekonomické aktivity, přesto mnoho obyvatel dojíždí za prací především do přilehlé obce s rozšířenou působností (Milevsko) nebo do okresních měst (Písek a Tábor). V současné době je v obci registrováno poměrně vysoký počet podnikatelských subjektů, konkrétně 326, z čehož dvacet je kategorizováno jako obchodní společnosti a 1 družstvo. V obci s kvalitním zemědělským zázemím je celkem 14 subjektů zabývajících se zemědělskou výrobou

a zbývající podnikatelé (fyzické podnikající osoby) se zabývají širokou škálou aktivit, především prodejem, pohostinstvím, stavebnictvím a poradenskou případně vzdělávací činností. I z tohoto důvodu má obec dlouhodobě velmi nízkou míru nezaměstnanosti na úrovni 2,4 % (poslední údaj je jen mírně nad touto hodnotou, konkrétně 2,7 %)

- **Ochrana území**
 - *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr. 4.29 je území obce je z převážné většiny využíváno jako orná půda (1 977 ha). Zemědělský fond zahrnuje také nemalý podíl (10 %) trvalých travních porostů (398 ha). Celkově zemědělský půdní fond zaujímá 67,7 % správního území obce. Čtvrtinu území potom zaujímají lesní porosty (891 ha) převážně smíšeného charakteru hospodářských lesů v dobrém zdravotním stavu. Kvůli extrémně vysokému procentu zornění lokality a poměrně nízkému procentu stabilních kultur má území také velmi nízký koeficient ekologické stability, který dosahuje hodnoty pouze 0,6606.

Obrázek 4.29: Rozdělení kategorií využití území v obci Bernartice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci nevyskytuje ani jeden prvek chráněný podle zákona č. 114/1992 Sb., což dokazuje spíše zemědělskou povahu lokality bez pozůstatků původního utváření přírody.

○ *Ochrana hmotného a nehmotného dědictví*

V obci se nachází celkem 23 prvků spadajících pod ochranu Národního památkového ústavu. Z celoplošných chráněných míst se jedná především o čtyři mohylová pohřebiště. Nejstarší mohylové pohřebiště ve Zběšicích je plocha s mohylami z doby halštatské a laténské, o něco mladší mohylové pohřebiště ve Zběšicích je lokalita ze starší a střední doby bronzové a raného středověku a třetí nejmladší mohylník ve Zběšicích je plocha s 50–60 mohylami z doby bronzové a raného středověku. Tuto trojici doplňuje ještě mohylové pohřebiště se 7–8 mohylami přímo v Bernarticích. Dokladem prvního moderního osídlení jsou potom pozůstatky dvou tvrzí – starší zřícenina tvrže v lokalitě „Na Hrádku“ a mladší zřícenina tvrziště nad údolím Borovanského potoka v lokalitě „V Kole“. Poněkud mladší, ale za to dochovanějším, panským sídlem je bývalá tvrz se sýpkou v č. p. 37 v Bernarticích. Dokladem mladšího osídlení venkovského typu je chráněná usedlost č. p. 90 v Bernarticích z počátku 19. století. Početnou skupinou chráněných památek jsou církevní stavby a drobné církevní prvky. Jedná se v první řadě o budovu fary v Bernarticích č. p. 18 postavenou na počátku 18. století v barokním stylu, dále potom kostel sv. Martina v Bernarticích postavený v románském slohu, Kaple Nejsvětější Trojice v Jestřebicích z druhé poloviny 18. století, kaple v Bilince v historizujícím slohu z poloviny 19. století, kaple sv. Jana Nepomuckého v lokalitě Dvůr Leveč z poloviny 18. století, kaple sv. Jana Nepomuckého v Bernarticích z 18. století, kaple sv. Floriána v Bernarticích z roku 1726, kaple sv. Jana Nepomuckého v Srlíně z počátku 19. století, kaple sv. Rozálie v Bernarticích z roku 1681 (obr. 4.30) nebo kamenná zvonička s jehlancovou stříškou z konce 19. století z konce 19. století ve Zběšicích. Mezi drobné památky doplňující krajinu a intravilán sídla patří kamenná kašna v Bernarticích přenesená z hradu Dobronice, boží muka Krista Trpitele v Srlíně z poloviny 18. století s dřevěnou lucernou z roku 1831, sloup se sochou sv. Josefa z roku 1672 v Bernarticích a dva Cyrilometodějské smírčí kříže z počátku 17. století.

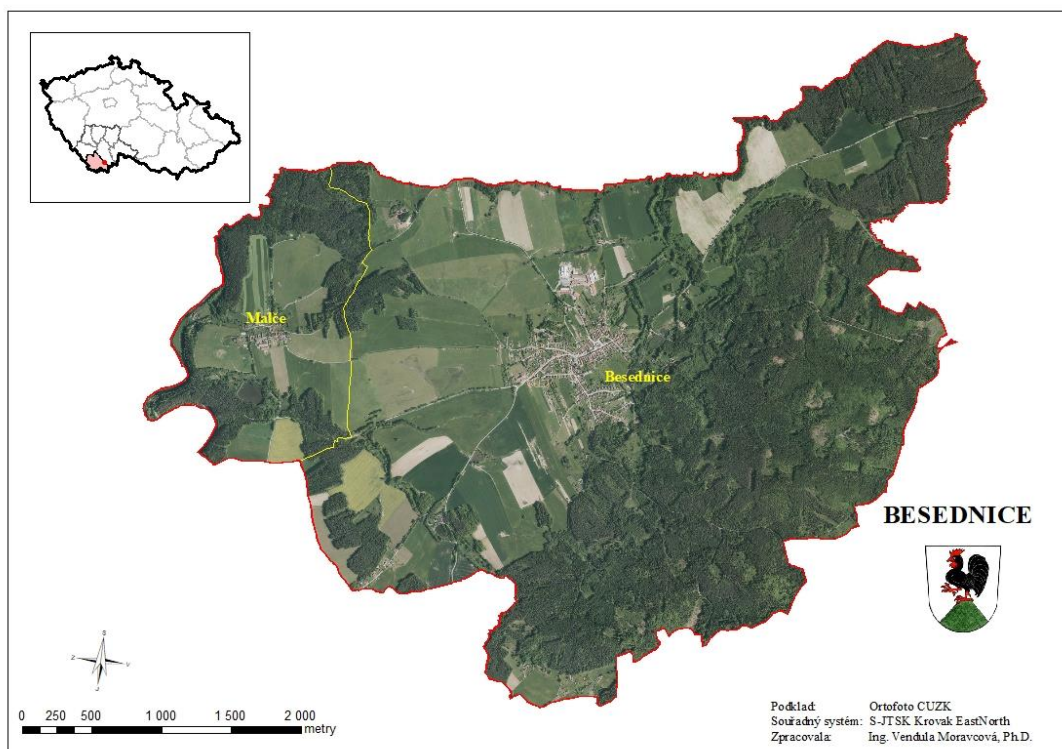
Obrázek 4.30: Kaple sv. Rozálie v Bernarticích (zdroj: vlastní)

- **Rizika**

Rizikem pro další vývoj obce Bernartice je především neutěšená situace v dopravě, kdy přímo středem obce prochází frekventovaná silnice první a druhé třídy. Tento problém zatěžuje obec nejen nadlimitním hlukem a nebezpečím střetu ale také z urbanistického hlediska s ohledem na řešení veřejných prostranství. Dalším problematickým místem je stará ekologická zátěž v areálu průmyslové výroby, kterou obec chce eliminovat přemístěním sběrného dvora do této lokality. Podobným rizikovým místem je i rozsáhlý zemědělský areál Bojenice. Z přírodních rizikových faktorů je nutné zmínit problematiku erozního ohrožení a ohrožení ekologické stability na rozsáhlých blocích orné půdy. Posledním krizovým místem je intravilán místní části Srlín, které se nachází v záplavovém území říčky Smutná.

4.1.7 Besednice

Okres:	Český Krumlov
Obec s rozšířenou působností:	Kaplice
Katastrální území:	603210 Besednice 603228 Malče
Základní sídelní jednotky:	Besednice Malče
Části obce:	Besednice Malče
Rozloha:	16,12 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	55,9 ha (3,47 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	805

Obrázek 4.31: Správní obvod obce Besednice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Městys Besednice (obr. 4.31) se nachází 9 km severovýchodně od obce Kaplice. Sousedními obcemi jsou od severu Ločenice, Slavče, Soběnov, Kaplice a Svatý Jan nad Malší.

- **Historie**

První písemná zmínka o Besednici pochází z roku 1395, kdy patřila českokrumlovskému kostelu svatého Víta. Obec již existovala před tímto datem, kdy již v roce 1387 ji zmiňuje v prodejní listině Jan z Michalovic pánům z Rožmberka. Besednice potom prakticky celou dobu patřila českokrumlovské prelatuře. Od roku 1910 potom obec byla uváděna jako samostatné městečko a v roce 2006 jí byl přiznán status městysu.

- **Přírodní poměry**

Obec Besednice se nachází v průměrné nadmořské výšce 575 m n. m. Nejvyšším bodem v území je vrchol Velký Kámen ve východní části obce (753 m n. m.). Území spadá do mírně teplé oblasti MT3 a chladné oblasti CH7 dle Quitt (1971). Mírně teplá oblast je charakterizovaná mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Chladná oblast je potom charakteristická spíše dlouhým a mírně chladným jarem, krátkým mírně chladným a vlhkým létem, dlouhým mírným podzimem a mírnou dlouhou a vlhkou zimou s delší dobou sněhové pokrývky. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 7,6 °C podle měření na stanici ČHMÚ Vyšší Brod a průměrné srážky dosahují 716 mm (měřeno na stanici ČHMÚ přímo v Besednici). Z geomorfologického pohledu spadá území do Šumavské soustavy, podsoustavy Šumavská hornatina a celku Novohradské podhůří. V rámci tohoto celku se území dělí na podcelek Soběnovská vrchovina s okrskem Kohoutská vrchovina a podcelek Stropnická pahorkatina s okrskem Rychnovská pahorkatina (Demek, 1965). Geologické podloží tvoří hlubinné granitové těleso s metamorfovanou pararulou s vložkami žilného apopegmatitu a pegmatitu. V těchto horninách se nachází lalokovitě výběžky nezpevněných sedimentů čtvrtohorního stáří v okolí vodních toků. Z pedologického hlediska jsou v území převážně zastoupeny pseudogleje až gleje s menším podílem glejových kambizemí. V okolí vodních toků se vyvinula souvrství fluvizemí. Území spadá hydrologicky do povodí 4. řádu vodního toku Keblanského potoka (č. h. p. 1-06-02-0660-0-00), Besednického potoka (č. h. p. 1-06-02-0670-0-00), Budského potoka (č. h. p. 1-06-02-0340-0-00) a Malše (č. h. p. 1-06-02-0330-0-00). V obci se nachází pouze jedna významnější vodní plocha, a to nádrž Besednice (2,6 ha), která tvoří součást ochrany vodárenské nádrže Římov.

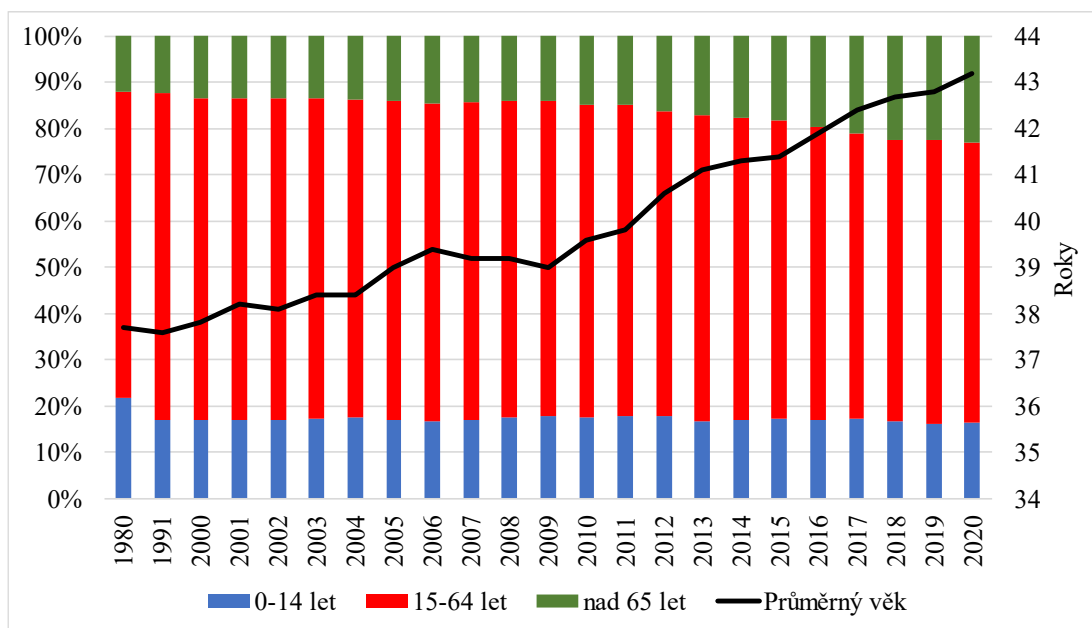
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Besednice se v současné době pohybuje okolo 800 obyvatel. Počet obyvatel byl v minulosti výrazně vyšší, zejména na počátku 20. století. V důsledku první světové války se počet obyvatel začal výrazně snižovat a zůstal po celou dobu sledování víceméně stejný. K mírnému nárůstu počtu obyvatel došlo na počátku nového tisíciletí, nyní ale opět stagnuje na úrovni přibližně 800 obyvatel, jak dokazuje tab. 4.13.

Tabulka 4.13: Vývoj počtu obyvatel v obci Besednice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	876	1069	1069	898	761	818	776	814	770	802	865	805

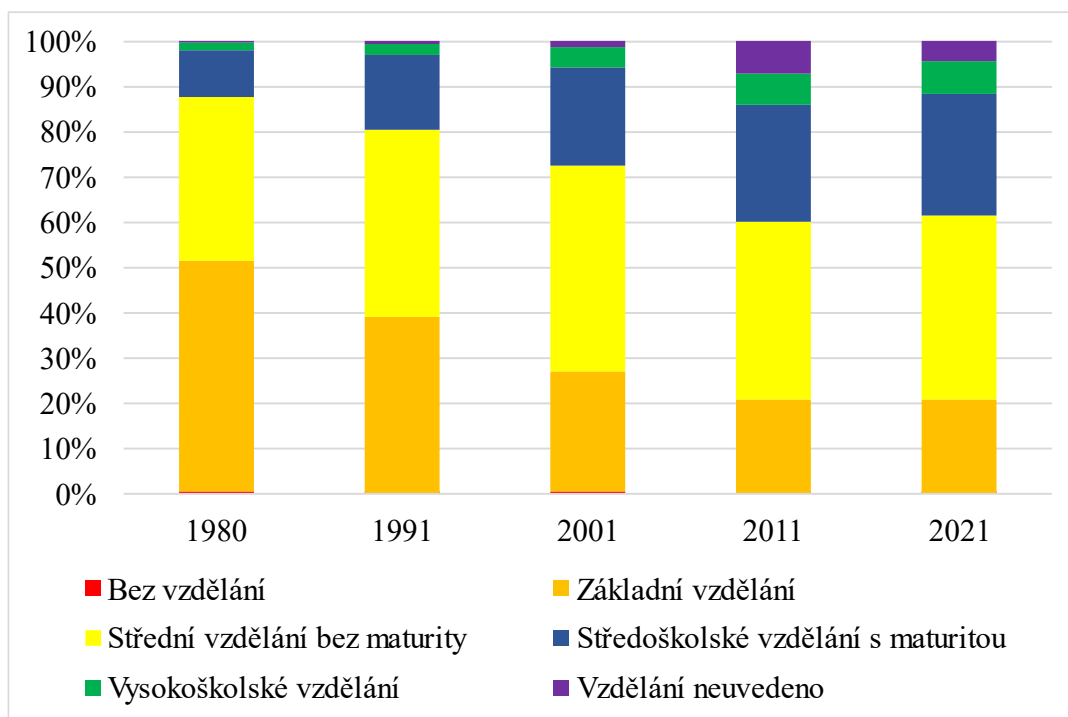
Obec má střední hustotu zalidnění, kdy hustota obydlí činí 51,8 obyvatel/km². V populaci, která se v posledních více jak 40 letech hlásí většinou k české národnosti (pouze jedna rodina v posledních dvaceti letech se hlásí k německé národnosti) je mírně nižší počet mužů než žen (48,2 % mužů a 51,8 % žen). Obyvatelé obce od počátku moderního statistického sledování v 90. letech hlásí spíše k římskokatolické víře, poměr věřících je ale spíše nižší (55,6 %) a tento poměr neustále klesá (poslední hodnota v roce 2021 je 32,5 %).

Obrázek 4.32: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Besednice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.32 největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku, nicméně jejich podíl se dlouhodobě zmenšuje ve prospěch obyvatel starších 65 let. Průměrný věk za sledovanou periodu dosahoval 39,9 let. Prakticky od počátku sledování v roce 1980 podíl starších obyvatel neustále roste, zatímco podíl mladších 15 let je stále stejný. Tento jev vyústil v neustále se zvyšující průměrný věk obyvatel, kdy poslední zaznamenaná hodnota v roce 2021 je 43,2 roku.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.33: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Besednice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.33 je patrné, že od roku 1980 prakticky neustále klesá podíl obyvatel se základním vzděláním a podíl obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturity zůstává stále stejný. V populaci se zvyšuje podíl středoškoláku s maturitou a nepatrně i podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel.

- **Struktura osídlení**

Obec Besednice je původně typickou venkovskou zástavbou, která se postupem času transformovala do podoby malého městečka. Urbanistický struktura se v centrální části obce Besednice rozšiřuje okolo náměstí s typickou štítovou orientací domů. Okolní nově vybudované části již mají nepravidelné rozložení vyplývající z rozdělení celkem 13 samostatných ulic a místních podmínek a možností stavebních parcel. Druhá část obce Malče je oproti tomu typickou venkovskou zástavbou s rozptýleným osídlením typickým pro tuto část Českokrumlovska. Urbanistická struktura je daná členitostí terénu a místními podmínkami. Tato část obce nemá zcela jednoznačně vydefinovaný centrální prostor návsi nicméně obsahuje celou řadu veřejných prostranství s veřejnou i soukromou zelení. Dvě menší osady Bída a Buda patří rovněž k obci Besednice jsou potom pozůstatkem typické lánové kolonizační vesnice. Jedná se o sídla rozvinutá podél osy komunikace, která jimi prochází a jedná se prakticky pouze o uskupení několika obytných domů. Typickým prvkem v celé obci

jsou právě prvky soukromé zeleně v podobě předzahrádek. Zvyšující se poptávka po bydlení se odráží prakticky v neustálém nárůstu počtu obytných domů (tab. 4.14). Z hlediska rozvoje obce je však problémem, že s větším počtem nemovitostí pro bydlení se automaticky také nezvyšuje počet obyvatel obce a objekty tak slouží spíše jako druhé bydlení.

Tabulka 4.14: Vývoj počtu domů v obci Besednice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	147	179	197	225	243	226	219	224	261	286	313	341

Pro další rozvoj ploch pro bydlení má obec dobré předpoklady vyplývající především z jejího občanského vybavení i technické infrastruktury.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Besednice je z pohledu technické infrastruktury kvalitně vybavena a připravena na rozvoj dalších zastavitelných ploch. Obec má přímé napojení na veřejné zásobování pitnou vodou, napojení na kanalizaci včetně napojení na vlastní čistírnu odpadních vod. Obec disponuje rovněž dostatečnou kapacitou rozvodů elektrické energie a trafostanic. Zásobování teplem je ve všech případech řešeno individuálně, a to plynem, tuhými palivy, elektrickou případně obnovitelnými zdroji. S rozvojem nové zástavby se počítá i s dostavbou dalších větví vodovodního řádu, splaškové i dešťové kanalizace a nových trafostanic. V okrajové části Malče je potom napojení zejména na kanalizaci mírně ztíženo a další rozvoj tohoto sídla i vzhledem k poloze v blízkosti vodárenské nádrže Římov je podmíněn především napojením na čistírnu odpadních vod případně konstrukci vlastní domovní čistírny. Rovněž v osadách Bída a Buda je zásobování energiemi a odvádění odpadních vod ztíženo a veškeré napojení na kanalizaci a čištění odpadních vod bude i do budoucna řešeno výhradně individuálně.

- *Dopravní infrastruktura*

Správním obvodem obce Besednice procházejí celkem čtyři významnější komunikace. Jedná se především o silnici druhé třídy II/157 spojující Kaplici a Trhové Sviny. Tato komunikace prochází přímo prostředkem intravilánu obce Besednice

což zhoršuje jednak bezpečnostní a zároveň i klidovou situaci v obci. Při sčítání intenzity dopravy bylo zjištěno, že přes obec každodenně projíždí v průměru 1308 automobilů, z čehož 158 je klasifikováno jako těžká nákladní vozidla. Další komunikace jsou třetí třídy a jedná se konkrétně o silnici III/15717, III/14623 a III/14625. Komunikace jsou v relativně dobrém technickém stavu a průběžně se provádí jejich rekonstrukce.

Z hlediska dostupnosti úřadů v pověřené obci s rozšířenou působností případně okresním městě je obec vzdálená 8,9 km od centra Kaplice (ORP) a 22,4 km od centra Českého Krumlova (okresní města). Z hlediska individuální dopravy osobním automobilem se jedná o průměrný dojezdový čas cca 10 resp. 22 minut. Obec je napojena i na systém veřejné dopravy, kterou v tomto případě zajišťují pouze dálkové autobusové spoje (v případě dostupnosti Českého Krumlova pouze s přestupem). Dostupnost bližší Kaplice je zajištěna jak ve všední dny, tak o víkendech, a to mezi 5 a 17 hodinou celkem desetkrát za den, o víkendech se intenzita snižuje na 4 spoje denně. Dojezdový čas do Kaplice potom je průměrně 18 minut. Dostupnost Českého Krumlova je zajištěna mezi 5-20 hodinou devatenáctkrát denně ve všední dny a čtyřikrát denně o víkendech a svátcích. Dojezdová vzdálenost hromadnou dopravou je průměrně hodina. Alternativou k spojení autobusovou dopravou může být vlak dostupný v 8 km vzdálené Kaplici – Nádraží. Dojezdová vzdálenost na vyšší kategorii silnice je prakticky totožná, a to na komunikaci R3 spojující České Budějovice s hraničním přechodem Dolní Dvořiště.

○ *Občanská vybavenost*

Z pohledu občanské vybavenosti poskytuje obec Besednice kvalitní zázemí pro své obyvatele. V obci je dostupná mateřská škola i základní škola, a to první i druhý stupeň. V obci se nachází sportoviště, dětská hřiště a krytá tělocvična. Obec dále disponuje hasičskou zbrojnicí, poštou i ordinací lékaře, a to včetně lékaře pro děti a dorost. Přímo v Besednici se nachází také kulturní středisko, pohostinství a několik obchodů s potravinami a dalšími produkty. Obec má vlastní kostel pro pořádání bohoslužeb a hřbitov. Celkem na sedmi místech v celé obci (včetně okrajových sídelních částí) jsou rozmístěny kontejnery pro sběr tříděného recyklovatelného odpadu.

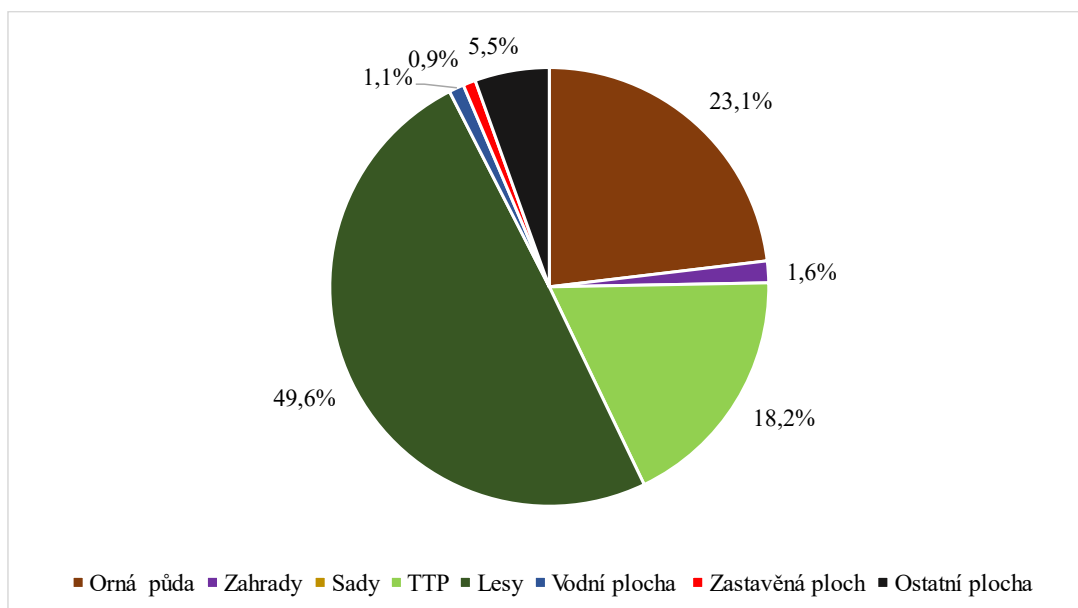
- **Ekonomické podmínky**

Obec nenabízí příliš velké kapacity pro ekonomické aktivity obyvatelstva a většina místních je tak nucena za prací dojíždět do přilehlých větších míst. Přesto ale je na území obce Besednice zaregistrováno 176 ekonomických subjektů, z toho 10 obchodních společností a 8 zemědělských subjektů. Zbývající počet připadá na soukromé podnikající fyzické osoby s velmi širokým spektrem oborů podnikání. V obci se nachází podnikatelské subjekty zaměřené na lehkou nerušící výrobu, řemeslné práce, stavebnictví, pohostinství, obchodní činnost i aktivity spojené se vzděláváním a volnočasové aktivity. Přes relativně vysokou podnikatelskou aktivitu je v kontextu ostatních obcí v obci relativně vyšší dlouhodobá průměrná míra nezaměstnanosti, a to 2,9 %, poslední hodnota dokonce ukazuje na míru nezaměstnanosti atakující hranici 5 %. Přes tento fakt obec neplánuje rozšiřování ploch pro výrobu případně jiné větší podnikatelské aktivity. Důvodem je jednak blízkost vodárenské nádrže v Římově a z toho vyplývající omezení a také relativní odlehlost od páteřních dopravních tahů (i přese vzdálenost necelých 10 km je silnice velmi obtížně sjízdná pro větší nákladní automobily zejména v zimním období)

- **Ochrana území**

- *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr. 4.34 polovinu území pokrývají lesní porosty (805 ha). Jedná se o lesy smíšené a částečně i smrkové monokultury. Většina lesních ploch slouží pro hospodářské účely, část lesních porostů má ale ochrannou funkci z pohledu ochrany vodního zdroje v podobě VD Římov. Čtvrtinu území obce zaujímají plochy orné půdy (375 ha). Plochy jsou relativně sklonité a bývají ohroženy vodní erozí. Za zmínku stojí rovněž necelá pětina území využívaná jako trvalé travní porosty, konkrétně jako pastviny pro hospodářská zvířata (skot, ale i lamy, zubři a jeleni). Celá plocha zemědělského půdního fondu chráněného podle zákona č. 334/1992 Sb. potom tvoří 42,9 % celkové rozlohy obce Besednice. Koeficient ekologické stability dosahuje v území hodnoty průměrné hodnoty 2,3735, a to díky vysokému procentu zalesněnosti obce.

Obrázek 4.34: Rozdělení kategorií využití území v obci Besednice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci vyskytují další tři prvky pod ochranou zákona č. 114/1992 Sb. Nejrozsáhlejší z nich je plocha Přírodního parku Soběnovská vrchovina. Jedná se o území s vysokou přírodní a estetickou hodnotou území danou především rozsáhlými lesy se zbytky přirozených porostů, suťovými a skalními útvary, kaňonem řeky Černé s vodními díly z meziválečného období nebo ještě staršími a pestrostí biotopů lesů, květnatých luk a přechodných stanovišť. Druhou chráněnou plochou je Přírodní památka Besednické vltavíny I. Důvodem ochrany jsou zemědělské a lesní kultury na vltavínonosných štěrcích, bohatého naleziště vltavínů, které jsou součástí tradičně využívané krajiny, tvořené mozaikou lesa, luk, pastvin a drobných hospodářských stavení. Třetím chráněným prvkem je památný strom v blízkosti besednického náměstí, tzv. besednickou smuteční vrbu. Jedná se o exemplář vrby babylonské (*Salix babylonica*) se stářím lehce přes 100 let, obvodem kmene 414 cm a výškou 12 m. Strom byl vyhlášen jako památný rozhodnutím z roku 2006.

Přírodní zajímavostí bez konkrétní ochrany je také útvar kamenné mísy

○ ***Ochrana hmotného a nehmotného dědictví***

V obci se nachází celkem osm objektů, které jsou pod ochranou Národního památkového ústavu. Z největších objektů se jedná především o prostý jednolodní barokní kostel sv. Prokopa v Besednici z roku 1738. Dalšími chráněnými objekty je soubor dvou obytných domů na náměstí v Besednici, konkrétně se jedná o objekty

č. p. 14 a č. p. 62. Oba objekty jsou typickými venkovskými domy z poloviny 19. století se staršími zemědělskými objekty v podobě sýpky. Dalším chráněným objektem je tzv. Zámeček. Jedná se o měšťanský dům v Besednici z druhé poloviny 18. století se zdobeným volutovým štítem. Další objekty pod ochranou NPÚ jsou dvě kapličky. Jedná se o barokní návesní kapličku se zvoničkou v Malči (obr. 4.35) a výklenková kaple sv. Jana Nepomuckého v Besednici z roku 1815. Chráněná jsou rovněž gotická pilířová boží muka v Besednici. Nejrozsáhlejší ochranu má potom mohylové pohřebiště v Malči s 29 dochovanými raně středověkými mohylami. Za zmínku stojí rovněž čtyřboká kovová 35 m vysoká rozhledna Slabošovka vzdálená pouze 1 km od centra obce.

Obrázek 4.35: Barokní návesní kaplička v Malči (zdroj: vlastní)

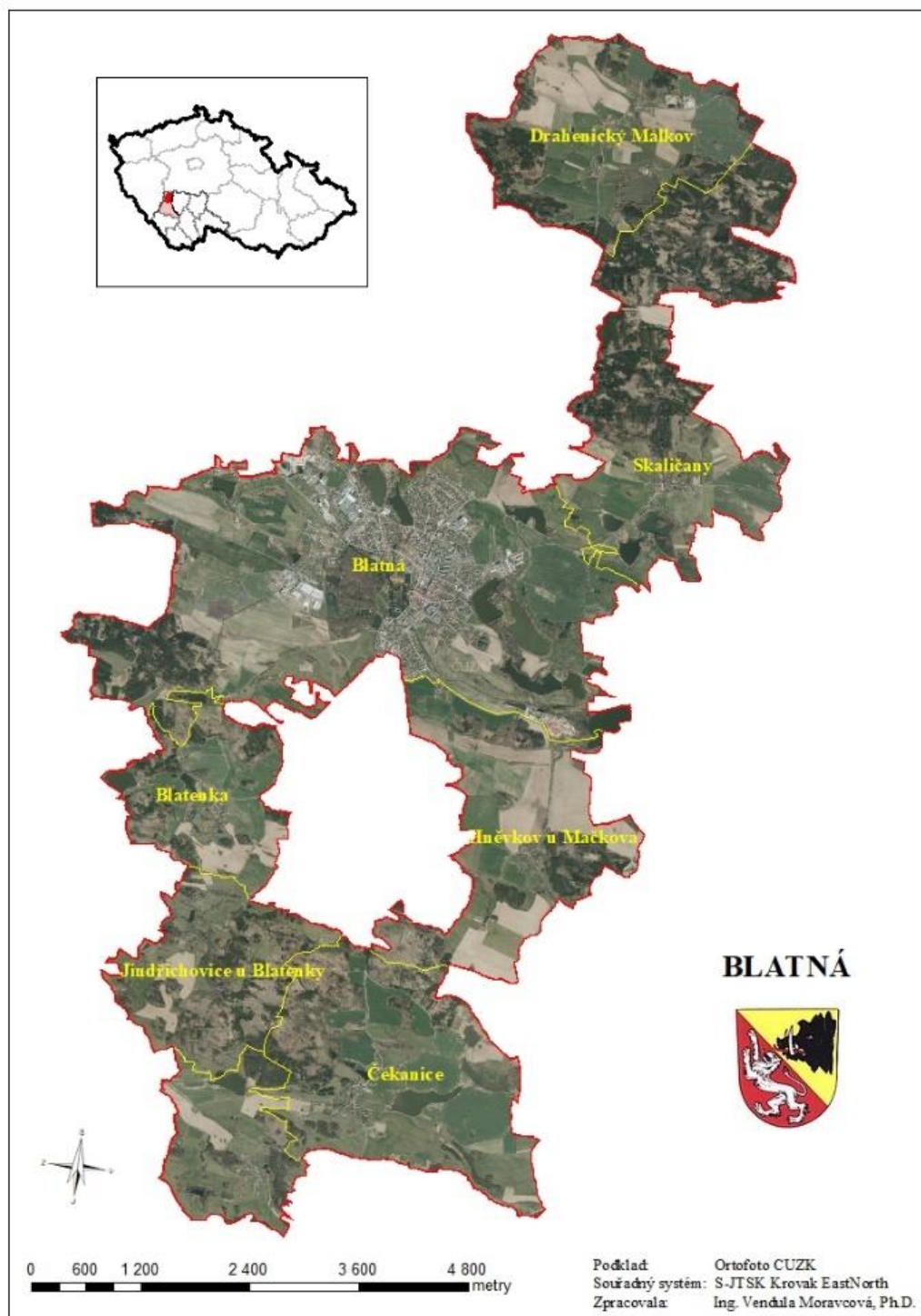
- **Rizika**

Pro obec je nejrizikovějším faktorem stárnutí populace a ubývající počet obyvatel. Obec má poněkud nevýhodnou polohu mimo hlavní rozvojové osy kraje, přesto ale je na vytížené frekventované silnici druhé třídy. Ohrožujícím prvkem může být také nezanedbatelné množství orné půdy, která na svažitéch pozemcích představuje riziko nadměrných erozních smyčů. Jinak v obci nejsou žádná významnější omezení, která by obci ztěžovala budoucí rozvoj.

4.1.8 Blatná

Okres:	Strakonice
Obec s rozšířenou působností:	Blatná
Katastrální území:	605212 Blatenka 605247 Blatná 619060 Čekanice 631558 Drahenický Málkov 689726 Hněvkov u Mačkova 605221 Jindřichovice u Blatanky 619078 Milčice u Čekanic 748005 Skaličany
Základní sídelní jednotky:	Blatenka Blatná – střed Čekanice Drahenický Málkov Hněvkov Jindřichovice Milčice Na Písecké Na Písecké – jih Na Rybníkách Na Sídlišti Na Topiči Pod Škalí Řečice Sádlov

	Skaličany
	Starý Dvůr
	U nádraží
	U Sídliště – Malý Vrch
	U Tesly
	V Jezírkách
	Zámek
Části obce:	Blatenka
	Blatná
	Čekanice
	Drahenický Málkov
	Hněvkov
	Jindřichovice
	Milčice
	Řečice
	Skaličany
Rozloha:	43,60 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	150,85 ha (3,46 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	6 371

Obrázek 4.36: Správní obvod obce Blatná (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Blatná se nachází přibližně 23 km severně od okresního města Strakonice. Sousedními obcemi jsou od severu Chlum, Bezdědovice, Bělčice, Chobot, Myštice, Buzice, Škvořetice, Sedlice, Radomyšl, Lažany, Doubravice, Bratronice, Záboří, Lažánky, Kadov, Tchořovice a Hajany. Krom toho je uprostřed správního obvodu města Blatná enkláva obce Mačkov (obr. 4.36).

- **Historie**

Sledované území náležící k Blatné tvoří dnes celek, který prakticky vůbec nenavazuje na historickou situaci, a tak z tohoto hlediska má značně komplikovaný vývoj – celkem osm historických obcí náleželo k celkem šesti panstvím. Na území je jediné historické poddanské město (Blatná) a celkem sedm vesnic. První zmínka o městě Blatná je tzv. predikát z roku 1235, kdy je připomínán Vyšemír z Blatné (Visemirus de Blatna). Název místa přímo koresponduje s charakterem celé oblasti, kde tehdy před obdobím rozsáhlých rybníčních prací byla značně močálová blata. Rozvoj městečka Blatné bezpochyby spadá ještě do konce 13. století – k roku 1295 je první zmínka o zdejším kostele, nejpozději k roku 1300 již existovala Blatná jako poddanské městečko. Zprvu poměrně nevýznamné městečko získalo na konci 14. století první výsady od Břeňka ze Strakonic. Někdy kolem 1391 zdělili Blatnou pánové z Rožmitálu, pro které se jejich hrad na Blatné stal klíčovým sídlem. Za jejich éry – k roku 1403 – je zmiňován hrad a dvůr, ač jeho vznik je s ohledem na románskou kapli podstatně starší. Blatná je spojena především s dalšími dvěma členy zmíněného rodu. Před polovinou 15. století vlastnil Blatnou budoucí švagr krále Jiřího z Poděbrad a nejvyšší zemský sudí a hofmistr, též i diplomat Jaroslav Lev z Rožmitálu (1446 až 1485). Rozkvět Blatné pokračoval i za jeho syna Zdeňka Lva z Rožmitálu (cca 1470 až 1535), který roku 1489 potvrdil již platící privilegia dotýkající se především práv jednotlivých měšťanů (svobodný prodej nemovitostí i zboží). Za jeho éry získala Blatná roku 1502 privilegium na pořádání výročních trhů. Roku 1513 byla potvrzena činnost staršího obecního pivovaru a povoleno zřízení dalšího, přičemž příjmy z várečného práva byly pro měšťany zásadní. Další udělené privilegium z přelomu let 1513 a 1514 na zřízení hradeb otevíralo cestu k eventuálnímu růstu, Blatná však nakonec zůstala neopevňená. Ostatní udělená privilegia měla již omezenější hospodářský dopad. Na jedné straně tak stála podpora rozvoje města vrchností, na druhé straně právě tato doba přinesla celkem tři požáry. Poprvé město vyhořelo někdy krátce před rokem 1502, opětovně celé lehlo popelem roku 1522 a v blíže neznámém rozsahu i roku 1577. S ohledem na dlouhodobou hospodářskou konjunkturu se měšťané s těmito problémy vyrovnali, a tak s podporou vrchností mohla být roku 1601 Blatná povýšena císařem Rudolfem na město (ač nazývání Blatné městem je již staršího data). Třicetiletá válka přinesla zásadní zlom do jeho dějin, ze kterého se Blatná dlouhodobě nevzpamatovala. Několik let

po válce – v době sepsání nejstaršího katastru – berní ruly – roku 1654, byla v Blatné řada tzv. poustek, tj. opuštěných domů. Dle pramene zde bylo 16 hospodářů v kategorii „osedlý“ (a 1 „zkažený“), 13 čtvrtinových (3 v kategorii „zkažených“), 26 osminových, kromě toho zůstávalo 16 opuštěných a zcela zničených hospodářství. Během dalších desetiletí se Blatná hospodářsky poněkud konsolidovala, ač tereziánský katastr zmiňuje značné zadlužení a špatné městské hospodářství. K roku 1713 již zde bylo 84 měšťanů vydělávajících si povětšinou jak souběhem řemesla, tak i zemědělské výroby, ve městě zůstával jediný pustý dům. Do tohoto počtu náleží i čtyři mlýny, várečné právo zůstávalo měšťanům Roku 1834 postihl celou Blatnou historicky poslední katastrofální požár, kdy vyhořelo celkem 118 domů, radnice, děkanství, škola, špitál i zvonice), z jeho důsledků se město vzpamatovávalo, jak dokazuje protokol stabilního katastru, několik let. Město nemělo k roku 1837 po požáru svoji radnici, která stávala na stavební parcele 245 v rohu náměstí u kostela. Další objekty náleží již ke standardu každého města: škola čp. 4, masné krámy bez popisného čísla na stavební parcele č. 230, ze soukromých je nutno připomenout několik hospod a lékárnu čp. 208. Tři objekty (bez určení, evidentně sladovny a pivovar) náležely pravovárečnému měšťanstvu. U kostela bylo nejen děkanství a kaplanka, ale i špitál. Blatná však nadále zůstávala nevýrazným provinčním pomalu rostoucím městem. Z hlediska hospodářského nebylo kromě tradičního rybníkářství do 19. století výraznějších aktivit, kromě vrchnostenských. Na počátku 19. století založila rodina Hilprandů vlastní Blatnou cukrovar, který byl roku 1885 s ohledem na cukrovarnickou krizi přeměněn na lihovar. Roku 1840 byla v Blatné zřízena koželuzna. Blatná však s ohledem na poměrně pozdní napojení na železniční síť (roku 1899 s dvěma lokálními tratěmi) byla dlouho nepříliš atraktivním městem, hospodářská centra se přenesla jinam, a tak ani tato změna neznamenal pro Blatnou žádný hospodářský zlom. Proto i další vesměs drobné průmyslové podniky zůstaly jen lokálního významu.

- **Přírodní poměry**

Obec Blatná se nachází v průměrné nadmořské výšce 440 m n. m. v mírně zvlněném terénu Blatenska. Nejvyšším bodem je bezejmenný vrch (563 m n. m.) ve střední části obce. Území spadá do mírně teplé oblasti MT7 a MT11 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 7,1 °C a průměrné

srážky dosahují 599 mm (oboje měřeno na stanici ČHMÚ Blatná). Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy a podsoustavy Středočeská pahorkatina. V rámci této jednotky se území člení do dvou celků, a to Benešovské pahorkatiny (podcelek Březnická pahorkatina a okrsek Mirovická vrchovina) a Blatenské pahorkatiny (podcelek Horažďovická pahorkatina, okrsek Hvoždanská pahorkatina a Kasejovická pahorkatina) (Demek, 1965). Z geologického hlediska je území velmi jednotvárné, tvořené hlubinným granodioritovým tělesem blatenského typu s žilnými vložkami monzonitového a monodioritového porfyritu a biotiticko granitového porfyru. V okolí vodotečí jsou potom vrstvy čtvrtohorních sedimentárních pokryvů především v podobě fluvialních sedimentů. Z pedologického hlediska je území velmi jednotvárné. Prakticky celé území pokrývají kambizemě ve svahovinách modálního až litického typu, v rovinatějších částech oglejeného typu. Ve vlhkých částech území jsou často vyvinuté glejové půdy různého subtypu a okolo vodních toků souvrství fluvizemí. Území vzhledem ke své velikosti spadá hydrologicky do osmi různých povodí 4. řádu. Jedná se o povodí vodního toku Brložský potok (č. h. p. 1-08-02-0680-0-00), Bílý potoka (č. h. p. 1-08-02-0690-0-00), Blatenka (č. h. p. 1-08-04-0190-0-00), Mračovský potok (č. h. p. 1-08-04-0200-0-00), Lomnice (č. h. p. 1-08-04-0170-0-00), Hajanský potok (č. h. p. 1-08-04-0100-0-00), Závišínský potok (č. h. p. 1-08-04-0160-0-00) a Málkovský potok (č. h. p. 1-080-040-0250-0-00). V okolí obce je velké množství vodních nádrží Blatenské soustavy rybníků. Celkově se počet vodních ploch v této soustavě udává na 147 rybníků. Největší z nich je Buzický biologický rybník (40,6 ha), dále potom Hajanský rybník (19,4 ha), Zadní Topič (14,4 ha) a Vilímec (13,3 ha).

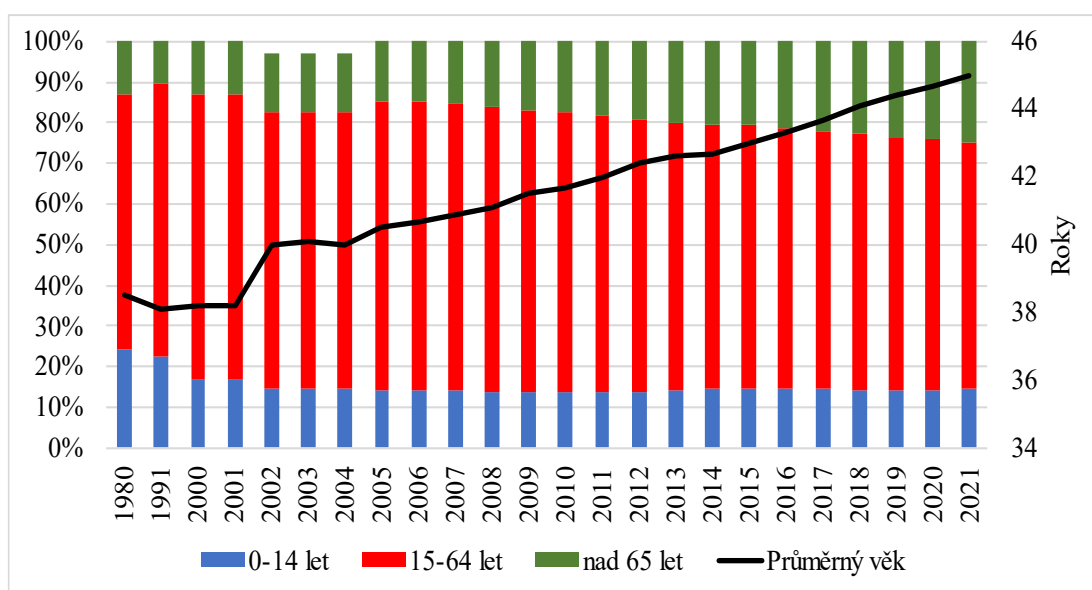
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Blatná se v současné době pohybuje nad hranicí 6 000 obyvatel. Počet obyvatel, jak je patrné z tabulky 4.15 se od doby sledování zvýšil prakticky o polovinu a až poslední údaj udává mírný pokles v počtu obyvatel Blatné.

Tabulka 4.15: Vývoj počtu obyvatel v obci Blatná (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	4924	4815	4700	4476	4355	4722	5265	6208	6944	6644	6777	6371

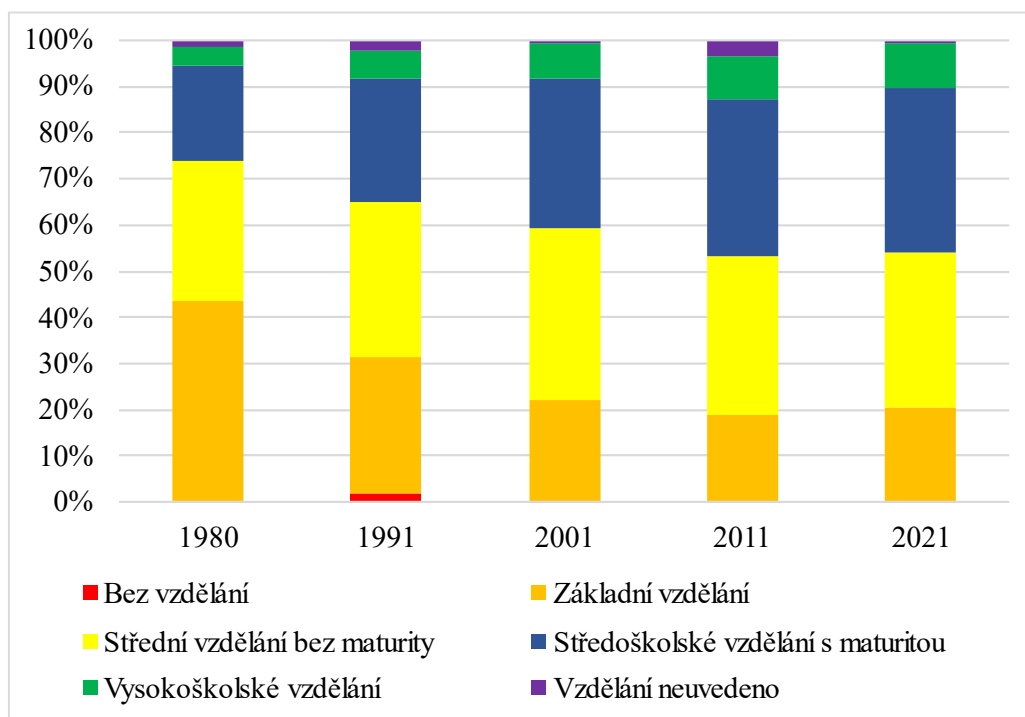
Hustota zalidnění v obci je poměrně vysoká, poslední údaj se vyšplhal až na 153,66 obyvatel/km². Populace se hlásí prakticky bezvýhradně k české národnosti, pouze 1,1 % obyvatel se hlásí k národnosti slovenské a 0,1 % se hlásí k německé národnosti. V populaci mírně převažuje podíl žen (53,1 %) nad muži (46,9 %). Zatímco v počátku novodobého sčítání lidu se v roce 1991 poměrně vysoké procento obyvatel obce hlásilo k římskokatolickému vyznání (45,9 %), postupně procento věřící populace klesá a dnes se jedná pouze o 16,5 % obyvatel, kteří se otevřeně hlásí k nějaké (nejčastěji římskokatolické) víře.

Obrázek 4.37: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Blatná (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.37 výrazně největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku. V populaci však od počátku tisíciletí výrazně vzrůstá podíl populace starší 65 let, zatímco mladší generace je v populaci zastoupena stále stejným procentem. Tento fakt jednoznačně směřuje k výraznému stárnutí populace, což je trend obecně vysledovatelný za celou dobu sledování této statistiky. Zatímco průměrný věk za celou dobu sledování se pohybuje okolo 41,5 let, poslední údaj z roku 2021 udává již průměrný věk populace 45,0 let. Zvyšující se index stáří je jednoznačně ovlivněn polohou obce v ne příliš exponované oblasti hranic krajů.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.38: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Blatná (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.38 je patrné, že od roku 1980 klesá podíl obyvatel s nejnižším stupněm vzdělání, případně s neukončeným základním vzděláním. Prakticky neměnný zůstává podíl obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturitní zkoušky i vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Jediná kategorie, která se v populaci posiluje je podíl obyvatel se středoškolským vzděláním ukončeným maturitou. K tomuto vzdělanostnímu rozdělení do jisté míry přispívá i fakt, že v obci se nachází vzdělávací středoškolské zařízení.

- **Struktura osídlení**

Blatná leží v kompaktním krajinném prostoru jasně vymezeném okolními lesy. Kompoziční osou tohoto prostoru je západovýchodní linie rybníků. Nejstarší část Blatné tvoří zámecký okrsek s hospodářskými areály sádek a lihovaru (původně cukrovaru). Severně od zámku se nachází historické městské jádro, které tvoří kompozice veřejných prostranství ve tvaru písmene Z s okolní kompaktní zástavbou městských domů převážně s obchody v parteru. Blatná se dále rozvíjela radiálním způsobem od historického jádra. Letokruh obklopující historické centrum byl stavěn postupně od západu, kde bylo centrum propojeno s nově přivedenou železnicí (r. 1899). Železnice tvoří severozápadní tangenciální hranu „nádražní čtvrti“, radiálními hranami jsou ulice Fügnerova a Tyršova. Jedná se o zástavbu činžovních

vil z období 1. republiky. Vnější letokruh představuje hranici mezi městem a krajinou. Do dnešní doby se vyvinuly čtyři hlavní zastavěné segmenty vnějšího letokruhu, svébytné svým charakterem a funkcí. První segment – Na Vinici, mezi Pustým rybníkem a Paštickou ulicí, je tvořen zástavbou rodinných a řadových rodinných domů. Obytný okrsek má radiální strukturu, na jejímž úběžníku je kopec Vinice. Kompoziční osou starší části okrsku u Pustého rybníka je Holečkova ulice. Tato část byla později rozšířena severozápadním směrem po ulici Bezdědovická a pod terénní hranou podél ulice Velký vrch. Nejmladší je střední část čtvrti, která je komponována podél ulice Nad Vdovečkem. Jádrem celé lokality je prostor na křížení ulic Bezdědovické a Nad Vdovečkem, kde se nachází veřejný prostor se školou a komerčními objekty. Kvalitou obytného okrsku je přímý kontakt s volnou krajinou za terénní hranou (ul. Na Hřebeni), rybníkem Pustý na jihozápadě a rekreační potenciál kopce Vinice s borovým hájem. Z jihovýchodu na čtvrť navazuje samostatný průmyslový areál firmy Vishay, svým měřítkem a charakterem výrazně odlišný od okolních struktur. Druhý segment tvoří území průmyslového zázemí města za železnicí mezi ulicemi Fügnerovou a Riegrovou. Na průmyslové haly navazují drobnější objekty pauperitního charakteru. Nad Předním Topičem směrem na Skaličany se nachází třetí segment – zemědělský areál solitérních výrobních a skladovacích staveb (převážně zanedbaných). Čtvrtý segment tvoří struktury vznikající v blízkosti centra města, kolem ulic Na Blýskavkách a Buzické. Jedná se o nekomponovanou zástavbu rodinných domů bez kompozičně vymezených veřejných prostranství a staveb občanské vybavenosti. Mimo zmíněné segmenty tvoří poslední letokruh volné nezastavěné plochy přírodního a přírodně hospodářského charakteru, přímo navazující na volnou krajinu.

Charakter osad i jejich okolní krajiny odpovídá podobě z doby císařského mapování. Díky velkému zalesnění a topografické členitosti neztratila krajina na svojí malebnosti. Kompozice osad i jejich návsi si udržela charakter. Rozvoje se odehrály v první řadě v rámci vymezeného zastavěného území stabilním katastrem přestavbou původně dřevěných stavení, poté byly situovány podél cest. Obecně se v osadách nacházejí dva typy zástavby. První starší, ve stabilním katastru se jedná o zděná stavení, stojí na úzkých podélných parcelách, v čele parcely jsou situovány štíty chalup, brány a vstupy. Obytnou část následuje hospodářská a zahrada nebo záhumenek. Druhá mladší, ve stabilním katastru původně dřevěná zástavba,

je zastoupena pozdější zástavbou do 30. let 20. století. Parcely jsou širší, domy mají štítý kolmo k cestám, hospodářská část chybí.

Tabulka 4.16: Vývoj počtu domů v obci Blatná (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	333	383	396	427	447	411	409	376	471	487	485	509

Jak ukazuje tabulka 4.16, je patrné, že stavební činnost v obci Blatná není nijak intenzivní v porovnání s vývojem počtu obyvatel. Důvodem pro tento fakt je časté bydlení hromadného městského typu, kdy jedna budova slouží pro ubytování většího množství lidí. Rodinné bydlení v okolních osadách není příliš atraktivní a tyto lokality se příliš nerozšiřují.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Blatná disponuje prakticky veškerou technickou infrastrukturou, s místními odlišnostmi v jednotlivých dílčích osadách. Obecně ale lokalita poskytuje napojení na veřejný vodovod i oddílnou splaškovou a dešťovou kanalizaci s napojením na obecní čistírnu odpadních vod. Obec disponuje rovněž napojením na elektrárenskou soustavu s dostatečnou kapacitou trafostanic i pro budoucí rozvoj obce. V obci je k dispozici rovněž plynofikace, kterou mnoho objektů využívá k vytápění. Ostatní domy jsou vytápěny lokálními topeništi na fosilní paliva případně v posledních letech využívají alternativní zdroje jako např. tepelná čerpadla.

- *Dopravní infrastruktura*

Obcí Blatná prochází větší množství silnic různé kategorie. Zásadní dopravní tepnou je silnice první třídy I/20 spojující Písek a Plzeň. Tato vysoce vytížená komunikace vykazuje denní průjezd až 6 500 automobilů s více jak 1 500 automobily kategorizovanými jako těžké nákladní vozidlo. Nevýhodou této komunikace je přímý průjezd intravilánem obce Blatná, což tuto obec značně znevýhodňuje z pohledu hlukové a emisní zátěže. Krom této průjezdné komunikace se ve správním obvodu obce nachází další tři komunikace druhé třídy, a to komunikace II/173, II/175 a II/121 a čtyři silnice třetí třídy, konkrétně komunikace III/1739, III/1399, III/1732 a III/1731. Tyto komunikace nižších tříd spojují většinou centrálně položenou část obce

s jednotlivými osadami. Krom toho se v obci nachází dalších 93 místních pojmenovaných komunikací. Výhodou obce je rovněž napojení na železniční trať, jedná se o dopravní uzel propojující trať č. 192 Nepomuk – Blatná a trať č. 203 Březnice – Strakonice.

Dopravní spojení do obce s rozšířenou působností není nutné řešit, vzhledem k tomu, že Blatná má status obce s rozšířenou působností. Dojezdový čas pro okrajové části obce do jejího centra se pohybuje v řádu minut, a to i z důvodu přítomnosti městské hromadné dopravy, která celou obec pokrývá spojením jak ve všední dny, tak o víkendu s intenzitou spojů okolo 84 spojení za den (o víkendu s dvojnásobným intervalem) v rozmezí 4–22 hodin. Spojení do okresního města Strakonice je usnadněná díky přítomnosti hlavní železniční tratě a rovněž přímé dálkové autobusové dopravy. Při využití těchto veřejných dopravních prostředků je spojení zajištěno mezi 4 a 21 hodinou celkem třicet třikrát denně ve všední dny a devětkrát o víkendu. Dojezdový čas se v závislosti na použitém dopravním prostředku pohybuje průměrně okolo 42 minut. Při využití osobní automobilové dopravy se dojezdový čas zkrátí na průměrně 25 minut.

○ *Občanská vybavenost*

Z pohledu občanské vybavenosti poskytuje obec Blatná prakticky kompletní kvalitní vybavení službami, základními potřebami i místy pro volnočasové aktivity. V obci se nachází mateřská i základní škola s oběma stupni, střední škola, lékařská ordinace včetně lékaře pro děti a dorost a stomatologa. Obec spravuje rovněž dům s pečovatelskou službou, domov pro seniory i chráněné bydlení a středisko pro volný čas dětí a mládeže. Dále obec disponuje policejní služebnou, hasičskou zbrojnicí a poštou. Pro duchovní potřeby je v obci kostel a také hřbitov. Z komerčního vybavení jsou v obci dostupné obchody včetně lékárny, pohostinské služby i bankomat. Pro volnočasové aktivity se v obci nachází krytá tělocvična, koupaliště, specializovaná sportoviště a několik hřišť včetně hřišť pro děti. Na 36 místech obce se nachází rovněž nádoby na sběr tříděného recyklovatelného odpadu a pro občany obce je dostupný i sběrný dvůr.

• **Ekonomické podmínky**

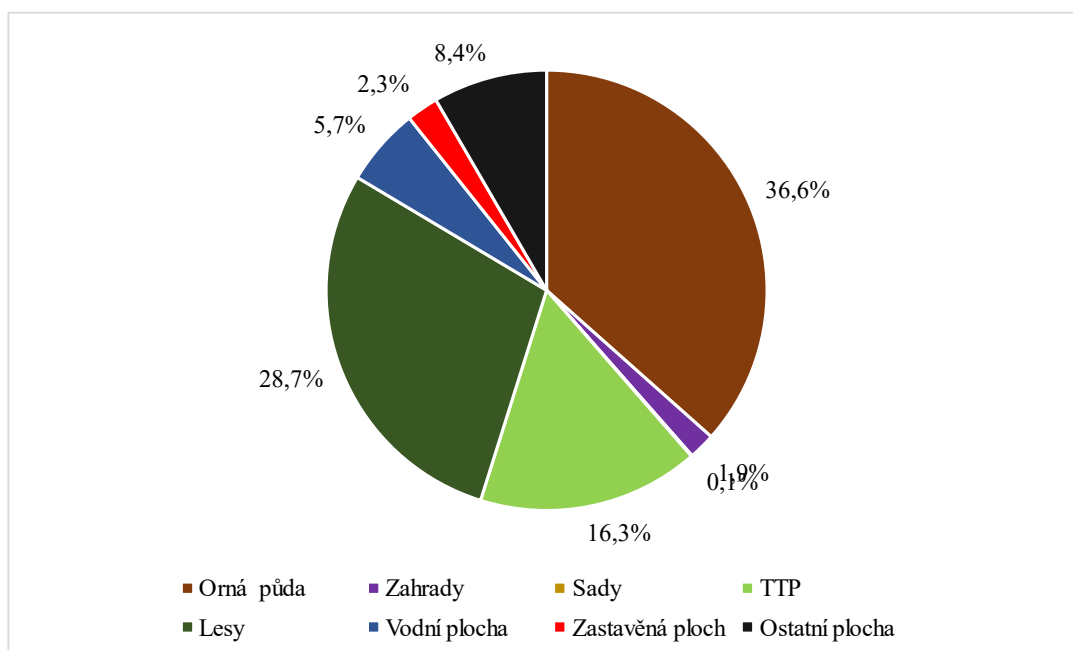
Obec nabízí poměrně dost příležitostí pro ekonomické aktivity, přesto velká část obyvatel dojíždí za prací do okresních měst v okolí (Strakonice nebo Písek). Přes tento

fakt je ale v současné době v obci registrováno 1 426 podnikatelských subjektů, z čehož 136 je kategorizováno jako obchodní společnosti (3 akciové společnosti) a dvě družstva. Celkem 36 podnikatelských subjektů se zabývá zemědělskou prvovýrobou a zbývající podnikatelské subjekty se zabývají velmi širokou škálou činností, prakticky ve všech odvětvích. Přes relativně vysoké podnikatelské aktivity se v zaměstnanecké sféře stále nepatrně odráží marginalita lokality na periferii kraje, a to mírně vyšší mírou nezaměstnanosti. Průměrná dlouhodobá míra nezaměstnanosti se pohybuje okolo 2,7 %, poslední uváděný údaj však dosahuje alarmujících 4,5 %.

- **Ochrana území**

- *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr 4.39 je území obce z více jak třetiny využíváno jako orná půda (1 616 ha). Téměř pětina území je potom využívána jako trvalé travní porosty (718 ha). Celkově zemědělský půdní fond zaujímá 54,8 % správního území obce. Významný podíl v území zaujímají lesní plochy, které tvoří téměř třetinu správního obvodu obce (1 269 ha). Jedná se jak o čistě listnaté, tak o smíšené lesy a smrkové monokulturní hospodářské lesy v uspokojivém zdravotním stavu. Relativně vysoké procento v porovnání s jinými územími zaujímají vodní plochy (253 ha), a to díky návaznosti na Blatenskou rybníční soustavu. Kvůli vysokému stupni zornění v tradiční zemědělské oblasti se koeficient ekologické stability pohybuje velmi nízko a dosahuje pouze hodnoty 1,0871.

Obrázek 4.39: Rozdělení kategorií využití území v obci Blatná (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES do obce zasahují další prvky, které jsou chráněny podle zákona č. 114/1992 Sb. nebo dalších mezinárodních právních předpisů. V první řadě se jedná o nadregionální biocentrum NBC Velká Kuš. Důvodem ochrany je komplex balvanitých pastvin a přilehlých mokřadních luk, který je reprezentativní ukázkou typické krajiny Blatenska. Další chráněnou lokalitou je plocha soustavy NATURA 2000, konkrétně Evropsky významná lokalita. Jedná se o EVL Blatná, která je zároveň i přírodní památkou. Převážně ji tvoří areál Zámecké obory Blatná a vyhlášena byla k ochraně populace silně ohroženého brouka páchníka hnědého (*Osmoderma barnabita*). Krom těchto velkoplošných chráněných území se v obci nachází rovněž dva památné stromy, a to Velenovskho buk a Rošický klen. V prvním případě se jedná o 18 m vysoký exemplář buku lesního (*Fagus sylvatica*) s obvodem kmene 390 cm v blízkosti studánky a kapličky v Čekanicích. Druhý strom je 25 m vysokým exemplářem javoru klene (*Acer pseudoplatanus*) s obvodem 450 cm v katastrálním území Jindřichovice u Blatanky.

○ **Ochrana hmotného a nehmotného dědictví**

V obci se nachází celkem 42 objektů pod ochranou Národního památkového ústavu a celá Blatná je potom vyhlášena jako památková zóna. Největší z chráněných památek je samozřejmě areál zámku Blatná v barokně novogotickém slohu postavený na místě středověkého vodního hradu z 13. století. Zámek je obklopen cenným krajinářským romantickým parkem z první poloviny 19. století. Druhou takto významnou památkou je klasicistní zámek rodiny Helversenů v Čekanicích z 18. století (obr. 4.40), postavený na místě starší tvrze. Rovněž tento zámek má kolem sebe volně řešená krajinářský park z počátku 19. století. Z obytných budov je pod ochranou Národního památkového ústavu celkem 12 klasicistních domů postavených na starších středověkých základech ve městě Blatná. Jedná se o objekty vzniklé po velkém požáru města v první polovině 19. století. Mezi moderními stavbami jsou chráněné také funkcionalistické stavby spořitelny, sokolovny, nebo klasicistní budova občanské záložny a budova umělecké školy v eklektickém stylu přelomu 18. a 19. století. Pod ochranou jsou rovněž starší budovy v podobě např. kaplanky z roku 1528 nebo pivovaru z roku 1513. Zajímavou ukázkou roubené architektury jsou rovněž obytné domy jako např. roubený srub v Blatence nebo dům č. p. 27 v Blatné. Památková ochrana zahrnuje rovněž ukázkou obytných vil z počátku minulého století jako např. vilu Fiala s dřevěnou verandou a cibulovou věží. Vzhledem

k zachovalosti menších osad v okolí Blatné jsou v katalogu chráněných nemovitostí rovněž ukázky selského baroka v podobě obytných usedlostí (např. usedlost č. p. 4 ve Skaličanech, usedlost č. p. 8 v Hněvkově nebo usedlost č. p. 9 v Drahenickém Málkově) a v podobě hospodářských objektů (např. budova sádek nebo sýpky). Chráněné jsou rovněž památky duchovního rozměru jako především lesní kaple rodiny Battagliů z Drahonic a Enisů z Lažan z roku 1894, která se nachází v blízkosti Jindřichovic, kostel Nanebevstoupení Panny Marie z let 1414-1415 v Blatné, včetně gotické farní budovy děkanství, nebo kaple Panny Marie v Čekanicích z roku 1813 a jednoduchá kaple sv. Jana Nepomuckého v Čekanicích z 18. století. Chráněné jsou rovněž drobné architektonické prvky jako např. barokní socha sv. Václava v Blatné z roku 1758, barokní socha sv. Floriána v Blatné z roku 1766, mariánský sloup v Blatné z roku 1726, kamenná boží muka v Hněvkově nebo památný kamenný kříž v Blatné z roku 1829 na památku utonulých dvou dětí. Zajímavou nehmotnou památkou jsou rovněž pozůstatky těžby zlata, které se nachází v dnešním zámeckém parku v Blatné.

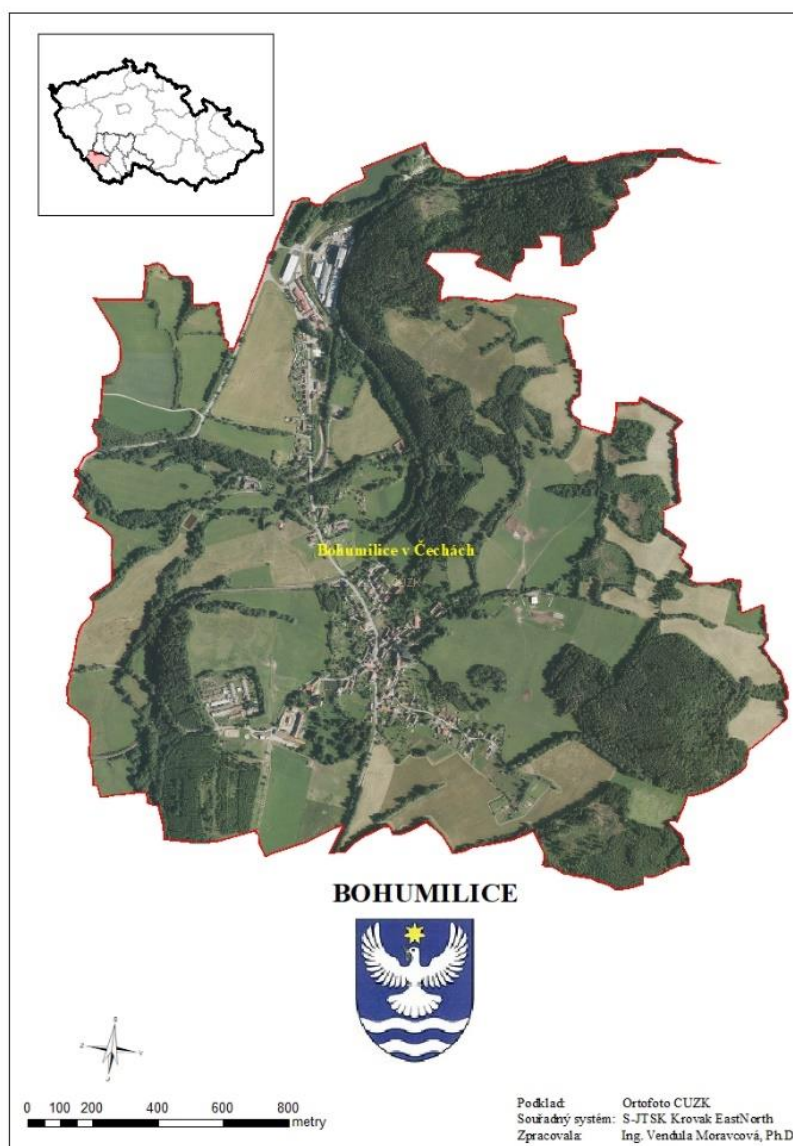
Obrázek 4.40: Klasicistní zámek rodiny Helversenů v Čekanicích (zdroj: vlastní)

- **Rizika**

Rizikem pro další vývoj obce Blatná je její odlehlost a tím i nízká atraktivita pro příchod nových obyvatel. Dalším významným problémem pro obec je procházející silnice první třídy, která sice zajišťuje dobré dopravní spojení s okresním městem Písek a krajským městem Plzeň, ale její průchod přes obec je vysoce rizikový. V územním plánování se již přemýšlí o její přeložce mimo intravilán obce. Dalším rizikovým faktorem, ale zároveň i zajímavou podnikatelskou příležitostí jsou celkem 4 brownfieldy, které se v obci nacházejí. Dobrou zprávou je, že některé tyto plochy dříve sloužící průmyslovým zájmům se začínají revitalizovat, jak dokazuje i přítomnost ploch přestavby v rámci územního plánu obce Blatná.

4.1.9 Bohumilice

Okres:	Prachatice
Obec s rozšířenou působností:	Vimperk
Katastrální území:	606375 Bohumilice v Čechách
Základní sídelní jednotky:	Bohumilice
Části obce:	Bohumilice
Rozloha:	3,42 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	39,7 ha (11,61 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	332

Obrázek 4.41: Správní obvod obce Bohumilice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Bohumilice (obr. 4.41) se nachází přibližně 3 km jižně od Čkyně, 6 km severně od Vimperka a 23 km severozápadně od okresního města Prachatice. Sousedními obcemi jsou Čkyně, Bošice, Svatá Máří a Vimperk.

- **Historie**

Bohumilice patří k nejstarším sídlům Vimperska. První písemná zmínka pochází již z roku 1352. Připomínány jsou původně jako osada pražské kapituly. Od roku 1369 byly Bohumilice zbožím královským. Po smrti pána na Bohumilicích Herborta (1369) se stal držitelem panství český král Karel IV. a tak se Bohumilice uvádějí jako zboží královské. Král se stal držitelem panství i patronem místního kostela. Do soukromých rukou se panství dostalo až v průběhu třicetileté války. Dne 14. února 1814 zemřel Václav Malovec z Chejnova a byl slavnostně pohřben ve svém farním kostele v Bohumilicích. Jeho nástupcem se stal pan baron František Malovec. Za jeho správy vypukl ve vsi nešťastný požár, dne 20. února 1815 u sedláka Jakuba Hanzala. V jednom okamžiku bylo stavení v plamenech, protože byl silný vítr, v krátké chvíli bylo šest selských dvorů, pět chalup, škola, kostel a farní budova s hospodářskými staveními obráceno v popel. V roce 1866 žilo ve vsi 472 obyvatel. Osada byla ale brzy obnovena a v roce 1928 vznikla nová část obce tím, že čtyři občané vyvlastnili obci pozemek pod stavbu. Obec nechtěla, aby se stavělo tak roztroušeně a nabízela jim jiná stavební místa. Ty ale odmítli a žádali podporu u správy v Prachaticích. Ta jejich žádosti vyhověla, a tak vznikla nová část obce, kterou stavebníci sami nazvali „Na závisti,“ protože prý jim bylo záviděno. Později, když již část pozemku tímto způsobem byla pro hospodářské využití znehodnocena umožnila obec výstavbu dalších domů v této části. Po roce 1948 se krátce uvažovalo o přejmenování obce na Milice, toto označení se neujmulo a obec je do dnes známá pod svým původním jménem.

- **Přírodní poměry**

Obec Bohumilice se nachází v průměrné nadmořské výšce 656 m n. m. v členitém reliéfu podhůří Šumavy. Nejvyšším bodem v území je vrchol Iovice v jihovýchodní části území (742 m n. m.). Území spadá do mírně teplé oblasti MT3 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 7,3 °C a průměrné srážky dosahují 768 mm (oboje měřeno na stanici ČHMÚ Vimperk).

Z geomorfologického pohledu spadá území do Šumavské soustavy, podsoustavy Šumavská hornatina, celku Šumavské podhůří, podcelku Vimperská vrchovina a okrsku Bělečská vrchovina (Demek, 1965). Z geologického hlediska je území velmi jednotvárné, tvořené metamorfovanou pararulou s vložkami syenitového porfyru. V okolí vodotečí jsou potom vrstvy čtvrtohorních sedimentárních pokryvů především v podobě fluviálních sedimentů. Z pedologického hlediska je území velmi jednotvárné. Prakticky celé území pokrývají kambizemě ve svahovinách modálního až litického typu, v rovinatějších částech oglejeného typu. Ve vlhkých částech území jsou často vyvinuté glejové půdy různého subtypu a okolo vodních toků souvrství fluvizemí. Území má z hydrologického hlediska velmi nevýhodnou polohu na 4 vodních tocích, což způsobuje značné problémy s povodňovým ohrožením. Konkrétně se jedná o Bořanovický potok (č. h. p. 1-08-02-0220-0-00), Hradčanský potok (č. h. p. 1-08-02-0260-0-00), Volyňku (č. h. p. 1-08-02-0250-0-00) a Spůlku (č. h. p. 1-08-02-0200-0-00). V obci se nenachází žádné významné vodní nádrže pouze několik malých bezejmenných vodní útvarů umělého charakteru.

- **Obyvatelstvo**

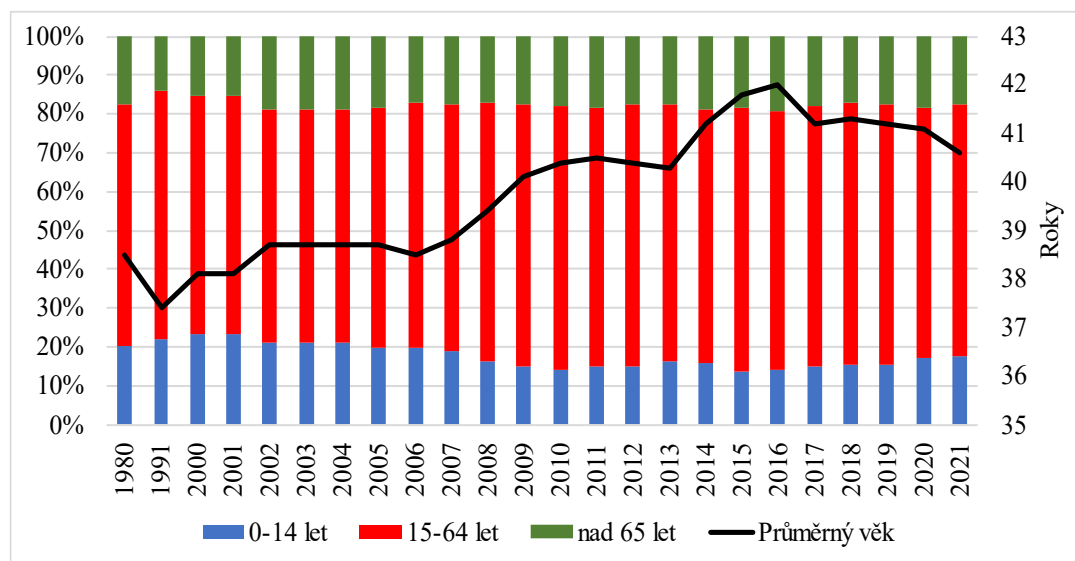
Počet obyvatel v obci Bohumilice se v současné době pohybuje těsně nad hranicí 300 obyvatel. Počet obyvatel, jak je patrné z tabulky 4.17 se od doby sledování s výjimkou období první republiky neustále klesá. Za posledních dvacet let se trend poklesu zastavil a změny v počtu obyvatel odpovídají přirozené natalitě a mortalitě, případně běžné migraci.

Tabulka 4.17: Vývoj počtu obyvatel v obci Bohumilice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	423	434	442	480	380	394	389	347	313	322	315	332

Hustota zalidnění v obci je na poměry a velikost sídla poměrně vysoká, poslední údaj dosahuje hodnoty 94,98 obyvatel/km². Populace se hlásí prakticky bezvýhradně k české národnosti, pouze 0,6 % obyvatel se dlouhodobě hlásí k národnosti slovenské. V populaci je vyrovnaný podíl žen (49,7 %) a mužů (50,3 %). Zatímco v počátku novodobého sčítání lidu se v roce 1991 poměrně vysoké procento obyvatel obce hlásilo k římskokatolickému vyznání (69,3 %), postupně procento věřící populace klesá a dnes se jedná pouze o 29,5 % obyvatel, kteří se otevřeně hlásí k nějaké

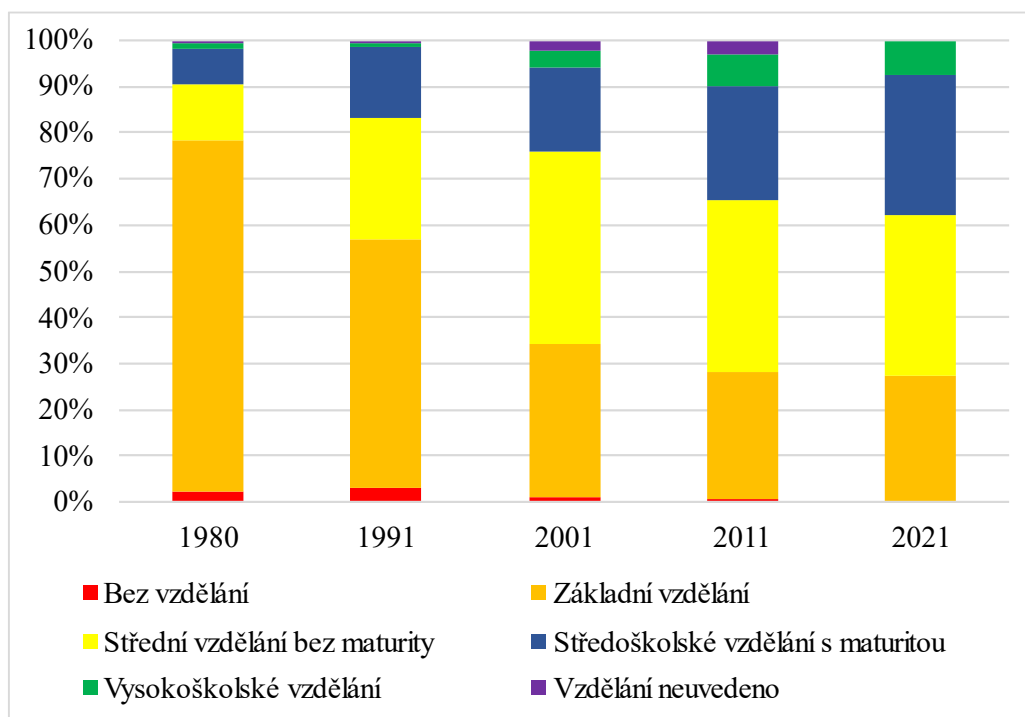
(bezvýhradně římskokatolické) víře. Přes značný úbytek věřících obyvatel jedná se stále v kontextu ostatních posuzovaných obcí o vysokou hodnotu.

Obrázek 4.42: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bohumilice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.42 výrazně největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku. V posledních přibližně 10 letech se ale v populaci začal zvyšovat podíl obyvatel mladších 15 let, což se pozitivně odráží na průměrném věku populace a obec na rozdíl od podobných sídel netrpí stárnutím populace, což kladně ovlivňuje její potenciální rozvoj. Dlouhodobý průměrný věk obyvatel je na hodnotě 39,8 let, poslední zjištěná hodnota se tomuto průměrnému číslu výrazně přibližuje (40,6 let).

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.43: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bohumilice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.43 je patrné, že od roku 1980 velmi výrazně klesá podíl obyvatel s nejnižším stupněm vzdělání, v posledním sčítání lidu v roce 2021 se již v obci nevyskytoval žádný případ neukončeného základního vzdělání. Snižující se podíl málo kvalifikovaných obyvatel je kompenzován nárůstem obyvatel s maturitní zkouškou případně vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, kteří se v době před rokem 2000 v obci téměř nevyskytovali.

- **Struktura osídlení**

Hlavní zastavěná plocha obce je na severozápadním svahu, s dominantním blokem kostela s farou. K centru přiléhá na jihozápadě areál zámku Skalice s okrasným parkem a hospodářským dvorem. Na severu obce u mezinárodní silnice je zastoupena výrobní zóna firmou Bachl (dříve Jitona) a Agromontem Bohumilice (dříve Koh-i-noor). Výrobní provozy jsou funkční, a proto je legitimní stanovit rozvojové plochy okolo těchto areálů. Je přitom nutné návrhové plochy koordinovat s prvky ochrany přírody, zejm. regionálního biokoridoru toku Volyňky a rovněž respektovat související záplavové území či koridor úpravy silnice I/4. Rozvoj obce ale spočívá hlavně v dotvoření ploch pro bydlení a související dořešení likvidace odpadních vod. Hlavní navržená plocha pro bydlení, lokalita Závist, je v dolních Bohumilicích mezi silnicí I/4 a hlavním průtahem obcí. Kromě 3 dalších proluk v centru obce je navržena

pro bydlení druhá větší, poměrně svažité plocha, s místním názvem “Kakánek“ pro využití obnovitelných zdrojů energie nepříliš vhodnou orientací k severozápadu, nicméně umožňuje hodnotné výhledy do krajiny. Urbanistický charakter zástavby je převážně ulicový, zejména z důvodu svažitosti terénu ve většině plochy osídlení. Tato koncepce bude uplatněna i v lokalitách rozvoje. Půjde převážně o zástavbu rodinnými domy. Rozmístění rozvojových ploch neovlivní panoramatické pohledy na obec. Hlavní dominanty – kostel s farou a zámek Skalice jsou dostatečně vzdáleny pro vzájemnou konfrontaci v panoramatických pohledech.

Tabulka 4.18: Vývoj počtu domů v obci Bohumilice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	56	64	66	77	87	88	91	85	96	98	103	106

Jak ukazuje tabulka 4.18, je patrné, že v obci Bohumilice probíhá v posledních letech na velikost sídla poměrně vysoká stavební činnost. Důvodem je blízkost větších obcí s možností občanského vybavení a rovněž s možností ekonomických aktivit a obec Bohumilice tak představuje praktickou kompromisní možnost bydlení v klidové části bez ztráty možnosti realizace v blízkých obcích.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Bohumilice disponuje prakticky veškerou technickou infrastrukturou, s místními odlišnostmi v jednotlivých dílčích osadách. Obecně ale lokalita poskytuje napojení na veřejný vodovod i oddílnou splaškovou a dešťovou kanalizaci s napojením na obecní čistírnu odpadních vod. Kapacita této čistírny je plánovaná k rozšíření pro výstavbu nových objektů a také pro napojení zatím neodkanalizovaných částí obce. Obec disponuje rovněž napojením na elektrárenskou soustavu s dostatečnou kapacitou trafostanic i pro budoucí rozvoj obce. V obci je k dispozici rovněž plynofikace, kterou mnoho objektů využívá k vytápění. Ostatní domy jsou vytápěny lokálními topeništi na fosilní paliva případně v posledních letech využívají alternativní zdroje jako např. tepelná čerpadla.

○ *Dopravní infrastruktura*

Obec Bohumilice leží dopravně ve výhodné poloze vzhledem k silničním tahům. Samotnou obcí prochází pouze jedna silnice třetí třídy, a to konkrétně komunikace III/14521, ale v dojezdové vzdálenosti 1 km je obec napojena na silnici první třídy I/4 spojující Vimperk a okresní město Strakonice. Obec tak leží v klidné lokalitě, ale zároveň má velmi dobrou dopravní obslužnost. Vedle silniční dopravy je v obci rovněž železnice, a to trať číslo 198 spojující Strakonice s Volary (momentálně obsluhovaná soukromým dopravcem GW Train).

Spojení do obce s rozšířenou působností, kterou je pro Bohumilice obec Vimperk, je zajištěno veřejnou hromadnou dopravou v podobě přímé autobusové linky a vlakového spojení. Dojezdový čas do obce je 10 minut a spojení je zajištěno mezi 4 a 23 hodinou celkem 29x denně v případě všedních dnů a 9x denně o víkendech. V případě použití individuální dopravy je dojezdová vzdálenost pouhých 10 minut. Pokud se týká dopravy do okresního města Prachatic i zdě je spojení poměrně dobré, a to především díky vlakovému spoji (autobusové spojení je možné pouze s přestupem). Dojezdová vzdálenost je výrazně delší, a to průměrně 95 minut v závislosti na použitém typu dopravy. Spojení je mezi 4 a 21 hodin možné celkem dvacet třikrát denně ve všední dny a dvanáctkrát denně o víkendech a svátcích. Dojezdový čas se výrazně zkrátí použitím individuální dopravy a to na 26 minut, což umožňuje širokou škálu zaměstnání pro místní obyvatele.

○ *Občanská vybavenost*

Z pohledu občanské vybavenosti poskytuje obec pouze velmi omezené možnosti vyplývající z její velikosti a také v závislosti na blízkosti větších obcí. V obci se tak nachází pouze mateřská škola, dětské hřiště, koupaliště, hasičská zbrojnice a kulturní zařízení s pohostinstvím. Z pohledu duchovního rozměru se v obci nachází také římskokatolický kostel a hřbitov. Celkem na 4 místech v obci jsou rovněž umístěny nádoby na sběr recyklovatelného tříděného odpadu.

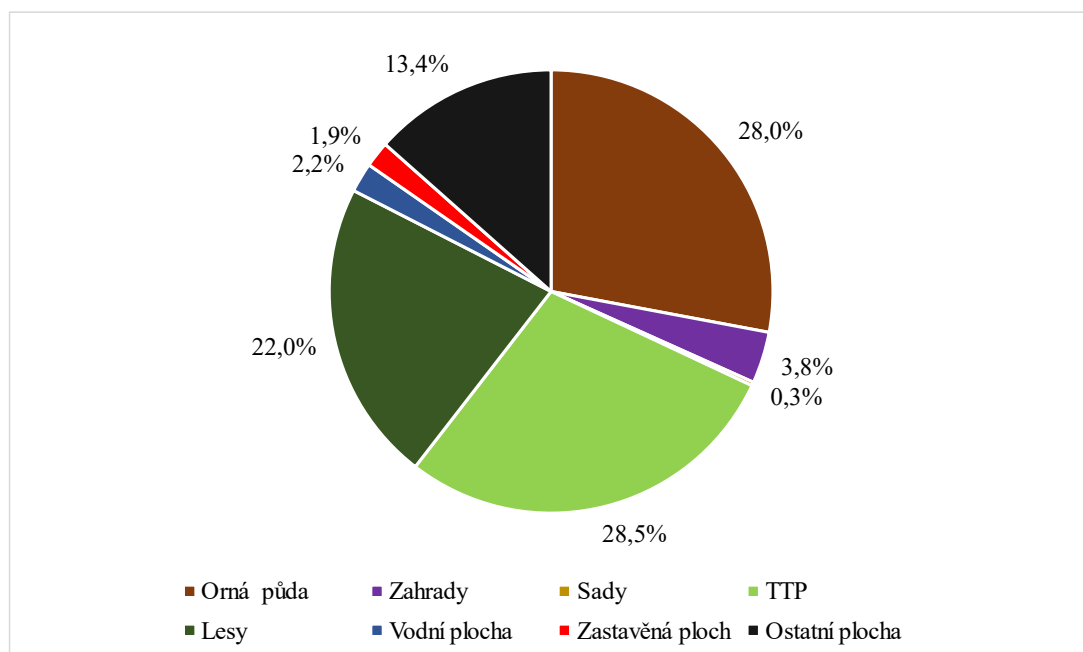
• **Ekonomické podmínky**

I přes malou velikost obce je v obci poměrně velký potenciál samostatného podnikání. Podle posledních údajů je v obci registrováno 72 podnikatelských subjektů, z čehož 11 subjektů je vedených jako obchodní společnost a 1 subjekt je družstvem. V obci dále fungují 3 zemědělské subjekty. Zbývající fyzické podnikatelské subjekty

se zabývají širokou škálou činností, převážně se jedná o obchodní služby, stavitelství, opravárenskou činnost nebo služby. I přes výhodnou polohu obce je v Bohumilicích v kontextu ostatních posuzovaných lokalit relativně vyšší nezaměstnanost, která průměrně dosahuje 3 % (poslední údaj dosahuje dokonce 5,5 %). Důvodem je přeci jenom mírně marginalizované postavení celého regionu Vimperska, kde v posledních desetiletích zaniklo mnoho podniků nabízejících ekonomické možnosti pro obyvatele.

- **Ochrana území**
 - *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr 4.44 je území obce téměř třetiny využíváno jako orná půda (104 ha). Téměř stejná část potom připadá na trvalé travní porosty (106 ha) využívané často jako extenzivní pastviny pro chov skotu bez tržní produkce mléka. Celkově zemědělský půdní fond zaujímá 60,5 % správního území obce. Významný podíl v území zaujímají lesní plochy, které tvoří více jak pětinu správního obvodu obce (82 ha). Jedná se místy o smíšené lesy ale převážně smrkové monokulturní hospodářské lesy, překvapivě v uspokojivém zdravotním stavu. Relativně vysoké procento v porovnání s jinými územími ostatní plochy (50 ha), jedná se však o pozůstatek hospodaření před rokem 1989, kdy se jedná pouze o administrativní záležitost a v reálném pohledu se jedná většinou o travní porosty. Kvůli vysokému stupni zornění v tradiční zemědělské oblasti, a především kvůli vysokému podílu ostatních ploch se koeficient ekologické stability pohybuje velmi nízko a dosahuje pouze hodnoty 1,1274.

Obrázek 4.44: Rozdělení kategorií využití území v obci Bohumilice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci nachází pouze jeden prvek chráněný podle zákona č. 114/1992 Sb., a to jeden památný strom. Památný strom se nachází na hrázi rybníka u zámku Skalice v Bohumilicích. Jedná se o exemplář lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*) s obvodem kmene 415 cm a koruna do výšky 28 m.

○ ***Ochrana hmotného a nehmotného dědictví***

V obci se nachází celkem 4 objekty pod ochranou Národního památkového ústavu. Největším chráněným objektem je barokně přestavěný zámek z 19. století (obr. 4.45) na místě původní goticko-renesanční tvrze. Předmětem ochrany je dnes soukromá tříkřídla budova zámku s hospodářskými a obytnými objekty s anglickým parkem a rozlehlými chlévy ve stylu schwarzenberské novogotiky. Dalším z chráněných objektů je gotický kostel s barokní Nejsvětější Trojice s barokní přestavbou v Bohumilicích, dále potom výklenková barokní kaple v Bohumilicích v ohrazení domu č. 116 v Bohumilicích z 18. století a barokní kaple sv. Jana Nepomuckého z 1. poloviny 18. století.

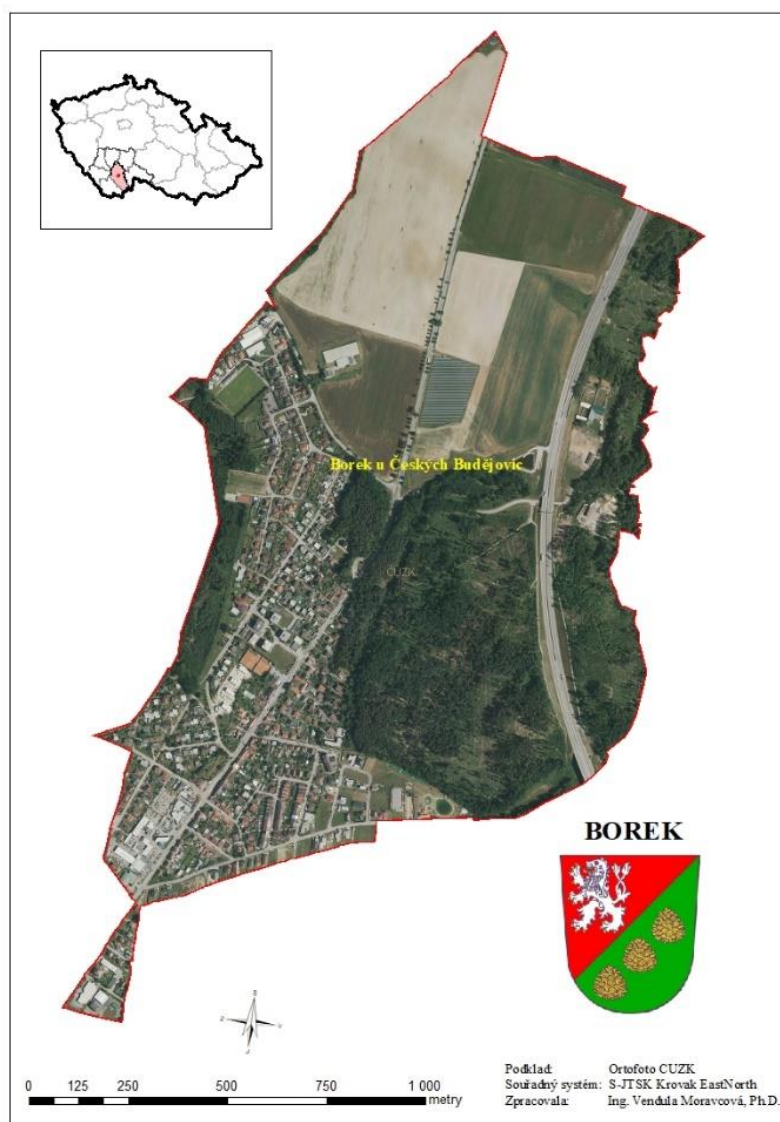
Obrázek 4.45: Barokní zámek v obci Bohumilice (zdroj: vlastní)

- **Rizika**

Rizikem pro další vývoj obce Bohumilice je jednak areál bývalého zemědělského družstva, který ale na druhou stranu poskytuje příležitost pro nové ekonomické aktivity. Hlavním rizikovým faktorem je však povodňové riziko vyplývající z blízkosti dvou vodních toků Volyňky a Spůlky. Tento rizikový faktor je však již zahrnut do územního plánování obce.

4.1.10 Borek

Okres:	České Budějovice
Obec s rozšířenou působností:	České Budějovice
Katastrální území:	607525 Borek u Českých Budějovic
Základní sídelní jednotky:	Borek
Části obce:	Borek
Rozloha:	1,97 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	57,40 ha (29,64 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	1 552

Obrázek 4.46: Správní obvod obce Borek (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Borek (obr. 4.46) se nachází na severovýchodním okraji krajského města České Budějovice. Sousedními obcemi jsou od severu Hosín, Červený Újezdec, Libnič, Úsilné a Hrdějovice.

- **Historie**

Obec Borek patří mezi nejmladší obce na Českobudějovicku. Vznik osady je datován až roku 1805, první písemná zmínka je až z roku 1841. Vznik sídla však spadá do doby mnohem starší, a to do doby pravěku, jak dokládají četné archeologické nálezy z výstavby dálnice D3 (bylo nalezeno sídliště z doby bronzové). Moderní historie obce se váže k přeložce trasy císařské silnice z let 1753 až 1755. Tato cesta byla namísto dosavadního západnějšího směřování přes Kněžské Dvory a Hrdějovice přeložena přímo přes les Borek, patřící k hlubockému panství Schwarzenbergů. Na vrchnostenské pastvině při silnici byla roku 1805 postavena první chalupa, v letech 1812 až 1816 přibýly další tři a panská zájezdní hospoda, čímž byl položen základ budoucí obci. Obec však nebyla příliš prosperující, z čehož pramení její původní označení z počátku 19. století Bída nebo Na Bídě. Kvůli hanlivosti názvu obce došlo v 19. století k jejímu přejmenování a od počátku 20. století je již úředně nazývána pouze Borek. Samostatná obec s větším rozvojem se začala na místě objevovat až v souvislosti se vznikem hornické části osady zaměřené na těžbu železné rudy a kaolínu, nejprve pro rukodělnou výrobu a následně pro firmu Josefa Hardtmutha. Těžba kaolínu byla ukončena až v roce 1986. V roce 1954 byla poprvé 16. května obec zaregistrována úředně jako samostatná s vlastním správním obvodem.

- **Přírodní poměry**

Obec Borek se nachází v průměrné nadmořské výšce 413 m n. m. Nejvyšším bodem v území je masiv Jalovcového vrchu na severovýchodním okraji obce (454 m n. m.). Území spadá do mírně teplé oblasti MT9 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplotou zimou. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 8,4 °C (dle stanice ČHMÚ České Budějovice) a průměrné srážky dosahují dle měření srážkoměrné stanice v Hluboké nad Vltavou 600 mm. Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy, podsoustavy Jihočeské pánve, celku Třeboňská pánev, podcelku Lišovský práh a okrsku Hlubocká pahorkatina (Demek, 1965). Geologické podloží tvoří z části granitové těleso, na většině území se ale nachází sedimentární horniny v podobě

sprašů, sprašových hlín, a zpevněných sedimentů, které umožnily v minulosti jejich těžbu. Z pedologického hlediska je území velmi pestré s celou sérií různých půd, převážně se jedná o luvizemě, půdy arenického subtypu, oglejené kambizemě, pseudogleje a na mnoha místech i gleje. Území spadá hydrologicky do povodí 4. řádu vodního toku Kyselá Voda (č. h. p. 1-06-03-0510-0-00, 1-06-03-0530-0-00 a 1-06-03-0550-0-00). Nenachází se zde ale žádné významné vodní toky ani nádrže.

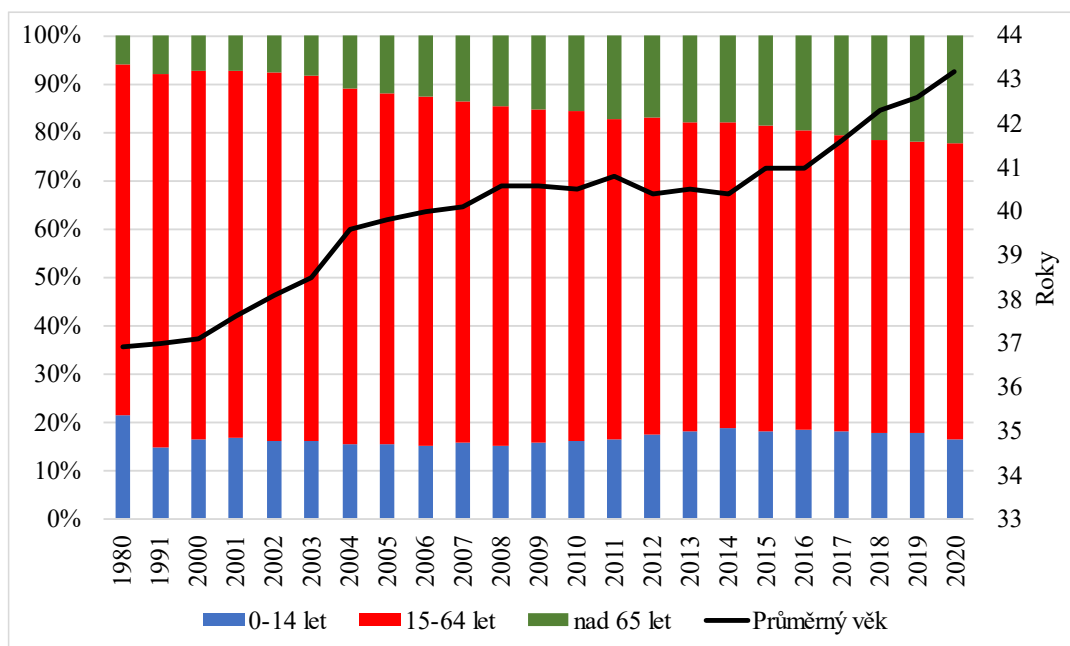
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Borek se v současné době pohybuje okolo 1 500 obyvatel. V posledních deseti letech se počet obyvatel výrazně navyšuje, zejména díky blízkosti krajského města. Jak je patrné z tab. 4.19, počet obyvatel má neustále rostoucí tendenci. Přibližně od 80. let 20. století, kdy se z původně hornické osady stala více sídelní plocha a těžba kaolínu se postupně utlumovala je růst obyvatel výraznější než v předcházejícím období. Od roku 1980 došlo do dnešní doby prakticky ke zdvojnásobení populace obce, což je do značné míry zapříčiněno blízkostí a dobrou dostupností krajského města.

Tabulka 4.19: Vývoj počtu obyvatel v obci Borek (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	68	191	165	290	247	325	337	852	991	1133	1387	1552

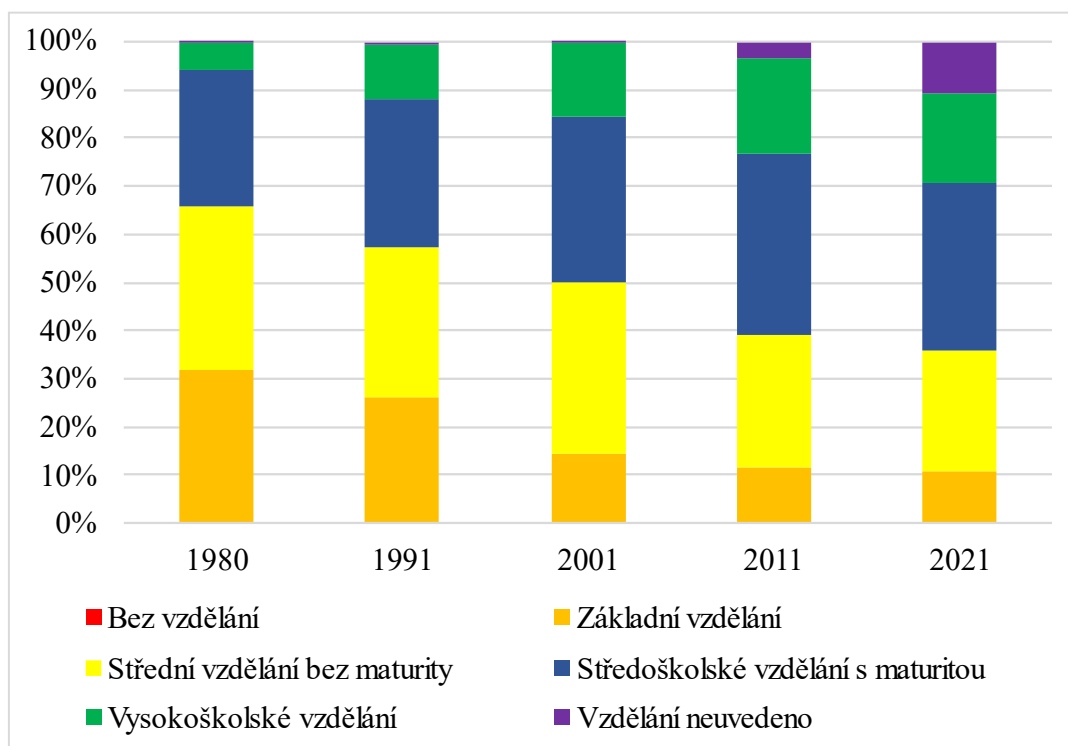
Obec je poměrně hustě zalidněna, kdy hustota obydlí činí 776,24 obyvatel/km². V populaci, která se v posledních více jak 40 letech hlásí většinou k české národnosti je vyrovnaný poměr mezi muži a ženami (48,8 % mužů a 51,2 % žen). Obyvatelé obce většinou bez vyznání (33,8 %), od roku 1991 počet věřících neustále klesá od 43,5 % (z toho většina obyvatel hlásících se k římskokatolické církvi, 2,5 % obyvatel husitského vyznání) v roce 1991 po současných 16,9 % věřících s podobným rozložením mezi jednotlivými církvemi.

Obrázek 4.47: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Borek (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.47 největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku, nicméně jejich podíl se dlouhodobě zmenšuje ve prospěch obyvatelů starších 65 let. Počet mladších 15 let zůstává víceméně neměnný. Průměrný věk za sledovanou periodu dosahoval 39,8 let. Z pohledu věkové struktury se průměrný věk obyvatel od 80. let 20. století neustále zvyšuje a při posledním sčítání lidu v roce 2021 dosáhl průměrný věk obyvatel 43,2 roků, což není v předměstských oblastech velkých aglomerací příliš obvyklé.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.48: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Borek (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.48 je patrné, že od roku 1980 prakticky neustále klesá podíl obyvatel s nižším stupněm vzdělání. Na rozdíl od podobných lokalit se zde ale příliš nenavýšuje počet vysokoškolsky vzdělaných lidí, nebo se tito o svém vzdělání při sčítání nevyjadřují. Nejvyšší zastoupení v populaci na základě známých dat mají obyvatelé s úplným středoškolským vzděláním zakončeným maturitní zkouškou.

- **Struktura osídlení**

Obec Borek je typickou ulicovou urbanistickou strukturou, která se rozvíjí podél průběžné osy dnešní Pražské ulice. Jádrem tohoto osídlení bylo původně tvořeno již zmiňovanou zemskou cestou, kolem které došlo k rozvoji původní osady. Díky tomuto ne zcela typickému rozvoji sídla postrádá do dnešní doby jasně definované urbanistické centrum a jedná se spíše o zástavbu rodinných domů v návaznosti na centrální uliční prostor. Konceptně nahrazuje chybějící centrální prostor malý parčík, který je plánován revitalizovat a ponechat jako centrum obce. Samotné osídlení je potom rozděleno do celkem 20 páteřních ulic, od kterých se dále odvíjí podrobnější struktura. Zástavba v obci Borek je typicky příměstského nízkopodlažního charakteru. Přímě v centrální části Borku je doplněna i několika bytovými domy. Nová zástavba musí respektovat měřítko, hmoty a hustoty zástavby původní urbanistické struktury.

Obytný soubor doplňuje několik specifických areálů – střelnice, fotovoltaická elektrárna a vodojem, které by do budoucna měly být odstíněny plochami zeleně. Při realizaci bytové výstavby je nutné klást důraz na rekonstrukci a modernizaci domovního fondu, na využívání vnitřních rezerv zastavěných částí sídel, podporovat možnost zřizování prostorů pro občanskou vybavenost (služby), která nenaruší okolní bydlení. Zvyšující se poptávka po bydlení a zvyšující se počet obyvatel se potom odráží i ve zvyšujícím se počtu domů od 80. let 20. století, kdy se, jak ukazuje tabulka 4.20 počet domů do dnešní doby prakticky více jak zdvojnásobil.

Tabulka 4.20: Vývoj počtu domů v obci Borek (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	8	13	14	51	70	73	87	176	220	276	362	416

Poloha Borku v těsné blízkosti krajského je především po zprovoznění dálnice D3 a tím i odlehčení dopravní situace ve městě velmi výhodná pro zástavbu rodinnými domky. Obytná funkce je proto v rozvojových záměrech obce zcela dominantní. Rozvoj obce je podmíněn ale dalšími investicemi zejména do technické infrastruktury.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Borek je z pohledu technické infrastruktury plně vybavena a připravena na rozvoj dalších zastavitelných ploch. Obec má přímé napojení na veřejné zásobování pitnou vodou, napojení na kanalizaci včetně čistírny odpadních vod. Obec disponuje rovněž dostatečnou kapacitou rozvodů elektrické energie a rozvody plynu. Zásobování teplem je ve všech případech řešeno individuálně, a to plynem, tuhými palivy, elektrickou případně obnovitelnými zdroji. S rozvojem nové zástavby se počítá i s dostavbou dalších větví vodovodního řadu, splaškové i dešťové kanalizace a nových trafostanic.

- *Dopravní infrastruktura*

Obcí Borek prochází přímo silnice první třídy I/3 (Pražská ulice) kopírující prakticky původní trasu zemské stezky a tvořící páteřní osu celého osídlení. Tato silnice byla dlouhodobě zdrojem zhoršené kvality života v obci, a to díky vysokému zatížení tranzitní dopravou, kdy ještě při sčítání dopravního zatížení v roce 2020 byl

zaznamenán denní průjezd bez mála 6 000 vozidel z čehož 908 vozidel bylo kategorizováno jako těžká motorová vozidla. Po zprovoznění úseku dálnice D3 Ševětín – Úsilné – Hůry v roce 2017 se veškerý tranzit převedl na tuto komunikaci a dopravní zatížení komunikace se tak omezilo pouze na nezbytně nutný tranzit do okolních obcí. Kromě této silnice první třídy obcí prochází ještě komunikace třetí třídy III/1461. Výhodou pro dopravu v obci je také dobré napojení na dálkovou trasu právě dálnice D3 spojující České Budějovice s Prahou (v budoucnu i s Rakouskem), kdy nejbližší dopravní napojení je vzdáleno pouze 2,5 km.

Z hlediska dostupnosti úřadů v pověřené obci s rozšířenou působností případně okresním městě je obec vzdálená 6,4 km od centra Českých Budějovic, které plní obě role najednou. Z hlediska individuální dopravy osobním automobilem se jedná o průměrný dojezdový čas cca 11 minut, který většinou není nikterak prodlužován hustotou dopravy v přímém směru do centra. Obec je napojena i na systém veřejné dopravy, kterou v tomto případě zajišťují jak přímé dálkové autobusové spoje, tak městská hromadná doprava města České Budějovice. Dobrá dopravní dostupnost je tak zajištěna jak ve všední dny, tak o víkendech v rozmezí 4–23 hodin. Velkou výhodou je potom vedení trasy autobusové dopravy po celé délce obydleného úseku, takže i dostupnost zastávek je velmi dobrá. Doba dojezdu do centra města se potom pohybuje okolo 18 minut.

○ *Občanská vybavenost*

Z pohledu občanské vybavenosti obec těží z blízkosti krajského města. Přesto ale má obec vlastní občanské vybavení na poměrně vysoké úrovni, což je dáno prakticky čtyřiceti lety zvýšeného zájmu o bydlení v této lokalitě. Ze základního vybavení obec disponuje mateřskou školou a prvním stupněm základní školy. V obci se nachází i malý domov pro seniory a ordinace lékaře pro dospělé i pro děti a dorost. Z hlediska trávení volného času má obec k dispozici kulturní zařízení (sál) a dále větší množství sportovišť pro různé venkovní i vnitřní sporty. V obci se nachází také dětské hřiště a velkým benefitem v posledních několika letech je nové koupaliště v podobě přírodního biotopu. některé prvky občanského vybavení obec má, a to konkrétně mateřskou školu a dětské hřiště. V obci se rovněž nachází obchod s potravinami a pohostinství. V celé obci je celkem devět míst s nádobami na sběru recyklovatelného tříděného odpadu, nejbližší sběrný dvůr je potom na okraji města České Budějovice ve vzdálenosti cca 4 km.

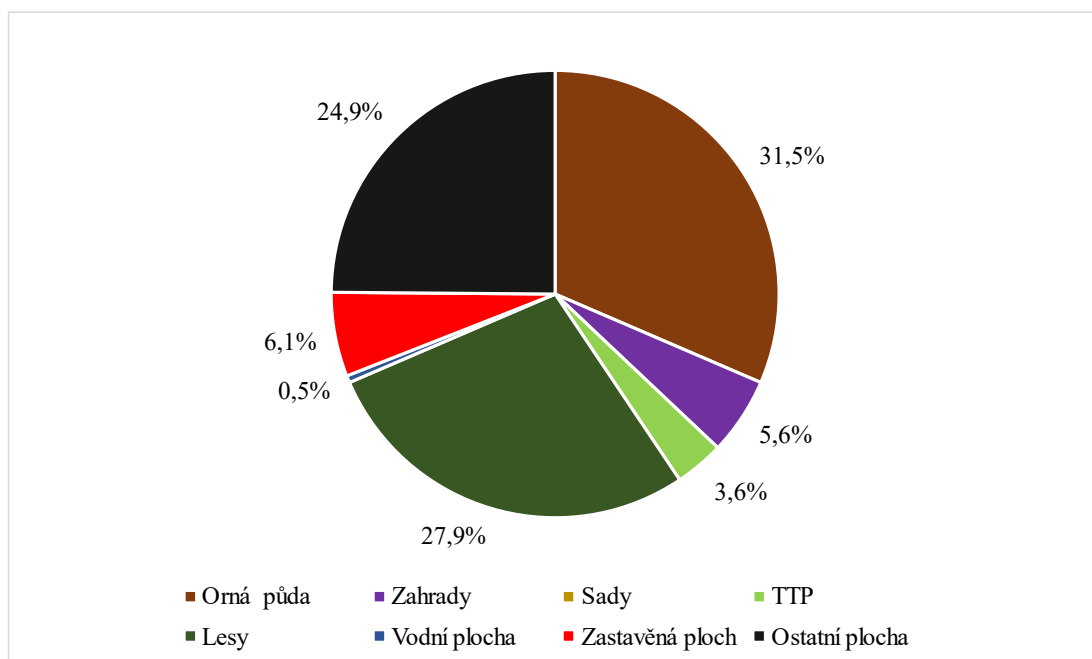
- **Ekonomické podmínky**

Obec nenabízí příliš velké kapacity pro ekonomické aktivity obyvatelstva a většina místních je tak nucena za prací dojíždět do přilehlých větších míst. Přesto ale je na území obce Adamov registrováno 425 ekonomických subjektů, z toho 56 obchodních společností (z toho 2 akciové společnosti) a 3 subjekty podnikající v zemědělství. Zbývající počet připadá na soukromé podnikající fyzické osoby s velmi širokým spektrem oborů podnikání, převážně služeb ale i lehké výroby a zpracování materiálů. I z tohoto důvodu je v obci dlouhodobě velmi nízká míra nezaměstnanosti, která v dlouhodobém průměru dosahuje pouze 1,7. V obci se nachází ještě prostory pro rozšíření komerčního využití o další drobnou výrobu, což v souvislosti s dobrým dopravním napojením na dálniční síť dává prostor pro rozvoj obce i jiným než čistě sídelním směrem.

- **Ochrana území**

- ***Ochrana přírodních hodnot***

Jak je patrné z grafu na obr 4.49 je území obce je z pohledu land use rovnoměrně rozděleno na využití jako orná půda (62 ha), lesy (55 ha) a ostatní plochy (49 ha). Celá plocha zemědělského půdního fondu chráněného podle zákona č. 334/1992 Sb. potom tvoří 41,0 % celkové rozlohy obce Borek. Lesní plochy se nacházejí na 27,9 % plochy a jedná se, jak napovídá název obce většinou o jehličnaté lesní komplexy s převahou borovice lesní (*Pinus sylvestris*). Koeficient ekologické stability dosahuje v území hodnoty pouze 0,5936, a to díky vysokému procentu ostatních a zastavěných ploch, které dohromady dosahují 61 ha. Ostatní plochy jsou zejména plochy komunikací, ale také manipulačních a odstavných ploch a částečně také ploch v minulosti náležejících k těžebním lokalitám.

Obrázek 4.49: Rozdělení kategorií využití území v obci Borek (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci vyskytuje pouze jeden prvek, který je pod ochranou zákona č. 114/1992 Sb., a to konkrétně Přírodní památka Orty. Tato přírodní památka je pozůstatkem kaolinového dolu mezi katastrálním územím Borek u Českých Budějovic, Hosín, Hrdějovice u Českých Budějovic. Předmětem ochrany jsou především chodby v délce téměř 6 km s doklady křídového senonského jezera. Krom toho je cílem ochrany také zachování významného zimoviště netopýrů v důlních chodbách v kaolinických pískovcích až slepencích svrchnokřídového stáří po těžbě z konce 19. století. Do budoucna se uvažuje o otevření této lokality pro turistické účely.

○ *Ochrana hmotného a nehmotného dědictví*

V obci se nachází pouze jeden objekt pod ochranou Národního památkového ústavu. Jedná se o vysokou dřevěnou zvoničku na dvou hranolových sloupech s jehlancovou střechou pokrytou šindelem. Mezi další zajímavosti mimo centrální ochranu patří původní Schwarzenberský zájezdní hostinec č. p. 1 z let 1815–1816, který je zachovalou klasicistní stavbou tvořící původní základ osídlení Borku (obr. 4.50). Mezi zajímavé technické památky patří torzo tělesa úzkorozchodné lesní drážky z počátku 20. století mezi lokalitou Na Kyselé Vodě a polesím v nedaleké Libníči.

Obrázek 4.50: Klasicistní Schwarzenberský zájezdní hostinec v obci Borek (zdroj: vlastní)

- **Rizika**

Lokalita obce Borek nemá prakticky žádná významná rizika, která by vyplývala z její polohy, přírodní danosti nebo přírodních jevů. Jak je patrné z vývoje počtu obyvatel i počtu nově postavených domů je lokalita atraktivní pro obyvatele a dá se předpokládat, že se i do budoucna bude rozvíjet. Jedinou negativní charakteristikou je trend stárnutí populace, nicméně se dá předpokládat, že tento rizikový faktor se do budoucna změní příchodem nových mladých obyvatel a zvýšeným počtem dětí. Obec díky základní občanské vybavenosti poskytuje pro tyto nově příchozí obyvatele dokonalé zázemí. Riziko spojené s nižším přílivem mladých rodin bylo spojené do značné míry s vysokou intenzitou provozu a tranzitní dopravy v obci. Tento rizikový faktor již byl eliminován a není tak prakticky žádná překážka pro další rozvoj místa.

4.1.11 Borová Lada

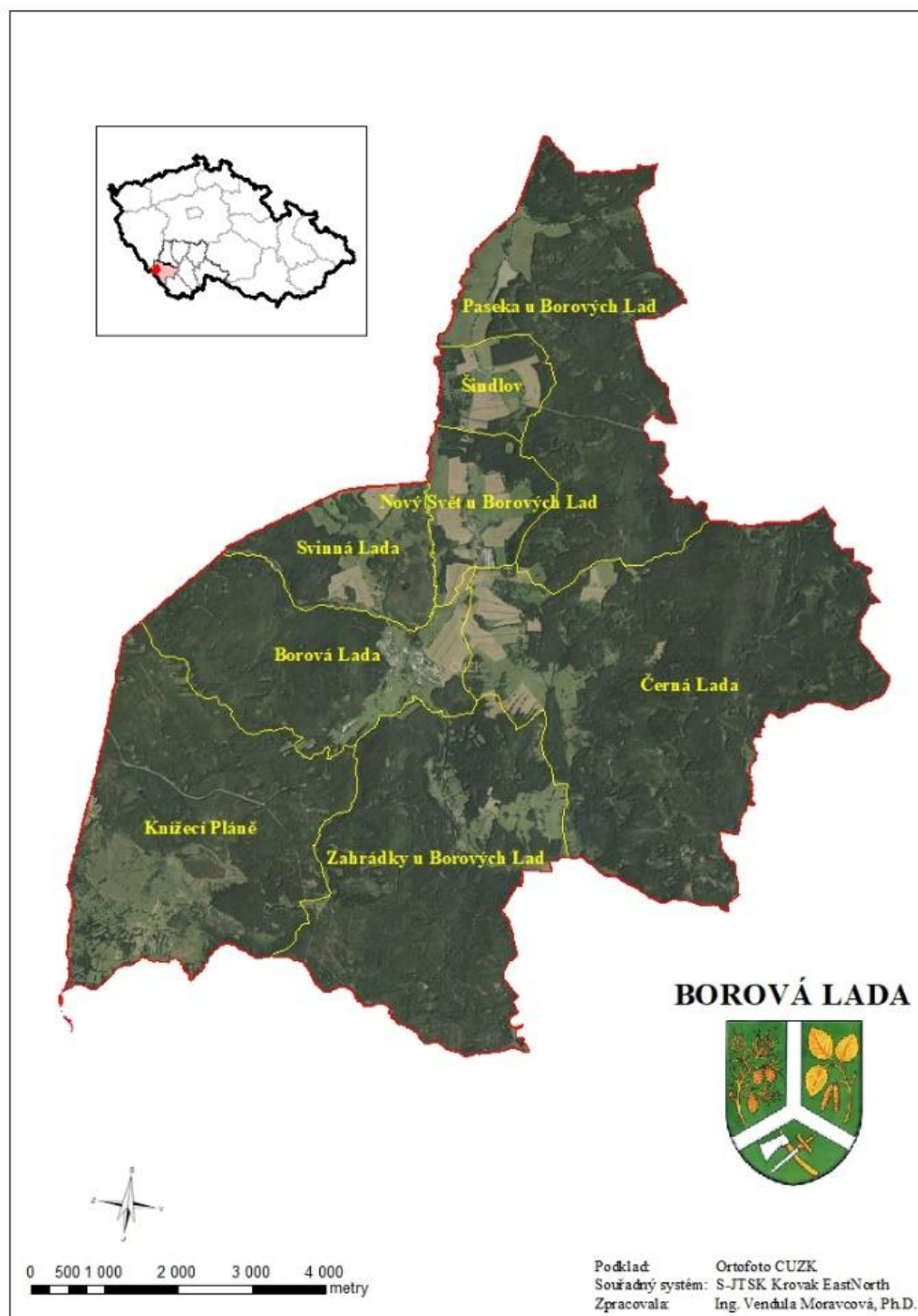
Okres:	Prachatice
Obec s rozšířenou působností:	Vimperk
Katastrální území:	707899 Borová Lada 707953 Černá Lada 707961 Knížecí Pláně 707911 Nový Svět u Borových Lad 707929 Paseka u Borových Lad 707937 Svinná Lada 707945 Šindlov 707970 Zahrádky u Borových Lad
Základní sídelní jednotky:	Borová Lada Černá Lada Knížecí Pláně Nový Svět Paseka Svinná Lada Šindlov Zahrádky
Části obce:	Borová Lada Černá Lada Knížecí Pláně Nový Svět Paseka Svinná Lada Šindlov

Zahrádky

Rozloha: 68,93 km²

Zastavěné území obce dle ÚP: 42,5 ha (0,62 %)

Počet obyvatel (k 1. 1. 2023): 265

Obrázek 4.51: Správní obvod obce Borová Lada (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Borová Lada (obr. 4.51) se nachází přibližně 10 km jihozápadně od Vimperka a 25 km západně od okresního města Prachatice. Sousedními obcemi jsou od severu Zdíkov, Vimperk, Horní Vltavice, Strážný, Kvilda a Nové Hutě. Z jižní strany obec sousedí s Německem (Svobodný stát Bavorsko).

- **Historie**

Rozhodujícím datem vzniku obce Borová Lada i obcí okolních je rok 1750, kdy dochází z podnětu majitele vimperského panství Josefa Adama ze Schwarzenbergu ke vzniku tak zvaných „dominikálních“ obcí v „čistém“ lese. První písemná zmínka o obci se objevuje až o 40 let později v roce 1790. První usedlíci, většinou dřevorubci, pocházeli ze sousedních obcí panství vimperského a ze zrušených sklářských hutí. Tak v roce 1780 byly v Borových Ladech již tři rodiny tak zvaných dominikálních kolonistů. Za pouhých 75 roků, kdy se píše rok 1855, je zde postaveno 26 převážně dřevěných chalup s 230 obyvateli. Za dalších 75 roků, má tato obec již 384 obyvatel, převážně německé národnosti. V téže době, to jest v roce 1930 je již zde zaregistrováno 29 živností. Strategické umístění obce na soutoku tří horských říček dalo podnět k rozvoji určité průmyslové výroby. Byly to pily, mlýn a malý hamr. Za zmínku stojí i určité splavnění Malé Vltavy vytvořením prahů v řečišti, kdy bylo splavováno krátké dřevo z lesů od Knížecích Plání do Borových Lad. I když v obci byl poštovní úřad a telefon, správní a farní obcí byl Nový Svět – Neugebau, kam Borová Lada patřila. V letech 1938 až 1945 byla Borová Lada v důsledku uzavření Mnichovské dohody přičleněna k nacistickému Německu. Od roku 1945 řada osad zanikla nebo z nich zůstalo jen několik rekreačních chalup. Obyvatelé se do Borových Lad přistěhovali většinou z vnitrozemí.

- **Přírodní poměry**

Obec Borová Lada se nachází v průměrné nadmořské výšce 895 m n. m. v údolní poloze v jinak členitém reliéfu Šumavy. Nejvyšším bodem v území je vrchol Vysoký Stolec (1 251 m n. m.) v západní části obce. Území spadá do chladné oblasti CH4 a CH6 dle Quitt (1971), charakterizované dlouhým a chladným jarem, velmi krátkým, chladným a vlhkým létem, dlouhým a mírně chladným podzimem a velmi dlouhou, velmi chladnou a vlhkou zimou s dlouhým trváním sněhové pokrývky. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 5,0 °C a průměrné srážky dosahují 934 mm (oboje měřeno na stanici ČHMÚ Borová Lada). Z geomorfologického pohledu spadá území

do Šumavské soustavy, podsoustavy Šumavská hornatina, celku Šumava, podcelku Šumavské pláně a okrsků Knížecí pláně a Kvildské pláně (Demek, 1965). Z geologického hlediska je území velmi pestré, tvořené hlubinnými metamorfity, zejména rulou, pararulou a migmatitem s žilnými vložkami granitového porfyru, syenitu, dioritu, tonalitu, kvarcitu a aplitu. Významnou část údolních poloh pokrývají slatiny a rašeliny. V okolí vodotečí jsou potom vrstvy čtvrtohorních sedimentárních pokryvů především v podobě fluviálních sedimentů. Z pedologického hlediska je území velmi jednotvárné. Prakticky celé území pokrývají pseudogleje modálního typu až glejové a zrašelinělé půdy, v svahových podmínkách se jedná o kryptopodzoly. Okolo vodních toků vznikla mocná souvrství fluvizemí. Vzhledem ke své rozsáhlosti spadá obec Borová Lada do povodí 4. řádu šesti vodotečí, které významně ovlivňovaly od počátku osady její fungování. Jedná se konkrétně o Medvědí potok (č. h. p. 1-08-02-0020-0-00), Vydří potok (č. h. p. 1-06-01-0080-0-00), Volyňku (č. h. p. 1-08-02-0010-0-00), Teplou Vltavu (č. h. p. 1-06-01-0070-0-00), Vltavský potok (č. h. p. 1-06-01-0120-0-00) a Polecký potok (č. h. p. 1-06-01-0160-0-00). V obci se nenachází žádné významné vodní nádrže, jedinou vodní nádrží přirozeného charakteru je pouze jezírko v Chalupské slati. Zajímavostí je malá umělá vodní nádrž užívaná pro průmyslové účely nazvaná Nádrž u Tokaniště. Z hydrologického hlediska jsou významné i slatiny, kterých je v území obce Borová Lada velké množství, z nichž nejvýznamnější je Chalupská slat' na okraji obce Borová Lada, Tokaniště a Buková slat' na Knížecích pláních, Novosvětská slat' u Nového Slatě nebo Pravětínská Lada u místní části Černá Lada.

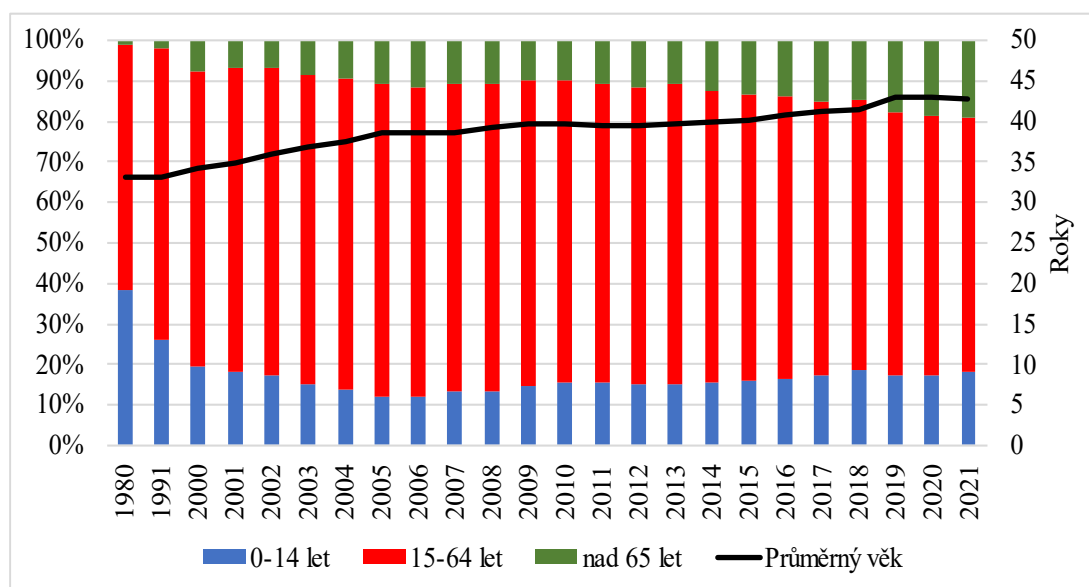
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Borová Lada se v současné době pohybuje okolo 250 obyvatel. Počet obyvatel, jak je patrné z tabulky 4.21 se skokově dramaticky snížil po roce 1945 v souvislosti s odsunem většinově německého obyvatelstva po druhé světové válce. Od té doby se počty obyvatel udržují na přibližně konstantní úrovni odpovídající běžným změnám v rámci přirozené migrace, natality a mortality.

Tabulka 4.21: Vývoj počtu obyvatel v obci Borová Lada (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	2066	2202	2138	2049	317	277	264	243	278	284	269	265

Hustota zalidnění v obci je vzhledem k velikosti obce a počtu obyvatel velmi nízká (prakticky nejnižší ze sledovaných obcí), a to pouze 4,15 obyvatel/km². Populace se hlásí většinou k české národnosti, nicméně dlouhodobě se v obci vyskytuje slovenská menšina dnes zastoupena 3,8 % obyvatel (mezi lety 1980 a 1990 se jednalo o 12 % podíl obyvatel) a dlouhodobě zde je evidováno i německé obyvatelstvo (v letech 1980 a 1991 pouze 1,1 %, dnes 2,3 %). V populaci je vyrovnaný podíl žen (48,9 %) a mužů (51,1 %). Zajímavostí je trvale neměnný vztah obyvatel k náboženskému vyznání. Prakticky od doby novodobého sledování, tj. od 80. let 20. století se k nějaké víře hlásí průměrně 24 % obyvatel bezvýhradně římskokatolického vyznání (v počátku sledování s menšinovým zastoupením husitské církve).

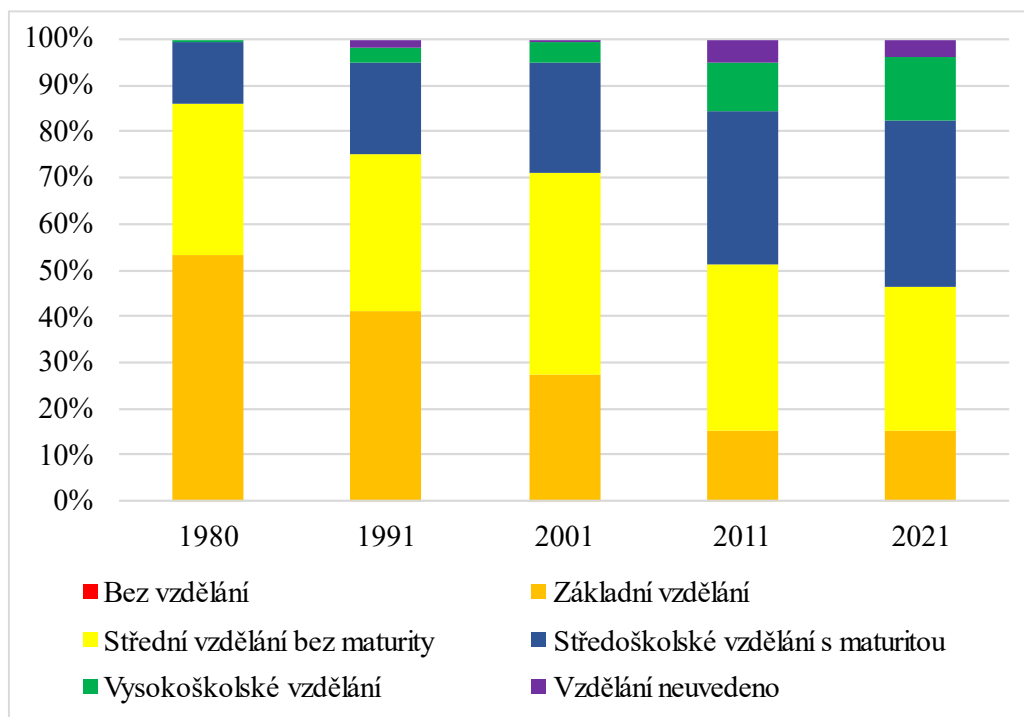

Obrázek 4.52: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Borová Lada (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.52 výrazně největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku, nicméně jejich podíl v populaci se trvale snižuje. Na rozdíl od podobných obcí se ale snižování kompenzuje nejen tradičně kategorií seniorů nad 65 let ale také v tomto případě mladšího obyvatelstva ve věku pod 15. let. Díky tomu se v obci udržuje neustále vyrovnaný průměrný věk obyvatel na 38,7 letech (poslední údaj je mírně vyšší, a to 42,8 let) Mírné zvýšení průměrného věku je dáno atypickým podílem staršího obyvatelstva na počátku sledování, kdy v 80. a 90. letech 20. století prakticky úplně chybí kategorie obyvatel starších 65 let. Tato zvláštnost je dána v podstatě typickým vývojem příhraničních oblastí zasažených odsunem

obyvatel po druhé světové válce, kdy obyvatelé staršího věku se prakticky v obci téměř vyskytovat ani nemohli.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.53: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Borová Lada (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.53 je patrné, že od roku 1980 velmi výrazně klesá podíl obyvatel s nejnižším stupněm vzdělání. Snižující se podíl málo kvalifikovaných obyvatel je kompenzován nárůstem obyvatel s maturitní zkouškou případně vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, kteří se v době před rokem 2000 v obci téměř nevyskytovali (v roce 1980 byla tato kategorie nulová).

- **Struktura osídlení**

Borová Lada je hlediska urbanistické struktury hromadnou silniční rozvolněnou zástavbou se samostatně stojícími historickými stavbami směrem k „rotě“. Centrální část představuje plošnou zástavbu s dominantními bytovými domy přecházející v jihovýchodní části do „kobercové“ novodobé zástavby. Plužiny zůstaly zachovány pouze v lokalitě Černých Lad. Původní zástavba z hlediska architektonického se řadila k tzv. šumavskému roubenému domu, která však ustoupila zástavbě 80.let min. století, a dochovala se pouze v rozptýlené zástavbě v části lokality pod „rotou“.

Z architektonického hlediska byla podstatná část původní zástavby zničena a dochované stavby byly narušeny nevhodnými stavebními úpravami, tedy má nízkou urbanistickou hodnotu. V lokalitě Svinná Lada se z hlediska urbanistické struktury jedná o silniční jednořadovou vísku lánovou se samotami směrem k Novým Hutím. Z hlediska architektonického se jedná o výjimečně zachovalou část s citlivě prováděnou údržbou dochovaných staveb, kde je žádoucí fixovat rozsah existující zástavby a případný rozvoj je přípustný pouze jako obnova historického stavebního fondu s nejpřísnějšími urbanistickými zásadami. V lokalitě Nový Svět se z hlediska urbanistické struktury jedná o typ vsi silniční (lánová krátká), který zůstal zachován i přes zánik původních staveb a novou dostavbu, se samotami. Nová výstavba se snaží respektovat v objemu i architektonickém řešení původní zástavbu. Siluetu zástavby lokality zcela narušuje rozsáhlý zemědělský areál. Místní část má ale jinak průměrnou urbanistickou hodnotu, kde je žádoucí fixovat rozsah existující zástavby a případný rozvoj je přípustný pouze jako obnova historického stavebního fondu s nejpřísnějšími urbanistickými zásadami. Lokalita Knížecí Pláně byla historicky typem lánové vsi přecházející v rozptýlenou zástavbu, v současné době se nachází v lokalitě pouze jedna stavba na místě bývalé hájovny a obnovený areál hřbitova, má průměrnou urbanistickou hodnotu, kdy došlo k narušení původní zástavby, kde je žádoucí fixovat rozsah existující zástavby a případný rozvoj je přípustný pouze jako obnova historického stavebního fondu s nejpřísnějšími urbanistickými zásadami. Z hlediska urbanistického typu se jedná o hromadný rozvolněný typ. Lokality Černá Lada a Šindlov mají průměrnou urbanistickou hodnotu, kdy došlo k narušení původní zástavby, kde je žádoucí fixovat rozsah existující zástavby a případný rozvoj je přípustný pouze jako obnova historického stavebního fondu s nejpřísnějšími urbanistickými zásadami. Z hlediska urbanistického typu se jedná o hromadný rozvolněný typ zástavby. Při realizaci výstavby bytů je nutné klást důraz na rekonstrukci a modernizaci domovního fondu, na využívání vnitřních rezerv zastavěných částí a v rámci výstavby soukromých obytných objektů je třeba podporovat možnost zřizování prostorů pro občanské vybavení, které nenaruší okolní bydlení. Výšková hladina zástavby je nastavena na maximálně 1 nadzemní podlaží a podkroví. Pro stavby v plochách výroby a skladování se rovněž připouští výšková hladina maximálně 1 nadzemní podlaží + podkroví, avšak maximálně 12 m.

Tabulka 4.22: Vývoj počtu domů v obci Borová Lada (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	202	250	274	328	353	66	51	39	55	101	122	165

Jak ukazuje tabulka 4.22, je patrné, že v obci Borová Lada probíhá v posledních 20 letech intenzivní stavební činnost, což ostře kontrastuje s počtem obyvatel, který je prakticky od doby druhé světové války neměnný. Oproti tomu počet obytných domů se přibližuje charakteristikám an počátku minulého století, kdy byla obec v plné funkčnosti. Důvodem je výstavba mnoha rekreačních objektů zpravidla pro obyvatele velkých měst ale i zahraničních zájemců o zajímavou lokalitu s velmi kvalitním přírodním zázemím a vysokým rekreačním potenciálem.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Borová Lada disponuje prakticky veškerou technickou infrastrukturou, s místními odlišnostmi v jednotlivých dílčích osadách. Obecně ale lokalita poskytuje napojení na veřejný vodovod i oddílnou splaškovou a dešťovou kanalizaci s napojením na obecní čistírnu odpadních vod. Kapacita této čistírny je plánovaná k rozšíření pro výstavbu nových objektů a také pro napojení zatím neodkanalizovaných částí obce. Obec disponuje rovněž napojením na elektrárenskou soustavu s dostatečnou kapacitou trafostanic i pro budoucí rozvoj obce. V obci není k dispozici pouze plynofikace, vytápění objektů je tak většinou řešeno lokálními topeništi na fosilní paliva, elektřinou, zkapalněným plynem, případně v posledních letech využívají alternativní zdroje jako např. tepelná čerpadla.

- *Dopravní infrastruktura*

Obec Borová Lada leží poněkud stranou velkých silničních tahů. Přes to ale středem obce prochází komunikace druhé třídy, konkrétně silnice II/167. Tato cesta není příliš frekventovaná a slouží především místním obyvatelům a rekreantům což dokládá sčítání dopravy z roku 2020, které udává denní průjezdnost na úrovni 528 automobilů, z čehož 62 je klasifikováno jako těžká nákladní vozidla (jedná se především o vozidla obsluhující dřevozpracující průmysl, zemědělské provozy a zásobování). Turistický potenciál obce je možné také doložit daty ze stejného sčítání, která během stejné doby udávají průjezd téměř 200 cyklistů. Jednotlivé místní části jsou potom propojeny

dalšími silnicemi třetí třídy, a to konkrétně III/1672 a III/1673. Komunikace jsou v relativně dobrém stavu a nevyžadují větší investiční zásahy. Napojení lokality na vyšší kategorie komunikací je ve vzdálenosti 10 km, a to konkrétně na komunikaci první třídy I/4 spojující Vimperk s hraničním přechodem Strážný – Philippsreut (Německo).

Spojení do obce s rozšířenou působností, kterou je pro Borové Lada Vimperk, je zajištěno veřejnou hromadnou dopravou v podobě přímé autobusové linky. Dojezdový čas do obce je 30 minut a spojení je zajištěno mezi 4 a 16 hodinou celkem šestkrát denně v případě všedních dnů a jedenkrát denně o víkendech. V případě použití individuální dopravy je dojezdová vzdálenost 17 minut (v případě zimních měsíců je nutné počítat s delším dojezdovým časem vzhledem k omezeným možnostem údržby komunikací na území Národního parku). Pokud se týká dopravy do okresního města Prachatic je spojení poněkud komplikovanější, a to z důvodu spojení pouze dálkovým autobusovým spojením s nutností přestupu. Dojezdová vzdálenost je výrazně delší, a to průměrně 78 minut. Spojení je zajištěno mezi 4 a 16 hodinou možné celkem pětkrát denně ve všední dny a jedenkrát denně o víkendech a svátcích. Dojezdový čas se výrazně zkrátí použitím individuální dopravy a to na 47 minut. Důležitým faktem je, že výrazně lepší dojezdový čas je do nejbližšího německého většího města Freyung, který je od Borových Lad vzdálený pouze 42 km s průměrným dojezdovým časem 38 minut, což umožňuje místním obyvatelům širokou škálu zaměstnání s lepším platovým ohodnocením.

○ **Občanská vybavenost**

Z pohledu občanské vybavenosti poskytuje obec pouze velmi omezené možnosti vyplývající z její velikosti a také v závislosti na odlehlosti obce. V obci se tak nachází pouze mateřská škola, dětské hřiště, sportoviště, hasičská zbrojnice, pošta, ordinace lékaře (není trvalého charakteru), pohostinství a informační středisko. Celkem na 8 místech v obci jsou rovněž umístěny nádoby na sběr recyklovatelného tříděného odpadu.

• **Ekonomické podmínky**

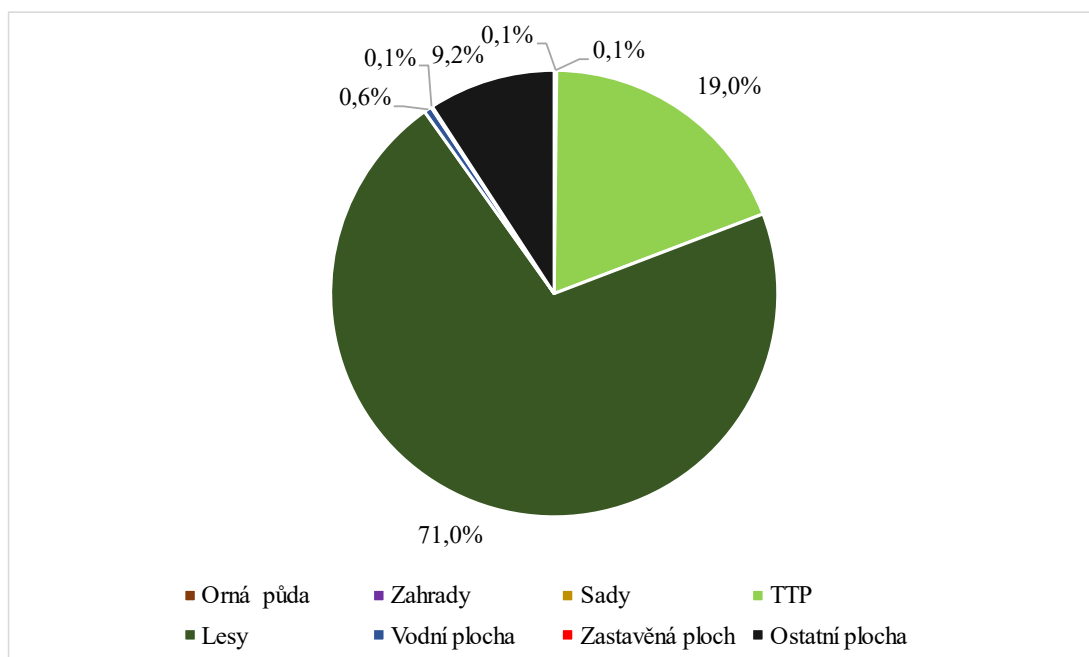
I přes malou velikost obce je v obci poměrně velký potenciál samostatného podnikání. Podle posledních údajů je v obci registrováno 89 podnikatelských subjektů, z čehož 6 subjektů je vedených jako obchodní společnost. V obci dále fungují

4 zemědělské subjekty. Zbývající fyzické podnikatelské subjekty se zabývají širokou škálou činností, převážně se jedná o služby spojené s rekreačním potenciálem lokality jako jsou obchodní služby, pohostinství, ubytovací služby, ale i služby v oblasti nemovitostí, stavitelství, opravárenská činnost nebo např. rozvoz zkapalněného plynu. Pochopitelným důsledkem polohy obce je poněkud vyšší míra nezaměstnanosti, která je dlouhodobě v průměru ve výši 4,4 % (poslední údaj uvádí 6,5 %). Důvodem je mimo jiné i marginalizované postavení celého regionu Vimperska, kde není příliš možností ekonomických aktivit. Tento nedostatek je ale kompenzován právě blízkostí zahraničních kapacit, které místní obyvatelé často využívají.

- **Ochrana území**

- *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr. 4.54 je jediným významným využitím z hlediska zemědělství trvalý travní porost (1 379 ha) především v podobě pastvin pro chov skotu bez tržní produkce mléka. Tyto se však na ploše trvalých travních porostů podílí pouze minimální měrou, většina travních porostů jsou přirozené a polopřirozené podmáčené louky. Celkově zemědělský půdní fond, do kterého i tak trvalé travní porosty spadají zaujímá 19,0 % správního území obce. Významný a zároveň nejvyšší podíl v území zaujímají lesní plochy, které tvoří téměř tři čtvrtiny správního obvodu obce (5 145 ha). Jedná se místy o smíšené lesy ale převážně smrkové monokulturní chráněné porosty, překvapivě nyní již v uspokojivém zdravotním stavu po dřívější kůrovcové kalamitě. Relativně vysoké procento v porovnání s jinými územími ostatní plochy (66 ha), jedná se však o pozůstatek hospodaření před rokem 1989, kdy se jedná pouze o administrativní záležitost a v reálném pohledu se jedná většinou o travní porosty. Kvůli vysokému stupni zalesnění a zatravnění se koeficient ekologické stability pohybuje velmi vysoko a dosahuje hodnoty 9,1135 (reálně by hodnota byla ještě o něco vyšší, pokud by byly správně klasifikovány oblasti ostatních ploch).

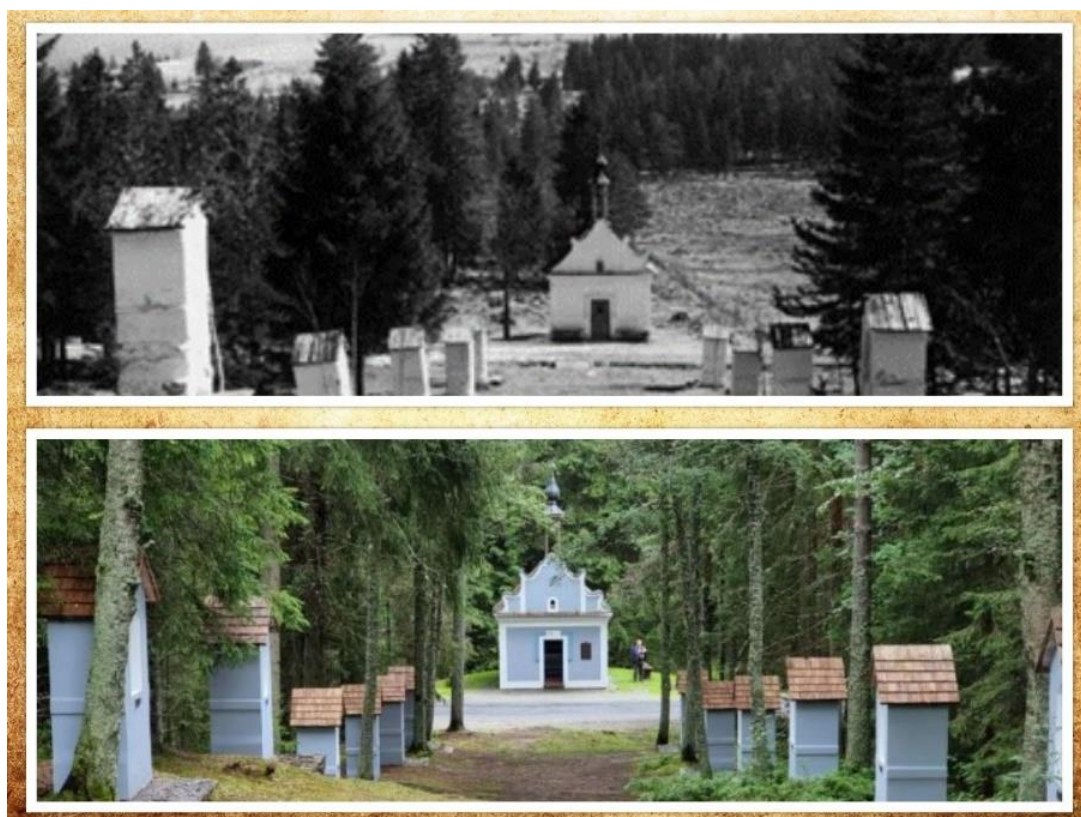
Obrázek 4.54: Rozdělení kategorií využití území v obci Borová Lada (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci velké množství prvků chráněný podle zákona č. 114/1992 Sb. i podle mezinárodních úmluv na ochranu přírody a krajiny. Celá obec je především zahrnuta do Biosférické rezervace, Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, která je zároveň i Ptačí oblastí a Evropsky významnou lokalitou soustavy NATURA 2000. Hlavním předmětem ochrany jsou jedinečná nerušeně se vyvíjející biologická společenstva. Mimo horských smrčín a pralesních porostů jsou nejvýznamnější slatě a rašeliniště. Krom této velkoplošné ochrany se v území vyskytují další maloplošné chráněné lokality, a to především dvě přírodní památky a jedna přírodní rezervace. Z přírodních památek se jedná o Přírodní památku Buková slat' na okraji dříve těžného rašeliniště s ochranou zbytku vrchovištního rašeliniště s porosty klečové formy blatky (*Pinus incinata* subsp. *Uliginosa*) a výskytem břízy zakrslé (*Betula nana*) a Přírodní památku Pasecká slat', chránící přirozeně se vyvíjející společenstva na rašeliništi, poslední zbytky mokřadů, zvláště chráněné druhy rostlin a přirozené prostředí trvalého výskytu tetřívka obecného (*Lyrurus tetrix*). Přírodní rezervaci v obci Borová Lada je Přírodní rezervace Pravětínská Lada s ochranou přirozeně se vyvíjejících společenstev na rašeliništi, prameništi, mokřadech a jimi obklopených suchých stanovištích na zaniklých zemědělských půdách. Jako pozůstatek původního osídlení se v obci vyskytují také čtyři památné stromy. Jedná se o 6 m vysoký tis červený (*Taxus baccata*) v lokalitě Pravětínská lada s obvodem stromu 128 cm, dále potom lípu velkolistou (*Tilia platyphyllos*),

30 m vysoký exemplář s obvodem 565 cm v Švajglových Ladách (Černá Lada), buk lesní (*Fagus sylvatica*), 28 m vysoký a 425 cm v obvodu měřicí exemplář pod vrcholem hory Bukovec nad osadou Černá lada a tzv. Novosvětský klen, 24 m vysoký exemplář javoru kleny (*Acer platanoides*) s obvodem kmene 400 cm v osadě Nový Svět.

○ *Ochrana hmotného a nehmotného dědictví*

Vzhledem k poválečnému vývoji a relativně malému stáří obce se zde nachází pouze jeden objekt pod ochranou Národního památkového ústavu. Jedná se o z části roubený venkovský dům č. p. 11 v osadě Nový Svět. Mimo památkovou ochranu stojí za zmínku křížová cesta nad obcí Borová Lada, která původně směřovala ke kapli sv. Anny z roku 1860. Křížová cesta byla místem tradiční anenské poutě (Annafest), která s přerušením v roce 1944 konala až do roku 1950. V roce 1956 byla křížová cesta i s kaplí zcela zničena a z celé lokality zůstal pouze jeden kovový kříž (dar původních donátorů kaple i křížové cesty manželů Müllerových). K obnově došlo až v roce 2001, kdy se místo stalo opět místem setkávání a tradičních poutí. V roce 2006 pak byla obnovena i stavba kapličky zasvěcené Povýšení svatého Kříže (obr. 4.55).

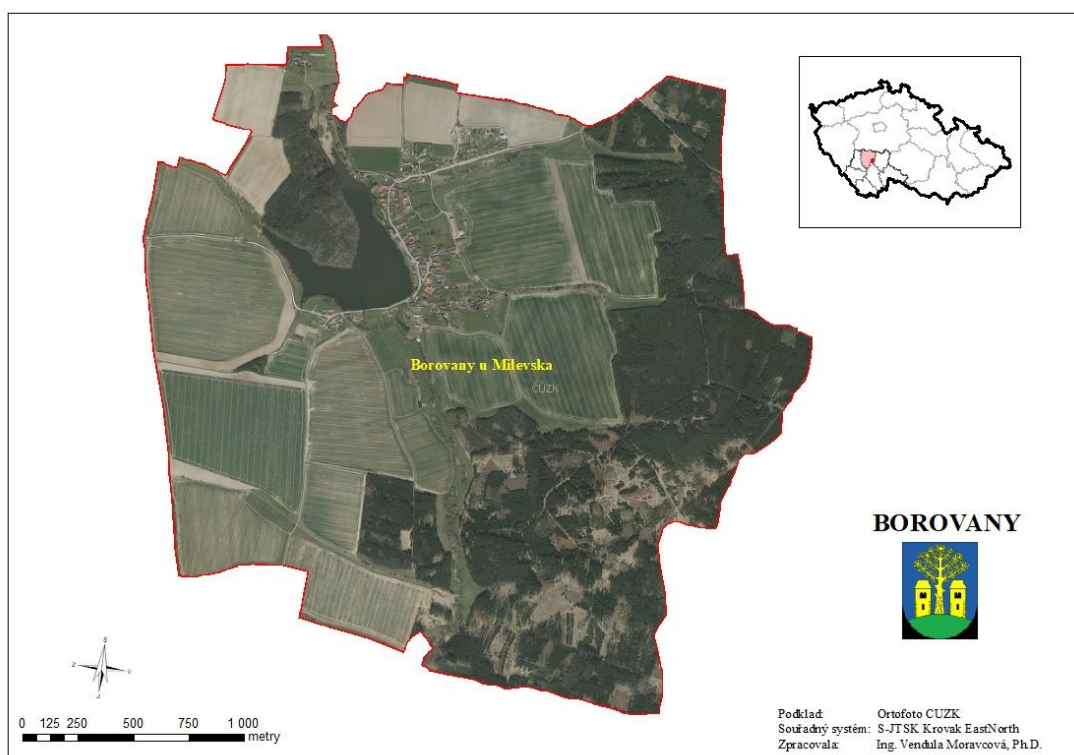
Obrázek 4.55: Křížová cesta s kaplí v obci Borová Lada – původní podoba a dnešní rekonstrukce (zdroj: digiarchiv a vlastní)

- **Rizika**

Rizikem pro další vývoj obce Borová Lada je odliv stálých obyvatel obce na úkor turistického potenciálu a využívání lokalit jako místa druhého bydlení. S větším zájmem o rekreační využívání objektů souvisí také útlum tradičních aktivit, jako je především zemědělství. Rizikovým faktorem je rovněž velkoplošná ochrana území, která znemožňuje nebo minimálně znesnadňuje další využívání ploch. Pro zvýšení atraktivity lokality zejména pro mladší produktivní populaci by bylo jednoznačně potřeba také zvýšit občanskou vybavenost obce a zlepšit její dopravní dostupnost vůči okolním obcím.

4.1.12 Borovany

Okres:	Písek
Obec s rozšířenou působností:	Milevsko
Katastrální území:	607789 Borovany u Milevska
Základní sídelní jednotky:	Borovany
Části obce:	Borovany
Rozloha:	6,37 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	31,20 ha (4,90 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	202

Obrázek 4.56: Správní obvod obce Borovany (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Borovany (obr. 4.56) se nachází přibližně 15 km jižně od Milevska a 25 km východně od Písku. Sousedními obcemi jsou Bernartice, Radětice a Dražič.

- **Historie**

Nejstarší zmínka o vsi je z roku 1219, kdy se o ní hovoří jako o vladyckém sídle. Další zprávy o obci jsou ale jen kusé. Z dochovaných údajů se zdá patrné, že Borovany byly součástí Bernartického panství a jen na krátko před 16. stoletím se staly samostatným

statkem. Od poloviny 16. století se stal pánem Borovan Adam Bechyně z Lažan, který nechal v obci vystavět třetí pevnou tvrz (dvě předchozí vznikly někdy kolem roku 1399 na podnět synů Kunráta z Bernartic Buzka a Petra). V roce 1623 jsou Borovany prodány do rukou jezuitů vnukem Adama Bechyně Oldřichem. Vesnice byla značně postižena třicetiletou válkou a téměř se vyliidnila. Dle záznamů z kroniky byli nejspíše všichni sedláci v Borovanech vojáky zabiti, jelikož se jim postavili na odpor se zbraní. Při morové epidemii v 70. letech 18. století zde bylo pohřbeno několik set mrtvých, kdy již hřbitov v Bernarticích z kapacitních důvodů nestačil. Na místě nového hřbitova pak vznikl kostel svaté Rozálie. Obec se táhne částečně po hrázi a v okolí Velkého Borovanského rybníka, kterému se během povodní v roce 2002 protrhla hráz. Protržení hráze mělo za následek rozdělení obce na dvě části až do doby, kdy byla hráz opětovně opravena.

- **Přírodní poměry**

Obec Borovany se nachází v průměrné nadmořské výšce 441 m n. m. v relativně málo zvlněném terénu Písecka. Nejvyšším bodem v území je vrchol Jahodinská v jihovýchodním cípu obce (489 m n. m.). Území spadá do mírně teplé oblasti MT9 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci podle měření na stanici ČHMÚ Vráž u Písku pohybuje okolo 8,9 °C a průměrné srážky dosahují 626 mm (měřeno na stanici ČHMÚ Bernartice). Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy, podsoustavy Středočeská pahorkatina, celku Tábořská pahorkatina, podcelku Písecká pahorkatina a okrsku Bechyňská pahorkatina (Demek, 1965). Z geologického hlediska je území tvořeno výhradně metamorfity v podobě pararul s žilnými vložkami erlanů. Časté jsou také spraše a sprašové hlíny vytvářející předpoklady pro rozsáhlou zemědělskou výrobu. V okolí vodotečí se nachází vrstvy čtvrtohorních sedimentárních pokryvů především v podobě fluviálních sedimentů. Z pedologického hlediska je území velmi pestré. V území se vyskytují převážně kambizemě ve svahovinách modálního až litického typu, v rovinnatějších částech oglejeného typu. V zvlhčených částech se nachází rovněž modální pseudogleje až místy gleje. Ve vlhkých částech území okolo vodních toků se ostrůvkovitě nachází souvrství fluvizemí. Území spadá hydrologicky celkem do dvou povodí 4. řádu, a to do povodí Bilinského potoka (č. h. p. 1-07-04-1170-0-00) a Hemery (č. h. p. 1-07-04-1100-0-00). V obci se nachází, jak již bylo zmíněno jedna

velká vodní plocha, a to Velký Borovanský rybník (18,9 ha) přímo na hraně intravilánu obce, a ještě několik velmi malých nádrží v jeho kaskádě (0,18 a 0,30 ha).

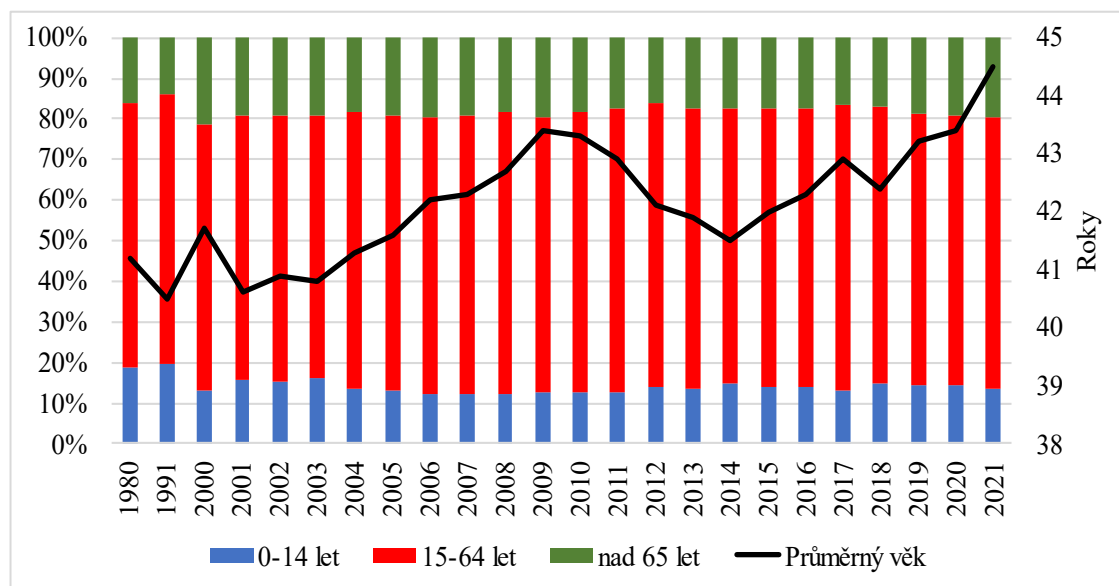
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Borovany je v současné na úrovni 200 lidí. Počet obyvatel se, jak je patrné z tabulky 4.23 od doby první republiky neustále snižuje. Důvodem neustálého poklesu v počtech žijících obyvatel je nedostatek pracovních příležitostí a částečná izolovanost místa.

Tabulka 4.23: Vývoj počtu obyvatel v obci Borovany (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	471	482	471	425	308	322	311	266	237	219	208	202

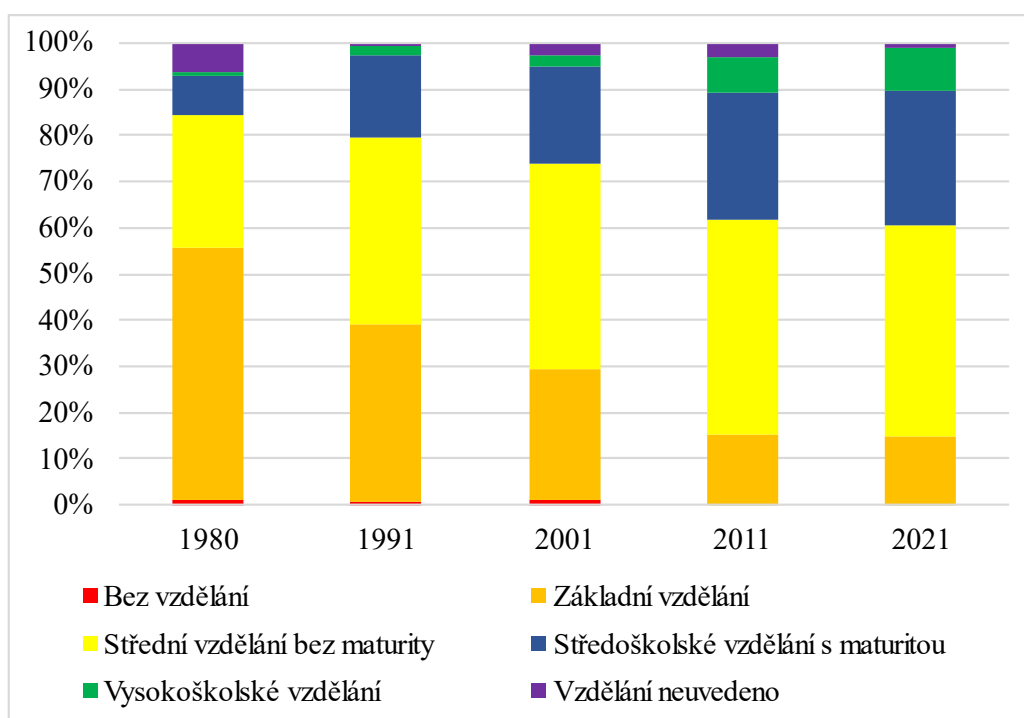
Hustota zalidnění v obci je poměrně nízká, a to pouze 32,81 obyvatel/km². Populace se hlásí prakticky bezvýhradně k české národnosti a v populaci je vyrovnané zastoupení mužů a žen. Zatímco v počátku novodobého sčítání lidu se v roce 1991 poměrně vysoké procento obyvatel obce hlásilo k římskokatolickému vyznání (70,5 %), podíl věřících se průběžně stále snižuje. Poslední udávané procento věřících (bezvýhradně římskokatolického vyznání) je 27,7 %, což i tak převažuje nad průměrnou hodnotou zaznamenanou ve zkoumaných obcích.

Obrázek 4.57: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Borovany (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.57 výrazně největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku. Pro obec je alarmující trvalý nárůst seniorů nad 65 let a trvale nízký podíl mladé generace do 15 let, což se odráží v negativním trendu průměrného věku obyvatel (42,2 let). Prakticky od počátku novodobého sledování se průměrná hodnota věku obyvatelstva stále zvyšuje s výjimkou krátké epizody kolem roku 2010 a poslední zjištěná hodnota je 42,15 let.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.58: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Borovany (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.58 je patrné, že od roku 1980 výrazně klesá podíl obyvatel s nižším stupněm vzdělání. Za posledních dvacet let se ale naopak výrazněji zvýšil podíl občanů s dokončeným středoškolským vzděláním zakončeným maturitní zkouškou, podobně jako v případě vysokoškolsky vzdělaných obyvatel.

- **Struktura osídlení**

Obecně lze charakter zástavbu v této lokalitě popsat jako velmi různorodou, sestávající se z původních uzavřených statků v centrální části a novější zástavby navazující na tuto původní historickou zástavbu. Nejnovější zástavba je pak soustředěna zejména v severní části obce. Původní zástavba statků je občasně narušena nevhodnou

dostavbou proluk vzniklých odstraněním původních staveb. Výšková hladina zástavby převažuje jedno nadzemní podlaží. Zastřešení je v případě historické zástavby a zástavby novější výhradně šikmými sedlovými střechami. V případě nejnovější zástavby realizované v posledních letech se objevují i jiné typy střech jako je např. polovalbová nebo valbová. Nicméně se vždy jedná o střechy šikmé. Odlišnou variantou je potom areálová zástavba.

Tabulka 4.24: Vývoj počtu domů v obci Borovany (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	64	72	72	81	81	79	75	73	73	87	93	99

Jak ukazuje tabulka 4.24, je patrné, že oproti snižujícímu se počtu obyvatel stavební činnost v obci Borovany se neustále zvyšuje. Momentální počet domů o značný počet převyšuje počet domů v době největšího rozvoje obce.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Borovany disponují neúplnou technickou infrastrukturou. Obec je vybavena oddílnou splaškovou a dešťovou kanalizací s napojením na čistírnu odpadních vod, schází však napojením na veřejné zásobování pitnou vodou stejně jako plynofikace. Naopak obec disponuje dostatečně kapacitní sítí elektrického vedení včetně trafostanic. K vytápění objektů slouží především lokální topeniště na fosilní paliva, elektrina případně v poslední době také obnovitelné zdroje.

- *Dopravní infrastruktura*

Komunikací, která spojuje Borovany s okolními obcemi především se sousedními 5 km vzdálenými Bernarticemi, které poskytují chybějící občanskou vybavenost je silnice třetí třídy III/10557. Komunikace je v dobrém technickém stavu.

Dopravní spojení do obce s rozšířenou působností Milevska je zajištěno pomocí veřejné hromadné dopravy přímým autobusovým spojem, s frekvencí 9 spojů za den ale pouze ve všední dny, a to mezi 5 a 19 hodinou. Dojezdová doba do Milevska činí 35 minut. Při použití individuálního způsobu dopravy se dojezdová doba zkrátí pouze nepatrně na 14 minut. V případě dojezdového času do okresního města Písek, je spojení opět veřejnou dopravou možné přímou autobusovou linkou s podobnou

frekvencí a dojezdovým časem 50 minut, ale opět pouze ve všední dny. V tomto případě se dojezdový čas použitím individuální dopravy výrazně zkrátí, a to na 26 minut.

- **Občanská vybavenost**

Borovany nemají prakticky žádnou občanskou vybavenost s výjimkou dětského hřiště, hasičské zbrojnice, hřbitova a místního pohostinství. Obec má rovněž na jednom místě k dispozici nádoby na sběr recyklovatelného tříděného odpadu. Veškeré ostatní občanské vybavení pro obec zajišťují blízké Bernartice.

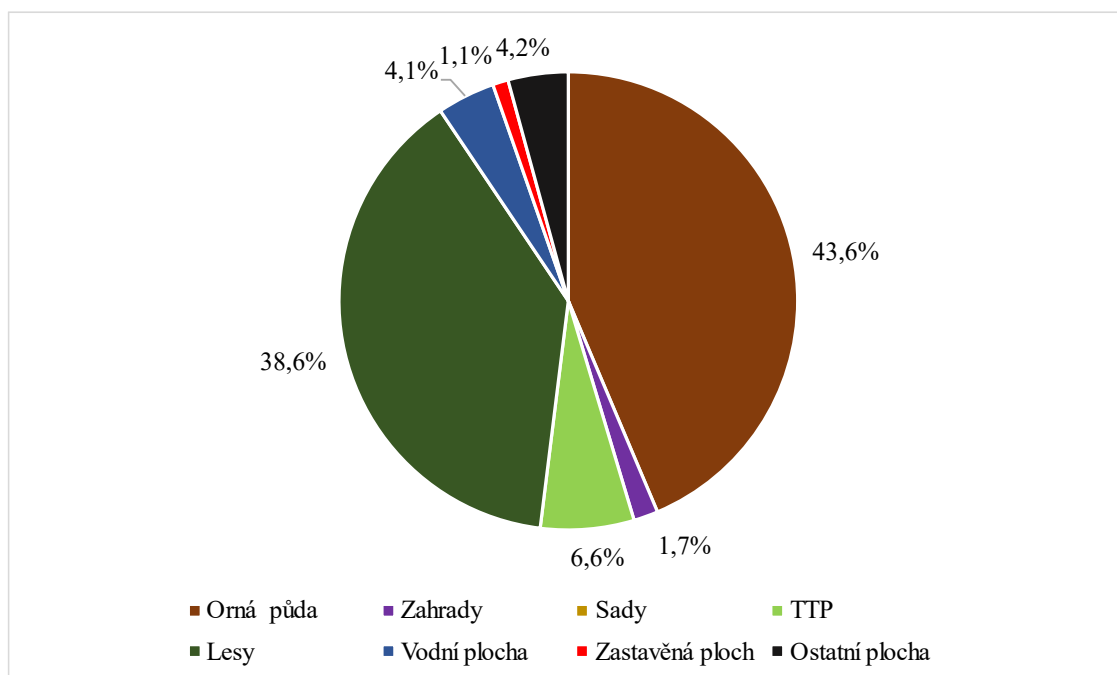
- **Ekonomické podmínky**

Obec nenabízí prakticky žádné kapacity pro ekonomické aktivity, většina obyvatel dojíždí za prací především do přílehlé obce s rozšířenou působností (Milevsko) nebo do okresních měst (Písek a Tábor). I přes to je v současné době v obci registrováno 67 podnikatelský subjektů, z čehož paradoxně v obci s velmi kvalitním zemědělským zázemím je pouze 1 subjekt zabývající se zemědělskou prvovýrobou. Zbývající podnikatelé (fyzické podnikající osoby) se zabývají širokou škálou aktivit, především prodejem, pohostinstvím, stavebnictvím a poradenskou případně vzdělávací činností. I přes poměrně nepříznivé podmínky pro zaměstnání obyvatel je v obci extrémně nízká nezaměstnanost dlouhodobě držící se na úrovni okolo 1,5 %.

- **Ochrana území**

- **Ochrana přírodních hodnot**

Jak je patrné z grafu na obr 4.59 je území obce je z převážné většiny využíváno jako orná půda (278 ha). Zemědělský fond zahrnuje také malý podíl trvalých travních porostů (42 ha). Celkově zemědělský půdní fond zaujímá 52,0 % správního území obce. Více jak třetinu území potom zaujímají lesní porosty (246 ha) převážně smíšeného charakteru hospodářských lesů v dobrém zdravotním stavu soustředěné převážně ve dvou velkých lesních komplexech na východě území (Hemera a Soví). Kvůli relativně vysokému procentu zornění lokality má území poměrně nízký koeficient ekologické stability, který dosahuje hodnoty pouze 1,0415.

Obrázek 4.59: Rozdělení kategorií využití území v obci Borovany (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci vyskytují dva další prvky chráněné podle zákona č. 114/1992 Sb. Z celoplošné ochrany se jedná o Přírodní park Plziny, který do území okrajově zasahuje ve východní části v lesním komplexu. Posláním přírodního parku Plziny je zachovat krajinný ráz rozsáhlého lesního komplexu se Šternberským rybníkem a významnými přírodními a estetickými hodnotami a nenarušit historické hodnoty osídlení (Šternberský mlýn, zemědělské usedlosti Koudelka a Hemera, hájovna Soví, starodávné mohyly) a krajinnou architekturu. Druhým tentokrát maloplošným prvkem je chráněný památný strom tzv. Borovanský dub. Jedná se o 30 m vysoký exemplář dubu letního (*Quercus robur*) přímo na návsi obce. Prakticky hned vedle se nachází ještě památná lípa, která ale chráněná není. Tato lípa vysazená v roce 2008 upomíná návštěvu amerického astronauta Eugena Andrewa Cernana vnuka místních rodáků Cihlářových.

○ ***Ochrana hmotného a nehmotného dědictví***

V obci se nachází celkem 4 prvky spadajících pod ochranu Národního památkového ústavu. Z celoplošných chráněných míst se jedná především o mohylové pohřebiště s oválnými mohylami z doby nejstaršího osídlení Slovy. Mladšími památkami je selská usedlost č. p. 67 v Borovanech z druhé poloviny 19. století (její ochrana byla částečně zrušena v roce 2016) a kovárna v Borovanech č. p. 57 rovněž z druhé poloviny 19. století (obr. 4.60). Církevní stavby potom reprezentuje pseudobarokní

kaple Panny Marie z 18. století na návsi v Borovanech a výklenková kaple ve zdi usedlosti č. p. 67.

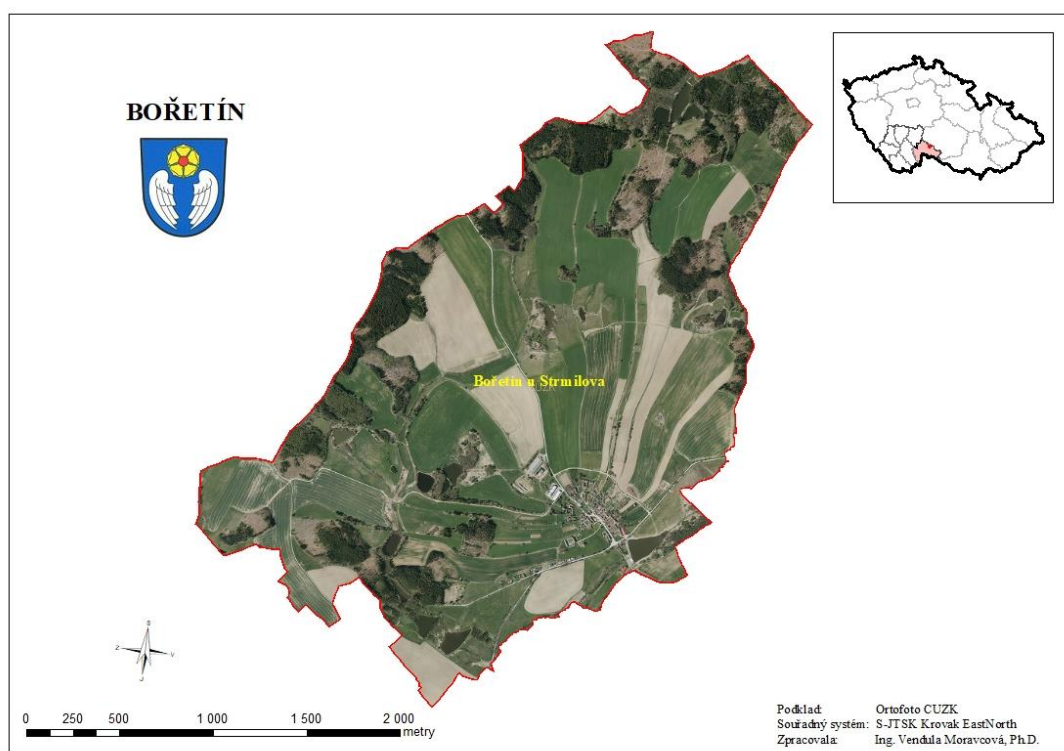
Obrázek 4.60: Kovárna č. p. 57 v Borovanech (zdroj: vlastní)

- **Rizika**

Rizikem pro další vývoj obce Borovany je její relativní izolovanost a zhoršená dostupnost. Hlavní nevýhodou je potom absence hromadného zásobování pitnou vodou. Jako rizikové místo se při povodních v roce 2002 ukázal také rybník, který je umístěn prakticky v intravilánu obce.

4.1.13 Bořetín

Okres:	Jindřichův Hradec
Obec s rozšířenou působností:	Jindřichův Hradec
Katastrální území:	608165 Bořetín u Strmilova
Základní sídelní jednotky:	Bořetín
Části obce:	Bořetín
Rozloha:	5,88 km ²
Zastavěné území obce dle ÚP:	17,10 ha (2,91 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023):	103

Obrázek 4.61: Správní obvod obce Bořetín (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Bořetín (obr. 4.61) se nachází 4 km severně od Strmilova. Sousedními obcemi jsou od severu Horní Olešná, Zahrádky, Palupín, Strmilov, Česká Olešná a Popelín.

- **Historie**

Obec Bořetín patří mezi pozdně kolonizační vesnice, která je jako samostatné osídlení poprvé zmiňována v roce 1404. Obec byla pravděpodobně od počátku součástí nedalekého Strmilova, který zajišťoval prakticky celý chod obce. Jako součást obce

Strmilov byl i Bořetín součástí olomoucké diecéze a tím až do 17. století formálně náležel k Moravě. Přesto byl ale Bořetín spolu se Strmilovem součástí dominia pánů z Hradce na což odkazuje i žlutá pětিলistá růže na modrém poli v obecním znaku. Samostatnost nabyla obec až v roce 1990 a od roku 2003 spadá přímo pod MÚ Jindřichův Hradec.

- **Přírodní poměry**

Obec Bořetín se nachází v průměrné nadmořské výšce 580 m n. m v členitých podmínkách podhůří Českomoravské vrchoviny. Nejvyšším bodem v území je vrchol U Mostkovy kapličky v centrální části obce (626 m n. m.). Území spadá do mírně teplé oblasti MT3 dle Quitt (1971), charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou. Průměrná teplota se v obci pohybuje okolo 8,3 °C (dle stanice ČHMÚ Kostelní Myslová) a průměrné srážky dosahují dle měření srážkoměrné stanice ve Strmilově 709 mm. Z geomorfologického pohledu spadá území do Českomoravské soustavy, podsoustavy Českomoravská vrchovina, celku Křemešnická vrchovina, podcelku Jindřichohradecká pahorkatina a okrsku Žirovnická pahorkatina (Demek, 1965). Geologické podloží tvoří převážně hlubinné granitové těleso a metamorfity v podobě pararul a migmatitů s žilnými vložkami erlanů a kvarcitu. V okolí vodních toků se nachází nezpevněné fluvialní sedimenty čtvrtohorního stáří. Z pedologického hlediska je území tvořeno převážně kambizemí v podobě modální, litické až oglejené, v níže položených místech se vyvinuly gleje a pseudogleje. Území spadá hydrologicky do povodí 4. řádu vodních toků Kamenitý potok (č. h. p. 1-07-03-0370-0-00) s přítokem Bořetínský potok (bez č. h. p.) a Olešná (č. h. p. 1-07-03-0450-0-00). Kamenitý a Bořetínský potok obtékají zastavěné území z východní a západní strany a na obou vodních tocích je soustava menších vodních nádrží. Ze západní strany na Bořetínském potoce se jedná od nejnižší položené nádrže o Lňovský rybník (1,29 ha), Hluboký rybník (1,12 ha), Leštinův rybník (0,9 ha), Novákův rybník (0,4 ha) a Třeboňský rybník (0,9 ha), dále na bezejmenných přítocích Mlýnský rybník (0,8 ha), Boček (0,3 ha), Horní rybník (0,9 ha) a soustavu dalších tří bezejmenných vodních nádrží z nichž pouze dvě o celkové výměře 2 ha jsou ve správním obvodu obce Bořetín. Z východní strany na Kamenitém potoce se jedná o Farský rybník (1,8 ha) s návaznou další soustavou rybníků již mimo správní obvod obce Bořetín. Další soustava vodních nádrží se nachází severně od intravilánu, konkrétně Princův (0,5 ha), Šťávův (0,6 ha),

Peltanův (0,3 ha) a Průchův rybník (0,3 ha). Tyto vodní nádrže odvádějí vodu dále do Kamenitého potoka. Na severním okraji správního obvodu obce se nachází ještě soustava vodních nádrží Horní Mráz s celkovou výměrou 3 ha, která ale již neovlivňuje odtokem samotné zastavěné území obce

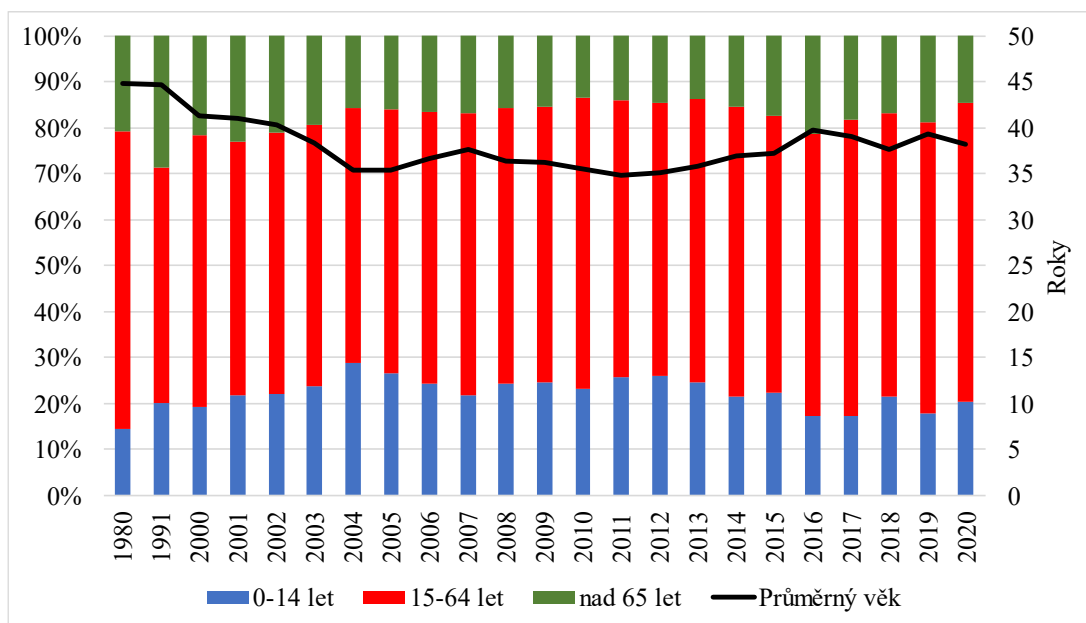
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Bořetín je momentálně těsně nad hranicí 100 obyvatel. Počet obyvatel dlouhodobě od 50. let minulého století klesal a pokles se zastavil až na přelomu tisíciletí. Jak vyplývá z tab. 4.25, počet obyvatel má v posledních třiceti letech mírně rostoucí tendenci.

Tabulka 4.25: Vývoj počtu obyvatel v obci Bořetín (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	315	305	320	273	200	186	165	128	97	87	103	103

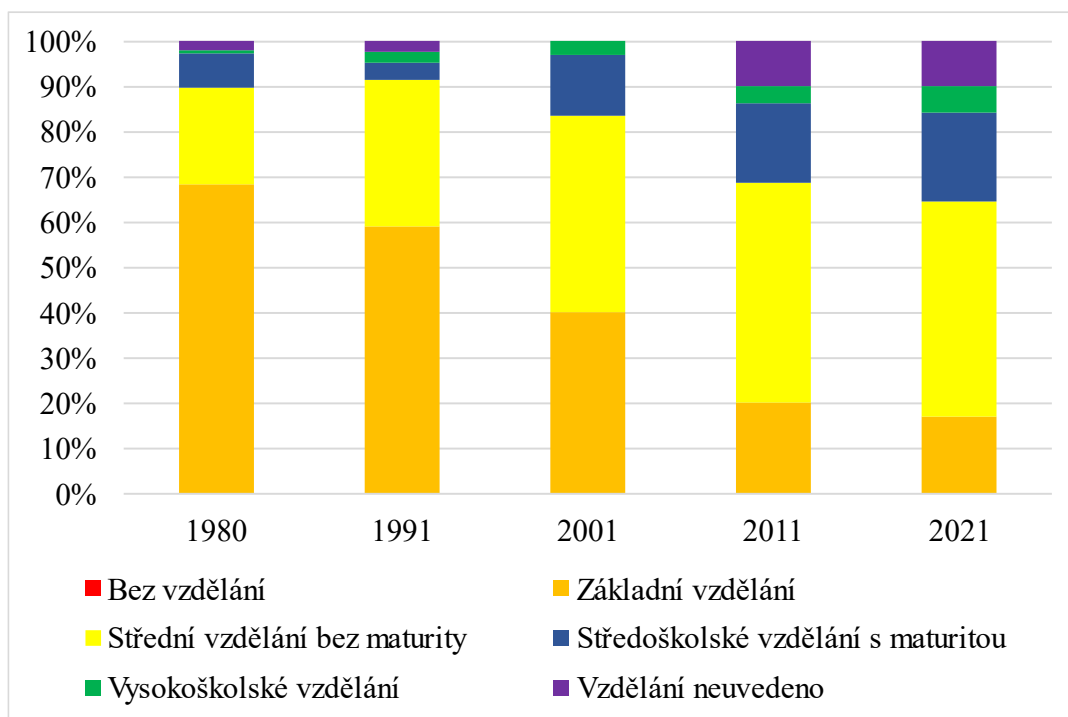
Hustota zalidnění je v obci velmi nízká, celkově činí 16,48 obyvatel/km². V populaci, která se v posledních více jak 40 letech se populace hlásí výhradně k české národnosti je vyrovnaný poměr mezi muži a ženami (50,7 % mužů a 49,3 % žen). Z hlediska náboženského vyznání se dlouhodobě snižuje počet obyvatel hlásících se k nějaké konkrétní víře od téměř 90 % v roce 1991 po současných 25,2 %. Ve většině případů se jedná o příslušnost k římskokatolické církvi.

Obrázek 4.62: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bořetín (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.62 největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku, nicméně jejich podíl se v populaci obce mění, a to jak ve prospěch mladší, tak i starší populace. Průměrný věk za sledované období dosahoval 38,4 let. Z pohledu věkové struktury se průměrný věk obyvatel od 80. let 20. století do konce století mírně snížil, a od té doby nepatrně osciluje kolem průměru. Při posledním sčítání lidu v roce 2021 dosáhl průměrný věk obyvatel 38,2 roků, což je u takto malé obce poměrně neobvyklé.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.63: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bořetín (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.63 je patrné, že od roku 1980 prakticky neustále klesá podíl obyvatel s nižším stupněm vzdělání. Především se výrazně snižuje podíl obyvatel se základním vzděláním. Na rozdíl od podobných lokalit se zde ale příliš nenavysílá počet vysokoškolsky vzdělaných lidí, nebo se tito o svém vzdělání při sčítání nevyjadřují.

- **Struktura osídlení**

Obec Bořetín je typickou návesní kolonizační vesnicí s pravidelnou návesní strukturou a okolo stojícími zemědělskými usedlostmi. Centrální prostor návsi je volným prostranstvím veřejné zeleně, který je chráněn jako nezastavitelný prostor. Modernizace stávajících objektů v okolí návsi, případně dostavba proluk je možná, musí respektovat prostorové a funkční uspořádání území a dochovanou urbanistickou skladbu. Architektonický návrh staveb respektuje hmoty okolní zástavby a klasické materiály. Navržená nová zástavba bude respektovat charakter a výškovou hladinu stávající venkovské zástavby, bude mít maximálně 2 nadzemní podlaží. V obci je stávající zeleň typická svojí druhovou skladbou, umístěním a prostorotvornou funkcí. Přirozenou dominantou návesního prostoru je návesní kaple Nanebevzetí Panny Marie. Veškeré nové objekty musí tuto dominantu respektovat, a to jak barvou, materiálem i hmotou. Zástavba musí být řešena tak, že nebude narušovat pohledy na tuto dominantu. Zástavba je charakteristická podobou venkovských usedlostí

se štítovou orientací, obytnými a hospodářskými částmi. Objekty jsou typické architektonickými prvky na fasádě, barevností, tvaroslovím, objemem a sedlovými střechami. Počet domů se od 19. století příliš nezměnil, pouze v 80. letech 20. století došlo k mírnému poklesu obytných budov, v posledních letech však pozvolna počet objektů v obci opět vzrůstá, jak ukazuje tabulka 4.26.

Tabulka 4.26: Vývoj počtu domů v obci Bořetín (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	42	44	47	51	53	46	46	36	46	47	53	54

Izolovaná poloha obce v kvalitním krajinném zázemí přímo vybízí k rozvoji obce ve prospěch obytných funkcí. Základním předpokladem rozvoje je ale doplnění prvků technické infrastruktury a navýšení kapacit stávajících prvků.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Bořetín je z pohledu technické infrastruktury vybavena pouze velmi omezeně. Obec poskytuje objektům napojení na veřejný vodovod a kanalizaci. Kanalizační síť ale není svedena do čistírny odpadních vod a přes domovní septiky jsou odpadní vody svedeny do vodotečí obtékajících obec z obou stran. Pro rozvoj dalších objektů v obci je nutné dobudovat komunální čistírnu odpadních vod, případně je stavba nových domů podmíněna zřízením domácích čistíren. V obci absentuje plynofikace a objekty jsou vytápěny převážně lokálními topeništi na tuhá paliva případně zkapalněný plyn, elektrinou případně v posledních letech pomocí obnovitelných zdrojů.

- *Dopravní infrastruktura*

Obcí Bořetín prochází přímo dvě silnice třetí třídy, a to konkrétně silnice III/13412 a III/13416. Komunikace jsou v uspokojivém stavu a vzhledem k izolovanosti sídla od hlavního dopravního tahu nejsou komunikace ani příliš vytiženy a frekventované. Obec je dobře napojena na komunikace vyšší třídy, kdy dojezdová vzdálenost na připojení na komunikaci první třídy I/23 spojující Jindřichův Hradec s Telčí je pouze 3,3 km.

Z hlediska dostupnosti úřadů v pověřené obci s rozšířenou působností případně okresním městem je obec vzdálená 23,4 km od centra Jindřichova Hradce, který plní obě

role najednou. Z hlediska individuální dopravy osobním automobilem se jedná o průměrný dojezdový čas cca 22 minut, který většinou není nikterak prodlužován hustotou dopravy. Obec je napojena i na systém veřejné dopravy, kterou v tomto případě zajišťují jak přímé dálkové autobusové spoje, tak možnost autobusového spojení s přestupem. Dopravní dostupnost veřejnou dopravou je však zajištěna pouze ve všední dny v rozmezí 5–18 hodin, a to celkem osmkrát denně. Dojezdový čas prostřednictvím veřejné dopravy činí 42 minut.

○ **Občanská vybavenost**

Z pohledu občanského vybavení Bořetín spoléhá na okolní obce a obsahuje jen velmi minimální prvky občanské vybavenosti. V obci je prakticky k dispozici pouze obchod s potravinami, hasičská zbrojnice a dětské hřiště. Pro příležitostné církevní obřady slouží přímo v obci kaple. Obec naprosto postrádá jakékoliv vzdělávací zařízení, nejbližší základní i mateřská škola je ve 4 km vzdáleném Strmilově. V obci je pouze jedno místo s nádobami pro sběr recyklovatelného tříděného odpadu.

• **Ekonomické podmínky**

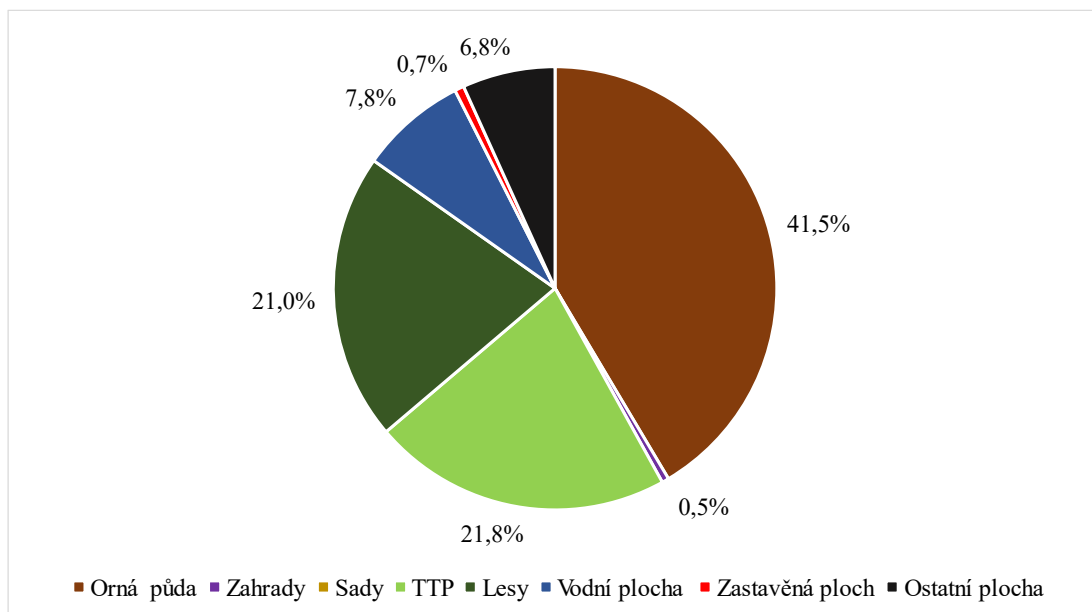
Obec nenabízí příliš velké kapacity pro ekonomické aktivity obyvatelstva a většina místních je tak nucena za prací dojíždět do přilehlých větších míst. Přesto ale je na území obce Adamov registrováno 15 ekonomických subjektů, z toho je 1 obchodní společnost a 2 subjekty podnikající v zemědělské prvovýrobě. Zbývající počet připadá na soukromé podnikající fyzické osoby zabývající se převážně obchodní činností a stavebnictvím. Přestože je obec v relativně málo atraktivní oblasti z pohledu ekonomických aktivit je z dlouhodobého pohledu v obci relativně nízká nezaměstnanost na úrovni 2,1 %. Poslední zaznamenaný údaj je jen o málo vyšší (2,3 %). Vzhledem k přítomnosti lokality brownfieldu po bývalém zemědělském družstvu je v obci předpoklad vytvoření dalších příležitostí pro ekonomické aktivity zejména drobných živnostníků.

• **Ochrana území**

○ **Ochrana přírodních hodnot**

Jak je patrné z grafu na obr. 4.64 je téměř polovina území obce, konkrétně 41,5 % využívána jako orná půda (245 ha). Plocha orné půdy je však také potenciálním rizikem pro obec, a to zejména z důvodu vysokého ohrožení vodní erozí. Významný podíl na využití území mají také trvalé travní porosty (129 ha). Celá plocha

zemědělského půdního fondu chráněného podle zákona č. 334/1992 Sb. potom tvoří 63,8 % celkové rozlohy obce Bořetín. Nezanedbatelnou plochou jsou také vodní plochy zastoupené na 46 ha. Lesní plochy se nacházejí na 27,0 % plochy a jedná se převážně o smíšené hospodářské lesy. Koeficient ekologické stability v území dosahuje hodnoty 1,0342, což je při vysokém stupni zornění pozemků relativně vysoká hodnota. K zvýšené hodnotě koeficientu v takto významné zemědělské lokalitě napomáhá velmi malé procento zastavěných ploch (0,7 % tj. 4 ha).

Obrázek 4.64: Rozdělení kategorií využití území v obci Bořetín (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci nevyskytují žádné prvky pod ochranou zákona č. 114/1992 Sb. nebo mezinárodních úmluv.

○ ***Ochrana hmotného a nehmotného dědictví***

V obci se nachází celkem tři objekty pod ochranou Národního památkového ústavu. Jedná se především o zemědělskou usedlost č. p. 1 a č. p. 48 v návěsním prostoru Bořetína a dvoje boží muka s kříži. Boží muka při cestě na Palupín jsou z počátku 18. století s masivním toskánským sloupkem a neobvykle tvarovanou kaplicí a druhá při cestě na Strmilov jsou kamenná sloupková z přelomu 17. a 18. století (obr. 4.65). Mezi zajímavé památkově nechráněné stavby patří také novogotická návěsní kaple.

Obrázek 4.65: Boží muka s toskánským sloupem při cestě na Palupín (zdroj: vlastní)

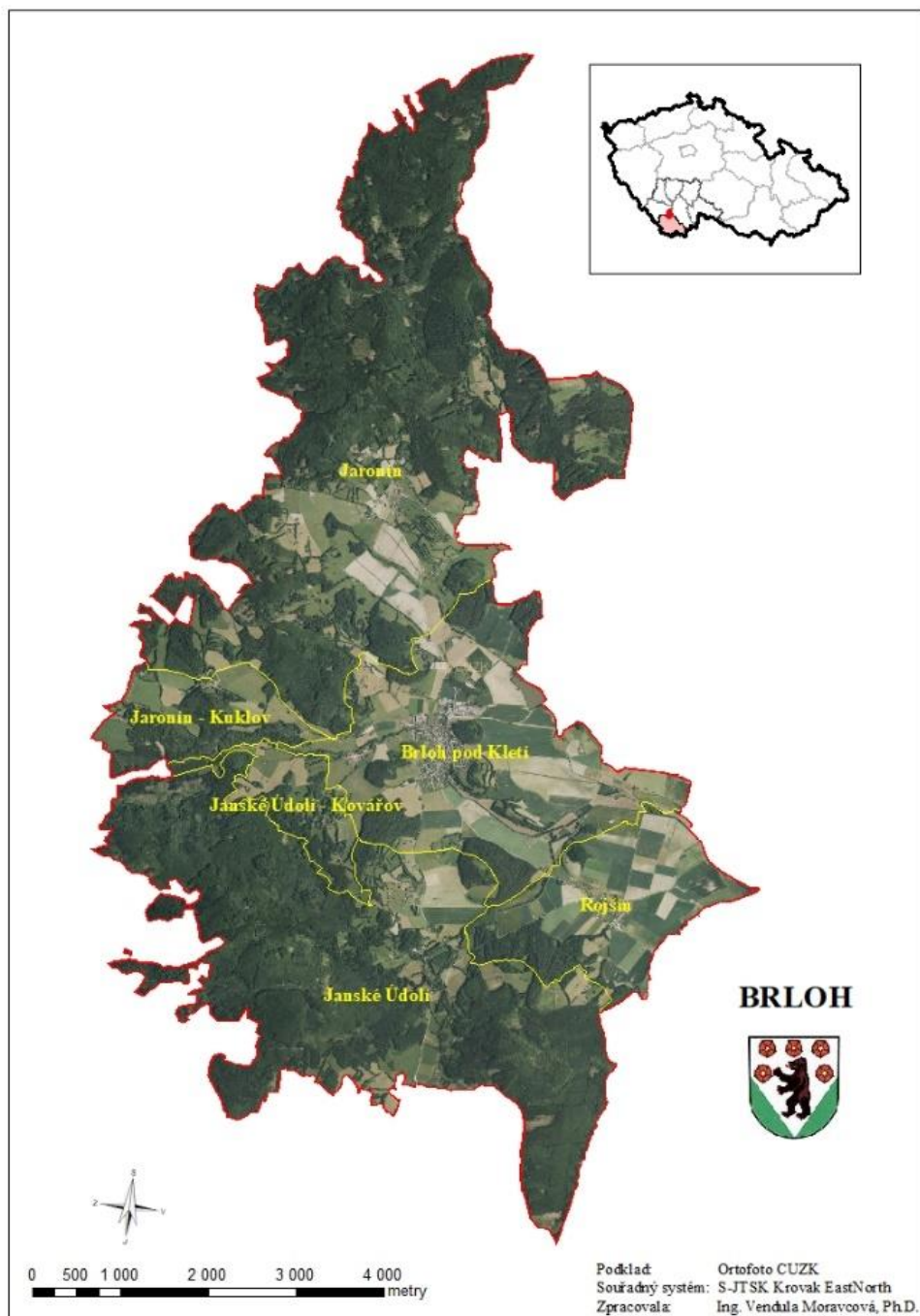
- **Rizika**

Lokalita obce Bořetín nemá prakticky žádné významné limity rozvoje. V obci jsou pouze dva rizikové faktory, a to především z pohledu přírodní danosti území. Oba rizikové faktory spolu přímo souvisí a vyplývají z problematické polohy obce ve členitém území. Obec leží v mírné sníženině, a nad obcí se rozkládají pozemky orné půdy a zároveň rybniční soustava. Tyto plochy mohou ohrožovat zastavěnou část obce jednak povodněmi, ale také nadměrnými erozními smyvy. Mezi potenciální problematické místo v obci lze považovat rovněž plochu zemědělského brownfieldu, jehož revitalizace je ztížena i faktem, že se nenachází na oficiálním seznamu brownfieldů vedených agenturou CzechInvest, což ztěžuje potenciálním investorům přístup k těmto plochám.

4.1.14 Brloh

Okres:	Český Krumlov
Obec s rozšířenou působností:	Český Krumlov
Katastrální území:	609846 Brloh pod Kletí 740608 Janské Údolí 609854 Janské Údolí – Kovářov 705471 Jaronín 609862 Jaronín – Kuklov 740624 Rojšín
Základní sídelní jednotky:	Brloh Janské Údolí Jaronín Kovářov Kuklov Kuklov – Na Lazích Rohy Rojšín Rychtářov Sedm Chalup
Části obce:	Brloh Janské Údolí Jaronín Kovářov Rojšín Rychtářov Sedm Chalup

Rozloha: 46,18 km²
Zastavěné území obce dle ÚP: 98,6 ha (2,14 %)
Počet obyvatel (k 1. 1. 2023): 1076

Obrázek 4.66: Správní obvod obce Brloh (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Obec Brloh (obr. 4.66) se nachází 9 km severovýchodně od obce Kaplice. Sousedními obcemi jsou od severu Ločenice, Slavče, Soběnov, Kaplice a Svatý Jan nad Malší.

- **Historie**

První písemná zmínka o obci Brloh jako takové je z roku 1347. Již před založením obce byl kolem roku 1310 z podnětu Petra z Rožmberka založen Kostel sv. Máří Magdalény. Brloh byla poddanská ves patřící do Rožmberského dominia. V roce 1418 byla vesnice osvobozena odúmrti Oldřichem II. z Rožmberka, nicméně obec díky své poloze na trase z Prachatic do Českých Budějovic měla řadu problémů včetně plenění nepřátelskými vojsky např. pasovskými a švédskými vojsky. V 17. století došlo na přestavbu kostela v barokním slohu a byla k němu přistavěna i školní budova. Následně v polovině 18. století ke kostelu přistavěna i fara, která ale brzy vyhořela podobně jako školní budova. V roce 1857 byla vystavěna nová školní budova. Obživu obyvatelstvu poskytovalo především zemědělství. Pěstovalo se zde zejména žito, pšenice i ječmen. Chudší lid vyráběl po celý rok obuv z bukového dřeva, hrábě a lopaty. Pěstoval se také len, který se v zimě spřádá. Bylo zde také mnoho tkalců, kteří tkali plátno na šerky.

- **Přírodní poměry**

Obec Brloh se nachází v průměrné nadmořské výšce 568 m n. m. Nejvyšším bodem v území je vrchol Bulový v jižní části obce (953 m n. m.). Území spadá do mírně teplé oblasti MT3 a MT5 a chladné oblasti CH7 dle Quitt (1971). Lokality spadající do mírně teplých oblastí jsou charakterizované mírným teplým a krátkým jarem a podzimem, teplým suchým létem a mírnou teplou zimou, lokality spadající do chladných oblastí jsou typické dlouhým a mírným chladným jarem, léto je velmi krátké až krátké, mírně chladné a vlhké, podzim je dlouhý a mírný, zima je dlouhá, mírně vlhká s dlouhým trváním sněhové pokrývky. Průměrná teplota se dle měření nedaleké stanici ČHMÚ Křemže pohybuje okolo 7,9 °C podle měření na stanici ČHMÚ Brloh průměrné srážky dosahují 673 mm. Z geomorfologického pohledu spadá území do Šumavské soustavy, podsoustavy Šumavská hornatina, celku Šumavské podhůří, podcelku Prachatická hornatina a okrsků Blanský les a Buglatská vrchovina (Demek, 1965). Geologické podloží tvoří jednotvárné těleso metamorfovaného granulitu s žilnými vložkami peridotu a serpentinitu. V okolí vodních toků se nachází lalokovité vložky čtvrtohorních nezpevněných sedimentů fluvialního původu. Z pedologického hlediska je na rozdíl od geologického substrátu velmi pestré a v území se vyskytuje široká škála různých typů kambizemí (litická, arenická, modální, glejová) s vložkami pseudoglejů až glejů V některých místech byl

vník půd narušen mělkými i hlubokými stržemi. Díky rozlehlosti území se v obci stýká celá řada dílčích povodí 4. řádu. Konkrétně se jedná o Lhotecký potok (č. h. p. 1-06-01-2020-0-00), Janský potok (č. h. p. 1-06-01-1980-0-00), Křemežský potok (č. h. p. 1-06-01-1970-0-00), potok Olešná (č. h. p. 1-06-01-2000-0-00), Bezdrevský potok (č. h. p. 1-06-01-0170-0-00), Chmelenský potok (č. h. p. 1-06-01-2040-0-00), Babický potok (č. h. p. 1-06-01-0121-0-00) a Zábořský potok (č. h. p. 1-06-01-0100-0-00). V obci se nenachází mnoho vodních ploch, pouze jedna z nich nedávno obnovený Brložský rybník (6,1 ha) patří mezi významnější a větší. Ostatní vodní nádrže jsou spíše menší a sloužily v minulosti jako zdrž vody např. pro mlýny nebo hamry.

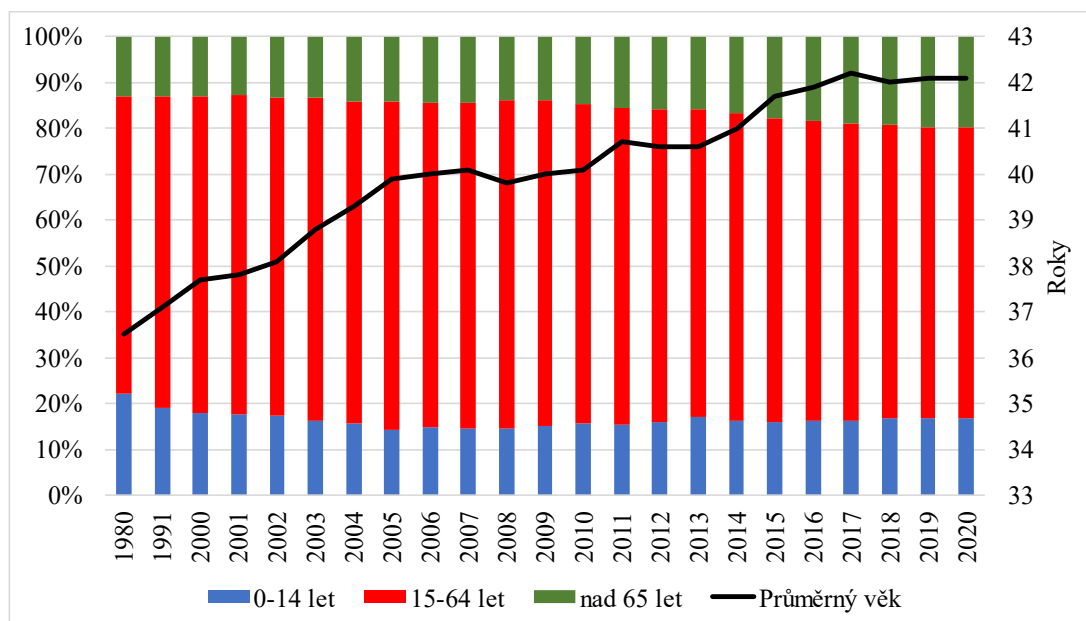
- **Obyvatelstvo**

Počet obyvatel v obci Besednice se v současné době blíží 500 obyvatel. Počet obyvatel byl v minulosti výrazně nižší, zejména v druhé polovině 20. století. V této době docházelo k odlivu obyvatel z této lokality, a to kvůli špatné dostupnosti, občanskému vybavení, ale i blízkosti vojenského újezdu v Boleticích. V posledních dvaceti letech má počet obyvatel výrazně stoupající tendenci a noví obyvatelé sem přicházejí především kvůli kvalitnímu krajinnému zázemí a poměrně dobrému občanskému vybavení obce tab. 4.27.

Tabulka 4.27: Vývoj počtu obyvatel v obci Brloh (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	269	315	332	413	370	288	265	244	293	313	445	490

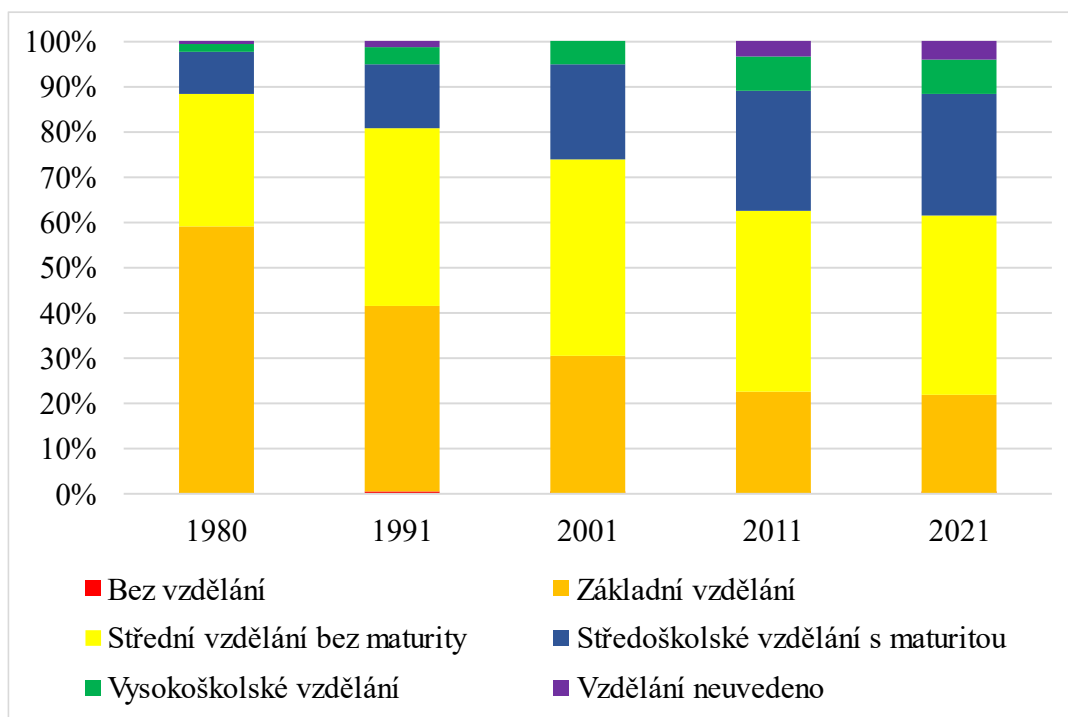
Obec má spíše nižší hustotu zalidnění, kdy hustota obydlí činí 23,11 obyvatel/km², a to především díky velké ploše území obce a relativně nízkému počtu obyvatel v obci. V obci je dlouhodobě německá a slovenská menšina (každá se v národnostním složení projevuje cca 1,5 %). Zbytek obyvatelstva se již tradičně hlásí k české národnosti. V populaci dnes mírně převládá počet mužů (53,1 %). Ještě v 90. letech 20. století bylo v obci více jak 55 % věřících obyvatel, hlásících se zejména k římskokatolické církvi. V posledních dvaceti letech se tento podíl snížil přibližně na 20 % věřící populace, kdy se zájem tříští i mezi další náboženská uskupení, přesto však římskokatolická církev je stále dominantní.

Obrázek 4.67: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Brloh (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.67 největší podíl v populaci mají občané v produktivním věku, nicméně jejich podíl se dlouhodobě zmenšuje ve prospěch obyvatel starších 65 let. Průměrný věk za sledovanou periodu dosahoval 39,8 let. Prakticky od počátku sledování v roce 1980 podíl starších obyvatel neustále roste, zatímco podíl mladších 15 let je stále stejný. Tento jev vyústil v neustále se zvyšující průměrný věk obyvatel, kdy poslední zaznamenaná hodnota v roce 2021 je 42,1 roku.

Poslední sledovanou demografickou statistikou je vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Obrázek 4.68: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Brloh (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Z grafu na obr. 4.68 je patrné, že od roku 1980 prakticky neustále klesá podíl obyvatel se základním vzděláním a podíl obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturity zůstává stále stejný. V populaci se zvyšuje podíl středoškoláku s maturitou a nepatrně i podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel.

- **Struktura osídlení**

Obec Brloh má mnoho dílčích samostatných sídelních jednotek. Největší sídelní jednotkou je samotný Brloh. Jedná se o typickou kolonizační vesnici lánového typu z počátku 14. století. Obec je utvářena podle terénní konfigurace a nemá jasné urbánní centrum v podobě návsi. Obec se rozvíjí spíše v okolí komunikace a osídlení tak má protáhlý charakter. Veškerá výstavba v obci má hmotové konstrukce jednotlivých domů uzpůsobené konfigurace terénu a dálkovým pohledům v údolní konfiguraci terénu. Další části osídlení mají charakter pouze několika usedlostí rozptýlených v prostoru bez jasně definovaného urbánního centra. Celá obec Brloh je typická rozptýlenou tradiční zástavbou zemědělských usedlostí v celém krajinném zázemí obce. Zvláštností je potom sídelní část obce Kuklov. Tato lokalita je zcela atypická svým vývojem kolem opuštěné nedostavěné církevní stavby kostela s klášterem. Jak je patrné z tabulky 4.28 v území obce Brloh dochází prakticky neustále k výstavbě nových objektů pro bydlení. Z hlediska rozvoje obce a jejího krajinného zázemí

je na jednu stranu velmi dobré že se do obce stěhují noví obyvatelé a že se zvyšuje počet obytných budov, na druhou stranu je ale problémem zvyšující se počet opuštěných nevyužívaných zemědělských usedlostí, a to zejména z důvodů jejich velikosti.

Tabulka 4.28: Vývoj počtu domů v obci Adamov (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Rok	1869	1900	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011	2021
Počet	269	315	332	413	370	288	265	244	293	313	445	490

Pro další rozvoj ploch pro bydlení má obec dobré předpoklady vyplývající především z jejího občanského vybavení i technické infrastruktury.

- **Veřejná infrastruktura**
 - *Technická infrastruktura*

Obec Brloh je z pohledu technické infrastruktury kvalitně vybavena a připravena na rozvoj dalších zastavitelných ploch. Obec má přímé napojení na veřejné zásobování pitnou vodou, napojení na kanalizaci včetně napojení na vlastní čistírnu odpadních vod. Obec disponuje rovněž dostatečnou kapacitou rozvodů elektrické energie a trafostanic. Zásobování teplem je ve všech případech řešeno individuálně, a to plynem, tuhými palivy, elektrickou případně obnovitelnými zdroji. S rozvojem nové zástavby se počítá i s dostavbou dalších větví vodovodního řádu, splaškové i dešťové kanalizace a nových trafostanic. Plná technická vybavenost se ale týká pouze hlavní lokality jádrové obce Brloh, rozptýlené osídlení a menší osídlené lokality zpravidla tuto infrastrukturu k dispozici nemají. V těchto lokalitách se vybavení většinou omezuje na elektřinu a zásobování pitnou vodou (v některých částech ani ta není dostupná). Prakticky žádná z těchto lokalit nemá přímé napojení na čištění odpadních vod a tento fakt se stává překážkou dalšího rozvoje těchto menších sídelních útvarů i s ohledem na polohu obce v Chráněné krajinné oblasti Blanský les. Pro možnost další výstavby je nutné vystavět buď komunální čistírny odpadních vod pro jednotlivé sídelní jednotky nebo řešit odkanalizování a čištění odpadních vod individuálním způsobem.

○ *Dopravní infrastruktura*

Oblast obce Brloh je z hlediska dopravní dostupnosti částečně na okraji zájmu a některé komunikace zejména nižších tříd jsou ve špatném technickém stavu, a i jejich konstrukční řešení neodpovídá dnešním požadavkům (některé cesty musí být regulovány s jednosměrným provozem). Celým územím napříč prochází komunikace druhé třídy II/143, která prakticky kopíruje starou zemskou stezku spojující Český Krumlov s Prachaticemi. Od této komunikace se dále odděluje šest komunikací třetí třídy, které propojují centrální část obce s jednotlivými sídelními jednotkami. Konkrétně se jedná o komunikace III/1435, III/1436, III/1433, III/1434, III/1664 a III/14311. Hlavní průjezdná komunikace druhé třídy je poměrně vytížená, při sčítání dopravního zatížení byl zjištěn průjezd 872 automobilů za den, z čehož 145 automobilů bylo klasifikováno jako těžká nákladní vozidla. Tento fakt přispívá ke špatné kvalitě a technickému stavu komunikací. Důležité je také uvědomit si, že lokalita je poměrně turisticky atraktivní a po komunikacích je vedena i celá řada cyklotras a cyklostezek, což se s počtem projíždějících nákladních automobilů příliš neslučuje. Překážkou většího rozvoje obce je také poměrná odlehlost od komunikací vyšších tříd, kdy nejkratší vzdálenost na komunikaci první třídy je 18 km.

Z hlediska dostupnosti úřadů v pověřené obci s rozšířenou působností případně okresním městě je Český Krumlov, který plní obě funkce naráz, vzdálený 21 km, což při individuální dopravě činí dojezdový čas průměrně 22 minut. V obci je zajištěna i veřejný hromadná doprava, a to v podobě přímé autobusové linky, která do obce zajíždí patnáctkrát denně (o víkendech pouze jedenkrát) vždy mezi 4 a 20 hodinou. Problematický je ale dojezdový čas, který dopravce udává průměrně na 49 minut.

○ *Občanská vybavenost*

Z pohledu občanské vybavenosti poskytuje obec Brloh veškeré základní občanské vybavení. V obci Brloh se nachází mateřská škola i oba stupně základní školy. Obec má dostupný také vlastní domov pro seniory včetně domu s pečovatelskou službou. Pro běžný život obec má k dispozici hasičskou zbrojnici, ordinaci lékaře včetně lékaře pro děti a dorost a ordinaci stomatologa, obchodní možnosti a poštu. V obci je kostel římskokatolické farnosti a hřbitov. Pro volnočasové aktivity obec disponuje koupalištěm, hřištěm, dětským hřištěm, sportovištěm a krytou tělocvičnou. V obci i v jejích jednotlivých sídelních jednotkách se nachází celkem 11 míst s nádobami

pro sběr tříděného recyklovatelného odpadu a krom toho se v centrální sídelní jednotce nachází sběrný dvůr pro sběr druhotných surovin.

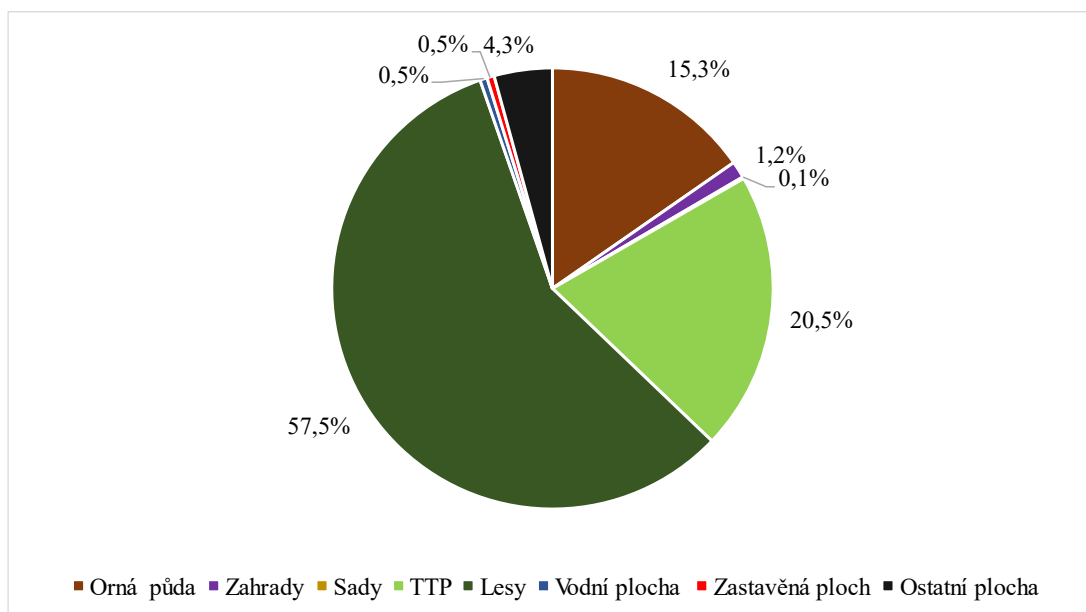
- **Ekonomické podmínky**

Obec nenabízí vzhledem ke své odlehlosti příliš velké kapacity pro ekonomické aktivity obyvatelstva a většina místních je tak nucena za prací dojíždět do přílehlých větších míst. Přes to ale je na území obce Brloh zaregistrováno 257 ekonomických subjektů, z toho 16 obchodních společností, družstvo a celkem 22 zemědělských subjektů. Zbývající počet připadá na soukromé podnikající fyzické osoby s velmi širokým spektrem oborů podnikání. V obci se nachází podnikatelské subjekty zaměřené na lehkou nerušící výrobu, řemeslné práce, stavebnictví, pohostinství, obchodní činnost i aktivity spojené se vzděláváním a volnočasové aktivity. Přes relativně vysokou podnikatelskou aktivitu je v kontextu ostatních obcí v obci relativně vyšší dlouhodobá průměrná míra nezaměstnanosti, a to 2,6 %. Tato hodnota se příliš nemění a poslední údaj prokazuje míru nezaměstnanosti na úrovni 3,6 %. Obec má bohužel jen omezené možnosti nějak na tento fakt reagovat, kdy hlavním problémem obce je především dopravní dostupnost, kterou obec ale sama nemůže nikterak řešit.

- **Ochrana území**

- *Ochrana přírodních hodnot*

Jak je patrné z grafu na obr. 4.69 více jak polovinu území pokrývají lesní porosty (2 713 ha). Jedná se o lesy listnaté, zejména bukové, a smíšené. Většina lesních ploch je ve velmi dobrém zdravotním stavu a lesy slouží jak pro hospodářské účely, tak jako chráněné plochy v CHKO. Přestože je území spíše podhorského rázu stále přibližně šestinu území obce zaujímají plochy orné půdy (723 ha). Plochy jsou relativně sklonité a bývají ohroženy vodní erozí. Za zmínku stojí rovněž pětina území využívaná jako trvalé travní porosty, převážně jako extenzivní pastviny pro skot bez tržní produkce mléka, ovce a koně. Celá plocha zemědělského půdního fondu chráněného podle zákona č. 334/1992 Sb. potom tvoří 37,2 % celkové rozlohy obce Brloh. Koeficient ekologické stability dosahuje v území hodnoty průměrné hodnoty 3,8628, a to díky vysokému procentu zalesněnosti obce.

Obrázek 4.69: Rozdělení kategorií využití území v obci Brloh (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)

Kromě prvků lokálního ÚSES se v obci vyskytují další významné prvky pod ochranou zákona č. 114/1992 Sb. Nejrozsáhlejší z nich je plocha Chráněné krajinné oblasti Blanský les, který pokrývá prakticky celou plochu obce Brloh. CHKO chrání především malebnou podhorskou krajinu s bohatstvím cenných smíšených převážně bukových lesů a rozkvetlých luk, které dominuje masiv hory Kletě. Území je cenné rovněž skalními sruby, vápencovými a hadcovými výchozy s nebyvalým množstvím vzácných druhů rostlin i živočichů. Krajina je rovněž bohatá na historii a lidové stavby. Území obce je rovněž okrajově zahrnuto do nadregionálního biocentra Klet' – Bulový. Z maloplošných chráněných území se v obci nachází dvě přírodní památky, konkrétně Přírodní památka Na Stráži, chránící bývalé pastviny s početnou populací vstavače kukačky (*Anacamptis morio*) a Přírodní památka Šimečkova stráň chránící unikátní společenstva na stráni s výchozy hadců, a dvě přírodní rezervace, konkrétně PR Jaronínská Bučina chránící pozůstatek starého podhorského smíšeného lesa s přirozeným složením a PR Chrášťanský vrch chránící květnaté bučiny a suťové lesy. Krom těchto plošných chráněných míst se v oblasti nachází rovněž pět památných stromů. Jedná se o Baisovu lípu v Janském údolí (25 m vysoká a 450 cm silná lípa srdčitá *Tilia cordata* rostoucí na samotě u Brychů a Baise), Kuklwaitská lípa v Kuklově (32 m vysoká a 575 cm silná lípa velkolistá *Tilia platyphyllos* rostoucí u božích muk u obce Kuklov), Kuklovský dub v Kuklově (23 m vysoký a 322 cm silný dub letní *Quercus robur* rostoucí u rekreační chalupy na Kuklově), lípa srdčitá v Sedmi

Chalupách (28 m vysoká a 550 cm silná lípa srdčitá *Tilia cordata* rostoucí u kapličky) a lípa velkolistá v Jaroníně (torzo původně 30 m vysoké a 595 cm silné lípa velkolistá *Tilia platyphyllos* rostoucí u kapličky)

- Ochrana hmotného a nehmotného dědictví

V obci se nachází celkem patnáct objektů, které jsou pod ochranou Národního památkového ústavu a plošná chráněná lokalita památkové zóny Rojšín. Z největších a zároveň nejceněnějších chráněných objektů se jedná především o zaniklý klášter Pavlánů s nedostavěným kostelem sv. Ondřeje z roku 1495 v části obce Kuklov (obr. 4.70). Mezi další významné památky patří původně gotický Kostel sv. Šimona a Judy z poloviny 14. století v barokní úpravě s farou v Brlohu, dále pak objekt sýpky č. p. 21 v Rojšíně, kovárny č. p. 16 v Rojšíně (přestavěné na hasičskou zbrojnicí), Nová Schwarzenberská myslivna č. p. 37 z roku 1911 v Jaroníně a soubor venkovských usedlostí z poloviny 19. století v Brlohu (č. p. 16 a č. p. 42) a v Jaroníně (č. p. 24). Mezi drobnější památky patří zejména tři výklenkové kaple v Brlohu, výklenková kaple Panny Marie Kájovské v Janském Údolí, návesní kaple Narození Panny Marie v Jaroníně, kaple sv. Kříže v Rojšíně nebo pilířková boží muka Panny Marie Kájovské v Sedmi Chalupách.

Obrázek 4.70: Nedostavěný kostel sv. Ondřeje a zaniklý klášter Pavlánů v Kuklově (zdroj: vlastní)

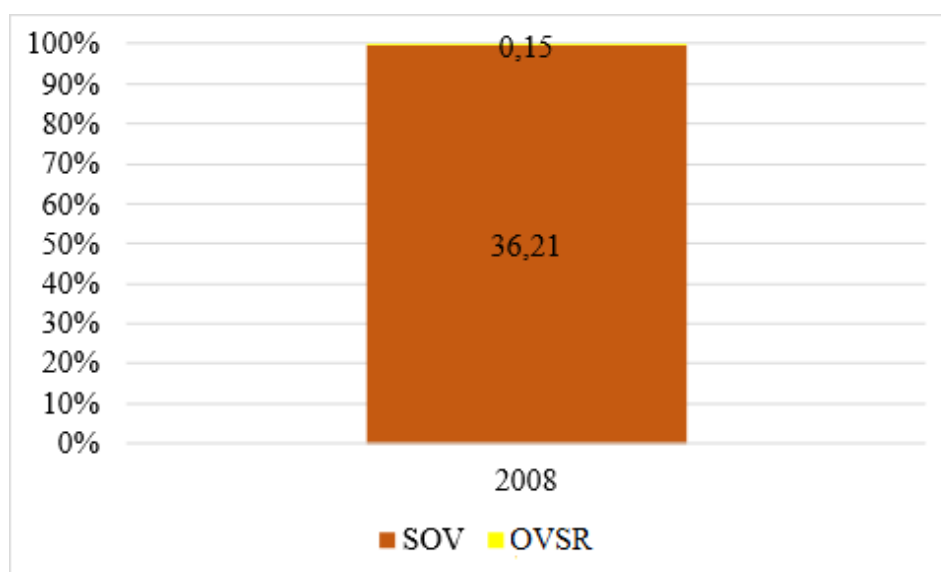
- **Rizika**

Pro obec je riziková zejména vzdálenost a odlehlost obce od ostatních center Jihočeského kraje. Obec má poněkud nevýhodnou polohu mimo hlavní rozvojové osy kraje, přes to že je na silnici druhé třídy spojující dvě okresní města. Ohrožujícím prvkem může být také nezanedbatelné množství orné půdy, která na svažitéch pozemcích představuje riziko nadměrných erozních smyvů. Překážkou dalšího rozvoje obce je také nedostatečná technická infrastruktura v okrajových částech obce znamenající nutnost individuálního řešení zejména problematiky zásobování pitnou vodou a následného odkanalizování nemovitostí a čištěním odpadních vod. Jinak v obci nejsou žádná významnější omezení, která by obci ztěžovala budoucí rozvoj.

4.2 Popis rozsahu zastavitelných ploch v územních plánech a jejich definice

4.2.1 Adamov

V obci Adamov je aktuálně platný pouze jeden územní plán, a to územní plán z roku 2008 (uvedený v platnost 24. července 2008). V rámci tohoto územního plánu bylo celkově vytvořeno dvanáct ploch pro rozvoj obce. Jednotlivé plochy včetně výměr jsou uvedeny na grafu (obr. 4.71).

Obrázek 4.71: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Adamov [ha]
(zdroj: UPL Adamov, zpracování: vlastní)

Další územní plán se pro obec Adamov začal vytvářet v roce 2019. Úkolem územního plánu bylo vyhodnotit využitelnost stávajících zastavitelných ploch a následně případně navrhnout nové zastavitelné plochy. Tento územní plán je stále ve fázi přípravy, nicméně v rámci zjišťování dat pro tuto práci bylo zjištěno, že stávající zastavitelné plochy zůstanou v platnosti a maximálně budou rozšířeny o další dílčí části.

Většina ploch v územním plánu byla klasifikována jako plochy smíšené obytné (SOV) a pouze jedna z ploch je klasifikována jako sportovně rekreační plocha občanské vybavenosti (OVSR).

- ***Smíšené obytné plochy (SOV)***

Smíšené obytné plochy zahrnují několik různých způsobů využití v jednom. Jako hlavní využití těchto zastavitelných ploch definována obytná funkce a s ní související zařízení, činnosti a děje poskytující služby pro bydlení, případně rekreační bydlení, převážně v nízkopodlažních rodinných, řadových, rekreačních nebo vila domech, případně nízkopodlažních bytových domech nebo rezidenčních domech. S ohledem na urbanistickou koncepci vyžadovanou vazbu na přírodní prostředí je vhodné, aby pozemky a plochy na přechodu do volné krajiny byly zastavovány pouze přízemními objekty (s možností využití podkroví) na větších pozemcích. Přípustné jsou také činnosti, děje a zařízení poskytující nevýrobní služby zdravotní, sociální, vzdělávací, ubytovací, stravovací, občanské vybavenosti, sportovní a rekreační, nepřekračující svým významem místní dosah a nerušící obytnou funkci nad míru přípustnou. Součástí těchto ploch musí být i odpovídající počet parkovacích a odstavných stání vyvolaných přípustným a podmíněně přípustným funkčním využitím.

Pro tyto plochy jsou přípustná maximálně dvě nadzemní podlaží u rodinných, řadových, rekreačních a vila domů, s možností podsklepení nebo nadstavby podkroví. U nízkopodlažních bytových a rezidenčních domů je přípustná maximálně tři NP, s možností podsklepení nebo využití podkroví bez nadstavby (to znamená, že výška nadezdívky nad posledním plným podlažím nepřesáhne 0,30 m). Nadstavba podkroví je přípustná maximálně do výšky 1,30 m nad úroveň stropu posledního plného podlaží. Pro tyto plochy je stanovena zastavitelnost maximálně 25 % u rekreačních, rezidenčních a vila domů, 35 % u rodinných domů, 50 % u řadových a nízkopodlažních bytových domů, přičemž do zastavěných ploch se nezapočítávají malé vodní plochy (včetně bazénů) a plochy zadržující vegetačními tvárnici.

- ***Občanská vybavenost sportovně rekreační (OVSR)***

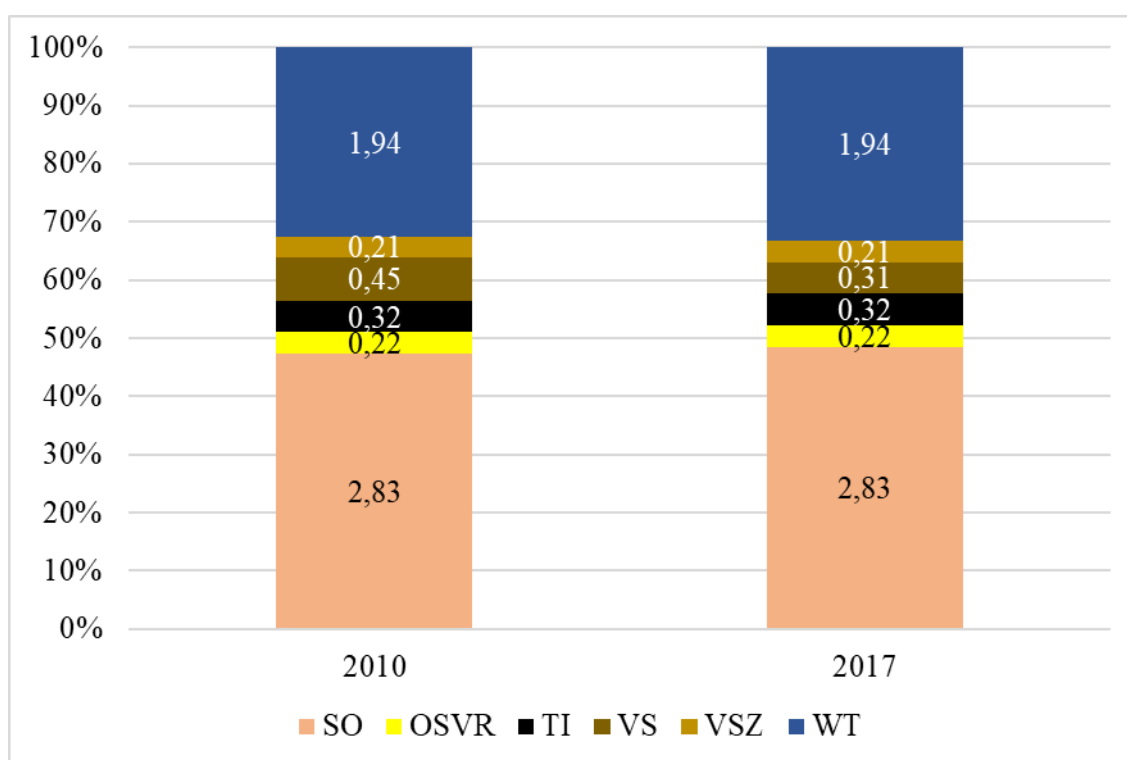
Území a plochy určené k hromadnému provozování sportu, sportovně rekreačních aktivit, veřejné rekreace a zařízení sloužící cestovnímu a turistickému ruchu, zábavy, zábavních zařízení a trávení volného času. Přípustné je zřizovat sportoviště a hřiště, dětská hřiště, koupaliště, bazény, stavby sloužící k provozování výkonnostního sportu, další jednoduché stavby související s využitím plochy pro sport, parkovací a odstavná stání, vyvolaná využitím území, veřejná a pobytová zeleň, jednoduché stavby veřejného stravování sloužící-li potřebám sportovní funkce.

Pro tyto plochy jsou přípustná maximálně dvě nadzemní podlaží, s možností překročení této hladiny architektonickou dominantou nebo speciálním zařízením,

či objektem sloužící pro potřeby sportu a rekreace, za předpokladu, že nedojde k nepřijatelnému narušení krajinného rázu. Pro tyto plochy je stanovena zastavitelnost maximálně 45 %, přičemž do zastavěných ploch se nezapočítávají vodní plochy (včetně bazénů) a plochy zadlážděné vegetačními tvárnicemi, travnatá hřiště, hřiště a konstrukce zhotovené z přírodních materiálů.

4.2.2 Báňovice

V obci Báňovice byl první územní plán vydán až 12. ledna 2010. V rámci tohoto územního plánu bylo pro rozvoj této malé obce vymezeno celkem dvanáct rozvojových zastavitelných ploch. Většina vymezených ploch bude sloužit pro výstavbu domů a pro jejich napojení na infrastrukturu. Tento územní plán prošel aktualizací 18. ledna 2017 a tato aktualizace znamenala revizi stávajících zastavitelných ploch, která vyústila ve zrušení jedné z původně vymezených ploch a nahrazení jinou v menším rozsahu. Přehled plošných nároků na vymezené zastavitelné plochy je uveden na grafu (obr. 4.72).

Obrázek 4.72: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Báňovice [ha]
(zdroj: UPL Báňovice, zpracování: vlastní)

Jak vyplývá z obrázku 4.72 většina ploch vymezených pro zástavbu je určena jako funkční typ smíšený obytný (SO), tedy většinou pro výstavbu nových rodinných domů. Krom těchto ploch byly v obci vymezeny rovněž plochy pro zemědělskou výrobu skladování (VSZ) a plochy pro výstavbu nového sportoviště, funkčně vymezené jako občanské vybavení pro sport a rekreaci (OSVR). Krom těchto jasně definovaných ploch se v území vymezovaly ještě plochy technické infrastruktury (TI), v tomto případě konkrétně pro výstavbu chybějící čistírny odpadních vod pro obec.

V územním plánu jsou vymezeny rovněž plochy vodní a vodohospodářské (WT), které slouží pro obnovu původních vodních nádrží v okolí obce.

- ***Plochy smíšené obytné (SO)***

Tyto plochy budou sloužit k bydlení, včetně podnikání nesnižujícího kvalitu prostředí (řemesla, drobné výrobní provozovny). Stavby mohou mít maximálně 2 nadzemní podlaží, nutné je respektovat měřítko, charakter a hladinu stávající venkovské zástavby.

- ***Plochy výroby a skladování (VS)***

Jedná se o plochy sloužící pro výrobu, podnikání a skladování s výjimkou těžkých a rušivých vlivů. Budovy mohou mít maximálně 2 NP, v případě výrobních a skladových objektů nesmí výška římsy přesáhnout max. 6 m.

- ***Plochy zemědělské výroby a skladování (VSZ)***

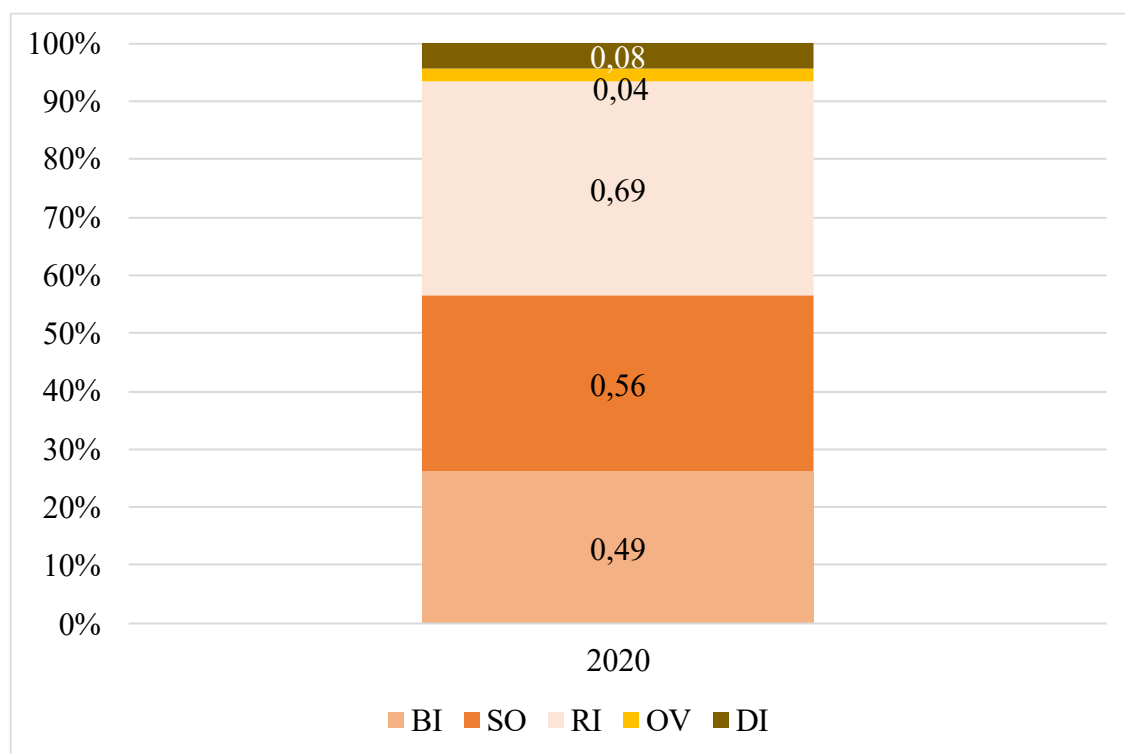
Jedná se o stavby a zařízení pro zemědělskou výrobu, skladování, opravářská činnost. Budovy mohou mít maximálně 2 NP, v případě výrobních a skladových objektů nesmí výška římsy přesáhnout max. 6 m.

- ***Plochy občanského vybavení pro sport (OVSR)***

Jedná se pouze o plochy určené pro výstavbu sportovišť otevřených i krytých. Stavby mohou mít maximálně 2 nadzemní podlaží, u budov je nutné respektovat měřítko, charakter a hladinu stávající venkovské zástavby.

4.2.3 Bečice

Pro boce Bečice byl územní plán poprvé vytvořen 5. února 2020. V rámci tohoto územního plánu bylo vymezeno celkem 10 nových zastavitelných ploch. Tyto plochy ale paradoxně téměř neslouží k rozvoji obce v rámci příchodu nových obyvatel, ale spíše k účelům rozvoje turistického potenciálu. Další úprava územního plánu má proběhnout v letošním roce a dalších letech. Funkční rozdělení a jejich podíl je znázorněn na grafu (obr. 4.73).

Obrázek 4.73: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bečice [ha] (zdroj: UPL Bečice, zpracování: vlastní)

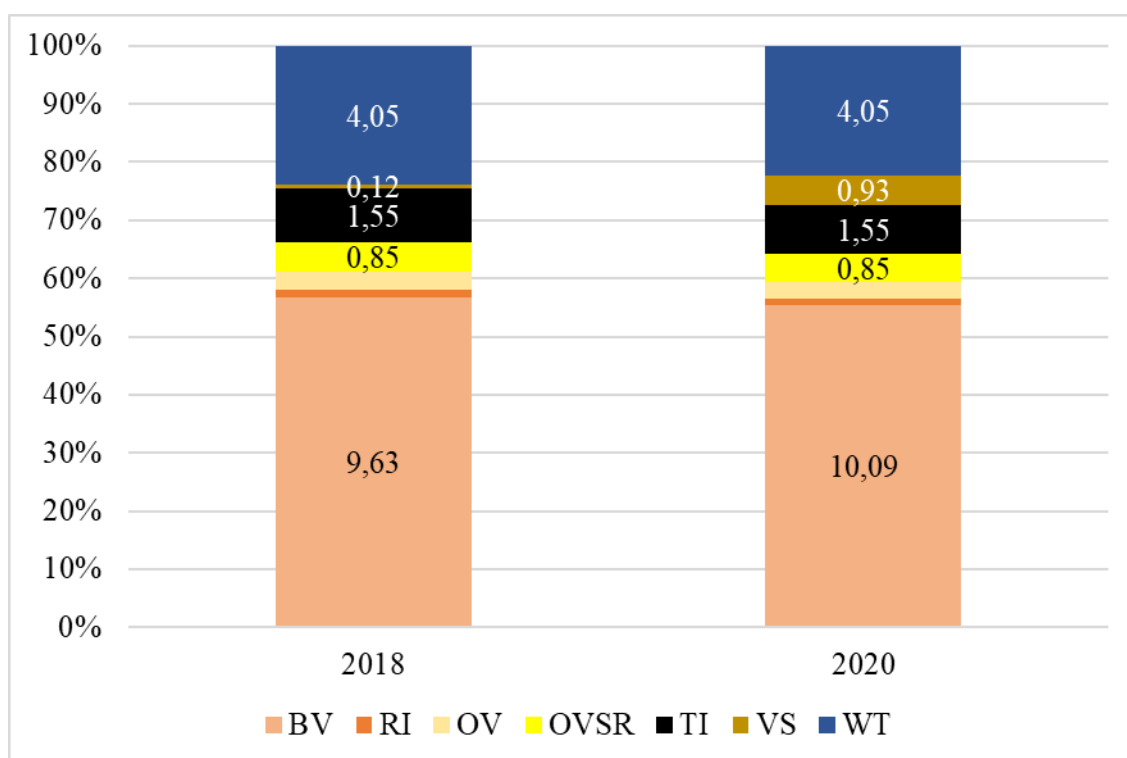
V obci bylo z deseti ploch pro individuální rekreaci (RI) určeny čtyři plochy. Pouze jedna plocha je potom určena pro typické venkovské bydlení (BV). Tři plochy potom mají sloužit jako plochy smíšené obytné (SO). Zbytek ploch je určen pro potřeby občanského vybavení (OV) a dopravní infrastruktury (DI).

Zástavba v zastavitelných plochách bude respektovat stávající krajinný ráz a stávající urbanistické a architektonické hodnoty především měřítkem nových staveb. Nebude tvořit významné dominanty v krajině. Struktura zástavby v nových rozvojových plochách bude individuální. Urbanistická struktura individuální obytné zástavby bude respektovat přirozenou modelaci terénu. Zástavba bude jednopodlažní s možností podkroví, podmíněně, s ohledem na terén a okolní zástavbu,

v zastavitelných plochách dvoupodlažní bez podkroví. S ohledem na historickou parcelaci a stávající zástavbu je nutné u nové zástavby zachovat podélné půdorysy objektů a sedlové, valbové či polovalbové střechy. Zastavěnost pozemku může být maximálně 40 %. Budou respektovány hodnoty a limity v území – komunikace, inženýrské sítě, a jejich ochranná a bezpečnostní pásma, vzdušný prostor pro létání v malých a přízemních výškách.

4.2.4 Bělčice

První územní plán byl pro obec Bělčice schválen 6. října 2018. V rámci tohoto územního plánu bylo vymezeno poměrně vysoké množství zastavitelných ploch. Celkově se jedná o 33 ploch určených k zastavění. Pro centrální část obce Bělčice z tohoto množství připadá 15 ploch, zbývající jsou rovnoměrně rozděleny mezi další místní části. K dalším změnám došlo o dva roky později, kdy k 31. prosinci 2020 začala platit první aktualizace původního územního plánu. V této aktualizaci byly přidány dvě nové plochy určené k zastavění a ty současné byly ponechány jako sále aktuální a použitelné. Jednotlivé funkční plochy jsou popsány včetně výměr v následujícím grafu na obr. 4.74.

Obrázek 4.74: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bělčice [ha] (zdroj: UPL Bělčice, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu (obr. 4.74) většina ploch, které byly vymezeny, jsou určeny převážně pro bydlení venkovského typu (BV) včetně rekreační plochy (RI). Krom těchto ploch byly v obci vymezena rovněž plochy pro občanské vybavení (OV) s částí určenou pro sport (OVSR). Jedná se o plochy, které jsou plánovány pro výstavbu kongresového centra a sportovního areálu s krytou jízdárnou. Zvláštní plocha byla vymezena pro výstavbu rozhledny. Samozřejmostí je také doplnění ploch technické infrastruktury (TI), a to především v podobě trafostanic a pro rozšíření stávající

čistírny odpadních vod. V této obci byla značná část zastavitelných ploch věnována vodním a vodohospodářským plochám (WT). Tyto plochy byly vymezeny z důvodu protipovodňové ochrany obce, a jsou určeny pro výstavbu poldru s hrázemi a záchytnými příkopy.

Krom ploch určených nově k zastavění se v obci Bělčice územním plánem vymezily také plochy určené k přestavbě, především nevyužitých ploch dříve používaných pro výrobu a skladování, případně pro zemědělskou výrobu a skladování.

Tabulka 4.29: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Bělčice

(zdroj: UPL Bělčice, zpracování: vlastní)

Původní využití	Nové využití	Plochy [ha]
VSZ	OS	0,600
VSZ	OS	0,192
VSZ	VS	0,207
VS	BV	0,479
VS	WT	0,122
VS	BV	0,242
VS	BV	0,238
VSZ	WT	0,062
VS	WT	0,043
VS	BV	0,048
VS	TI	0,016
VS	TI	0,063

Tyto plochy, jak ukazuje tabulka 4.29 jsou plánovány k transformaci především do obytných ploch případně obslužné infrastruktury, včetně sportovišť a dětských hřišť. Část ploch bude rovněž využita pro již zmiňované prvky protipovodňové ochrany

Tabulka 4.30: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Bělčice

(zdroj: UPL Bělčice, zpracování: vlastní)

Původní využití	Nové využití	Plochy [ha]
VSZ	BV+VS	1,013

Další plocha přestavby (jak uvádí tab. 4.30) byla vymezena ve změně územního plánu v místní části Záhrobí, a to pro přestavbu původního areálu zemědělské výroby na plochy bydlení a částečně i výroby.

Novostavby musí být s podmínkami prostorového uspořádání v souladu. Úpravy stávajících staveb lze rovněž provádět pouze v souladu s podmínkami prostorového uspořádání. Stávající stavby, které podmínkám prostorového uspořádání nevyhoví, lze bez omezení udržovat. Případné stavební úpravy těchto staveb však musí být s podmínkami prostorového uspořádání v souladu.

- ***Plochy venkovského bydlení (BV)***

Plochy slouží pouze pro výstavbu objektů pro rodinné bydlení. Výšková hladina nových objektů bude respektovat okolní zástavbu a nepřesáhne 2 nadzemní podlaží a obytné podkroví. Objekty musí zachovávat strukturu okolní zástavby a charakter střechní krajiny sídla, nevhodné jsou nadměrné hmoty nerespektující místní stavební tradici a morfologii terénu. Nové objekty na okraji zastavěného území budou mít na vnějším okraji směrem do krajiny situovány zahrady. Nové objekty se nebudou umisťovat na horizonty (s výjimkou výstavby veřejně přístupných rozhleden vhodně doplňujících celkové panorama a nenarušujících krajinný ráz). Doprovodné stavby nepřesáhnou výšku jednoho nadzemního podlaží. U nově vymezených zastavitelných ploch zastavěná plocha pozemku nepřesáhne 30 %, v prolukách se tato podmínka neuplatňuje. Minimální výměra nových pozemků: 700 m²; výjimečně u jednotlivých parcel (například rohové parcely, zbytkové parcely po provedené parcelaci) 600 m².

- ***Plochy občanského vybavení (OV)***

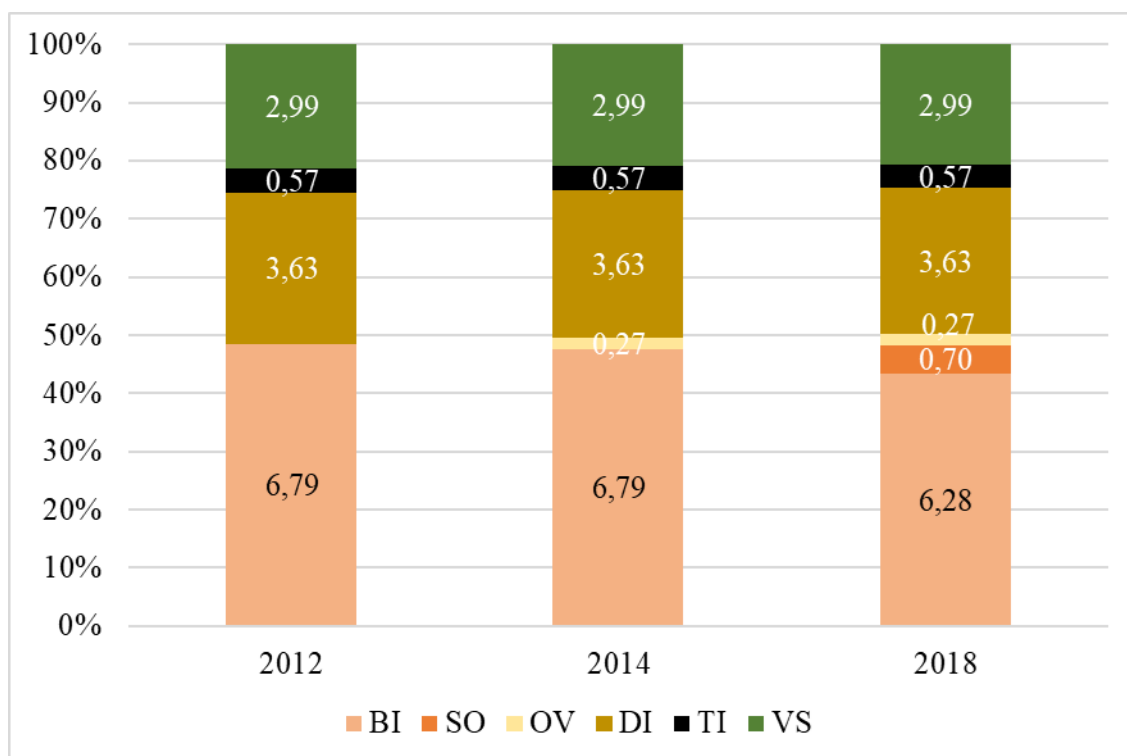
Jedná se o plochy pro stavby a zařízení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva, církevní stavby, stavby pro vědu a výzkum. Plochy občanského vybavení musí být vymezeny v přímé návaznosti na kapacitně dostačující plochy dopravní infrastruktury a být z nich přístupné, musí zajišťovat odpovídající množství parkovacích stání. Objekty a stavby nepřesáhnou stávající hladinu zástavby o více než půl patra (tj. užitné podkroví, půdu apod.). Stavby ve volné krajině nepřesáhnou výšku 3 nadzemních podlaží s užitným podkrovím (max. 15 m po hřeben střechy), výjimka z tohoto pravidla platí pro rozhledny, které mohou přesáhnout stanovenou výšku (při splnění následující podmínky). Veškeré stavby a zařízení umisťované ve volné krajině musí prokázat, že přímo ani ve svých důsledcích nenaruší krajinný ráz.

- ***Plochy pro sport (OVSR)***

Jedná se o plochy pro výstavbu budov pro sport a tělovýchovu. Možné je také umístění staveb pro chov koní. Objekty musí respektovat výšku okolní zástavby a nepřesáhnou 2 nadzemní podlaží. Objekty se nebudou usazovat na horizonty a musí zachovávat strukturu okolní zástavby, nevhodné jsou nadměrné hmoty.

4.2.5 Běleč

Pro obec Běleč byl územní plán vytvořen 6. listopadu 2012. V rámci tohoto územního plánu bylo vymezeno 14 nových zastavitelných ploch rovnoměrně v obou sídelních jednotkách. Územní plán byl po dvou letech opětovně vyhodnocen, a i na základě žádosti byla vytvořena první aktualizace územního plánu, a to konkrétně k 13. prosinci 2014. V rámci této aktualizace nebylo shledáno jako nutné měnit stávající koncepci zastavitelných ploch a pouze byla na základě žádosti jedna nová zastavitelná plocha doplněna. Zatím poslední změna proběhla k 22. září 2018. Na základě vyhodnocení potřebnosti a účelnosti zastavitelných ploch byl u jedné plochy v místní části Bzová shledán nedostatek ve vymezení a byla proto změněna (navýšena) výměra této plochy a bylo i pozměněno její funkční zatřídění do více obecné podoby. Jednotlivé plochy jsou znázorněny v následujícím grafu (obr. 4.75).

Obrázek 4.75: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Běleč [ha] (zdroj: UPL Běleč, zpracování: vlastní)

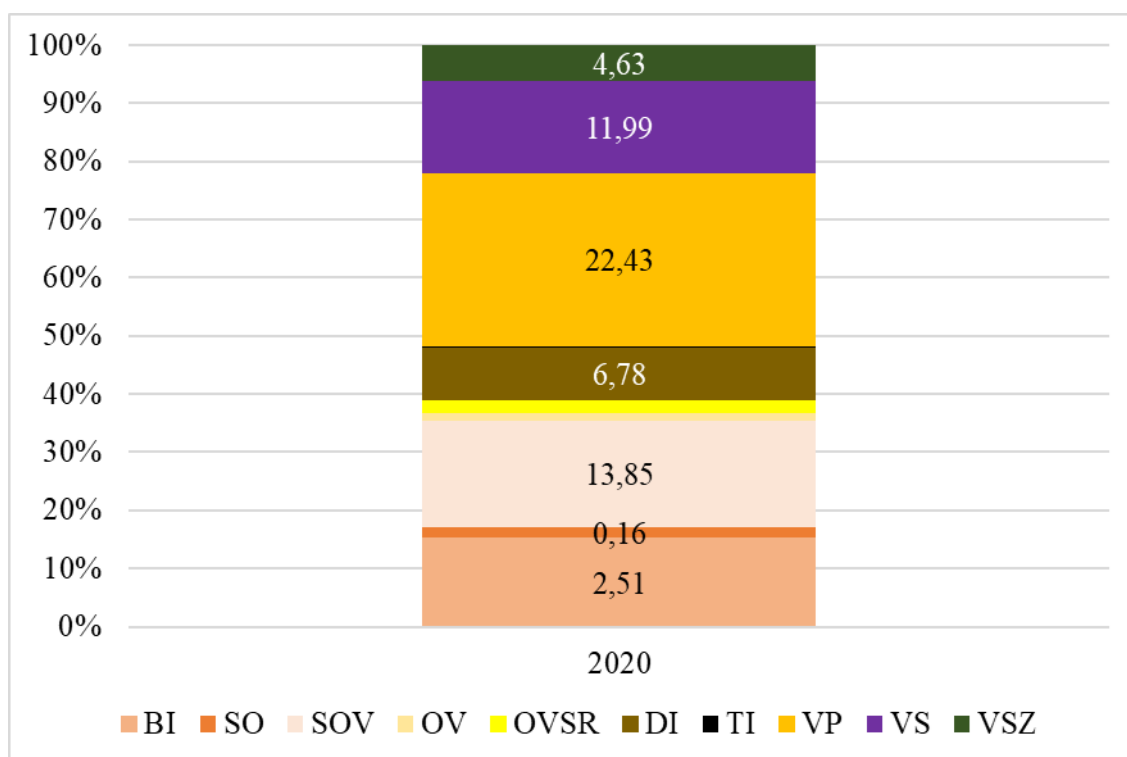
Z hlediska funkčního vymezení je naprostá většina ploch klasifikována jako plocha pro individuální bydlení (BI). V rámci rozvoje ekonomických aktivit v obci byly vymezeny rovněž dvě plochy pro obecnou výrobu a skladování (VS). Doplnkem jsou nezbytné plochy pro technickou a dopravní infrastrukturu (TI a DI). V rámci druhé

změny územního plánu byla změněna u jedné z ploch individuálního bydla změněna její funkční charakteristika na více obecnou plochu smíšenou obytnou.

V rámci územního plánu jsou podmínky vymezeny pro všechny plochy podobně jako regulativy, což je u této velikosti obce běžné. U ploch je určena zastavitelnost na úrovni max. 30–35 % a výšková hladina nových staveb je vymezena hladinou 6 – 7,8 m nad terénem.

4.2.6 Bernartice

Obec Bernartice má aktuálně platný územní plán z 13. ledna 2020. V tomto územním plánu bylo vymezeno celkem 64 nových zastavitelných ploch v místní části Bernartice, 11 ploch v místní části Bilinka, 9 ploch v místní části Bojenice, 16 ploch v místní části Jestřebice, 11 ploch v místní části Kolišov, 10 ploch v místní části Rakov, 9 ploch v místní části Srlín, 19 ploch v místní části Svatkovice a 10 ploch v místní části Zběšice. Plošné vymezení a funkční určení zastavitelných ploch je popsáno v grafu na obr. 4.76. Nová aktualizovaná verze územního plánu se bude schvalovat v první polovině roku 2023.

Obrázek 4.76: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bernartice [ha]
(zdroj: UPL Bernartice, zpracování: vlastní)

Mimo nově zastavitelné plochy se v územním plánu navrhuje také přestavby stávajících zastavěných ploch v nutném rozsahu. Jedná se především o přestavbu areálu bývalého zemědělského družstva, který je v obci veden jako brownfield. Dále se jedná o menší přestavby ploch bydlení nebo smíšeného obytného území na plochy více zaměřené na výrobu a skladování. Plochy přestavby jsou plošně a funkčně popsány v následující tabulce 4.31.

Tabulka 4.31: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Bernartice [ha] (zdroj: UPL Bernartice, zpracování: vlastní)

Původní využití	Nové využití	Plochy [ha]
BI	OV	0,27
SOV	VSZ	0,15
SOV	VSZ	0,34
VSZ	VS	0,96
VSZ	VS	2,23
VSZ	SOV	0,38
VSZ	VS	0,88

Regulativy nejsou v územním plánu určeny pro jednotlivé funkční plochy ale pro jednotlivé části obce.

- **Bernartice**

Centrum města s jeho historickou i současnou zástavbou je určeno k integraci funkcí obytné a občanské vybavenosti a služeb. Předpokladem je zobytnění stávajících půdních prostor s návazným uvolněním přízemních prostor pro podnikání. Možné je i zřízení nájemních ubytovacích prostor pro krátkodobé ubytování. Významný rozvoj pro bydlení v rodinných domech, kromě ojedinělých parcel, je navržen severozápadně od centra městyse mezi zastavěnou částí a navrhovaným koridorem pro budoucí přeložku silnice I/29, dále severně od centra po východní straně silnice II/105. Další plochy pro bydlení v rodinných domech se nachází jižně, jihovýchodně a západně od centra obce v návaznosti na zastavěné území. V návaznosti na nezastavěné území doporučujeme rozvolněnou nízkopodlažní zástavbu. Smíšené obytné městské plochy se navrhuje jihovýchodně od centra podél silnice III/12211 vedle fotbalového hřiště a severně od centra leží menší lokalita po východní straně silnice II/105. Návrh občanského vybavení je vymezen na dvou plochách severně od centra a jednou malou plochou v jihozápadní části. V jižní části je vymezena plocha přestavby pro občanské vybavení. Návrh občanského vybavení pro sport a rekreaci je vymezen kolem Zámeckého rybníka, kde se předpokládá vybudování autocampingu se souvisejícím zázemím.

- **Bilinka**

Sídlo Bilinka leží cca 1 km jihozápadně od městyse Bernartice. Obytná zástavba je navržena na západním okraji sídla v návaznosti na stávající zástavbu a na jihu sídla

při komunikaci II/105. Nejjižnější okraj, dobře přístupný místní příjezdovou komunikací je určen pro podnikatelskou a výrobní činnost. Typ zástavby má rostlou formu soustředěnou. Zástavba v tomto sídle se rozvíjí podél průtahu II/105, přesto lze označit pomyslný střed sídla. Je jím okolí požární zbrojnice, dětského hřiště a návesní kaple. V tomto prostoru jsou ještě plošné kapacity pro eventuální další občanskou vybavenost. V jihovýchodní části sídla je navrhovaná plocha pro sport a rekreaci.

- ***Dvůr Leveč***

Jihozápadně od sídla Bilinka, v místě dvora Leveč se navrhuje dvě plochy přestavby a dvě zastavitelné plochy pro výrobu a skladování zemědělská výroba.

- ***Bojenice***

Sídlo Bojenice leží cca 2 km západně od městyse Bernartice. Forma zástavby v sídle je rostlá, soustředěná. V Bojenicích je navržena obytná zástavba v severním a severovýchodním cípu, navazuje na stávající zástavbu. Největší plocha pro bytná zóna je od stávající oddělena pásem veřejné zeleně. Při návrhu nové zástavby je nutno respektovat ochranné pásmo vysokého napětí a pásmo hygienické ochrany.

- ***Jestřebice***

Sídlo Jestřebice leží cca 2,4 km severně od městyse Bernartice. Forma zástavby v sídle je pravidelná, návesní. Obytná zástavba je navržena na severovýchodě a na západě sídla. Návrhové plochy pro zemědělskou výrobu se nachází na severu a jihu sídla. Plocha pro sport a rekreaci je navrhovaná v jihovýchodní okrajové části sídla.

- ***Kolišov***

Kolišov se nachází se cca 3 km severovýchodně od městyse Bernartice. Forma zástavby v sídle je rostlá, soustředěná, půdorysně působí sídlo celistvě. Obytná zástavba je navržena na jihu sídla při komunikaci III/10554 tak, aby byl do sídla vtažen osamoceně stojící rodinný dům. Další malá plocha je navržena na západě.

- ***Ráb***

Sídlo se nachází cca 1 km severně od Kolišova, forma zástavby je rostlá rozptýlená (samoty). Zde se nenavrhují žádné zastavitelné plochy.

- ***Rakov***

Sídlo Rakov se nachází cca 1 km západně sídla Svatkovice a cca 4 km jihozápadně od městyse Bernartice. Forma zástavby v sídle je rostlá, soustředěná. Nová obytná zástavba je navržena na západě sídla. Větší část stávajícího zemědělského areálu je navržena jako plocha přestavby pro podnikatelskou a výrobní činnost. Západně

a východně od stávajícího zemědělského areálu jsou navrhovány plochy pro podnikatelskou a výrobní činnost. Vznikne tak plynulý přechod od smíšené obytné funkce v sídle do zóny průmyslové a zemědělské.

- ***Srlín***

Srlín leží ve velice pěkném atraktivním přírodním prostředí. Nachází se cca 5 km východně od městyse Bernartice. Forma zástavby v sídle je rostlá, soustředěná. Plochy navrhované pro obytnou zástavbu doplňují nesouvislou zástavbu při okrajích sídla, vyplňují se proluky. Všechny jsou navrhovány v návaznosti na zastavěné území. Ve středu Srlína na volném prostranství, je možné vybudovat zpevněnou sportovní plochu. Zcela mimo jádro sídla na severu při komunikaci I. třídy je navržena plocha pro rozvoj podnikatelských, či jiných výrobních aktivit. Tato plocha je velmi dobře dopravně obsloužená, stejně tak navrhovanými sítěmi technické infrastruktury. Celá plocha bývalého areálu zemědělského družstva je navržena jako plocha přestavby na plochu výroby a skladování lehký průmysl.

- ***Svatkovice***

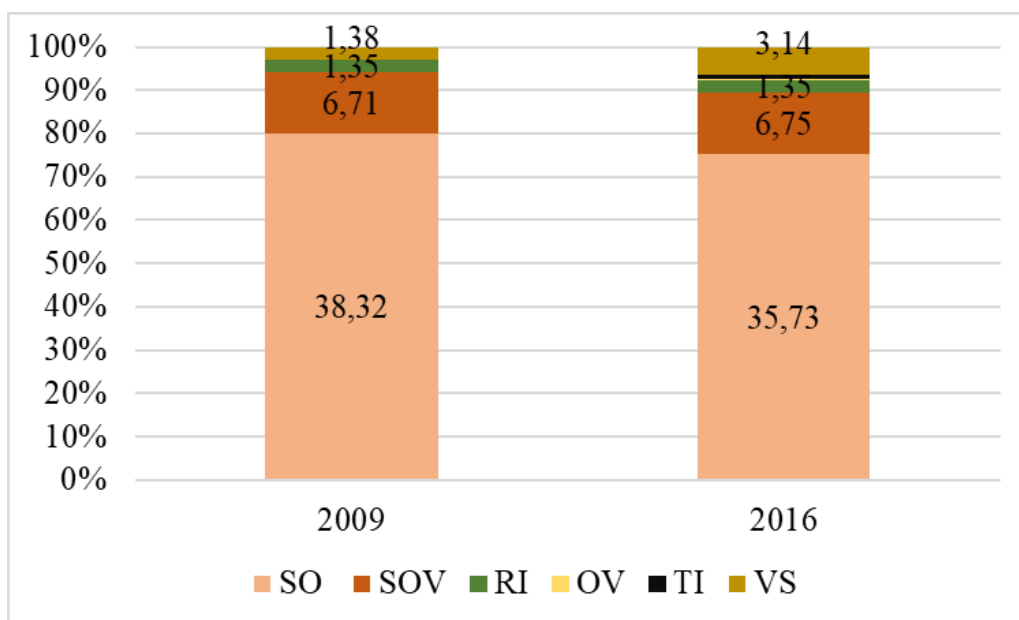
Sídlo Svatkovice leží cca 3 km jihozápadně od městyse Bernartice. Forma zástavby v sídle je rostlá, soustředěná. Vzhledem k možnostem dalšího rozvoje sídla a zvýšení pracovních příležitostí, je potřeba zajistit prostory k rozvoji podnikatelských aktivit průmyslového charakteru. Tato plocha je navržena na severovýchodě sídla podél silnice II/105. Další plocha pro podnikatelské aktivity, výrobu a skladování je navržena jako plocha přestavby stávajícího zemědělského areálu. Přechod mezi podnikáním a bydlením je plocha smíšená obytná – komerční. Ve Svatkovicích je navržena na západě sídla. Obytná zástavba je navržena tak, aby doplnila jednostrannou zástavbu při komunikaci na západě sídla, další plocha se nachází na jihu a severozápadě sídla. Dvě plochy jsou navrhované jako plochy přestavby pro plochy bydlení. Ve Svatkovicích se navrhuje upravit prostor návsi a celkově zrenovovat centrální prostor. Zemědělský areál již není využíván, celý je navržen jako plocha přestavby pro výrobu a skladování.

- ***Zběšice***

Sídlo Zběšice leží cca 2,5 km jihovýchodně od městyse Bernartice. Forma zástavby v sídle je rostlá, soustředěná. Obytná zástavba ve Zběšicích je navržena na několika místech tak, aby byly zastavěny volné prostory na okrajích a sídlo působilo kompaktním dojmem. V západní části sídla je navržena plocha pro podnikatelské a výrobní činnosti.

4.2.7 Besednice

V obci Besednice je v platnosti územní plán s celkem třemi aktualizacemi. Nejstarší z vydaných územních plánů byl schválen 4. března 2009. V tomto územním plánu bylo vymezeno celkem 27 zastavitelných ploch pro různé účely. První z aktualizací územního plánu byla vydána na konci roku 2009 (konkrétně 9. prosince 2009). V rámci této aktualizace nedošlo ke změnám ve vymezení zastavitelných ploch v území a v rámci jejich revize bylo shledáno, že plochy jsou účelně vymezeny a není potřeba žádná další revize. Další aktualizace územního plánu byla provedena v roce 2016 (schválen 2. července 2016). Zde již proběhla výraznější revize vymezených ploch v rámci původního územního plánu. Na základě kvalifikovaného odhadu byly shledány čtyři zastavitelné plochy jako nepotřebné. Jedná se o plochy původně určené pro obytnou funkci. Nad rámec stávajících navržených ploch ale bylo doplněno šest dalších nových lokalit určených převážně pro zástavbu, byla tak dodržena litera zákona č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu v tom smyslu, že není možné vymezit nové zastavitelné plochy pro stejný účel, pokud existují nevyužité stávající plochy. Poslední aktualizací územního plánu je změna z 1. října 2018. Zde však nebyly vymezeny žádné nové plochy a v rámci revize bylo shledáno dosavadní využití jako aktuální. Plošný přehled jednotlivých změn je uveden na grafu (obr. 4.77).

Obrázek 4.77: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Besednice [ha] (zdroj: UPL Besednice, zpracování: vlastní)

Jak vyplývá z tabulky, plochy, které se napříč celým územním plánováním v obci Besednice navrhují, jsou určeny v převážné většině pro smíšené obytné účely (SO),

jejichž součástí jsou také plochy smíšené obytné venkovského typu (SOV). Krom těchto ploch se objevují v návrhu rovněž plochy určené pro rekreaci, a to rekreaci individuálního rodinného charakteru (RR). Ve dvou případech byly vymezeny rovněž plochy výroby a skladování (VS) a občanského vybavení (OV). Krom těchto ploch jsou vymezeny i obslužné plochy technické infrastruktury (TI) a dopravní infrastruktury (DI).

Krom těchto nově vytvořených zastavitelných ploch byly v území nalezeny rovněž plochy přestavby, které mění dosavadní způsob využití již nevyužívaných ploch. Tyto plochy jsou včetně jejich výměr uvedeny v tabulce 4.32. První plocha byla vymezena již v původním územním plánu v obci Besednice a druhá plocha byla přidána první aktualizací územního plánu.

Tabulka 4.32: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Besednice
(zdroj: UPL Besednice, zpracování: vlastní)

Původní využití	Nové využití	Plochy [ha]
VSZ	VS	2,78
SO	VS	0,001

První plocha přestavby umožňuje sanaci dosavadního areálu zemědělského družstva a jeho přestavbu do ploch výroby a skladování, prakticky to znamená pouze změnu funkčního využití definovaného v regulativech územního plánu. Druhá plocha přestavby byla určena pro umístění velkoplošné fotovoltaické elektrárny na stávající vymezené ploše určené pro zástavbu rodinnými domy.

- ***Smíšené obytné plochy (SO)***

Jedná se o zastavitelné území pro obytné a s nimi související zařízení, činnosti a děje poskytující služby pro bydlení, případně rekreační bydlení, převážně v nízkopodlažních rodinných, řadových, rekreačních nebo vila domech, případně nízkopodlažních bytových domech nebo rezidenčních domech. S ohledem na urbanistickou koncepci vyžadovanou vazbu na přírodní prostředí je vhodné, aby pozemky a plochy na přechodu do volné krajiny byly zastavovány pouze přízemními objekty s možností využití podkroví na větších pozemcích. Pro tyto plochy jsou přípustná maximálně dvě nadzemní podlaží u rodinných, řadových, rekreačních a vila domů, s možností podsklepení nebo nadstavby podkroví. U nízkopodlažních bytových a rezidenčních domů je přípustná maximálně tři nadzemní podlaží s možností podsklepení nebo využití podkroví bez nástavby. Nadstavba podkroví

je přípustná maximálně do výšky 1,3 m nad úroveň stropu posledního plného podlaží. Pro tyto plochy je stanovena zastavitelnost maximálně 25 % u rekreačních, rezidenčních a vila domů, 35 % u rodinných domů, 50 % u řadových a nízkopodlažních bytových domů.

- ***Smíšené obytné venkovské plochy (SOV)***

Jedná se o plochy zastavitelné pro obytné a s nimi související zařízením činnosti a děje poskytující služby pro bydlení, případně rekreační bydlení, převážně v nízkopodlažních rodinných, řadových, rekreačních nebo vila domech, případně nízkopodlažních bytových domech, zemědělských usedlostech a rodinných farmách. S ohledem na urbanistickou koncepci vyžadovanou vazbou na přírodní prostředí je vhodné, aby pozemky a plochy na přechodu do volné krajiny byly zastavovány pouze přízemními objekty.

Pro tyto plochy jsou přípustná maximálně dvě nadzemní podlaží s možností podsklepení nebo nadstavby podkroví. U nízkopodlažních bytových domů jsou přípustná maximálně tři nadzemní podlaží. Zastavitelnost je striktně stanovena na 25 %.

- ***Rodinná rekreace (RR)***

Obytné a přípustné jsou na těchto územích pouze přechodné pobytové děje a činnosti v objektech rodinné rekreace (chalupy, domy, chaty, zahradní domky a chatky).

Pro tyto plochy je přípustná pouze nízkopodlažní výšková hladina s omezením maximálně dvou nadzemních podlaží bez nadstavby podkroví nebo jedno nadzemní podlaží s nadstavbou podkroví. Pro tyto plochy je stanovena zastavitelnost maximálně 20 %. Vytvářejí – li stavby pro rodinnou rekreaci mezi sebou volný prostor, vzdálenost mezi nimi nesmí být menší než 10 m.

- ***Výroba a skladování (VS)***

Jedná se o plochy a uzavřené areály pro zařízení, činnosti a děje charakteru výrobního a průmyslového, podnikatelské aktivity, sklady, manipulační plochy, komunální provozovny, velkoobchod nebo logistické areály.

Pro tyto plochy je stanovena výšková hladina pro objekty maximálně dvou nadzemních podlaží, v případě technologických objektů se výšková hladina nestanovuje. Pro tyto plochy může být v odůvodněných případech zastavitelnost až 90 %.

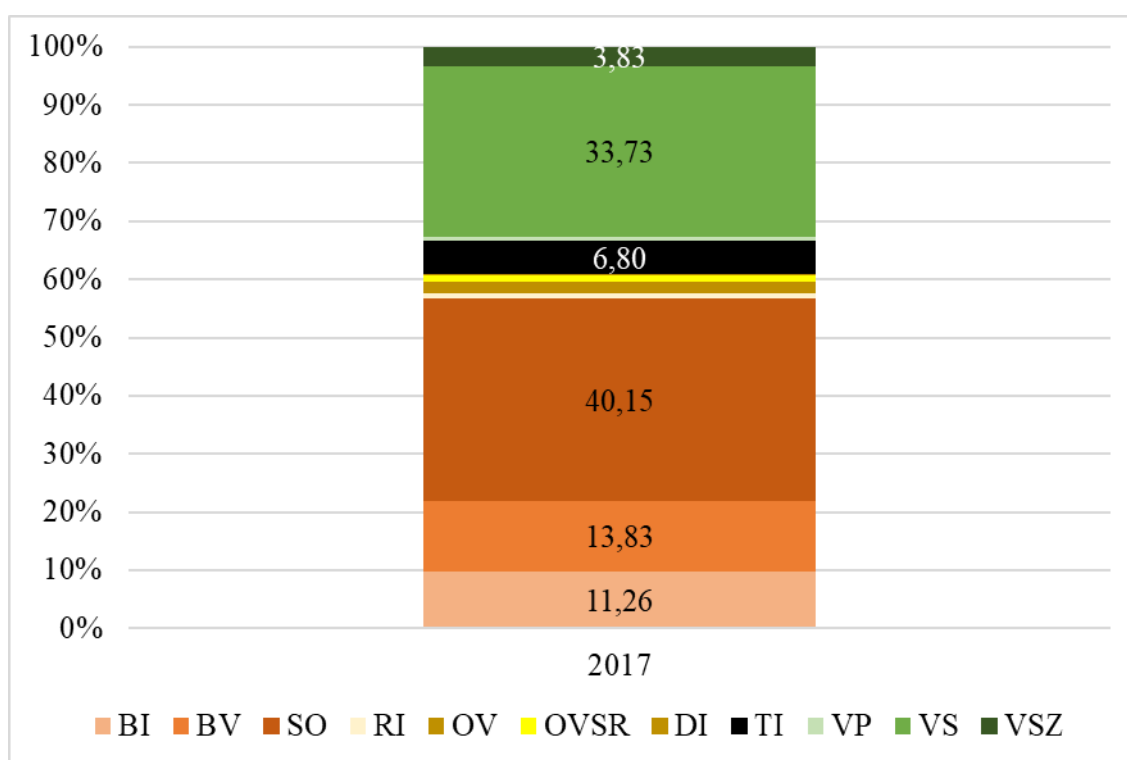
- ***Občanské vybavení (OV)***

Jedná se o zařízení a plochy s vysoce různorodou skladbou činností a dějů místního až nadmístního významu v monofunkčních nebo polyfunkčních objektech a blocích. Jedná se o plochy pro administrativu, správní a školská zařízení, zařízení sociální péče a zdravotnictví, stravovací a ubytovací služby, kulturní, církevní a společenská zařízení včetně hřbitovů, veřejné doprovodné zeleně a parkovacích stání.

Výšková hladina zástavby je nízkopodlažní s možností překročení této hladiny architektonickou dominantou.

4.2.8 Blatná

Územní plán Blatné byl vydán 14. dubna 2017. V rámci tohoto územního plánu bylo vymezeno velké množství nově zastavitelných ploch, což je ovlivněno i faktem že se jedná o rozsáhlé území. Celkově bylo vymezeno 83 zastavitelných ploch, z čehož největší počet ploch připadá na hlavní sídelní jednotku Blatná (29 ploch). Zbývající plochy jsou rovnoměrně rozprostřeny mezi ostatní sídelní jednotky. Zastoupení jednotlivých funkčních ploch a jejich podílů je uvedeno v následujícím grafu (obr. 4.78). Územní plán byl několikrát změněn, a to 25. září 2021 a 12. července 2022. Ani jedna z těchto změn však nepřinesla žádné nové vymezení zastavitelných ploch. Nová změna územního plánu bude uveřejněna v letošním roce, není však jasné, zda v této změně budou vymezeny nové plochy pro výstavbu.

Obrázek 4.78: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Blatná [ha]
(zdroj: UPL Blatná, zpracování: vlastní)

Plochy vymezené jako nově zastavitelné jsou většinou určeny pro bydlení (BI), ale také pro obslužné záležitosti v podobě občanského vybavení (OV). Zvláštní plocha byla vymezena pro výstavbu specializovaného zdravotnického zařízení. Plochy jsou vymezeny i s ohledem na trávení volného času jako veřejná prostranství (VP) nebo plochy pro sport a rekreaci (OVS a RI). Plochy budou určeny pro výstavbu nových ploch chat a také sportovišť. V rámci územního plánu obec myslela i na rozvoj z hlediska výrobních kapacit. Z tohoto důvodu byly v obci vymezeny i nové plochy

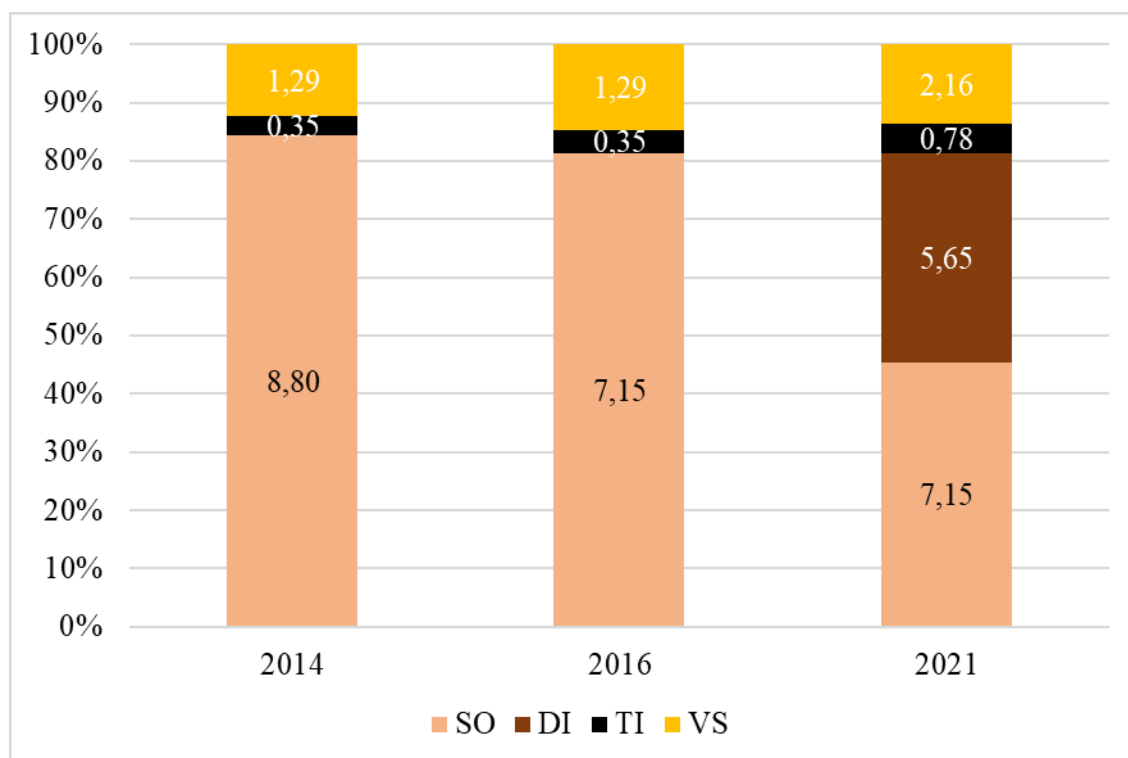
pro výrobu a skladování (VS). Velmi specifickou plochou je potom plocha těžby pro rozšíření stávající kapacity kamenolomu (GX). Samozřejmou součástí územního plánu je také vymezení ploch technické infrastruktury (TI), především v podobě nových kapacit čistíren odpadních vod, ale také skládkových ploch.

Krom ploch pro novou zástavbu se územní plán Blatné zaměřil rovněž na plochy změn již zastavěných území především v podobě brownfieldů po zemědělské výrobě nebo po výrobě průmyslové. V prvním územním plánu bylo vymezeno celkem 45 ploch přestavby napříč celým řešeným územím. Změny spočívají především v převedení ploch do ploch individuálního nebo městského bydlení (BI nebo BM), ale také do ploch pro sport (OVSR) – bude se jednat o výstavbu bazénu v obci Blatná, ploch občanského vybavení, veřejných prostranství nebo také technické a dopravní infrastruktury. Vymezení nových ploch přestavby byl rovněž úkol obou aktualizací územního plánu z roku 2021 a 2022. V každé změně byla vymezena jedna plocha přestavby. V prvním případě se jedná o změnu využití bývalého zemědělského areálu na plochy výroby a skladování, v druhém případě se jedná pouze o úpravu funkčního vymezení plochy pro bydlení.

Regulativy pro obec Blatná jsou stanoveny pro každý typ funkční plochy a pro každou sídelní jednotku odděleně. Z tohoto důvodu nebudou v této práci jednotlivě popisovány.

4.2.9 Bohumilice

První územní plán byl v obci Bohumilice schválen 4. července 2014. V rámci tohoto územního plánu bylo vymezeno celkem osm nových zastavitelných ploch. Tyto plochy byly vymezeny zejména kvůli rozvoji obce z hlediska výstavby nových ploch pro bydlení. V rámci vyhodnocení funkčnosti a účinnosti územního plánu byla 5. listopadu 2016 vydaná jeho první aktualizace. V rámci přehodnocení vymezených ploch pro výstavbu domů bylo zjištěno, že jedna ze zastavitelných ploch je příliš velká a v 1. aktualizaci tak došlo k jejímu zmenšení o více jak třetinu. Druhá aktualizace z 21. října 2021 byla potom více zaměřena na výrobní sféru a do územního plánu obce Bohumilice vnesla další tři zastavitelné plochy. Funkční vymezení ploch a jejich rozsah je znázorněn v následujícím grafu 4.79.

Obrázek 4.79: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bohumilice [ha]
(zdroj: UPL Bohumilice, zpracování: vlastní)

První návrh územního plánu se zaměřoval víceméně na obytné plochy ve funkční formě smíšených obytných ploch (SO). Ruku v ruce s těmito plochami pamatovala obec i na rozvoj ploch pro výrobu a skladování, přesto že tyto plochy jsou v porovnání s plochami pro bydlení mají pouze minimální rozsah. Tyto plochy jsou funkčně charakterizovány jako plochy výroby a skladování (VS). Nutným doplňkem těchto ploch je potom rozvoj technické infrastruktury (TI). V druhé aktualizaci územního

plánu potom byly doplněny další plochy pro výrobu a skladování s potřebnou dopravní infrastrukturou (DS).

- ***Plochy smíšené obytné (SO)***

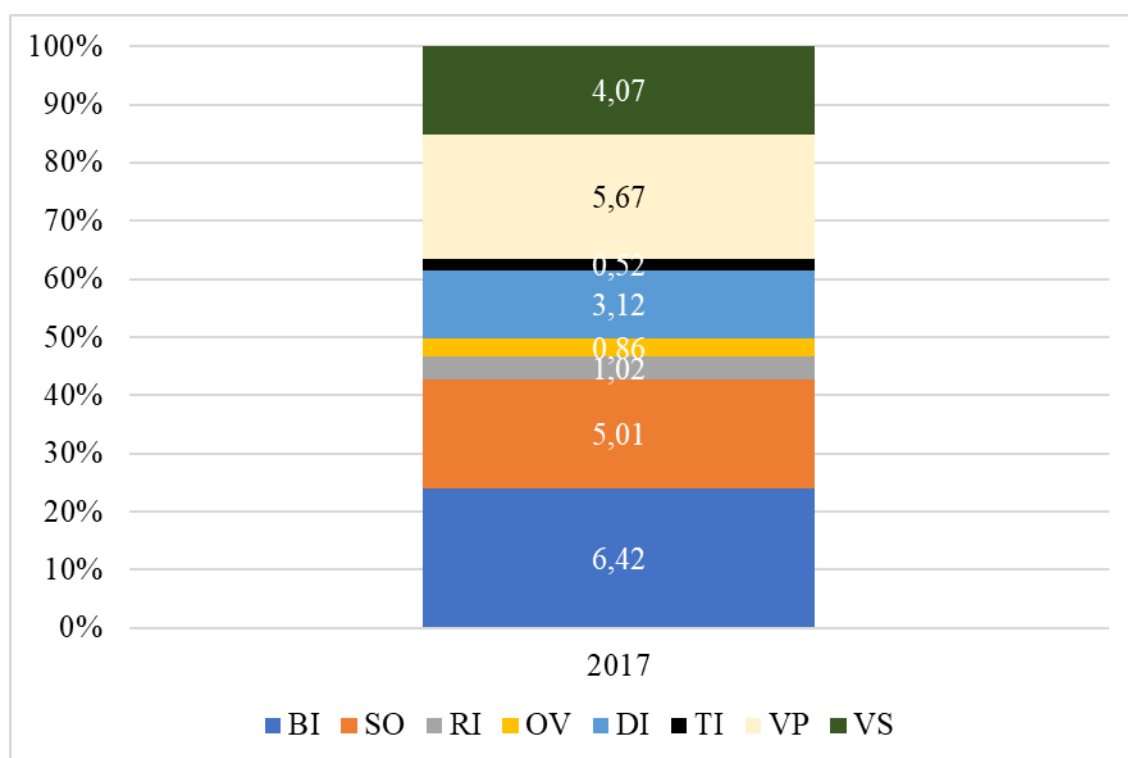
Plochy smíšené obytné zahrnují zpravidla pozemky staveb pro bydlení, případně staveb pro rodinnou rekreaci, pozemky občanského vybavení a veřejných prostranství. Budovy mohou mít maximálně 2 nadzemní podlaží a obytné podkroví a zastavitelnost území je stanovena na max. 50 %.

- ***Plochy výroby a skladování (VS)***

Jedná se o plochy pro výhradní umístění pouze výrobních a skladovacích prostor. Minimální zastoupení zeleně na parcele u zastavitelných ploch činí 30 %. Ve stabilizovaném zastavěném území výrobních areálů je procento zeleně stávající a nesmí se dále snižovat. Nová zástavba musí splňovat maximální výškou hřebene střechy 9 m (měřeno od podlahy vstupního podlaží).

4.2.10 Borek

Pro obec Borek byl územní plán vytvořen 11. července 2017. V rámci tohoto územního plánu bylo vymezeno celkem 41 nově zastavitelných ploch. Územní plán byl v tradičním čtyřletém cyklu revidován a byla řešena jeho funkčnost a účelnost. V rámci tohoto vyhodnocení vznikla aktualizace územního plánu platná od 18. listopadu 2021. V rámci této změny bylo shledáno že vymezení zastavitelných ploch je stále účelné a nebyly tudíž udělány žádné změny co se týká počtu zastavitelných ploch. Jedinou úpravou, která byla provedena, je úprava v definování funkčního vymezení smíšených obytných ploch a velikosti ploch pro výstavbu rodinných domů v plochách bydlení. Vymezení jednotlivých ploch je znázorněno na grafu (obr. 4.80).

Obrázek 4.80: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Borek [ha] (zdroj: UPL Borek, zpracování: vlastní)

Plochy vymezené v územním plánu Borku akcentují lokalizaci města na předměstí krajského města a rovněž v blízkosti dálnice D3. V územním plánu se objevují zejména plochy určené pro bydlení (BI) a smíšené obytné plochy (SO) ale také pro výrobu a skladování (VS). Plochy výroby funkčně souvisí s konstrukcí dálnice D3. Doplnkem těchto ploch jsou místa určená pro rekreaci (RI), veřejná prostranství (VP) a dopravní a technickou infrastrukturu (DI a TI).

Kromě ploch pro novou výstavbu byly v území vytvořeny i plochy, které jsou určeny k přestavbě stávající zastavitelných ploch (tab. 4.33). Jedná se o dvě plochy, které byly původně určeny původně pro výrobní účely a souvisí s původními lokalitami těžby. Novým způsobem využití bude v obou případech bydlení, a to jak v podobě bydlení individuálního (BI) tak ploch smíšených obytných (SO).

Tabulka 4.33: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Borek [ha]
(zdroj: UPL Borek, zpracování: vlastní)

Původní využití	Nové využití	Plochy [ha]
VS	BI	0,78
VS	SO	0,36

- **Plochy bydlení (BI)**

Pro bydlení individuální je s ohledem s ohledem na dochovaný krajinný a sídelní ráz možné na plochách pořizovat novostavby o výšce max. do 2 nadzemního podlaží, nebo 1 nadzemního podlaží s využitím podkroví. Zastavitelnost stavebního pozemku nebo souboru pozemků jednoho stavebníka je limitována na 35 % (pokud je již tento limit překročen, nelze půdorysně stavby rozšiřovat). Minimální velikost pozemku pro nově umístěvaný izolovaný rodinný dům je 600 m², minimální velikost pozemku pro jednotlivé řadové rodinné domy je 200 m². Pro bydlení hromadného typu je výška objektů limitována maximálně 4 nadzemními podlažími, nebo 3 nadzemními podlažími s podkrovím. Zastavitelnost stavebního pozemku nebo souboru pozemků jednoho stavebníka je stejně jako u individuální výstavby limitována do 35 %.

- **Plochy smíšené obytné (SO)**

Jedná se o plochy bydlení v rodinných domech a občanského vybavení. Může se jednat o stavby rodinných domů, včetně služeb a přídomního hospodářství, stavby občanského vybavení do 300 m² zastavěné plochy nerušící bydlení, k obsluze přilehlého území, stavby pro výrobu a skladování do 100 m² nerušící bydlení, garáže do 10 vozidel, rekreační a užitkové zahrady, bazény, stavby pro sport sloužící potřebě daného území, zejména hřiště pro děti apod. a související technická a dopravní infrastruktura, plochy veřejné zeleně, malé vodní plochy apod. Regulativ stanovuje stavby do 3 nadzemních podlaží nebo 2 nadzemních podlaží s podkrovím, v některých lokalitách maximálně do 4 nadzemních podlaží nebo 3 nadzemních podlaží s podkrovím. Zastavitelnost nadzemními objekty stavebního pozemku nebo souboru pozemků jednoho stavebníka je limitována do 40 %.

- ***Plochy rekreace (RI)***

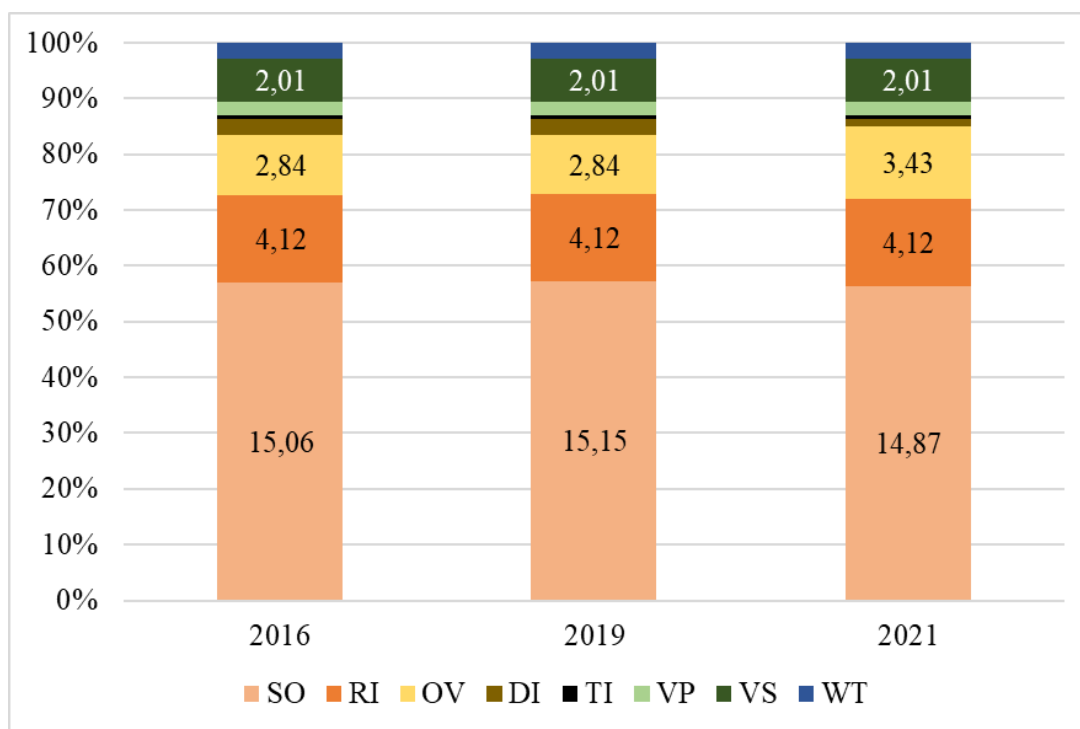
Plochy rekreace jsou určeny pro stavby pro rekreaci krátkodobou, objekty rodinné rekreace (rekreační chaty, zahradní domky, zahrádkářské chaty a jiné drobné stavby, které svým charakterem, objemovými parametry, zastavěnou plochou do 50 m² a stavebním uspořádáním odpovídají požadavkům na rodinnou rekreaci). Musí se jednat o stavby přízemní, max. do 100 m² zastavěné plochy a do výšky 7 m do hřebene.

- ***Plochy výroby a skladování (VS)***

Jedná se o plochy pro činnosti a zařízení výroby a skladování spojené s umístěním zařízení staveniště D3 nebo dalšími činnostmi souvisejícími se stavbou D3. Podmínky prostorového uspořádání s ohledem na dochovaný krajinný a sídelní ráz umožňuje umísťovat objekty nadzemní s maximální výškou atiky nebo do hřebene do 12 m. Zastavitelnost pozemku (popř. areálu) nadzemními objekty může být do 45 %. Velikost jednotlivých objektů může být maximálně 1000 m² zastavěné plochy.

4.2.11 Borová Lada

Územní plán byl pro Borová Lada vydán 24. června 2016. V rámci tohoto plánu bylo vymezeno celkově 49 nových zastavitelných ploch, a to prakticky ve všech sídelních jednotkách obce Borová Lada. Nově zastavitelné plochy se zaměřují čistě na obytně rekreační potenciál území. K úpravě územního plánu došlo 22. května 2019, a to z důvodu úprav zastavitelné části místní části Černá Lada. V rámci této úpravy došlo k vymezení nových dvou zastavitelných ploch. Poslední aktualizací územního plánu je změna z 19. října 2021, kdy došlo k úpravě prostorových podmínek zastavitelné plochy přímo v Borových Ladách, byly zrušeny dvě sávací části ale naopak jiné dvě byly doplněny. U jedné z rozvojových ploch došlo k úpravě výměry. Hodnoty a funkční rozdělení ploch je uvedeno v grafu na obr. 4.81.

Obrázek 4.81: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Borová Lada [ha]
(zdroj: UPL Borová Lada, zpracování: vlastní)

V rámci vymezených zastavitelných ploch se funkčně jedná pouze o plochy související s rozšířením kapacit bydlení, respektive rekreace. I v případě objektů funkčně vymezených jako plochy smíšené obytné (SO) se velmi často jedná o místa, která budou sloužit jako tzv. druhé bydlení. Kromě těchto ploch byly v území vymezeny i plochy občanského vybavení (OV), a to včetně ploch pro sport (OVSR). V rámci funkčního rozvoje území byly vymezeny rovněž nové plochy veřejných prostranství (VP), dopravní a technické infrastruktury (DI a TI).

- ***Plochy smíšené obytné (SO)***

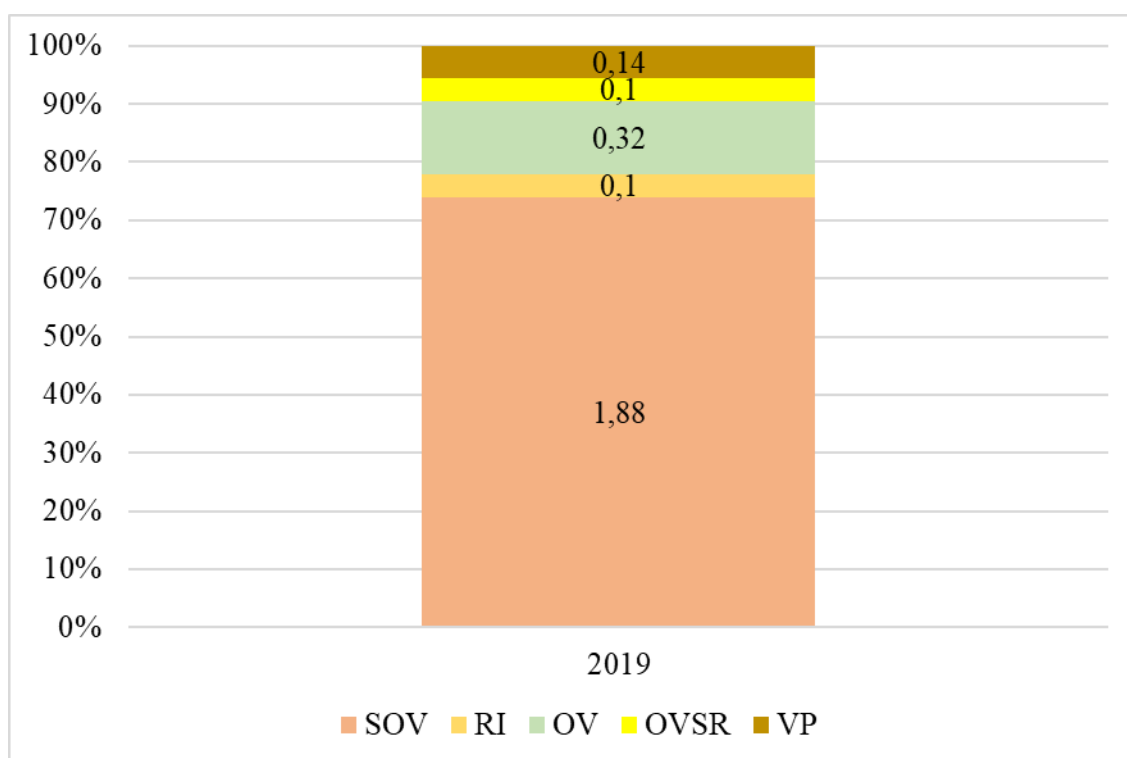
V rámci regulace ploch smíšených obytných je přípustná výstavba staveb pro bydlení a činnosti a děje s tímto typem bydlení související, tj. zahrady, vedlejší samozásobitelské hospodářství, případně pro rodinnou rekreaci, ubytování, zařízení pro denní rekreaci (dětské hřiště). Přípustná jsou rovněž parkovací stání a garáže pro potřeby vyvolané přípustným využitím území na vlastním pozemku, nezbytná dopravní a technická infrastruktura, veřejná zeleň a veřejná prostranství, požární nádrže. Přípustné jsou rovněž provozovny občanského vybavení integrované do objektů pro bydlení. V rámci regulativů musí být stavby v souladu s charakterem a strukturou stávající okolní zástavby. Zastavitelnost ploch je maximálně 20–35 %, s umístěním maximálně 1–5 hlavních staveb v závislosti na konkrétní lokalitě. Doplňkové stavby, dostavby a přístavby jsou možné za podmínky dodržení maximální celkové zastavěnosti 20–35 % z celkové funkční plochy. Minimální plochy parcel se v závislosti na konkrétní poloze zastavitelné plochy v rámci obce pohybují od 1 000 do 1 600 m². Výšková hladina nových staveb je limitována maximálně jedním nadzemním podlažím s podkrovím.

- ***Občanské vybavení (občanské vybavení pro sport) (OV, OVSR)***

Jedná se o plochy určené pro výstavbu objektů občanského vybavení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva. Tyto plochy dále zahrnují pozemky staveb a zařízení pro obchodní prodej, tělovýchovu a sport, ubytování, stravování, služby, pozemky související dopravní a technické infrastruktury a veřejných prostranství, požární nádrže. Celková zastavitelnost ploch musí činit maximálně 35 % (u ploch sportu až 85 %). Minimální velikost ploch pro zástavbu musí mít alespoň 1 000 m².

4.2.12 Borovany

Územní plán pro obec Borovany byl schválen 29. května 2019. V rámci tohoto územního plánu bylo vymezeno celkem deset nových zastavitelných ploch. Další aktualizace územního plánu není zatím nutná a zastavitelné plochy tak nebyly zatím vyhodnocovány z hlediska funkčnosti. Vymezení jednotlivých ploch a jejich určení je uvedeno v následujícím grafu na obr. 4.82.

Obrázek 4.82: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Borovany [ha] (zdroj: UPL Borovany, zpracování: vlastní)

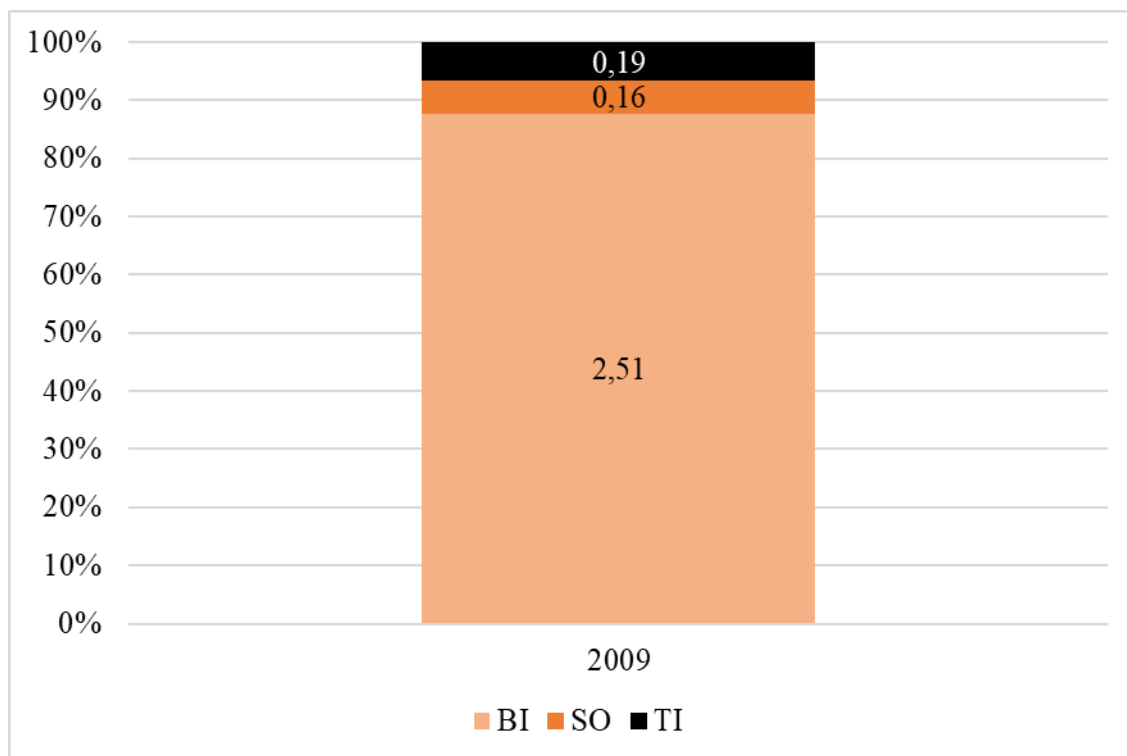
Většina ploch vymezených v územním plánu přímo směřuje k rozvoji obce směrem k možnosti příchodu nových obyvatel. Plochy jsou nejčastěji vymezeny jako plochy smíšené obytné (SOV). Vzhledem k nutnosti všestranného rozvoje území obce jsou v územním plánu vymezeny rovněž plochy pro veřejná prostranství (VP), občanské vybavení (OV) a specifické plochy pro sport (OVSR) a rekreaci (RR). Rovněž v této lokalitě jsou vymezeny podmínky pro zástavbu stanoveny obecně bez přesného rozdělení na jednotlivé funkční regulativy.

Základní podmínkou prostorového uspořádání zástavby, kterou je potřeba dodržovat při změnách stávajících staveb nebo umístování staveb nových je respektování stávající struktury a prostorového uspořádání, zejména orientaci zástavby vůči veřejnému prostranství. Pozice novostavby v rámci pozemku musí vycházet

z konkrétního místa v sídle. Tam, kde je stavební čára čitelná, respektovat stavební čáru otevřenou. Při změnách stávajících staveb hlavních nebo umístování staveb nových hlavních nesmí dojít k narušení charakteru území, musí být vytvořen harmonický celek se stávající zástavbou. Při změnách stávajících staveb nebo umístování staveb nových, které budou sousedit se stavbami historických usedlostí, je nutné respektovat charakter této původní zástavby, tzn. hmotové řešení a architektonická podoba změny stávající stavby nebo stavby nové se nesmí negativně vymezovat vůči původní zástavbě. Je nutné vyloučit umístění měřítkově se vymykajících rozměrných staveb. Při změnách stávajících staveb hlavních nebo umístování staveb nových hlavních jsou vyloučeny ploché střechy. Přípustné je umísťovat pouze solitérní rodinné domy. Řadové rodinné domy nebo dvojdomky jsou nepřipustné. V případě enklávy v severní části obce tvořící souvislou zástavbu, je možné doplňovat proluky v navazující zástavbě tak, aby vznikla souvislá zástavba. Výšková regulace zástavby u nových staveb činí maximálně 6 m (u areálové zástavby se limit zvyšuje na 9 m v případě šikmé střechy a 11 m v případě střechy rovné). Minimální podíl zeleně na zastavitelných plochách je 30 % (u areálové zástavby je podíl snížen na 5 %).

4.2.13 Bořetín

Pro obec Bořetín byl vydán územní plán 21. května 2009. V tomto územním plánu bylo vymezeno pouze šest rozvojových ploch, které jsou popsány v následujícím grafu na obr. 4.83.

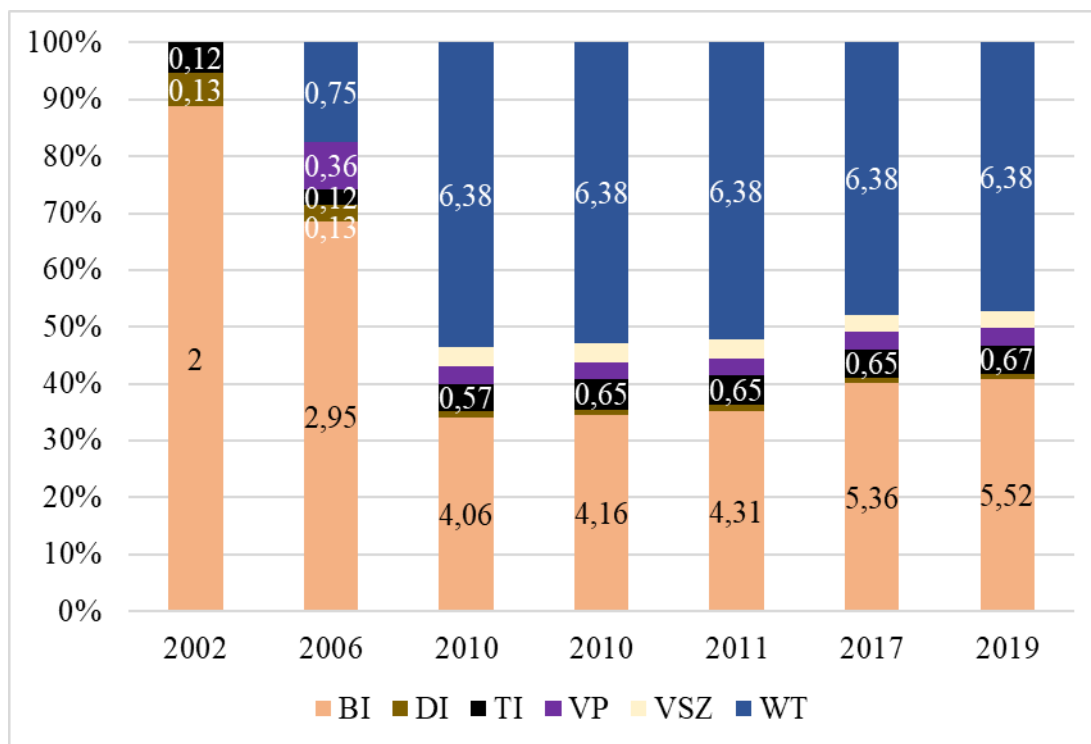
Obrázek 4.83: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bořetín [ha]
(zdroj: UPL Bořetín, zpracování: vlastní)

V obci byly vymezeny plochy pouze pro potřeby výstavby nových plochy bydlení v obci. Většina ploch byla definována jako plocha bydlení (BI) a v jednom případě jako smíšená obytná plocha (SO), která umožňuje kromě obytné funkce kombinovat i další činnosti, jako např. drobnou rukodělnou výrobu. Jediná plocha, která má určené jiné funkční využití, je plocha technické infrastruktury (TI) určené pro výstavbu chybějící čistírny odpadních vod. Tato plocha musí být realizována jako první. Pro vymezené plochy není určen žádný regulativ, proto ani tyto plochy nebudou dále popisovány.

4.2.14 Brloh

V obci Brloh je první územní plán vydán v roce 2002, konkrétně 9. prosince 2002. V tomto územním plánu byly vymezeny zejména plochy určené pro výstavbu rodinných domů v centrální části správního území obce Brloh. Krom toho byly vyplánovány i plochy pro výstavbu nových trafostanic a dopravní infrastruktury. V následujících letech bylo provedeno celkem sedm aktualizací tohoto územního plánu, kdy se víceméně vždy jednalo o revizi stávajících ploch, zrušení nepotřebných a doplnění nových. Co je prakticky neměnné je definování regulativů a podmínek pro realizaci jednotlivých zastavitelných ploch.

První aktualizace územního plánu byla provedena již po čtyřech letech, a to k 30. lednu 2006. V této aktualizaci nebyly prozatím žádné plochy zrušeny, byly pouze doplněny nové plochy pro výstavbu rodinných domů, ale také pro výstavbu vodních a vodohospodářských ploch pro účely protipovodňové ochrany (výstavba suchého poldru). Další aktualizace byla schválena opět po čtyřleté pauze a revizi stávajícího územního plánu, a to k 17. červnu 2010. Zde již došlo k částečné redukci stávajících vymezených zastavitelných ploch, nicméně tato redukce byla kompenzována nárůstem v jiných lokalitách, které byly pro rozvoj obce zásadnější a výhodnější. Ve stejném roce došlo opětovně k úpravě územního plánu, 11. září 2010, a to z důvodu soukromého záměru výstavby malé vodní elektrárny. Z tohoto důvodu bylo nutné provést úpravu zastavitelného území a změnit způsob funkčního využití ploch v místě budoucí výstavby. O půl roku později 1. dubna 2011 byla provedena další drobná úprava územního plánu z důvodu výstavby rodinného domu v obci Brloh. Plánovanou změnou byla až změna č. 5 z 14. března 2017. V rámci vyhodnocení stávajícího rozsahu územního plánu nebyl shledán žádný důvod pro rušení zastavitelných ploch, a naopak bylo doplněno dalších devět ploch převážně pro bydlení. Poslední v současné době dostupná změna je změna č. 6 ze 17. července 2019, kdy byl přidány dvě nové plochy pro bydlení v části Brloh a Jaronín a plocha pro výstavbu nové čistírny odpadních vod v místní části Sedm Chalup. Poslední změna územního plánu by měla být vydána v letošním roce, není v ní, ale uvažován žádný neobvyklý rozvoj současné zastavitelné plochy.

Obrázek 4.84: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Brloh [ha] (zdroj: UPL Brloh, zpracování: vlastní)

Jak vyplývá z obrázku 4.84, plochy, které se napříč celým územním plánováním v obci Brloh navrhuje, jsou určeny v převážné většině pro účely výstavby nových rodinných domů, klasifikované jako funkční typ bydlení individuální (BI). Ve dvou případech byly vymezeny rovněž plochy zemědělské výroby a skladování (VSZ) a jedna plochy běžné výroby a skladování (VS). V rámci zastavitelných ploch se vymezují rovněž plochy veřejných prostranství (VP). Pro účely ochrany území před povodněmi byly vymezeny napříč jednotlivými změnami územního plánu plochy vodní a vodohospodářské (WT) určené pro výstavbu suchého poldru, konkrétně v místní části Janské Údolí, Brloh a Kuklov. Krom těchto ploch jsou vymezeny i obslužné plochy technické infrastruktury (TI) a dopravní infrastruktury (DI). Plochy technické infrastruktury jsou v tomto případě určeny pro výstavbu čistíren odpadních vod, zejména v místní části Sedm Chalup a Brloh. Druhým případem výstavby technické infrastruktury je výstavba vodní elektrárny v lokalitě Cvrčkův Mlýn v místní části Brloh.

V obci Brloh nebyl důvod ani potřeba vymezit žádné plochy přestavby, které by měnily již vymezené zastavěné plochy z funkčního hlediska.

- ***Bydlení individuální (BI)***

Nové domy zejména v blízkosti jádrových částí obce je nutné podříditi vnější vzhled a hmoty objektů okolí. Objekty mohou mít přízemí a obytné podkroví, kdy podlaha přízemí má přímý vstup do zahrady. Je nutné zachovat proporce štítů, orientaci hřebene a obnovit vjezdová průčelí s bránami. Objekty musí být přízemní s podkrovím, nadezdívka podkroví musí mít max. 75 cm. Objekty mají mít sedlové střechy se sklonem 30–45°. Mimo jádrová území obce se doporučuje spíše atriový typ rodinného domu s půdorysným řešením do L nebo alespoň podélné přízemní objekty, kde je přímé propojení na terén a spolu s čelním oplocením brány dávají možnost vytvoření soukromí. Zcela nevhodné jsou bodové nebo krychlové objekty se zvýšeným přízemím. Rovněž rekreační objekty platí, že musí mít charakter zděné omítnuté chalupy pro trvalé bydlení.

- ***Výroba a skladování (VS)***

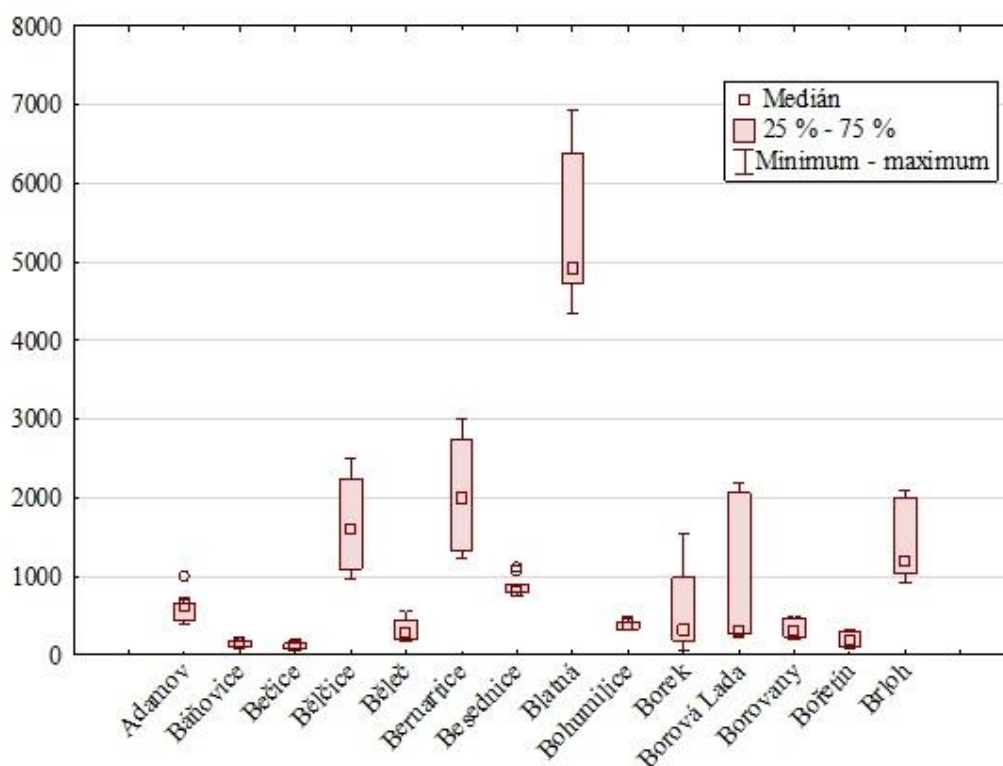
Jedná se o plochy a uzavřené areály pro zařízení, činnosti a děje charakteru výrobního a průmyslového, podnikatelské aktivity, sklady, manipulační plochy, komunální provozovny, velkoobchod nebo logistické areály.

- ***Zemědělská výroba a skladování (VSZ)***

Jedná se o plochy určené výlučně pro zemědělskou živočišnou výrobu, skladování, intenzivní zemědělskou rostlinnou výrobu jako jsou např. skleníky a pěstitelské školky. Rekonstrukce, rozšíření či přístavby zemědělského areálu jsou podmíněny tím, že celková zátěž provozu nepřekročí do ploch bydlení a ploch smíšených obytných.

4.3 Porovnání vývoje jednotlivých obcí a příčiny vymezení zastavitelných ploch

Pokud porovnáme veškeré obce mezi sebou je patrné, že jejich vývoj odráží jejich lokalizaci v rámci Jihočeského kraje. Obce, které jsou ve v blízkosti větších obcí mají daleko větší pravděpodobnost rozvoje než lokality, které jsou více izolované. Zásadní vliv na vývoj obcí má také otázka omezujících limitů, které mohou negativním způsobem ovlivnit přístupnost k volným stavebním parcelám pro rozvoj obce a mohou ztížit i administrativní náročnost případných stavebních řízení.

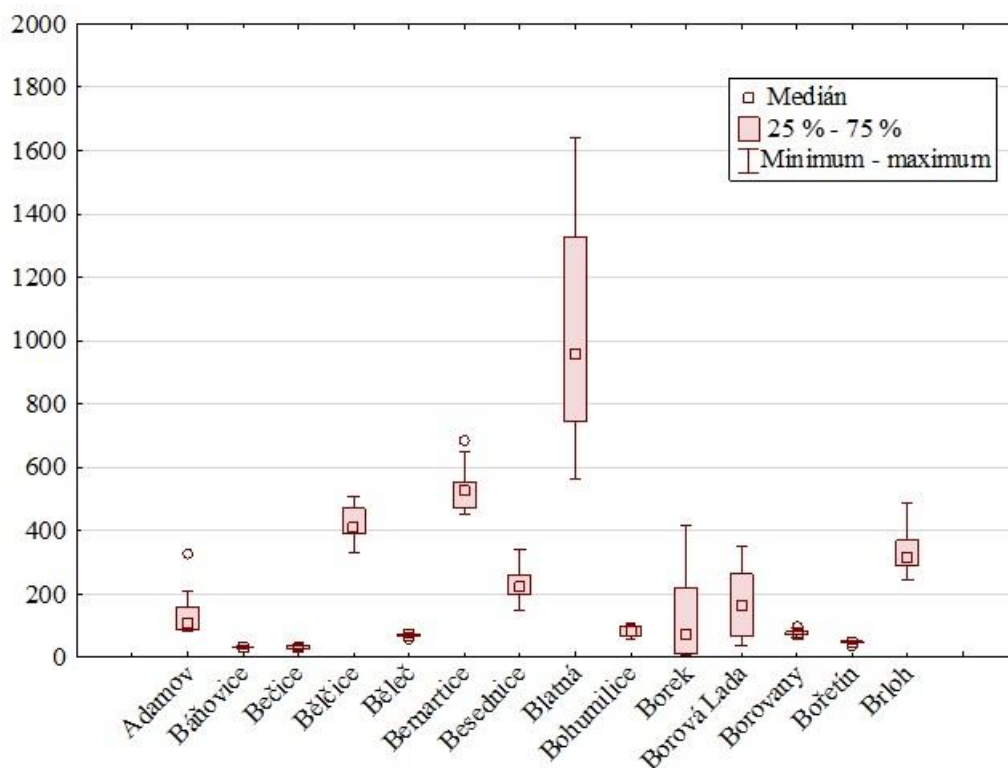

Obrázek 4.85: Porovnání počtu obyvatel jednotlivých obcí ve sledovaném období (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Graf na obr. 4.85 znázorňuje porovnání počtu obyvatel v jednotlivých obcích za celou dobu sledování. Jak je z grafu patrné, u malých obcí se příliš počty obyvatel v průběhu doby sledování nemění a rozptyl dat je velmi malý. Větší rozptyl v počtu obyvatel naopak vykazují větší obce, jako je např. Blatná, a dále potom obce, které se nachází v marginálních oblastech, jako např. Borová Lada nebo Brloh. V těchto lokalitách došlo k výrazným změnám v počtu obyvatel většinou v závislosti na dějinných událostech jako byl např. poválečný odsun obyvatel německé národnosti. Zajímavostí je potom obec Borek, která se vymyká těmto pravidlům, a to z důvodu blízkosti

krajského města. U velkých obcí je důvodem pro větší rozptyl v počtu obyvatel větší prostor pro rozvoj a tím i možný větší nárůst počtu obyvatel.

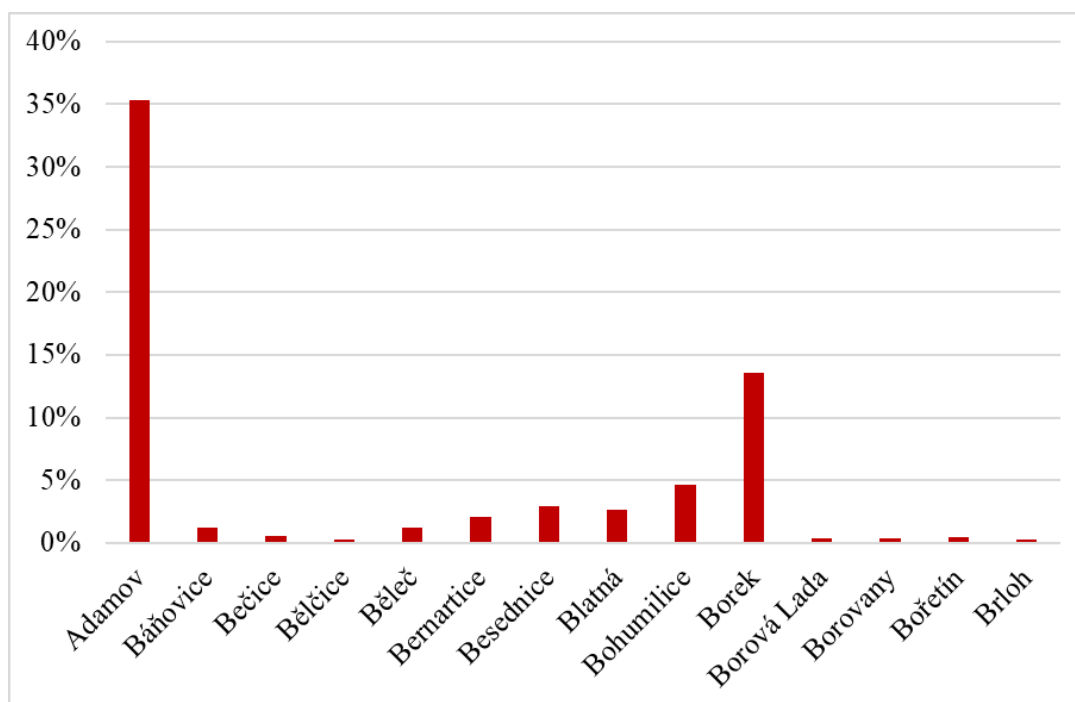
Další možnost porovnání obcí je porovnání počtu domů.

Obrázek 4.86: Porovnání počtu domů v jednotlivých obcích ve sledovaném období (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)

Jak je patrné z grafu na obr. 4.86 je evidentní, že se počet domů v jednotlivých obcích v průběhu sledované doby příliš nemění. Výjimkou jsou pouze tři obce v rámci sledované skupiny, a to Blatná, Borek a Borová Lada. V případě obce Borová Lada je důvodem velkého rozptylu i velké odlehlosti maximální hodnoty výše zmíněný historický vývoj území. Obec Borová Lada je hraniční obcí se sousedním Německem. Vzhledem k faktu, že graf zaznamenává vývoj od poloviny 19. století, jsou první hodnoty ještě z doby, kdy obec měla převážně německé obyvatelstvo a jednalo se o významnou dřevařskou osadu. V případě obce Borek je velký rozptyl v počtu domů především zapříčiněn překotným rozvojem bezvýznamné hornické osady v posledních přibližně 40 letech. Poslední zmiňovaná obec Blatná prošla velkým rozvojem zejména z počátku sledované doby. Důvodem byl požár města v polovině 19. století a následný rozmach města a velká výstavba v druhé polovině 19. století a první polovině 20. století.

Pokud porovnáme obce z pohledu míry záboru území pro nové zastavitelné plochy, je patrné podle grafu na obr. 4.87, že zábory jsou mezi analyzovanými obcemi velmi nevyrovnané.

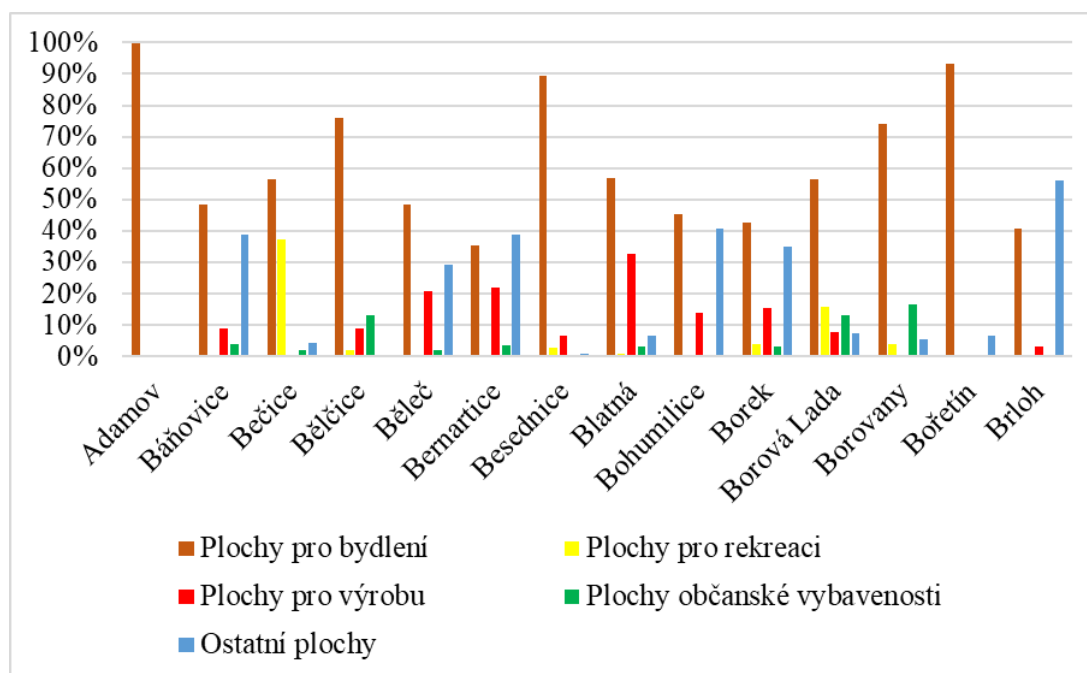

Obrázek 4.87: Porovnání procentického zastoupení nových zastavitelných ploch na celkové ploše správního obvodu jednotlivých obcí (zdroj: Geoportál Jihočeského kraje, zpracování: vlastní)

Mezi analyzovanými územími jednoznačně vyčnívají dvě obce, a to Adamov a poněkud méně ale přesto dominantně obec Borek. Obě tyto lokality jsou předměstskými částmi krajského města České Budějovice, a z tohoto důvodu je zde jednoznačná orientace na sídelní funkce těchto lokalit. Druhou skupinou, která je na zcela opačném pólu je skupina obcí, které prakticky žádný rozvoj území neplánují, respektive nově navržené plochy zabírají jen velmi malé procento území obce. Tyto obce lze dále rozdělit na dvě kategorie. První z nich, jak již bylo v předcházející větě zmíněno jsou obce, které zcela rezignovaly na další rozvoj. Jedná se o obce jako např. Borovany na Písecku, Bořetín na Jindřichohradecku nebo Bělčice na Strakonicku. Důvodem proč tyto obce neřeší příliš svůj další rozvoj je jejich kompletní závislost na okolních větších obcích, které jim zajišťují občanskou vybavenost – u Borovan se jedná o obec Bernartice, u Bělčic se jedná o obec Blatná a u Bořetína o obec Strmilov. Překážkou u některých z těchto obcí je i absence technického vybavení. Zejména je problematická absence zásobování pitnou vodou. Druhá skupina obcí jsou takové, u kterých sice rozvoj plánovaný je, ale v tomto

grafickém znázornění se jeví jako nepodstatné. Jedná se především o obec Borová Lada a Brloh, u kterých jsou tyto výsledky zkresleny kvůli značně velké rozloze správního obvodu obce.

Pohled na rozdělení zastavitelných ploch z pohledu funkčního členění zobrazuje graf na obr. 4.88.

Obrázek 4.88: Porovnání procentického zastoupení různých funkčních skupin nových zastavitelných ploch na celkové ploše zastavitelných ploch v jednotlivých obcích (zdroj: Geoportál Jihočeského kraje, zpracování: vlastní)

Jak je z grafu patrné, prakticky veškeré obce, které byly podrobeny analýze vymezují plochy určené pro zástavbu nějakým funkčním typem staveb pro bydlení (může se jednat o stavby venkovského bydlení, bydlení individuálního, bydlení městského typu, smíšeného obytného nebo hromadného). Průměrný podíl návrhu jakýchkoliv ploch pro bydlení v rámci obcí je 61,7 % z nově navržených zastavěných ploch. Obecně platí, že čím větší obec je nebo čím je obec jednoznačněji vymezená vůči svému okolí (předměstské lokality nebo typicky venkovské lokality) tím častěji volí obce funkčně členění na jednoznačně definované kategorie jako např. bydlení venkovského typu nebo bydlení městského typu. Naopak u sídel střední velikosti je běžnější vymezení lokalit funkční charakteristikou smíšené obytné zástavby. Tato kategorie umožňuje větší diferenciaci aktivit ve vymezených plochách a tím i větší volnost potenciálních uživatelů v uskutečňování různých aktivit bydlením počínaje a drobnou nerušící výrobou nebo komerčními službami konče. Obce jako je např. Bořetín nebo Adamov, nevytváří prakticky žádný jiný funkční typ plochy

než právě plochy obytného určení. Důvodem je velmi malá motivace těchto obcí realizovat jiné aktivity než jen sídelní, nebo nemožnost jiného rozvoje z hlediska přírodního, urbánního nebo dopravně-technického.

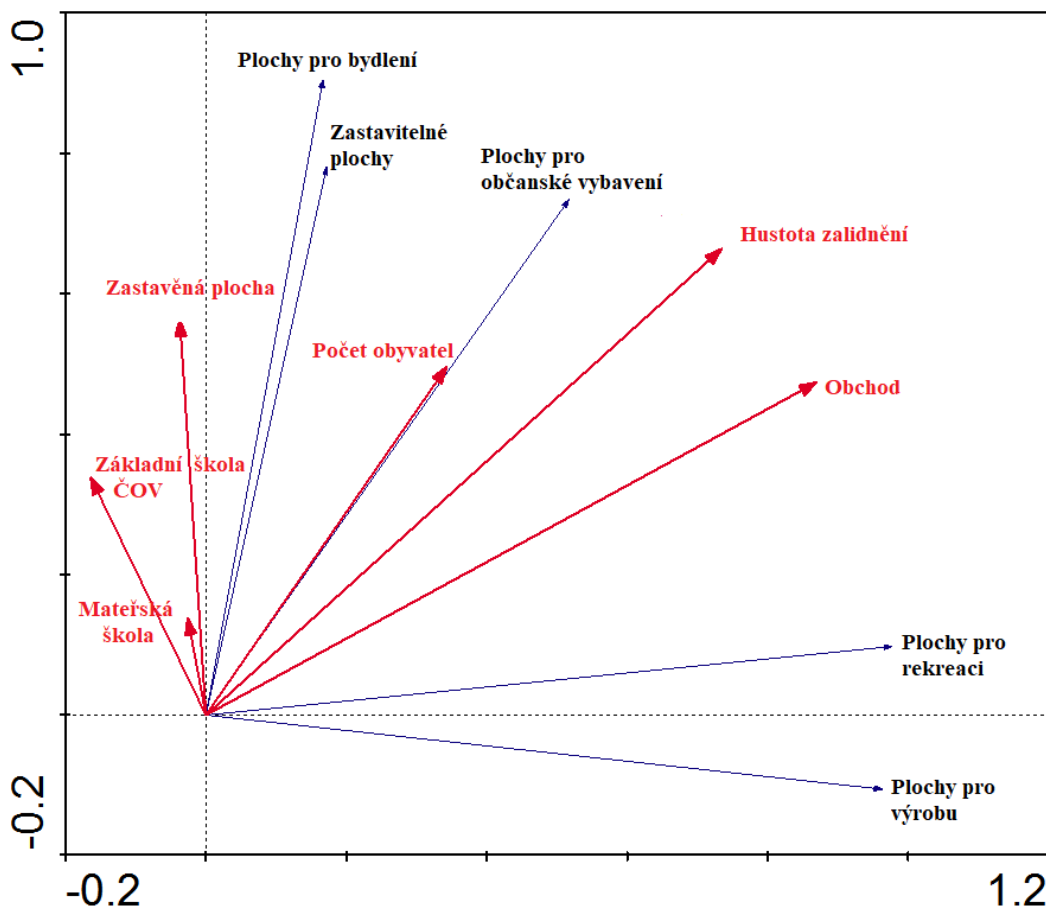
Zajímavou skupinou obcí jsou obce, které velkou část své nové zástavby chtějí věnovat rozvoji výrobních aktivit. Tento funkční typ se v analyzovaných obcích v celkovém pohledu podílí pouze 4,3 %. Jak je ale z grafu (obr. 4.88) patrné existuje skupina obcí, u kterých se tyto plochy na celkových zastavitelných plochách podílejí i více jak 30 %. Nejvýrazněji v tomto směru vyčnívá obec Blatná (32,6 %), Bernartice (22,1 %), Borek (15,2 %) nebo Bohumilice (13,7 %). Pokud se podíváme podrobněji na společný rys těchto obcí, všechny tyto obce mají za sebou nějakou, byť jen minimální tradici průmyslového využití, ale především všechny obce mají výborně zajištěnou dopravní obslužnost, a to buď průjezdnou silnicí první třídy nebo přímou návazností na dálnici (Borek).

Zvláštní skupina obcí jsou lokality, které svůj rozměr ve velké míře zaměřují na rozvoj rekreačního potenciálu, přestože v celkovém pohledu se tato funkce na nových plochách vyskytuje pouze ve 4,7 % plochy. Naprosto výjimečnými v tomto ohledu jsou zejména dvě obce, Bečice (37,1 %) a Borová Lada (15,6 %). Zatímco u druhé jmenované je tento směr rozvoje poměrně logický vzhledem k vysokému rekreačnímu potenciálu Šumavské přírody u obce Bečice je tento krok poměrně nepochopitelný. Obec se pro tento rozvoj rozhodla z důvodu absence jiných možností využití. Obec leží poněkud izolovaně v místě, které neskýtá příliš velký potenciál pro ekonomické aktivity každodenního charakteru a chybí zde i kompletní občanská vybavenost. Na druhou stranu v těsné blízkosti obce je atraktivní lokalita Lužnice a tím i případný zdroj turistického ruchu. V okolí obce jsou již dlouhodobě tradiční kempy a další ubytovací kapacity, takže obec cítí v tomto případný potenciál pro svůj rozvoj pro další segment turistů. Tento typ rozvoje území ale může být pro obce fatální, jak se částečně již dnes ukazuje na příkladu právě zmiňované obce Borová Lada, kde sice neustále roste počet obytných budov (obec se blíží průměru před druhou světovou válkou), počet obyvatel se ale setrvale snižuje (počet odpovídá spíše stavu po druhé světové válce po odsunu německého obyvatelstva) a populace pomalu ale jistě stárne.

Sympatickou a zároveň pragmatickou snahou obcí je rovněž investice ploch do občanské vybavenosti. Průměrně obce této kategorii věnují 4,3 % celkové plochy pro zastavitelná území. Tato kategorie nezahrnuje pouze tradiční prvky občanského

vybavení jako např. školská zařízení apod. ale také sportoviště, dětská hřiště, ale také např. bazény a koupaliště. Mnohé obce pochopily, že pro větší příliv nových obyvatel (nebo i zvýšení rekreačního potenciálu) je tento segment nezbytný.

Na základě statistické analýzy studovaných parametrů byla zjištěna, významná statistická závislost mezi vysvětlujícími a vysvětlovanými údaji. Veškeré zjištěné závislosti jsou průkazné na úrovni $p < 0,005$. Statistické závislosti jsou znázorněny na grafu na obr. 4.89.

Obrázek 4.89: Ordinační závislosti vymezených zastavitelných ploch na jednotlivých hnacích silách (zdroj: Geoportál Jihočeského kraje, vlastní databáze dat, zpracování: vlastní)

Nejvýznamnější závislost byla zjištěna mezi *počtem obyvatel v obci* a návrhem *ploch pro občanské vybavení*. Tato závislost je vysvětlitelná zvyšujícími se nároky stávajících i nově přichozích obyvatel na veřejnou infrastrukturu i samotné vybavení obce, zejména pokud jde o sociální a kulturní zázemí obce.

Jako další proměnné, na kterých závisí návrh nových *zastavitelných ploch*, zejména *ploch pro bydlení*, se ukazuje množství již *zastavěné plochy* a stávající *vybavení obce*. Obce, o vyšší výměře zastavěné plochy (tedy většinou větší kategorie

obcí, nebo obce v blízkosti velkých sídel), disponující bohatým občanským vybavením jako je mateřská a základní škola, lékařská péče, sportoviště apod., jsou atraktivní zejména pro mladé rodiny, hledající vhodné bydlení, nejčastěji v rodinných domech. Pro takové nově příchozí obyvatele je přímo doporučujícím faktorem možnost navázání sociálních vazeb s místními obyvateli a možnost umístění dětí do školního zařízení bez potřeby dojíždění. V rámci tohoto vztahu je nutné také vyzdvihnout vliv parametru popisujícího vybavení obce čistírnou odpadních vod (**ČOV**). Tato závislost jednoznačně popisuje fakt, že pokud obec chce vymezovat nové plochy zejména pro bydlení musí zájemcům o tyto plochy nabídnout možnost napojení se na existující funkční kanalizaci s napojením na čistírnou odpadních vod. Je jen velmi nepravděpodobné, že by nově příchozí obyvatelé chtěli řešit s výstavbou rodinného domu rovněž výstavbu domovní čistírny. Z tohoto důvodu je patrné, že obce v rámci etapizací územního plánování vždy předřazují v případě absence tohoto prvku technické infrastruktury nejprve výstavbu čistírny odpadních vod před zahájením výstavby nových obytných ploch. V některých místech např. Borová Lada nebo Báňovice není možné stavět nové objekty bez toho, aniž by bylo vyřešeno čištění odpadních vod, byť individuálním způsobem. Tento fenomén jednoznačně hendikepuje rozvoj místních menších osad před rozvojem jádrových území zkoumaných obcí.

Hustota zalidnění obce dle statistických výsledků ovlivňuje spíše návrh ploch pro občanské vybavení než návrh ploch pro bydlení. Tento jev by mohl souviset s rostoucími požadavky na občanské vybavení mezi stávajícími obyvateli, avšak pro nové obyvatele jsou obce s příliš vysokou ale i příliš nízkou hustotou zalidnění méně atraktivní. Parametr popisující přítomnost komerční sféry v podobě nákupních možností (**Obchod**) je ze statistického hlediska pro návrh ploch pro bydlení méně rozhodující až neutrální. V dnešní době, kdy většina obyvatelstva disponuje vlastním dopravním prostředkem, není pro nové obyvatele rozhodující, zda se v obci nachází možnost nákupu. Tento jev se ukazuje jako obtíž spíše pro starší generaci, která nemá vždy možnost dopravit se za nákupy do větších měst. Parametr obchodu dle studovaných jevů vykazuje mírnou závislost s **návrhem ploch pro rekreaci**. Tento výsledek směřuje zejména do turisticky atraktivních lokalit, jako je např. oblast Borových Lad, České Kanady, Blatenska nebo Českokrumlovska, kde dochází k masivní výstavbě objektů v podobě penzionů, pro které je výhodnější možnost

nákupu v místě, a zároveň jsou místní obchody vyhledávány turisty, mířícími za výlety po okolí.

Nejnižší závislost ze studovaných parametrů vykazuje návrh *ploch pro výrobu*. Tento parametr je v neutrálním vztahu vůči většině vysvětlujících parametrů, kdy budování nových výrobních ploch je nezávislé na přítomnosti zastavěných ploch či občanského vybavení, ale naopak se přítomnost výroby často stává hybatelem budování nových sídelních útvarů pro své zaměstnance.

Na základě provedené statistické analýzy je možné konstatovat, že se podařilo vyvrátit stanovenou nulovou hypotézu. Z výsledku vyplývá, že vymezení nových zastavitelných ploch v analyzovaných obcích se řídí zpravidla přesnými pravidly a není tak čistě podřízeno vůli lokálních autorit nebo nepodloženým požadavkům investorů a místních obyvatel.

5 Diskuze

V rámci této práce byly analyzovány obce s různou velikostí správního území i s různým počtem obyvatel a byl zkoumán vliv jejich charakteristik na rozvoj nových zastavitelných ploch v těchto obcích. Vliv velikosti obcí na jejich rozvoj byl zkoumán již mnoha studii po celém světě, jak dokazují např. studie Alig et al. (2004) z prostředí Spojených států amerických, Sorensen (2001) v prostředí Japonska nebo Vos & Meekes (1999) pro prostředí Evropského kontinentu. Ze získaných statistických výsledků je patrné, že na rozvržení a rozsah nově vytvářených zastavitelných ploch má především vliv velikosti a polohy sídelní struktury. Jak popisují studie Ferreira & Condessa (2012) nebo Stręk et al. (2020) je urbanizace v malých obcích ovlivněna v zásadě velikostí obce a jejich kapacitou pro příchod nových obyvatel. Oproti tomu rozvoj urbanizovaných ploch v obcích větší velikosti je urbanizace v podstatě jednodušší, a i pravděpodobnější a častější (Ianoş et al., 2012; Sun et al., 2021). Tento vztah potvrzují i výsledky této práce, kdy jedním z hlavních závěrů je fakt, že větší rozvoj je statisticky pravděpodobnější v obcích s větší současnou zastavěnou plochou než v obcích menšího rozsahu. Tyto oblasti bývají většinou silně zaměřeny na rozvoj sídelních funkčních typů oproti rozvoji průmyslových a jiných výrobních kapacit, jak potvrzují i závěry z jiných lokalit, např. (Commission, 2010; Salomon et al., 2022).

Základním předpokladem rozvoje urbanizovaných ploch je především dostatečné napojení na kvalitní technickou infrastrukturu, jak potvrzuje i Paprzyca (2018). Podle Akiner & Akiner (2014) plochy monofunkčně zaměřené jako obytné a smíšené obytné a plochy komerční zástavby musí mít přístup na veřejné komunikace a nezbytnou dopravní a technickou infrastrukturu (komunikace, vodovody, kanalizace), včetně pozemků s občanskou vybaveností a dalšími místními a nadmístními službami a veřejnými prostranstvími. Takové oblasti mohou zahrnovat objekty a pozemky, které jsou chráněny nebo doporučeny k ochraně jako cenné kulturní a historické dědictví, stejně jako degradované oblasti vyžadující přeměnu (Steele & Legacy, 2017). Tyto plochy mohou pokrýt i nároky na rozvoj, pokud budou do budoucna mít přístup k dopravní a technické infrastruktuře (Ferrer et al., 2018).

Pro rozvoj zejména menších obcí je stejně jako rozvoj technické infrastruktury důležitý rovněž rozvoj občanské vybavenosti. Občanské vybavení je samo o sobě mnohostranným konceptem, který přesahuje sadu navržených zařízení, utilit

a systémů. Je to také místo pro místní správu, prolínající se otázky ekonomického růstu, změny klimatu a komunálního odpadu (Abrahamian, 2011). Existují různé úrovně pro řešení problémů občanské vybavenosti, od nadnárodních institucí po národní, regionální a místní samosprávy. Fungování těchto prvků ovlivňuje regulační orgány, spotřebitele, občany, podniky i domácnosti (Hodson & Marvin, 2010). Tato soustava v sobě zahrnuje především prvky jako jsou nemocnice, lékařské ordinace, školy všech stupňů, školky apod. (El-Diraby & Osman, 2011). Studie udržitelné městské infrastruktury se rozšiřují od doby, kdy OSN navrhla koncept udržitelnosti v roce 1982.

Další zkoumanou oblastí byly podmínky podmiňující zejména rozvoj výrobních oblastí. Problém využívání oblastí pro urbánní účely a dopravní infrastruktura jsou podobným problémem jako vztah mezi slepicí a vejcem (Alam & Ahmed, 2013). Efektivní využívání pozemků v obcích a urbanizační snahy ovlivňují vybavení dopravní infrastrukturou a její kapacitu stejně jako nové plochy dopravní infrastruktura v podobě kapacitnějších a kvalitnějších komunikací podněcují nový rozvoj oblastí, zejména potom pro komerční využití (Morimoto, 2015). Výstavba nových komunikačních ploch nebo rozšiřování těch stávajících zvyšují atraktivitu území pro další využití a akcentují urbánní rozvoj ploch. Pokud se urbanizace vyvíjí pomalu a pozvolna není většinou s kapacitou komunikačních tras problém a dopravní stavitelství většinou postupuje ruku v ruce s výstavbou obytných nebo komerčních částí. Pokud se ale jedná o projekt s vysokým stupněm rozvoje a velkým a náhlým ekonomickým potenciálem bývá dopravní infrastruktura zpravidla onou pověstnou brzdou, která zpomaluje celý vývoj (Asri & Hidayat, 2005). Důvodem může být i obtížné získávání pozemků pro tyto stavební pozemky (vzhledem k tomu že územní plánování neřeší majetkové vztahy (Krykorková, 2008)), proto lokality, které mají kvalitní napojení na stávající komunikační síť jsou pro tyto projekty zejména průmyslové výroby výrazně atraktivnější (Szakonyi & Makó, 2023).

Zvláštní kapitolou rozvoje obcí jsou lokality určené především pro rekreační potenciál. Touto problematikou se zabývají vědci již velmi dlouho jak dokládá Baud-Bovy (1982) nebo Popović et al. (2016). Důvodem je fakt že u mnoha měst, která jsou v turisticky exponovaných lokalitách, se urbanizace, respektive suburbanizace plně podřizuje rekreačnímu využívání což se často negativně odráží na vztazích uvnitř obcí a možnosti fungování pro běžné obyvatele (Qian et al., 2012). S rychlým rozvojem globálního cestovního ruchu zavedl stále větší počet měst bohatých na potenciální

zajímavosti cestovního ruchu na cestu urbanizace podřízené právě turismu (Kapera, 2018). V méně vytížených a exponovaných místech z hlediska jiných ekonomických aktivit je snaha představitelů měst udržet turismus a jeho potenciál na co nejvyšší úrovni jako hybnou sílu rozvoje území (Tu et al., 2018; Zhao & Dong, 2017). Tato tzv. urbanizace cestovního ruchu, jako jedna z hlavních metod nové urbanizace, je pro tyto lokality cestou, která podporuje rychlou urbanizaci území (Heberlig et al., 2017). Problémem je ale fakt, že tímto procesem je vážně ohrožen udržitelný rozvoj obcí s převahou cestovního ruchu. Urbanizace cestovního ruchu je obecně považována za zelenou a ekologicky šetrnou metodu urbanizace (Keesing et al., 2018). K ochraně životního prostředí a podpoře udržitelného rozvoje začal rostoucí počet průmyslově orientovaných obcí rozvíjet právě cestovní ruch. Tento přerod se stal celosvětovým trendem (Carrillo & Jorge, 2017; Dame et al., 2019). Nespornou výhodou je i fakt, že v procesu rozvoje cestovního ruchu se uvolňuje velké množství pracovních míst a rychle se zvyšuje cena nemovitostí v obcích, na druhou stranu se postupně nadměrně zvyšuje hustota zástavby a rychle se zvyšuje míra urbanizace okolního přírodního prostředí (Tyrväinen et al., 2014). Ekologický prostor zabraný rychle se rozšiřující zástavbou se však může stát překážkou udržitelnosti rozvoje (Burak et al., 2004).

V souvislosti s udržitelností potenciálu oblastí bylo prováděno i mnoho studií směřujících do oblasti emisí z individuální dopravy a nároků na kapacity dopravní infrastruktury spojené s cestováním (Peeters & Dubois, 2010). Úkolem lokálních autorit je v souvislosti s urbanizací spojenou s rekreačním potenciálem i podpora veřejné dopravy ke snížení zátěže na okolní prostředí (Lin, 2010). Podobně byl zaznamenána i snaha o co největší podporu lokálních producentů, aby tento typ urbanizace přispěl k propojení i s dalšími komponenty aktivit v obcích (Shimada et al., 2007).

Malé obce ve venkovských oblastech tvoří pomyslné přemostění mezi sociálněekonomickými vstupy společnosti a ekologickým dědictvím na jedné straně a novým růstem a rozvojem obcí na straně druhé (de Noronha Vaz & Nijkamp, 2016). Hustá síť malých a středně velkých obcí je jednou ze silných stránek českého regionálního rozvoje. Malé obce mají obecně výbornou schopnost stabilizovat venkovské oblasti, a to díky faktu, že nabízí možnost ekonomického potenciálu (práce), služby, sociální kontakty, a dopravní spojení do dalších měst a vesnic (Vaishar & Zapletalová, 2007). V České republice existuje jen velmi málo oblastí, ve kterých by bylo nedostatečné množství sídel jako center rozvoje místa. Tyto lokality

jsou potom považovány za skutečné periferie se všemi důsledky, jako je emigrace, stárnutí, nezaměstnanost, nízká vzdělanostní struktura apod. Většina venkovských oblastí, a to včetně vnitřních marginalizovaných oblastí a pohraničí se v poslední době snaží relativně úspěšně tyto periferie s malými městskými centry rozvíjet, jak potvrzují i výsledky podobných marginalizovaných obcí v této práci (např. Bářovice na Jindřichohradecku, Blatensko na Strakonicku nebo Borová Lada na Prachaticku).

Malé obce lze posuzovat v zásadě ze dvou hledisek: jak z hlediska městského, tak z hlediska venkovského. Z pohledu měst tvoří malé obce nevýznamnou součást sídelního systému s velmi nízkým inovačním potenciálem (Zapletalová, 2009). V dnešní době v podstatě slouží jako místa, kde by bylo transformací dříve vymezených lokalit vytvořit zpracovatelský průmysl přemístěný z velkých a středně velkých měst. Na druhé straně malé obce z pohledu venkova představují rozvojové plochy v rámci tradiční venkovské zástavby a jsou vnímány jako částečně městské prvky. Tento přístup se však uplatňuje až v poslední době, kdy bylo i v konceptech rozvoje pochopeno, že venkovská oblast a krajinné zázemí není nezbytně nutně pouze synonymem pro zemědělství a prvovýrobu (Cudny, 2012).

Malé obce sloužily tradičně také jako mediátor mezi velkými městy a venkovem. Logicky tak nepatří ani do typické venkovské krajiny ani do městského prostředí. Nebyly a ani nejsou součástí ani venkova ani součástí městského světa. Spasić a Petrić (2006) uvádějí, že narůstající zájem o malé obce pramení z rostoucího pochopení významnosti obou složek navzájem, tedy uznání významu výměn tradičních venkovských oblastí městskými domácnostmi a podniky a naopak. Belova a Levčenkov (2012) spatřují v malých obcích zdroj inovačního potenciálu a považují je za jakýsi inkubátor rozvoje venkova.

Jak již bylo naznačeno výše, role malých obcí je na českém území diferencovaná. Jedná se především o rozdíly pramenící z velikosti obce, její polohy vzhledem ke vzdálenosti do větších regionálních center, dopravní dostupnosti, ale i historického vývoje a lidský potenciálu v podobě věkové nebo vzdělanostní struktury (Pumain, 1999). Jak prokázal tato práce, mezi obcemi lze nalézt i regionální rozdíly mezi městskou a venkovskou částí země. Podle Sýkora (2003) lze tyto rozdíly najít i mezi historickými Čechami a Moravou.

Závěr

Tato práce si kladla za cíl analyzovat vymezení rozvojových zastavitelných ploch na území Jihočeského kraje. Na základě důkladné analýzy jak územně plánovací dokumentace jednotlivých zvolených obcí, tak na základě podrobného prozkoumání všech možných hnacích sil, které mohou ovlivňovat potenciál rozvoje obcí byla sestavena statistická analýza, která odhalila skutečný vliv jednotlivých faktorů. Bylo zjištěno, že jednotlivé obce jsou ve svém rozhodování silně ovlivňovány nejen svým krajinně-ekologickým zázemím, ale také socioekonomickými a demografickými poměry v okolí. Na základě statistické analýzy bylo zjištěno, že zcela jiné parametry by měly ovlivňovat motivaci obcí pro vymezení ploch pro výrobu a skladování než pro rozvoj rekreačních lokalit případně lokalit pro bydlení. Bylo prokázáno, že prakticky veškeré obce bez ohledu na jejich polohu, velikost, přírodní danost nebo potenciál obyvatel se nejčastěji orientují na rozvoj lokalit pro bydlení. Důvodem je zejména snaha o přilákání nových obyvatel, což pro obce znamená krom jiného také značný ekonomický benefit v podobě přísunu financí do obecního rozpočtu. Statistická analýza však potvrdila, že pro úspěšnost tohoto rozvoje je potřeba krom jiného, aby obec disponovala dobrou úrovní technického vybavení a občanské vybavenosti. Zvláště je nutné vyzdvihnout silnou roli problematiky nakládání s odpadními vodami, kdy zásadní hnací silou pro rozvoj obcí je přítomnost nebo absence čistíren odpadních vod. Z hlediska potenciálu občanského vybavení má zcela výjimečné postavení přítomnost vzdělávacích institucí (zejména nižšího stupně), což je klíčovým parametrem zejména pro mladé rodiny s malými dětmi. Tato práce může díky vazbě na uživatelskou praxi přispět k řešení problematiky rozvoje zejména menších obcí nejen v Jihočeském kraji ale i jinde v České republice.

Seznam použité literatury

3. Abrahamian, L. (2011). *Urban spaces after socialism: Ethnographies of public places in Eurasian cities*. Chicago: Campus Verlag. ISBN 9783593410562.
 4. Akbarpour, S., & Niksokhan, M. H. (2018). Investigating effects of climate change, urbanization, and sea level changes on groundwater resources in a coastal aquifer: An integrated assessment. *Environmental monitoring and assessment*, 190(10), 1–16.
 5. Akiner, I., & Akiner, M. E. (2014). Innovative Solution Proposals for Infrastructure Problems of Istanbul. *Proceedings of the 2nd ICAUD International Conference in Architecture and Urban Design, Tiran, Arnavutluk, 8–10 Mayis 2014*, 351–356
 6. Alam, M. A., & Ahmed, F. (2013). Urban transport systems and congestion: A case study of indian cities. *Transport and Communications Bulletin for Asia and the Pacific*, 82, 33–43.
 7. Alig, R. J., Kline, J. D., & Lichtenstein, M. (2004). Urbanization on the US landscape: Looking ahead in the 21st century. *Landscape and Urban Planning*, 69(2), 219–234.
 8. Andrusz, G., Harloe, M., & Szelenyi, I. (2011). *Cities after socialism: Urban and regional change and conflict in post-socialist societies*. Essex: John Wiley & Sons. ISBN 978-1-557-86164-1.
 9. Argenbright, R., Bityukova, V. R., Kirillov, P. L., Makhrova, A. G., & Nefedova, T. G. (2020). Directed suburbanization in a changing context: „New Moscow” today. *Eurasian Geography and Economics*, 61(3), 211–239.
 10. Asri, D. U., & Hidayat, B. (2005). Current transportation issues in Jakarta and its impacts on environment. *Proceedings of the Eastern Asia Society for Transportation Studies*, 5, 1792–1798.
 11. Barthel, S., Parker, J., & Ernstson, H. (2015). Food and green space in cities: A resilience lens on gardens and urban environmental movements. *Urban studies*, 52(7), 1321–1338.
 12. Battersby, J. (2016). Urban agriculture and race in South Africa. In *Geographies of Race and Food* (s. 137–156). London: Routledge. ISBN 9781138250673.
 13. Baud-Bovy, M. (1982). New concepts in planning for tourism and recreation. *Tourism Management*, 3(4), 308–313.
-

-
14. Belova, A. V., & Levchenkov, A. V. (2012). Innovation centres as growth points for smaller towns and rural areas. *Baltic Region*, 3, 88–97.
 15. Berényi, I. (1994). Transformation of the urban structure of Budapest. *GeoJournal*, 32, 403–414.
 16. Berry, B. J. (1980). Urbanization and counterurbanization in the United States. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 451(1), 13–20.
 17. Berry, J. (2016). Urbanization. *A Companion to Roman Italy*, 289–307.
 18. Bibby, P., & Shepherd, J. (2004). Developing a new classification of urban and rural areas for policy purposes—the methodology. London: Defra.
 19. Bína, J., & Demek, J. (2012). *Z nížin do hor—Geomorfologické jednotky České republiky*. Praha: ACADEMIA. ISBN: 978-80-200-2026-0.
 20. Björklund, A. (2010). *Historical urban agriculture: Food production and access to land in Swedish towns before 1900* [PhD Thesis]. Acta Universitatis Stockholmiensis.
 21. Boone, C., & Modarres, A. (2009). *City and environment*. Temple: Temple University Press. ISBN 10. 1592132847.
 22. Bourne, L. S. (1996). Reurbanization, uneven urban development, and the debate on new urban forms. *Urban geography*, 17(8), 690–713.
 23. Brenner, N. (2013). Theses on urbanization. *Public culture*, 25(1), 85–114.
 24. Burak, S., Dogan, E., & Gazioglu, C. (2004). Impact of urbanization and tourism on coastal environment. *Ocean & Coastal Management*, 47(9–10), 515–527.
 25. Butzer, K. W. (2000). Human impact on ancient environments. *Science*, 287(5462), 2427–2427.
 26. Carlucci, M., Chelli, F. M., & Salvati, L. (2018). Toward a new cycle: Short-term population dynamics, gentrification, and re-urbanization of Milan (Italy). *Sustainability*, 10(9), 3014.
 27. Carrillo, M., & Jorge, J. M. (2017). Multidimensional analysis of regional tourism sustainability in Spain. *Ecological Economics*, 140, 89–98.
 28. Clark, J. R. A., Jones, A., Potter, C. A., & Loblely, M. (1997). Conceptualising the evolution of the European Union’s agri-environment policy: A discourse approach. *Environment and Planning A*, 29(10), 1869–1885.
 29. Cloke, P. (1985). Counterurbanisation: A rural perspective. *Geography*, 13–23.
 30. Collier, P., & Venables, A. J. (2016). Urban infrastructure for development. *Oxford Review of Economic Policy*, 32(3), 391–409.
-

-
31. Colomb, C. (2007). Unpacking new labour's 'Urban Renaissance' agenda: Towards a socially sustainable reurbanization of British cities? *Planning, practice & research*, 22(1), 1–24.
 32. Commission, C. F. the. (2010). Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. *Brussels: European Commission*.
 33. Costanza, R., Graumlich, L. J., & Steffen, W. (2011). *Sustainability or collapse?: An integrated history and future of people on Earth*. Mit Press.
 34. Costanza, R., Graumlich, L., Steffen, W., Crumley, C., Dearing, J., Hibbard, K., Leemans, R., Redman, C., & Schimel, D. (2007). Sustainability or collapse: What can we learn from integrating the history of humans and the rest of nature? *AMBIO: A Journal of the Human Environment*, 36(7), 522–527.
 35. Costanza, R., Van Der Leeuw, S., Hibbard, K., Aulenbach, S., Brewer, S., Burek, M., Cornell, S., Crumley, C., Dearing, J., & Folke, C. (2012). Developing an Integrated History and future of People on Earth (IHOPE). *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 4(1), 106–114.
 36. Cudny, W. (2012). Socio-economic transformation of small towns in East Germany after 1990 – Colditz case study. *Bulletin of Geography. Socio-economic series*, 17, 33–43.
 37. Culek, M. (1996). *Biogeografické členění ČR*. Praha: Enigma. ISBN 80-86064-82-4.
 38. Culek, M., & Grulich, V. (2010). *Biogeografické členění ČR*. ISBN 80-85368-80-3.
 39. Dame, J., Schmidt, S., Müller, J., & Nüsser, M. (2019). Urbanisation and socio-ecological challenges in high mountain towns: Insights from Leh (Ladakh), India. *Landscape and urban planning*, 189, 189–199.
 40. De Groot, R. S., Wilson, M. A., & Boumans, R. M. (2002). A typology for the classification, description and valuation of ecosystem functions, goods and services. *Ecological economics*, 41(3), 393–408.
 41. Demek, J. (1965). *Geomorfologie českých zemí*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.
 42. de Noronha Vaz, T., & Nijkamp, P. (2016). Small towns of hope and glory. In *Towns in a Rural World*. London: Routledge. 3–9. ISBN 9781317008705.
-

-
43. Diamond, J., & Smil, V. (2005). COLLAPSE: How Societies Choose to Fail or Succeed. *International Journal*, 60(3), 886.
 44. El-Diraby, T. E., & Osman, H. (2011). A domain ontology for construction concepts in urban infrastructure products. *Automation in Construction*, 20(8), 1120–1132. <https://doi.org/10.1016/j.autcon.2011.04.014>
 45. Enyedi, G. (1990). Specific urbanization in east-central Europe. *Geoforum*, 21(2), 163–172.
 46. Enyedi, G. (1992). Urbanisation in East Central Europe: Social processes and societal responses in the State Socialist Systems. *Urban Studies*, 29(6), 869–880.
 47. Evans, D., Pottier, C., Fletcher, R., Hensley, S., Tapley, I., Milne, A., & Barbetti, M. (2007). A comprehensive archaeological map of the world's largest preindustrial settlement complex at Angkor, Cambodia. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 104(36), 14277–14282.
 48. Feldman, J. (2008). Sustainability or Collapse? An Integrated History and Future of People on Earth. *Journal of Interdisciplinary History*, 39(2), 245–246.
 49. Ferreira, J. A., & Condessa, B. (2012). Defining expansion areas in small urban settlements—An application to the municipality of Tomar (Portugal). *Landscape and Urban Planning*, 107(3), 283–292.
 50. Ferrer, A. L. C., Thomé, A. M. T., & Scavarda, A. J. (2018). Sustainable urban infrastructure: A review. *Resources, Conservation and Recycling*, 128, 360–372.
 51. Fielding, A. J. (1982). Counterurbanisation in western Europe. *Progress in planning*, 17, 1–52.
 52. Fielding, A. J. (2013). Counterurbanisation. In *Population Geography: Progress & Prospect (Routledge Revivals)* (s. 224–256). London: Routledge.
 53. Folke, C., Jansson, Å., Rockström, J., Olsson, P., Carpenter, S. R., Chapin, F. S., Crépin, A.-S., Daily, G., Danell, K., & Ebbesson, J. (2011). Reconnecting to the biosphere. *Ambio*, 40, 719–738.
 54. Ford, L. E. (2006). Collapse: How societies choose to fail or succeed. *Perspectives in Biology and Medicine*, 49(3), 464–467.
 55. Galka, J., & Warych-Juras, A. (2018). Suburbanization and migration in Polish metropolitan areas during political transition. *Acta Geographica Slovenica*, 58(2).
 56. Garreau, J. (2011). *Edge city: Life on the new frontier*. London: Anchor. ISBN 978-0385424349
-

-
57. Gibas, P., & Boumová, I. (2020). The urbanization of nature in a (post) socialist metropolis: An urban political ecology of allotment gardening. *International journal of urban and regional research*, 44(1), 18–37.
58. Golubchikov, O. (2016). The urbanization of transition: Ideology and the urban experience. *Eurasian Geography and Economics*, 57(4–5), 607–623.
59. Hampl, M. (2005). *Geografická organizace společnosti v České republice: Transformační procesy a jejich obecný kontext*. Praha: DemoArt. ISBN 80-86746-02-X.
60. Hampl, M. (2007). Regionální diferenciace současného socioekonomického vývoje v České republice. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 43(05), 889–910.
61. Heberlig, E. S., Leland, S. M., & Swindell, D. (2017). *American Cities and the Politics of Party Conventions*. New York: State University of New York Press. ISBN 978-1438466392.
62. Heřmanová, E. (2012). Jihočeské rybníky a rybníkářství= The phenomenon of Southern Bohemian Fish Ponds and Aquaculture. *Geografické rozhledy*, 3(11-12), 6–8.
63. Hodson, M., & Marvin, S. (2010). Can cities shape socio-technical transitions and how would we know if they were? *Research Policy*, 39(4), 477–485.
64. Hughes, J. D. (2000). Human Impact on Ancient Environments. *Environmental History*, 5(3), 430.
65. Hule, M. (2003). *Rybníkářství na Třeboňsku: Historický průvodce; povodeň r. 2002*. Praha: Carpio. ISBN 80-86434-00-1.
66. Champion, T. (2001). Urbanization, suburbanization, counterurbanization and reurbanization. *Handbook of urban studies*, 160(1), 143–161.
67. Champion, T., Mønnesland, J., & Vandermotten, C. (1996). The new regional map of Europe. *Progress in Planning*, 46(1), i–89.
68. Chromý, P., Jancák, V., Marada, M., & Havlíček, T. (2011). Rural areas-living space: Regional differences in the perceptions of representatives of rural Municipalities in Czechia Regarding rural areas. *Geografie*, 116(1), 23–45.
69. Ianoş, I., Sirodoev, I., & Pascariu, G. (2012). Land-use conflicts and environmental policies in two post-socialist urban agglomerations: Bucharest and Chişinău. *Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences*, 7(4), 125–136.
-

-
70. Ilchenko, M. (2020). Working with the past, re-discovering cities of Central and Eastern Europe: Cultural urbanism and new representations of modernist urban areas. *Eurasian Geography and Economics*, 61(6), 763–793.
71. Ira, V. (2003). The changing intra-urban structure of the Bratislava city and its perception. *Geografický časopis Slovenskej akadémie vied*, 55, 91–108.
72. Janatka, M. (2011). „Nástroje stavebního zákona pro omezení suburbanizace v české republice.“. *Urbanismus a územní rozvoj*, 14(2), 39–42.
73. Kapera, I. (2018). Sustainable tourism development efforts by local governments in Poland. *Sustainable Cities and Society*, 40, 581–588.
74. Keesing, F., Ostfeld, R. S., Okanga, S., Hockett, S., Bayles, B. R., Chaplin-Kramer, R., Fredericks, L. P., Hedlund, T., Kowal, V., & Tallis, H. (2018). Consequences of integrating livestock and wildlife in an African savanna. *Nature Sustainability*, 1(10), 566–573.
75. Kiss, R. (2019). The Hungarian Golf Supply and Its Development Options. *Journal of Tourism Challenges and Trends*, 12, 101–123.
76. Kostelecký, T. (2005). *Political Behavior in Metropolitan Areas in the Czech Republic between 1990 and 2002 – Patterns, Trends, and the Relation to Suburbanization and Its Socio-Spatial Patterns*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 80-7330-073-7.
77. Kozák, J., & Němeček, J. (2009). *Atlas půd České republiky*. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky a Česká zemědělská univerzita v Praze. ISBN 8070751983.
78. Kreja, K. (2006). Spatial imprints of urban consumption: Large-scale retail development in Warsaw. In: *The Urban Mosaic of Post-Socialist Europe: Space, Institutions and Policy* (253–272). London: Springer. ISBN: 978-3-7908-1726-3.
79. Krykorková, Z. (2008). Veřejné prostranství—součást kvalitního života. *Sborník Asociace pro urbanismus a územní plánování České republiky. Veřejná prostranství: veřejné prostory, sídelní zeleň, krajina v územním plánování*, 23–25.
80. Kunc, J., Tonev, P., Martinát, S., Frantál, B., Klusáček, P., Dvořák, Z., Chaloupková, M., Jaňurová, M., Krajíčková, A., & Šilhan, Z. (2018). Industrial legacy towards brownfields: Historical and current specifics, territorial differences (Czech Republic). *Geographia Cassoviensis*, 12(1), 76–91.
-

-
81. Leetmaa, K., & Tammaru, T. (2007). Suburbanization in countries in transition: Destinations of suburbanizers in the Tallinn metropolitan area. *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, 89(2), 127–146.
82. Lehovec, O. (1952). Die Verstädterung der Prager Umgebung. *Zeitschrift für Ostforschung*, 1(3), 440–446.
83. Lin, T.-P. (2010). Carbon dioxide emissions from transport in Taiwan's national parks. *Tourism Management*, 31(2), 285–290.
84. Ljungkvist, J., Barthel, S., Finnveden, G., & Sörlin, S. (2010). The urban Anthropocene: Lessons for sustainability from the environmental history of Constantinople. In: *The Urban Mind – Cultural and Environmental Dynamics*. (367–390). Uppsala: Uppsala University Press. ISBN 978-91-506-2175-4.
85. Mills, E. S., & Price, R. (1984). Metropolitan suburbanization and central city problems. *Journal of Urban Economics*, 15(1), 1–17.
86. Morimoto, A. (2015). Transportation and land use. *Traffic and safety sciences: Interdisciplinary Wisdom of IATSS (2015)*, 22–30.
87. Muñoz Sanz, V. (2015). *Networked Utopia: The Architecture and Urbanism of the Bata Shoe Company Satellite Cities= Utopia en red: arquitectura y urbanismo en las ciudades satélite de la Bata Shoe Company, 1930 al presente* [PhD Thesis]. Arquitectura.
88. Musil, J., & Ryšavá, Z. (1983). Urban and regional processes under capitalism and socialism: A case study from Czechoslovakia. *International Journal of Urban and Regional Research*, 7(4), 495–527.
89. Němec, J. (2001). *Bonitace a oceňování zemědělské půdy České republiky*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky. ISBN 80-85898-90-X
90. Němec, J. (2006). *Voda v České republice*. Praha: Consult. ISBN 80-903482-1-1.
91. Němec, J. (2009). *Půda v České republice*. Praha: Consult. ISBN 80-903482-4-6.
92. Neuhäuslová, Z. (1999). *Mapa potenciální vegetace České republiky*. Praha: ACADEMIA. ISBN 978-80-200-0687-5.
93. Nicholas, D. (2014). *The later medieval city: 1300-1500*. London: Routledge. ISBN 9780582013179.
94. Paprzyca, K. (2018). Concept of the development of Oświęcim through an offering of increasing cultural and utilitarian qualities. *Technical Transactions*, 115(3), 41–52.
-

-
95. Peeters, P., & Dubois, G. (2010). Tourism travel under climate change mitigation constraints. *Journal of Transport Geography*, 18(3), 447–457.
96. Perlín, R., Kučerová, S., & Kučera, Z. (2010). Typologie venkovského prostoru Česka. *Geografie*, 115(2), 161–187.
97. Petrovic, M. (2005). Cities after socialism as a research issue. *South East Europe Series*, 1-6.
98. Plos, J. (2007). *Nový stavební zákon s komentářem-pro praxi*. Praha: Grada Publishing a. s. ISBN 8024715864.
99. Plos, J. (2013). *Stavební zákon s komentářem: Pro praxi*. Grada Publishing a. s. ISBN 978-80-247-3865-9.
100. Polo, M. (2009). *Il Milione*. Rome: Libri. ISBN 8811362733.
101. Popović, S. G., Lipovac, N., & Vlahović, S. (2016). Planning and creating place identity for Podgorica as observed through historic urban planning. *Prostor*, 24(1).
102. Pounds, N. J. G. (2005). *The medieval city*. London: Greenwood Publishing Group. ISBN 9780313324987.
103. Průcha, P. (2021). Nový stavební zákon. *Právo a bezpečnost*, 3, 34.
104. Pucherová, Z., Mišovičová, R., Bugár, G., & Grežo, H. (2021). Changes in landscape structure in the municipalities of the Nitra District (Slovak Republic) due to expanding suburbanization. *Sustainability*, 13(3), 1205.
105. Pumain, D. (1999). Quel rôle pour les villes petites et moyennes des régions périphériques? *Revue de Géographie Alpine/Journal of Alpine Research*, 87(2), 167–184.
106. Qian, J., Feng, D., & Zhu, H. (2012). Tourism-driven urbanization in China's small town development: A case study of Zhapo Town, 1986–2003. *Habitat International*, 36(1), 152–160. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2011.06.012>
107. Quitt, E. (1971). *Klimatické oblasti ČSSR*. Studia geographica.
108. Redman, C. L. (1999). *Human impact on ancient environments*. Arizona: University of Arizona Press. ISBN 978-0816519637.
109. Salomon, W., Useni Sikuzani, Y., Sambieni, K. R., Kouakou, A. T. M., Barima, Y. S. S., Théodat, J. M., & Bogaert, J. (2022). Land cover dynamics along the urban–rural gradient of the Port-au-Prince agglomeration (Republic of Haiti) from 1986 to 2021. *Land*, 11(3), 355.
-

-
- 110.Sanz, V. M. (2016). *Utopía en red. Arquitectura y urbanismo de las ciudades satélite de la bata shoe company, 1930 al presente* [PhD Thesis]. Universidad Politécnica de Madrid.
- 111.Sanz, V. M. (2020). Urbanism as Myth and Ceremony. Social Legitimacy and the Development of the Bata Shoe Company Satellite Towns (1929-1935). *Articulo-Journal of Urban Research*, 21.
- 112.Scarborough, V. L., Chase, A. F., & Chase, D. Z. (2012). Low density urbanism, sustainability, and IHOPE-Maya: Can the past provide more than history? *UGEC Viewpoints*, 8, 20.
- 113.Seitzinger, S. P., Svedin, U., Crumley, C. L., Steffen, W., Abdullah, S. A., Alfsen, C., Broadgate, W. J., Biermann, F., Bondre, N. R., & Dearing, J. A. (2012). Planetary stewardship in an urbanizing world: Beyond city limits. *Ambio*, 41, 787–794.
- 114.Shimada, K., Tanaka, Y., Gomi, K., & Matsuoka, Y. (2007). Developing a long-term local society design methodology towards a low-carbon economy: An application to Shiga Prefecture in Japan. *Energy Policy*, 35(9), 4688–4703.
- 115.Shin, D.-H. (2009). Ubiquitous city: Urban technologies, urban infrastructure and urban informatics. *Journal of Information Science*, 35(5), 515–526.
- 116.Sinclair, P., Nordquist, G., Herschend, F., & Isendahl, C. (2010). *The urban mind: Cultural and environmental dynamics*. Uppsala: Department of Archaeology and Ancient History, Uppsala University. ISBN 978-91-506-2175-4
- 117.Smith, M. E. (2012). The role of ancient cities in research on contemporary urbanization. *UGEC Viewpoints*, 8, 15–19.
- 118.Sorensen, A. (2001). Building suburbs in Japan: Continuous unplanned change on the urban fringe. *The Town Planning Review*, 247–273.
- 119.Spasić, N., & Petrić, J. (2006). The role and development perspectives of small towns in Central Serbia. *Spatium*, 13–14, 8–15.
- 120.Spellerberg, A., Huschka, D., & Habich, R. (2007). Quality of life in rural areas: Processes of divergence and convergence. *Social indicators research*, 83, 283–307.
- 121.Stanback, T. M. (2019). *The new suburbanization: Challenge to the central city*. London: Routledge. ISBN 978-0367294427.
-

-
122. Stanilov, K., & Sýkora, L. (2014). *Confronting suburbanization: Urban decentralization in postsocialist Central and Eastern Europe*. London: John Wiley & Sons. ISBN 978-1405185479.
123. Steele, W., & Legacy, C. (2017). Critical urban infrastructure. In *Urban policy and research* (Roč. 35, Číslo 1, s. 1–6). Taylor & Francis.
124. Stręk, Ž., Postek, P., Sobczak, A., & Rybaczek, P. (2020). Suburbanization as a problem of rural development. *E3S Web of Conferences*, 171, 02013.
125. Sun, H., Liu, C., & Wei, J. (2021). Identifying Key Sites of Green Infrastructure to Support Ecological Restoration in the Urban Agglomeration. *Land*, 10(11), 1196.
126. Svoboda, J., & Beneš, K. (1964). *Regionální geologie ČSSR*. Československá akademie věd.
127. Sxelenyi, I. (1996). Cities under socialism—And after. *Cities after socialism: urban and regional change and conflict in post-socialist societies*, 286–317.
128. Sýkora, L. (2003). Suburbanizace a její společenské důsledky/Suburbanisation and Its Social Consequences. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 39(2), 217–233.
129. Szakonyi, P., & Makó, E. (2023). Transport Development Challenges of Brownfield Investments in the Name of Sustainability. *Proceedings of the 2nd International Conference on Water Energy Food and Sustainability (ICoWEFS 2022)*, 36–47.
130. Tammaru, T. (2001). Suburban growth and suburbanisation under central planning: The case of Soviet Estonia. *Urban studies*, 38(8), 1341–1357.
131. Temelová, J., Novák, J., Ouředníček, M., & Puldová, P. (2011). Housing estates in the Czech Republic after socialism: Various trajectories and inner differentiation. *Urban Studies*, 48(9), 1811–1834.
132. Ter Braak, C. J. F., & Šmilauer, P. (2002). CANOCO Reference Manual and CanoDraw for Windows User's Guide: Software for Canonical Community Ordination (version 4.5). *Ithaca: Microcomputer Power*, 550.
133. Tisdale, H. (1942). The process of urbanisation. *Social Forces*, 20, 311–316.
134. Tu, S., Long, H., Zhang, Y., Ge, D., & Qu, Y. (2018). Rural restructuring at village level under rapid urbanization in metropolitan suburbs of China and its implications for innovations in land use policy. *Habitat International*, 77, 143–152.
-

-
135. Tyrväinen, L., Uusitalo, M., Silvennoinen, H., & Hasu, E. (2014). Towards sustainable growth in nature-based tourism destinations: Clients' views of land use options in Finnish Lapland. *Landscape and Urban Planning*, *122*, 1–15.
136. Ullrich, Z. (1938). *Soziologische studien zur verstädterung der Prager umgebung*. Berlin: Verlag der Revue Soziologie und soziale Probleme
137. Vaishar, A., & Zapletalová, J. (2007). Suburbanization of small towns—case study Modřice near Brno. *Analele Universitatii din Craiova. Seria Geografie*, *10*, 112–126.
138. Vasárus, G. L., & Lennert, J. (2022). Suburbanization within City Limits in Hungary—A Challenge for Environmental and Social Sustainability. *Sustainability*, *14*(14), 8855.
139. Vorel, A. V. (2009). *Studie vyhodnocení krajinného rázu dle §12 Zákona 114/1992 Sb. O ochraně přírody a krajiny na území Jihočeského kraje* (General krajinného rázu Jihočeského kraje – Územně analytické podklady Jihočeského kraje, s. 178). Krajský úřad pro Jihočeský kraj.
140. Vos, W., & Meekes, H. (1999). Trends in European cultural landscape development: Perspectives for a sustainable future. *Landscape and Urban Planning*, *46*, 3–14.
141. Wallace, K. J. (2007). Classification of ecosystem services: Problems and solutions. *Biological conservation*, *139*(3–4), 235–246.
142. Wigglesworth, G. (1983). *A study of growth and decline: Urban Europe*. Oxford: Pergamon Press. ISBN 0-08-023156-X.
143. Wolff, M. (2018). Understanding the role of centralization processes for cities—Evidence from a spatial perspective of urban Europe 1990–2010. *Cities*, *75*, 20–29.
144. Zapletalová, J. (2009). Small towns as centres of rural micro-regions. *European Countryside*, *1*(2), 70–81.
145. Zhao, L., & Dong, Y. (2017). Tourism agglomeration and urbanization: Empirical evidence from China. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, *22*(5), 512–523.
146. Zhou, Y., & Ma, L. J. (2000). Economic restructuring and suburbanization in China. *Urban Geography*, *21*(3), 205–236.
-

Seznam legislativních zdrojů

1. Rozsudek nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2013, sp. Zn. 1 Aos 1/2013.
 2. Rozsudek nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2015, sp. Zn. 5 Aos 37/2014.
 3. Rozsudek nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2014, sp. Zn. 6 Aos 2/2013.
 4. Rozsudek nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2014, sp. Zn. 1 Aos 6/2013.
 5. Vládní nařízení č. 109/1942 Sb. ze dne 21. března 1942 o změně stavebních řádů (I. stavební novela).
 6. Vládní nařízení č. 185/1939 Sb. ze dne 16. června 1939 o účelném zastavování obcí.
 7. Vládní nařízení č. 296/1948 Sb. ze dne 21. prosince 1948 o opatřeních ve stavebnictví v pětiletém plánu.
 8. Vládní nařízení č. 299/1941 Sb. ze dne 23. července 1941 o přípravách prostorového plánování a o zjištění a projednávání plánovacích akcí.
 9. Vyhláška ministra—Předsedy Státního výboru pro výstavbu č. 144/1959 Ú.1. ze dne 23. července 1959, kterou se provádí zákon o stavebním řádu.
 10. Vyhláška Státního výboru pro výstavbu č. 153/1959 Ú.1. ze dne 25. července 1959 o územním plánování.
 11. Zákon č. 5/1889 čes. Z. Z., ze dne 8.1.1889, jímžto se vydává stavební řád pro království české vyjímajíc obce, pro které platí stavební řád ze dne 10. dubna 1886 č. 40 z. Z.
 12. Zákon č. 16/1887 čes. Z. Z., ze dne 22.2.1887, jímžto se rozšiřuje platnost stavebního řádu pro král. Hlavní město Prahu a předměstí ze dne 10. dubna 1886 č. 40 z. Z. Na obec král. Města Plzně.
 13. Zákon č. 26/1883 slez. Z. Z. ze dne 2.6.1883, jímžto se nařizuje nový stavební řád pro vojvodství Slezské.
 14. Zákon č. 40/1886 čes. Z. Z., daný dne 10. dubna 1886, jímžto se vydává stavební řád pro král. Hlavní město Prahu a pro města Karlín, Smíchov, král. Vinohrady, Žižkov, pak pro místní obce Košíře, Třešovice s Třešovičkami, Břevnov s Týnkou, Dejvice, Bubeneč, Libeň, Troju, Vršovice, Nusle a Pankrác, Michle a Podolí.
 15. Zákon č. 50/1976 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
 16. Zákon č. 63/1894 mor. Z. Z., ze dne 16.6.1894, kterým se vydává stavební řád pro zemské hlavní město Brno, pro královské hlavní město Olomouc, pro královská města Jihlavu a Znojmo a pro jejich místa předměstská.
-

-
17. Zákon č. 64/1894 mor. Z. Z. daný dne 16. června 1894, kterým vydává se stavební řád pro markrabství Moravské, vyjma zemské hlavní město Brno, král. Hlavní město Olomouc, král. Města Jihlavu a Znojmo, pak jejich místa předměstská.
 18. Zákon č. 71/1887 čes. Z. Z., ze dne 26.12.1887, jímžto se rozšiřuje platnost stavebního řádu pro král. Hlavní město Prahu a předměstí ze dne 10. dubna 1886 č. 40 Z. Z. na městskou obec Budějovice.
 19. Zákon č. 84/1958 Sb. o územním plánování.
 20. Zákon č. 86/1946 Sb. o stavební obnově.
 21. Zákon č. 87/1958 Sb. o stavebním řádu.
 22. Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
 23. Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů.
 24. Zákon č. 280/1949 Sb. ze dne 19. prosince 1949, o územním plánování a výstavbě obcí.
 25. Zákon č. 283/2021 Sb. zákon stavební zákon.
 26. Zákon č. 289/1995 Sb. o lesích a změně doplnění některých zákonů (lesní zákon).
 27. Zákon č. 334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.
-

Seznam obrázků

Obrázek 3.1: Mapa rozložení zájmových lokalit v Jihočeském kraji (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	29
Obrázek 4.1: Správní obvod obce Adamov (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	36
Obrázek 4.2: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Adamov (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	38
Obrázek 4.3: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Adamov (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	39
Obrázek 4.4: Rozdělení kategorií využití území v obci Adamov (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	43
Obrázek 4.5: Socha sv. Jana Nepomuckého v obci Adamov (zdroj: vlastní)	44
Obrázek 4.6: Správní obvod obce Bářovice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	45
Obrázek 4.7: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bářovice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	48
Obrázek 4.8: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bářovice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	49
Obrázek 4.9: Rozdělení kategorií využití území v obci Adamov (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	52
Obrázek 4.10: Památník Zdeňka Papouška s budovou bývalé školy (zdroj: vlastní)	53
Obrázek 4.11: Správní obvod obce Bečice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	54
Obrázek 4.12: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bečice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	56
Obrázek 4.13: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bečice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	57
Obrázek 4.14: Rozdělení kategorií využití území v obci Bečice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	60
Obrázek 4.15: Chráněná zídka okolo domu č. p. 11 v Bečicích (zdroj: vlastní)	61
Obrázek 4.16: Správní obvod obce Bělčice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	64
Obrázek 4.17: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bělčice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	66
Obrázek 4.18: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bělčice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	67

Obrázek 4.19: Rozdělení kategorií využití území v obci Bělčice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	71
Obrázek 4.20: Románsko-gotický kostelík sv. Voršily v Újezdci (zdroj: vlastní)	73
Obrázek 4.21: Správní obvod obce Běleč (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	74
Obrázek 4.22: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Běleč (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	77
Obrázek 4.23: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Běleč (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	78
Obrázek 4.24: Rozdělení kategorií využití území v obci Běleč (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	81
Obrázek 4.25: Barokní zámeček v Elbančicích (zdroj: vlastní).....	82
Obrázek 4.26: Správní obvod obce Bernartice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní) .	84
Obrázek 4.27: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bernartice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	87
Obrázek 4.28: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bernartice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	88
Obrázek 4.29: Rozdělení kategorií využití území v obci Bernartice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	91
Obrázek 4.30: Kaple sv. Rozálie v Bernarticích (zdroj: vlastní)	93
Obrázek 4.31: Správní obvod obce Besednice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní) .	94
Obrázek 4.32: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Besednice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	97
Obrázek 4.33: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Besednice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	98
Obrázek 4.34: Rozdělení kategorií využití území v obci Besednice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	102
Obrázek 4.35: Barokní návesní kaplička v Malči (zdroj: vlastní)	103
Obrázek 4.36: Správní obvod obce Blatná (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	106
Obrázek 4.37: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Blatná (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	110
Obrázek 4.38: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Blatná (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	111
Obrázek 4.39: Rozdělení kategorií využití území v obci Blatná (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	115

Obrázek 4.40: Klasicistní zámek rodiny Helversenů v Čekanicích (zdroj: vlastní)	117
Obrázek 4.41: Správní obvod obce Bohumilice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	119
Obrázek 4.42: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bohumilice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	122
Obrázek 4.43: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bohumilice (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	123
Obrázek 4.44: Rozdělení kategorií využití území v obci Bohumilice (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	127
Obrázek 4.45: Barokní zámeček v obci Bohumilice (zdroj: vlastní)	128
Obrázek 4.46: Správní obvod obce Borek (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	129
Obrázek 4.47: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Borek (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	132
Obrázek 4.48: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Borek (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	133
Obrázek 4.49: Rozdělení kategorií využití území v obci Borek (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	137
Obrázek 4.50: Klasicistní Schwarzenberský zájezdní hostinec v obci Borek (zdroj: vlastní)	138
Obrázek 4.51: Správní obvod obce Borová Lada (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	140
Obrázek 4.52: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Borová Lada (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	143
Obrázek 4.53: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Borová Lada (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	144
Obrázek 4.54: Rozdělení kategorií využití území v obci Borová Lada (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	149
Obrázek 4.55: Křížová cesta s kaplí v obci Borová Lada – původní podoba a dnešní rekonstrukce (zdroj: digiarchiv a vlastní)	150
Obrázek 4.56: Správní obvod obce Borovany (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)	152
Obrázek 4.57: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Borovany (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	154
Obrázek 4.58: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Borovany (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní)	155

Obrázek 4.59: Rozdělení kategorií využití území v obci Borovany (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	158
Obrázek 4.60: Kovárna č. p. 57 v Borovanech (zdroj: vlastní).....	159
Obrázek 4.61: Správní obvod obce Bořetín (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní)....	160
Obrázek 4.62: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Bořetín (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	163
Obrázek 4.63: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Bořetín (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	164
Obrázek 4.64: Rozdělení kategorií využití území v obci Bořetín (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	167
Obrázek 4.65: Boží muka s toskánským sloupem při cestě na Palupín (zdroj: vlastní).....	168
Obrázek 4.66: Správní obvod obce Brloh (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	170
Obrázek 4.67: Vývoj věkové struktury obyvatel obce Brloh (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	173
Obrázek 4.68: Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel obce Brloh (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	174
Obrázek 4.69: Rozdělení kategorií využití území v obci Brloh (zdroj: ČUZK, zpracování: vlastní).....	178
Obrázek 4.70: Nedostavěný kostel sv. Ondřeje a zaniklý klášter Pavlánů v Kuklově (zdroj: vlastní).....	179
Obrázek 4.71: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Adamov [ha] (zdroj: UPL Adamov, zpracování: vlastní).....	181
Obrázek 4.72: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bářovice [ha] (zdroj: UPL Bářovice, zpracování: vlastní).....	184
Obrázek 4.73: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bečice [ha] (zdroj: UPL Bečice, zpracování: vlastní).....	186
Obrázek 4.74: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bělčice [ha] (zdroj: UPL Bělčice, zpracování: vlastní).....	188
Obrázek 4.75: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Běleč [ha] (zdroj: UPL Běleč, zpracování: vlastní).....	192
Obrázek 4.76: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bernartice [ha] (zdroj: UPL Bernartice, zpracování: vlastní).....	194

Obrázek 4.77: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Besednice [ha] (zdroj: UPL Besednice, zpracování: vlastní)	198
Obrázek 4.78: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Blatná [ha] (zdroj: UPL Blatná, zpracování: vlastní)	202
Obrázek 4.79: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bohumilice [ha] (zdroj: UPL Bohumilice, zpracování: vlastní)	204
Obrázek 4.80: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Borek [ha] (zdroj: UPL Borek, zpracování: vlastní).....	206
Obrázek 4.81: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Borová Lada [ha] (zdroj: UPL Borová Lada, zpracování: vlastní)	209
Obrázek 4.82: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Borovany [ha] (zdroj: UPL Borovany, zpracování: vlastní)	211
Obrázek 4.83: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Bořetín [ha] (zdroj: UPL Bořetín, zpracování: vlastní)	213
Obrázek 4.84: Rozdělení funkčních ploch v územním plánu obce Brloh [ha] (zdroj: UPL Brloh, zpracování: vlastní)	215
Obrázek 4.85: Porovnání počtu obyvatel jednotlivých obcí ve sledovaném období (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	217
Obrázek 4.86: Porovnání počtu domů v jednotlivých obcích ve sledovaném období (zdroj: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	218
Obrázek 4.87: Porovnání procentického zastoupení nových zastavitelných ploch na celkové ploše správního obvodu jednotlivých obcí (zdroj: Geoportál Jihočeského kraje, zpracování: vlastní)	219
Obrázek 4.88: Porovnání procentického zastoupení různých funkčních skupin nových zastavitelných ploch na celkové ploše zastavitelných ploch v jednotlivých obcích (zdroj: Geoportál Jihočeského kraje, zpracování: vlastní).....	220
Obrázek 4.89: Ordinační závislosti vymezených zastavitelných ploch na jednotlivých hnacích silách (zdroj: Geoportál Jihočeského kraje, vlastní databáze dat, zpracování: vlastní).....	222

Seznam tabulek

Tabulka 1.1: Míra urbanizace v jednotlivých státech (Champion, 2001).....	10
Tabulka 3.1: Analyzovaná data pro jednotlivé obce dle kategorií.....	30
Tabulka 3.2: Analyzovaná data pro jednotlivé obce dle kategorií.....	33
Tabulka 4.1: Vývoj počtu obyvatel v obci Adamov (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	38
Tabulka 4.2: Vývoj počtu domů v obci Adamov (data: ČSÚ, zpracování: vlastní) ..	40
Tabulka 4.3: Vývoj počtu obyvatel v obci Báňovice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	47
Tabulka 4.4: Vývoj počtu domů v obci Báňovice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní) .	50
Tabulka 4.5: Vývoj počtu obyvatel v obci Bečice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	56
Tabulka 4.6: Vývoj počtu domů v obci Bečice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	58
Tabulka 4.7: Vývoj počtu obyvatel v obci Bělčice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	66
Tabulka 4.8: Vývoj počtu domů v obci Bělčice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	69
Tabulka 4.9: Vývoj počtu obyvatel v obci Běleč (data: ČSÚ, zpracování: vlastní) ..	76
Tabulka 4.10: Vývoj počtu domů v obci Běleč (data: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	79
Tabulka 4.11: Vývoj počtu obyvatel v obci Bernartice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	87
Tabulka 4.12: Vývoj počtu domů v obci Bernartice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	89
Tabulka 4.13: Vývoj počtu obyvatel v obci Besednice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	96
Tabulka 4.14: Vývoj počtu domů v obci Besednice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	99
Tabulka 4.15: Vývoj počtu obyvatel v obci Blatná (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	109
Tabulka 4.16: Vývoj počtu domů v obci Blatná (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)..	113
Tabulka 4.17: Vývoj počtu obyvatel v obci Bohumilice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	121
Tabulka 4.18: Vývoj počtu domů v obci Bohumilice (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	124
Tabulka 4.19: Vývoj počtu obyvatel v obci Borek (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	131

Tabulka 4.20: Vývoj počtu domů v obci Borek (data: ČSÚ, zpracování: vlastní) ..	134
Tabulka 4.21: Vývoj počtu obyvatel v obci Borová Lada (data: ČSÚ, zpracování: vlastní).....	142
Tabulka 4.22: Vývoj počtu domů v obci Borová Lada (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	146
Tabulka 4.23: Vývoj počtu obyvatel v obci Borovany (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	154
Tabulka 4.24: Vývoj počtu domů v obci Borovany (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	156
Tabulka 4.25: Vývoj počtu obyvatel v obci Bořetín (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	162
Tabulka 4.26: Vývoj počtu domů v obci Bořetín (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	165
Tabulka 4.27: Vývoj počtu obyvatel v obci Brloh (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	172
Tabulka 4.28: Vývoj počtu domů v obci Adamov (data: ČSÚ, zpracování: vlastní)	175
Tabulka 4.29: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Bělčice (zdroj: UPL Bělčice, zpracování: vlastní).....	189
Tabulka 4.30: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Bělčice (zdroj: UPL Bělčice, zpracování: vlastní).....	189
Tabulka 4.31: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Bernartice [ha] (zdroj: UPL Bernartice, zpracování: vlastní)	195
Tabulka 4.32: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Besednice (zdroj: UPL Besednice, zpracování: vlastní)	199
Tabulka 4.33: Změna funkčních ploch v plochách přestavby v územním plánu obce Borek [ha] (zdroj: UPL Borek, zpracování: vlastní).....	207
Tabulka 6.1: Rozšiřující charakteristiky vybraných obcí (data: vlastní databáze, zpracování: vlastní)	252

Seznam použitých zkratek

BH	plocha hromadného bydlení
BI	plocha bydlení individuálního
BM	plocha bydlení městského typu
BV	plocha bydlení venkovského typu
Čes. z. z.	Český zemský zákoník
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
č. h. p.	číslo hydrologického pořadí
ČOV	čistírna odpadních vod
č. p.	číslo popisné
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
DI	dopravní infrastruktura (plocha dopravní infrastruktury)
EVL	Evropsky významná lokalita
GIS	Geografický informační systém
GX	plocha těžby nerostů
HEIS	Hydroekologický informační systém VÚV TGM
CH	chladná oblast
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MHD	městská hromadná doprava
m n. m.	metry nad mořem
Mor. z. z.	Moravský zemský zákoník
MT	mírně teplá oblast
NP	Národní park
NPÚ	Národní památkový ústav
ORP	obec s rozšířenou působností
OV	občanské vybavení (plocha občanského vybavení)
OVSŘ	plocha občanského vybavení pro sport a rekreaci
PP	Přírodní památka
PR	Přírodní rezervace
RI	plocha individuální rekreace
RR	plocha rodinné rekreace

Sb.	sbírka
S-JTSK	System jednotné trigonometrické sítě katastrální
Slez. z. z.	Slezský zemský zákoník
SO	smíšená obytná plocha
SOV	plocha smíšená obytná venkovská
TI	technická infrastruktura (plocha technické infrastruktury)
USA	Spojené státy americké
Ú. 1.	úřední list
ÚP	územní plán
ÚSES	územní systém ekologické stability
VD	vodní dílo
VP	plocha veřejných prostranství
VS	plocha výroby a skladování
VSZ	plocha zemědělské výroby a skladování
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.
VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka
WT	plocha vodní a vodohospodářská
ZAKOS	Základní komunikační systém

6 Přílohy

6.1 Příloha č. 1

Tabulka 6.1: Rozšiřující charakteristiky vybraných obcí (data: vlastní databáze, zpracování: vlastní)

	Ada- mov	Báňo- vice	Be- čice	Běl- čice	Běleč	Ber- nar- tice	Be- sed- nice	Blatná	Bohu- milice	Borek	Bo- rová Lada	Boro- vany	Boře- tín	Brloh
Hustota	796,43	21,68	22,81	29,4	15,21	35,85	51,8	153,66	94,98	776,24	4,15	32,81	16,48	23,11
Ochrana [%]	0	0	5	34	0	0	50	45	0	5	100	30	0	100
NPÚ [ks]	3	0	2	12	3	23	8	43	4	1	1	4	3	16
Zastavěna [%]	22,07	3,00	3,98	4,03	2,92	4,51	3,47	3,46	11,61	29,64	0,62	4,90	2,91	2,14
Škola	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1
Domov pro seniory	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1
Ordinace lékaře	0	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	1
Veřejný vodovod	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
Veřejná kanalizace	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ČOV	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1
Plynofikace	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0
Obchody	1	1	0	0	0	6	2	7	1	1	0	0	1	2
Sběr odpadu [ks]	4	1	1	15	3	22	7	36	4	9	8	1	1	11
Doprava ORP [km]	10	11	12	10	35	10	9	0	9	6	16	15	23	21
Průměrný věk	38,1	40,8	46,3	42,7	41,2	43,5	39,8	41,5	39,8	39,8	38,7	42,1	38,4	39,8
Nezaměstnanost [%]	1,5	2,2	3,4	4	1,9	2,4	2,9	2,7	3	1,7	4,4	1,5	2,1	2,6
Plochy přestavby	0	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0

* Ochrana = procento ploch chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb.; NPÚ = počet památek chráněných NPÚ; Zastavěná = podíl zastavěných ploch podle ÚP; Sběr odpadu = počet míst s nádobami na tříděný odpad; Doprava ORP = vzdálenost z obce do ORP; hodnota 0 = nepřítomnost jevu